

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ นายเรืออากาศ NKRAFA JOURNAL OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

ปีที่ 8 ธันวาคม 2563

บทบรรณาธิการ	1
สารบัญ	3
ปัญหาในการทำหน้าที่ของพระอุปฌาย์ที่ต้องพบและสอบสวนกุลบุตร กรณีศึกษาการติดสุราและยาเสพติดให้โทษ ก่อนการบรรพชาอุปสมบท	
ภุณณชัย รัตนชัย พระปลัดสัญญา ชูประดิษฐ์ (สญญโต) พระครูสมุห์ดิฐภูมิ อินทชาติ (จิรธมโม)	5
การพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจร กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดชลบุรี	
เกรียงไกร เพิ่มพูลทรัพย์ ชยา ยิ้มวิไล	19
แนวทางการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนจำอากาศ	
เอกลักษณ์ แก้วปรารณา ศรีสมร พุ่มสะอาด	31
การวิเคราะห์รูปแบบการโจรกรรมอัตลักษณ์บุคคลบนโลกไซเบอร์	
กิตติยา แก้วมี	42
คติชนทหารอากาศไทย กรณีศึกษาประเพณีและพิธีของโรงเรียนนายเรืออากาศนวมินทราชภัฏนครราชสีมา	
พริมรดา จันทระโชติกุล	52
นวัตกรรมบริการกับการสร้างคุณค่าในธุรกิจโรงแรม	
ดาวศุกร์ บุญญะสานต์ ชงศ์สุตา โตท่าโรง	62
รูปแบบการพัฒนาคุณธรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนโรงเรียนเทศบาล	
สังกัดกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์	
ธีระพล ยันตะบุศย์ จำเนียร พลหาญ อรุสา พรหมทา	76
การศึกษาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนนายเรือชั้นปีที่ 4 และความคิดเห็น ของนักเรียนกลุ่มดังกล่าวที่มีต่อพฤติกรรมการสอนด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ	
ชัยวัฒน์ บวรวัฒนเศรษฐ์	90
การสนับสนุนทางสังคม กับพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพของเจ้าหน้าที่กรมทางหลวงชนบท	
ทัศนีย์ เสียงอ่อน สุภาณี สนธิรัตน์	105
ผลการพัฒนาทักษะการฟังและการอ่านภาษาอังกฤษโดยการชมภาพยนตร์และฟังเพลงของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ตรัง	
โสภิต สุวรรณเวลา	116
การจัดการความรู้ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตมะม่วงส่งออก อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา	
อธิภัทร สันทรโก อติติยาพร ไชยฤทธิ์ นพพร ขุนคำ	128
ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ การสนับสนุนทางสังคม กับทักษะชีวิตในการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด ของทหารกองประจำการ สังกัดกรมทหารต่อสู้อากาศยาน รักษาพระองค์ กองทัพอากาศ กรุงเทพมหานคร	
ธัญรัตน์ ทองสุข ทิพย์วัลย์ สุรินยา	142
ข้อกำหนดในการส่งบทความเพื่อตีพิมพ์	159

ISSN 2408-1671 (Print)

ISSN 2651-0677 (Online)

Online

PDF

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ นายเรืออากาศ
NKRAFA Journal of Humanities and Social Sciences

ที่ปรึกษา

พลอากาศโท ณรงค์ อินทชาติ _____ ผู้บัญชาการ โรงเรียนนายเรืออากาศนวมินทกษัตริยาธิราช
พลอากาศโท ศ.ดร.พิชาญ พิชัยณรงค์ _____ ข้าราชการนอกราชการ สังกัดกองบัญชาการ กองทัพอากาศ
พลอากาศตรี ผศ.ชาติชาย กองเจริญสุข _____ ผู้อำนวยการ กองการศึกษา โรงเรียนนายเรืออากาศนวมินทกษัตริยาธิราช

บรรณาธิการ

นาวาอากาศเอกหญิง ศ.กัญจน์ฉิษา ประเสริฐศรี _____ โรงเรียนนายเรืออากาศนวมินทกษัตริยาธิราช

กองบรรณาธิการ

น.ท.หญิง ผศ.ดร.งามลย์ ผิวเหลือง _____ ม.เกษตรศาสตร์ (บางเขน)
รศ.สุณี โชติคิลก _____ ม.ราชภัฏพระนคร
พ.ท.หญิง เนตรนภา สมหารวงษ์ _____ โรงเรียนเตรียมทหาร
อาจารย์ กานต์พี รัตนแสง _____ สถาบันเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ดร.พลทรัพย์ ศรีชินทร์ _____ สถาบันฯ ปญญาภิวัฒน์
ร.อ.หญิง ออมฤทัย เองสมบุญ _____ ศูนย์ภาษาศ.ทอ.
Mrs.Lucy Srisuphapreda _____ รร.สาธิต ม.เกษตรศาสตร์
ดร.วฤก มิตระพันธ์ _____ ม.ศรีนครินทรวิโรฒ
ดร.วันชนะ ทองคำภา _____ ม.ธรรมศาสตร์
พล.อ.ดร.ดร.ตระการ ก้าวสถิธรรม _____ ผู้ทรงคุณวุฒิ กองทัพอากาศ
น.อ.หญิง ศ.ดร.ทิพย์รัตน์ พชรวรราช _____ โรงเรียนนายเรืออากาศฯ
น.ท.หญิง ผศ.ศรีวรรณ อุดมโกษณ์ _____ โรงเรียนนายเรืออากาศฯ
น.ต.หญิง เมธิรา ผาดีนุวัติ _____ โรงเรียนนายเรืออากาศฯ
ร.ท.หญิง พลอยบุษรา บุญญาพิทักษ์ _____ โรงเรียนนายเรืออากาศฯ
ร.ท.หญิง กัญญาเลข พุตระกูล _____ โรงเรียนนายเรืออากาศฯ
ร.ต.อัคพงษ์ สิทธิวงศ์ _____ โรงเรียนนายเรืออากาศฯ
น.อ.หญิง ศ.กฤษยา สุวรรณวิหก _____ Section Editor
น.ท.หญิง ผศ.หญทัยทิพย์ ตันหาเทศ _____ Journal Editor
น.อ.ประเมิน กาฬภักดิ์ _____ Copyeditor
ร.อ.อภิรักษ์ โกษพิพิธิ _____ Journal Manager

วัตถุประสงค์

เพื่อเผยแพร่ผลงานวิชาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาธุรกิจ การจัดการ การบัญชี ศิลปศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ศีลศาสตร์ และสาขาอื่นที่เกี่ยวข้อง สำหรับนักวิชาการ นักวิจัย อาจารย์ นักศึกษา และบุคคลทั่วไป

ขอบเขต

1. ขอบเขตเนื้อหา ได้แก่ สาขาธุรกิจ การจัดการ การบัญชี ศิลปศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ศีลศาสตร์ และสาขาอื่นที่เกี่ยวข้อง
2. ประเภทบทความที่เป็กรับ ได้แก่ บทความวิจัยและบทความวิชาการ
3. ภาษาของบทความ ได้แก่ ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

กำหนดเผยแพร่ ปีละ 1 ฉบับ เดือนมกราคม - ธันวาคม โดยกำหนดออก ช่วงเดือนธันวาคม (มีทั้งแบบรูปเล่มและแบบออนไลน์)

สถานที่ติดต่อ

โรงเรียนนายเรืออากาศนวมินทกษัตริยาธิราช
171/1 ถนนพหลโยธิน แขวงคลองถนน เขตสายไหม กทม. 10220
โทรศัพท์: 08 6349 5374
E-mail: kannicha_p@rtaf.mi.th
Website: <https://www.tci-thaijo.org/index.php/KANNICHA>

QR Code Website

บทบรรณาธิการ

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ นายเรืออากาศ ได้ผ่านการประเมินคุณภาพวารสารวิชาการ ที่อยู่ในฐานข้อมูลของศูนย์ดัชนีอ้างอิงวารสารไทย (ศูนย์ TCI) รอบที่ 4 พ.ศ.2563 - 2567 ให้เป็นวารสาร กลุ่มที่ 2 ซึ่งในการจัดพิมพ์ยังคงวัตถุประสงค์เดิมคือ เพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยและผลงานวิชาการของอาจารย์ นักเรียนนายเรืออากาศ และนักศึกษาระดับปริญญาโท เอก และผู้สนใจทั่วไป และเป็นสื่อกลาง ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวความคิดและความก้าวหน้าทางวิชาการ อีกทั้งยังตอบสนองต่อเกณฑ์ประกัน คุณภาพการศึกษาและรองรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของอาจารย์ประจำหลักสูตร โรงเรียนนายเรืออากาศ นวมินทกษัตริยาธิราช รวมทั้งการขอเข้าดำรงตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์ โดยบทความทุกเรื่องได้ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องจากหลายสถาบันการศึกษา

สถานการณ์แวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบัน ทำให้ภาครัฐ เอกชนและบุคคลทั่วไปต้องมีการปรับตัวอย่างมากจนถึงขั้นเกิดเป็นบรรทัดฐานใหม่ (New normal) ที่ท้าทายจากการแพร่ระบาดของเชื้อ COVID -19 การดำเนินชีวิตที่ต้องเร่งปรับตัวของแต่ละภาคส่วนให้สามารถมีองค์ความรู้ที่เรียนรู้ ได้ตลอดชีวิตจึงมีความสำคัญยิ่ง การวิจัยจึงเป็นแหล่งรวมความรู้และนวัตกรรม ที่ทุกคนสามารถเข้าถึงแหล่ง ความรู้ที่ผ่านการคัดกรอง มาแล้วและนำไปต่อยอดเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ได้อย่าง มีศักยภาพ ซึ่งในฉบับนี้ กองบรรณาธิการได้คัดสรร บทความวิชาการและผลงานวิจัยที่มีคุณประโยชน์ ทั้งสิ้น 12 บทความ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะช่วยจุดประกายทางความคิดที่ส่งผลต่อการปรับบรรทัดฐาน การดำเนินชีวิตในสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงและต้องตื่นตัวตลอดเวลา สุดท้ายนี้จึงขอขอบคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิและทีมบรรณาธิการทุกท่านที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของวารสาร มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ นายเรืออากาศ เป็นอย่างสูง และเนื้อหาภายในเล่มจะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน ทุกท่าน หากท่านมีข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาวารสารให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น กองบรรณาธิการยินดีน้อมรับ ข้อเสนอแนะด้วยความขอบคุณ

นาวาอากาศเอกหญิง

(ศาสตราจารย์ กัญจน์นิชา ประเสริฐศรี)

บรรณาธิการ

สารบัญ

บทบรรณาธิการ	1
สารบัญ	3
บทความวิชาการ	
ปัญหาในการทำหน้าที่ของพระอุปัชฌาย์ที่ต้องพบและสอบสวนกุลบุตร กรณีศึกษาการติดสุราและยาเสพติดให้โทษ ก่อนการบรรพชาอุปสมบท ภูณัช รัตนชัย พระปลัดสัญญา ชูประดิษฐ์ (สญญโต) พระครูสมุห์จิตฺตภูมิ อินทชาติ (จิรธมฺโม)	5
การพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจร กองบังคับการตำรวจจราจรจังหวัดชลบุรี เกรียงไกร เพิ่มพูลทรัพย์ ไชยา อัมวิไล	19
แนวทางการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนจำอาภาศ เอกลักษณ์ แก้วปรารณา ศรีสมร พุ่มสะอาด	31
การวิเคราะห์รูปแบบการโจรกรรมอัตลักษณ์บุคคลบนโลกไซเบอร์ กิตติยา แก้วมี	42
คติชนทหารอากาศไทย กรณีศึกษาประเพณีและพิธีของโรงเรียนนายเรืออากาศนวมินทกษัตริยาธิราช พริมรดา จันทร์โชติกุล	52
นวัตกรรมบริการกับการสร้างคุณค่าในธุรกิจโรงแรม ดาวศุกร์ บุญญะสานต์ ชงค์สุดา โตท่าโรง	62
บทความวิจัย	
รูปแบบการพัฒนาคุณธรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนโรงเรียนเทศบาล สังกัดกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ ธีระพล ยันตะบุศย์ จำเนียร พลหาญ อรุสา พรหมทา	76
การศึกษาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนนายเรือชั้นปีที่ 4 และความคิดเห็น ของนักเรียนกลุ่มดังกล่าวที่มีต่อพฤติกรรมการสอนด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ชัยวัฒน์ บวรวัฒนเศรษฐ์	90
การสนับสนุนทางสังคม กับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของเจ้าหน้าที่กรมทางหลวงชนบท ทัศนีย์ เสียงอ่อน สุภาณี สนธิรัตน์	105
ผลการพัฒนาทักษะการฟังและการอ่านภาษาอังกฤษโดยการชมภาพยนตร์และฟังเพลงของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ตรัง โสภิต สุวรรณเวลา	116
การจัดการความรู้ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตมะม่วงส่งออก อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา อริภัทร สันทระโก อติยาพร ไชยฤทธิ์ นพพร ขุนคำ	128
ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ การสนับสนุนทางสังคม กับทักษะชีวิตในการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด ของทหารกองประจำการ สังกัดกรมทหารต่อสู้อากาศยาน รักษาพระองค์ กองทัพอากาศ กรุงเทพมหานคร ธัญวิทย์ ทองสุข ทิพย์วัลย์ สุรินยา	142
ข้อกำหนดในการส่งบทความเพื่อตีพิมพ์	159

ปัญหาในการทำหน้าที่ของพระอุปัชฌาย์ที่ต้องพบและสอบสวนกุลบุตร กรณีศึกษาการติดสุรา
และยาเสพติดให้โทษก่อนการบรรพชาอุปสมบท

**Problem of Buddhist Preceptor's Roles in Questioning and Investigating Those
Requesting the Ordination: Case study of Those Addicted to Alcohol and Hard Drugs
before Entering the Monkhood**

ภูณัช รัตนชัย¹

พระปลัดสัญญา ชูประดิษฐ์ (สญฺญโต)²

Pupanat Rattanachai

Phrapalad Sanya Chupradit (Sanyato)

พระครูสมุห์จิตฺตภูมิ อินทชาติ (จิรธมฺโม)³

Phrakhrusamu Dittthaphum Inthachat (Jeerathammo)

¹คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

E-mail: unique2554@gmail.com

²อาจารย์ประจำคณะพุทธศาสตร์ สาขาวิชาศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์สุราษฎร์ธานี

E-mail: chupradits123@gmail.com

³นิสิตปริญญาเอก คณะบัณฑิตวิทยาลัย สาขาวิชา พุทธศาสนคหปฏิบัติ (การจัดการเชิงพุทธ)

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

E-mail: ditpum2545@gmail.com

Received: April 21, 2020

Revised: May 13, 2020

Accepted: May 18, 2020

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหน้าที่ของพระอุปัชฌาย์ที่ต้องพบและสอบสวนกุลบุตร กรณีติดสุราและยาเสพติดให้โทษก่อนอนุญาตให้บรรพชาอุปสมบท เนื่องจากภิกษุติดสุราและยาเสพติด ปรากฏเป็นข่าวรายวันตลอดมา บางรายสึกออกไปแล้วได้บวชกลับอีกครั้ง แต่ยังกระทำความผิดเช่นเดิม ทำให้พระพุทธศาสนาเสื่อมเสีย

เมื่อศึกษาจึงพบว่า กระบวนการกลั่นกรองก่อนบวชในชั้นพระอุปัชฌาย์ยังไม่เคร่งครัด จึงมีคนติดสุราและยาเสพติดเข้ามาบวช ประกอบกับ มารดาบิดา ญาติของกุลบุตร ไม่ได้ใส่ใจว่าผู้จะขอบวชจะติดสุรายาเสพติดหรือไม่ เพียงประสงค์จะบวชให้จึงได้ปัญหาในภายหลังจึงตามมา ปรากฏเป็นข่าวภิกษุติดสุรายาเสพติดอยู่มากมาย

ผู้เขียนเห็นว่า พระอุปัชฌาย์ควรทำหน้าที่กลั่นกรองในการพบ และใช้เวลาในการสอบสวนกุลบุตร ให้ละเอียดถี่ถ้วนก่อนอนุญาตให้บวช และประชาสัมพันธ์ให้มารดาบิดา ญาติของกุลบุตร เข้าใจว่าหากผู้จะเข้ามาบวชติดสุรายาเสพติด พระอุปัชฌาย์มีอำนาจจะไม่อนุญาตให้บวช และคณะสงฆ์ควรใช้เทคโนโลยีด้วยการบันทึกทะเบียนประวัติการสึกของภิกษุว่าเคยมีการกระทำผิดในขณะที่ยังบวชหรือไม่ เพื่อจะใช้ในการพิจารณา หากบุคคลนั้นจะขอเข้ามาบวชใหม่อีกครั้ง เพื่อมิให้ภาพลักษณ์ของพระพุทธศาสนาเสียหาย

คำสำคัญ: พระอุปัชฌาย์ พบและสอบสวนกุลบุตร ภิกษุ ติดสุราและยาเสพติด บรรพชาอุปสมบท

Abstract

This academic article aims to study Buddhist preceptor's roles in questioning and investigating those requesting the ordination who were addicted to alcohol and hard drugs before entering into the monkhood. People always hear daily news about Buddhist monks who addicted to alcohol and drugs. Some guilt monks are forced to leave the monkhood, they manage to reenter the monkhood and commit an illegal act again. These cases tarnish Buddhism positive image.

According to this study, it was found that the preceptor's screening prior to the Buddhist ordination wasn't strict enough, thus those addicted to alcohol and drugs could reenter the monkhood. Moreover, parents and relatives of those requesting the ordination failed to pay attention to their son's sobriety history from alcohol and drugs, they just insisted on their son's ordination. The problem arisen and was reported in the news about Buddhist monks being addicted to alcohol and drugs inexhaustible.

The author argues that the preceptors should perform their role in questioning and investigating those requesting the ordination strictly before permitting their ordination and ensure their parents and relatives know that if those requesting the ordination are addicted to alcohol and drugs, the preceptor has the rights to reject the ordination. Typically, monks should take advantage of existing technologies to record those who were leaving the monkhood that requesting the reenter ordination to monkhood again. These could reassure that the requesting ordination have qualities to carry on and preserve the positive image of Buddhism religion.

Keywords: Preceptor, Questioning and Investigating Those Requesting the Ordination, Monk, Addicted to Alcohol and Drugs, Ordination

บทนำ

ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางแห่งพุทธศาสนาที่ปรากฏกุศลบุตร [1] เข้าบรรพชาอุปสมบทเป็นภิกษุเพื่อสืบทอดอายุพระพุทธศาสนาอยู่มิขาดสาย มีหลายปัจจัยที่เป็นสาเหตุทำให้บุคคลเข้าบรรพชาอุปสมบท แต่ปัจจัยที่สังคมปัจจุบันนิยมกัน ได้แก่ การอุปสมบทตามประเพณีที่ส่วนมากนิยมให้บุตรหลานได้ดำรงภาวะของความเป็นนักบวชเพียงชั่วระยะเวลาอันเล็กน้อย แต่ก็ยังมีความพอใจในภาวะเช่นนั้น ส่วนใหญ่เมื่อถึงฤดูกาลใกล้เข้าพรรษาแล้วกุศลบุตรทั้งหลายจะเข้าบรรพชาอุปสมบทเพียงชั่วระยะเวลา 3 เดือนในพรรษา เมื่อออกพรรษาแล้วต่างก็ลาสิกขาบทกัน

การที่กุศลบุตรผู้มาบรรพชาอุปสมบทด้วยศรัทธาในพระพุทธศาสนา ได้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบโดยเฝ้าเพียรระวังมิให้ศีลขาดหรือเกิดต่างพร้อย นับว่าเป็นบุญกุศลอันใหญ่ยิ่ง แต่ในทางตรงกันข้าม การที่กุศลบุตรบวชเข้ามาแล้วไม่ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ ไม่เฝ้าระวังปล่อยให้ศีลขาด ต่างพร้อย เป็นการกระทบต่อศรัทธาของชาวพุทธได้เช่นกัน เมื่อภิกษุที่เข้ามาบวชใหม่แล้วปฏิบัติตนเยี่ยงคฤหัสถ์ โดยเฉพาะส่วนใหญ่ในช่วงเข้าพรรษา จนกลายเป็นเรื่องราวตกเป็นข่าวรายวัน [2] ถึงแม้ว่าบางเรื่องอาจจะมิได้ตกเป็นข่าว แต่ก็เป็นที่ทราบโดยทั่วไปในชุมชนใกล้เคียง ย่อมลดแรงศรัทธาของชาวพุทธทั้งหลาย ซึ่งปัญหาที่กล่าวมานี้ถือว่าการละเมิดพระวินัยและอาจจะเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายอีกด้วย การละเมิดพระธรรมวินัยและหรือกฎหมาย อาจจะมีมากมายหลายประการ แต่การศึกษาครั้งนี้

ผู้เขียนขอเสนอปัญหาที่เกิดขึ้น อันได้แก่ ปัญหาติดสุราและปัญหาติดยาเสพติดของกุลบุตรผู้จะเข้ามาบวช เมื่อบวชเป็นภิกษุแล้วยังเสพติดต้องห้ามเหล่านั้นอีก

อนึ่ง การศึกษาในครั้งนี้เกิดจากข้อสงสัยว่า สาเหตุใดที่บุคคลบางคนที่จะเข้ามาบวชในพุทธศาสนาแล้วยังติดสุรายาเสพติดกันอยู่เนือง ๆ กระบวนการกลั่นกรองของผู้มีอำนาจก่อนเข้ามาบรรพชาอุปสมบทมีลักษณะรูปแบบ และวิธีการขั้นตอนตรวจสอบที่ถูกต้อง รัดกุมหรือไม่ อีกทั้งเพื่อหาทางแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นให้ระงับลงหรือหมดไป เนื่องจากการบรรพชาอุปสมบทเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อน อันส่งผลต่อศรัทธาของชาวพุทธเป็นอย่างยิ่ง อีกทั้งเป็นไปเพื่อป้องกันมิให้บุคคลเหล่านั้นเข้ามาบั่นทอนศาสนา ประกอบกับเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคณะสงฆ์ให้เกิดความเจริญก้าวหน้า และดำรงคงอยู่ได้ตามยุคสมัยเพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนาต่อไป ผู้เขียนจึงทำการศึกษาเรื่องดังกล่าว

รูปแบบการอุปสมบทในพระพุทธศาสนา

ก่อนสมัยพระพุทธศาสนาถือกำเนิด ครั้นเมื่อเจ้าชายสิทธัตถะได้ประสูติ พระองค์อยู่ท่ามกลางชีวิตโลก โดยประทับอยู่ในวังซึ่งล้วนแต่นิยมการหาความสุขจากวัตถุที่เรียกว่า กามสุข ต่อมาพระองค์ทรงเห็นว่าการที่จะอยู่ตาม ๆ กันไปกับผู้อื่น เกิดมาแล้วแก่ แล้วก็เจ็บตายกันไปวนเวียนกันอยู่เพียงนี้ โดยไม่รู้ไม่เข้าใจในความจริงของชีวิต ทรงเห็นว่า การออกบวชอย่างนักบวชที่มีในยุคนั้น เป็นทางออกที่ดี จึงตัดสินใจเสด็จออกผนวช เรียกว่า บรรพชา แล้วเสด็จไปหาความรู้ความเข้าใจจากสำนักต่าง ๆ และทรงปฏิบัติตามแนวทางของนักบวชเหล่านั้นทุกแบบ ในที่สุดทรงเห็นว่าลัทธิของนักบวช พระฤๅษี ดาซสเหล่านั้น ไม่เป็นทางที่จะให้ความรู้ความเข้าใจ เกิดปัญญาที่จะรู้แจ้งความจริงให้จิตใจเป็นอิสระหลุดพ้นได้ จึงทรงแสวงหาหนทางของพระองค์เอง แล้วก็ ได้ตรัสรู้ในวันเพ็ญเดือนหก เมื่อสองพันห้าร้อยกว่าปีมาแล้ว ซึ่งเป็นวันที่เรียกว่า วันวิสาขบูชา เมื่อพระองค์ตรัสรู้แล้วก็ทรงเผยแผ่ธรรมะต่อไป ผู้ที่เห็นด้วยและศรัทธาในคำสอนก็ขอประพฤติกฎปฏิบัติอยู่กับพระองค์โดยสละความเป็นอยู่ท่ามกลางบ้านเรือน เรียกว่า ออกบวช [3] ในครั้งนั้น พระพุทธเจ้าทรงใช้วิธีอุปสมบทที่เรียกว่า เอหิภิกขุอุปสัมปทา ซึ่งเป็นวิธีที่พระองค์ทรงอุปสมบทด้วยพระวาจาว่า “จงเป็นภิกษุมาเถิด” ต่อมาเมื่อมีกุลบุตรเข้ามาขอบวชเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากจึงทรงใช้วิธีอุปสมบทที่เรียกว่า ดิสรณคมนุปสัมปทา หรือสรณคมนุปสัมปทา โดยให้ผู้ขอบวชเปล่งวาจาถึงพระรัตนตรัย เป็นสรณะ เป็นวิธีที่พระพุทธองค์ทรงอนุญาตให้พระสาวกทำในยุคต้นพุทธกาล เมื่อครั้งคณะสงฆ์ยังไม่ใหญ่นัก ครั้นเวลาผ่านไปผู้ที่ศรัทธาในพระพุทธศาสนาเข้ามาอุปสมบทเพิ่มมากขึ้น พระพุทธองค์จึงทรงมอบความเป็นใหญ่ให้แก่สงฆ์ในการทำกิจกรรมทั้งปวงของพุทธศาสนา และทรงอนุญาตให้สงฆ์ทำการอุปสมบทด้วยวิธีอุตติจตุตถกัมมอุปสัมปทา [1] ดังนั้น การให้บรรพชาอุปสมบทในสมัยต่อมาจึงเป็นภาระหน้าที่แก่พระอุปัชฌาย์ อันเป็นวิธีใช้สืบมาจนทุกวันนี้

การอุปสมบทในพระพุทธศาสนาของประเทศไทย

พระพุทธศาสนาได้เข้ามามีอิทธิพลในประเทศไทยนับแต่สมัยโบราณ การอุปสมบทจึงเป็นประเพณีนิยมที่ปฏิบัติสืบทอดกันมาตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัยเป็นราชธานี ซึ่งคนไทยได้ยอมรับพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ พระเจ้าลิไท ทรงเป็นพระมหากษัตริย์องค์ที่ 5 ในยุคนั้น เมื่อขึ้นครองราชย์ทรงอาราธนาพระมหาสามีสังฆราชเมืองลังกา นามว่า สุมณะ เข้ามาสู่สุโขทัยใน พ.ศ.1904 ครั้นออกพรรษาแล้ว พระองค์ก็ได้เสด็จออกผนวชชั่วคราว ณ วัดอรุณญิก [4] ดังนั้น การบวชจึงได้เริ่มขึ้นในสังคมไทย ตั้งแต่สมัยสุโขทัย เพื่อหวังให้กุลบุตรได้มีโอกาสศึกษา

เล่าเรียนพระธรรมวินัย และให้เกิดความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมของพระพุทธศาสนา อันเป็นหลักธรรมสำหรับการดำเนินชีวิต แม้ภายหลังจะได้ลาสิกขาบทไปแล้ว [5] จุดประสงค์ดังกล่าวจึงมีคุณค่าอย่างยิ่งต่อวิถีการดำเนินชีวิตของสังคมชาวพุทธและเป็นหลักสำคัญในการสืบทอดอายุพระพุทธศาสนาให้สถิตสถาพรสืบไป

สมัยล้านนาไทยตรงกับสมัยสุโขทัย และคาบเกี่ยวเข้าไปในสมัยอยุธยาตอนต้น ในรัชกาลพระเจ้าติโลกราช กษัตริย์พระองค์นี้เคยทรงผนวชชั่วคราว ณ วัดป่าแดงเมื่อ พ.ศ.1990 [4]

ล่วงเข้าสู่สมัยอยุธยา ในรัชกาลสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ เมื่อพระองค์ทรงจัดการปกครองบ้านเมืองเป็นระเบียบเรียบร้อยเข้มแข็งแล้ว ทรงสละราชสมบัติออกผนวช ณ วัดจุฬามณีเป็นเวลา 8 เดือน เมื่อ พ.ศ.1998 นอกจากทรงผนวชเองแล้วใน พ.ศ.2027 ยังโปรดให้พระราชโอรสกับพระราชนัดดาผนวชเป็นสามเณรด้วย ข้อนี้สันนิษฐานว่า เป็นต้นประเพณีบวชเรียนของเจ้านายและข้าราชการ นับแต่นั้นสืบมา [4]

1. ข้อห้ามบรรพชาตามพระวินัย

กระบวนการเข้าสู่ร่มกาสาวพัสตร์ก่อนที่กุลบุตรจะอุปสมบทเป็นภิกษุได้นั้น จะต้องผ่านลำดับจากการเป็นสามเณรมาก่อนแม้ชั่วครู่หนึ่งเสียก่อน เรียกว่า การบรรพชา โดยมีการกำหนดข้อห้ามบรรพชา ซึ่งหากบุคคลใดขาดคุณสมบัติที่กำหนดไว้จะไม่สามารถเป็นสามเณรได้เลย ถือว่าเป็นด่านปราการเบื้องต้นสำหรับการเข้าสู่พิธีการอุปสมบทเป็นภิกษุด้วย ดังนั้น เพื่อให้เกิดความสว่างงามในการประพฤติปฏิบัติในศาสนากิจ เป็นภาพลักษณ์ที่ดีต่อพระพุทธศาสนาจึงมีข้อกำหนดห้ามพระอุปัชฌาย์กระทำการดังกล่าว รวมทั้งสิ้น 32 ประเภท ได้แก่ บรรพชาคนเท้าด้วน บรรพชาคนทั้งมือและเท้าด้วน บรรพชาคนหูขาด บรรพชาคนจมูกแหว่ง บรรพชาคนทั้งหูขาดและจมูกแหว่ง บรรพชาคนนิ้วมือนิ้วเท้าขาด บรรพชาคนมีง่ามมือมีง่ามเท้าขาด บรรพชาคนเ็นขาด บรรพชาคนมือเป็นแผ่น [6] บรรพชาคนค่อม บรรพชาคนเตี้ย บรรพชาคนคอกพอก บรรพชาคนถูกสักหมายโทษ บรรพชาคนมีรอยเขียนด้วยหาวาย บรรพชาคนถูกออกหมายสั่งจับ บรรพชาคนเท้าปุก บรรพชาคนมีโรคเรื้อรัง บรรพชาคนมีรูปร่างไม่สมประกอบ บรรพชาคนตาบอดข้างเดียว บรรพชาคนง่อย บรรพชาคนกระจอก บรรพชาคนเป็นโรคอัมพาต บรรพชาคนมีอิริยาบถขาด บรรพชาคนชราทุพพลภาพ บรรพชาคนตาบอดสองข้าง บรรพชาคนใบ้ บรรพชาคนหูหนวก บรรพชาคนทั้งบอดและใบ้ บรรพชาคนทั้งบอดและหนวก บรรพชาคนทั้งใบ้และหนวก บรรพชาคนทั้งบอดใบ้และหนวก โดยพระพุทธเจ้าทรงกำหนดโทษว่า ภิกษุรูปใดบรรพชาให้ ต้องอาบัติทุกกฏ [6]

2. ข้อห้ามอุปสมบทตามพระวินัย

วิธีการอุปสมบทตามพุทธศาสนานั้น จำเป็นต้องมีภิกษุเข้าร่วมพร้อมกับพระอุปัชฌาย์เป็นประธานสงฆ์ ข้อห้ามที่พระพุทธเจ้ามิให้ภิกษุเข้าร่วมอุปสมบทในสมัยพุทธกาล เนื่องจากมีกุลบุตรเข้ามาอุปสมบทแล้วเกิดข้อบกพร่องในเรื่องคุณสมบัติของพระอุปัชฌาย์และตัวกุลบุตรเอง จนเป็นเหตุให้เกิดข้อสงสัยแก่ภิกษุทั้งหลาย จึงเข้าเฝ้าพระพุทธเจ้าและทูลถามเพื่อคลายข้อกังขา พระองค์จึงทรงตรัสห้ามมิให้ภิกษุเข้าร่วมอุปสมบทกับพระอุปัชฌาย์และกุลบุตรผู้ซึ่งขาดคุณสมบัติที่กล่าวต่อไป ถ้ามีภิกษุรูปใดฝ่าฝืนเข้าร่วมอุปสมบทก็จะต้องโทษอาบัติทุกกฏ [1] ต่อจากนั้นพระองค์จึงทรงตรัสถึงผู้ที่ไม่ควรได้รับการอุปสมบทไว้ 20 ประการ โดยแบ่งเป็น 2 ประเภท ซึ่งประเภทแรกเป็นข้อบกพร่องของพระอุปัชฌาย์ ได้แก่ ภิกษุอุปสมบทให้กุลบุตรที่ไม่มีอุปัชฌาย์ ภิกษุอุปสมบทให้กุลบุตรที่มีสงฆ์เป็นอุปัชฌาย์ ภิกษุอุปสมบทให้กุลบุตรที่มีคณะเป็นอุปัชฌาย์ ผู้มีอุปัชฌาย์เป็นบัณฑิต ผู้มีอุปัชฌาย์เป็นลักเพศ ผู้มีอุปัชฌาย์ไปเข้ารีตเดียรถีย์ ผู้มีอุปัชฌาย์เป็นสัตว์ดิรัจฉาน ผู้มีอุปัชฌาย์เป็นคนฆ่ามารดา ผู้มี

อุปัชฌาย์เป็นคนฆ่าบิดา ผู้มีอุปัชฌาย์เป็นคนฆ่าพระอรหันต์ ผู้มีอุปัชฌาย์เป็นคนประทุษร้ายภิกษุณี ผู้มีอุปัชฌาย์เป็นคนทำสังฆเภท ผู้มีอุปัชฌาย์เป็นคนทำร้ายพระศาสดาจนหือพระโลหิต ผู้มีอุปัชฌาย์เป็นอุกโตพยัญชนก [1] ส่วนประเภทต่อมาเป็นเรื่องขาดความพร้อมของกุลบุตร จึงต้องห้ามมิให้อุปสมบท ได้แก่ ผู้ไม่มีบาตรเป็นของตนเอง ผู้ไม่มีจีวรเป็นของตนเอง ผู้ไม่มีบาตรและจีวรเป็นของตนเอง ผู้มีบาตรที่ไปยืมเขามา ผู้มีจีวรที่ไปยืมเขามา ผู้ไม่มีบาตรและจีวรที่ไปยืมเขามา เหล่านี้ไม่ควรให้บวช หากภิกษุรูปใดบวชให้จะต้องอาบัติทุกกฏ [6] แต่เมื่อใดบุคคลเหล่านี้สามารถหาพระอุปัชฌาย์ที่เหมาะสมและหาบาตรและจีวรได้แล้วก็สามารถอุปสมบทได้

ส่วนข้อบกพร่องของกุลบุตรที่ต้องห้ามอุปสมบทตามพระวินัยโดยเด็ดขาด ภิกษุให้อุปสมบทไปโดยที่ไม่รู้ เมื่อทราบภายหลังจะต้องให้ลาสิกขาทันที ได้แก่ เป็นผู้มิใช่อายุไม่ถึง 20 ปี เป็นบัณฑิต เป็นอุกโตพยัญชนก เป็นผู้ข่มขืนภิกษุณีมาก่อน เป็นคนลักเพศ เป็นภิกษุไปเข้ารีตเดียรถีย์ (ทั้งที่ยังเป็นภิกษุอยู่ สิกแล้วมาบวชใหม่ก็ห้าม) เป็นคนฆ่ามารดา เป็นคนฆ่าบิดา เป็นคนฆ่าพระอรหันต์ เป็นคนทำร้ายพระศาสดาจนถึงหือพระโลหิต เป็นผู้ทำสังฆเภท เป็นผู้ต้องอาบัติปาราชิก [6]

3. ข้อห้ามบรรพชาอุปสมบทตามกฎหมายเถรสมาคม

พระอุปัชฌาย์ต้องงดเว้นการให้บรรพชาอุปสมบทแก่คนต้องห้ามเหล่านี้ [7] ได้แก่ คนทำความคิดหลบหนีอาญาแผ่นดิน คนหลบหนีราชการ คนต้องหาในคดีอาญา คนเคยถูกตัดสินจำคุกโดยฐานเป็นผู้ร้ายสำคัญ คนถูกห้ามอุปสมบทเด็ดขาดทางพระศาสนา คนมีโรคติดต่อเป็นที่น่ารังเกียจ เช่น วัณโรคในระยะอันตราย เป็นต้น และคนมีอวัยวะพิการจนไม่สามารถปฏิบัติกิจพระศาสนาได้

ข้อห้ามตามกฎหมายเถรสมาคมกำหนดคนที่มีคุณสมบัติตรงกับข้อห้ามบรรพชาอุปสมบทตามพระวินัย แต่เพื่อให้เกิดความเคร่งครัด รัดกุม สามารถนำไปบังคับใช้ได้จึงได้กำหนดข้อห้ามดังกล่าวขึ้นมาอีกชั้นหนึ่ง

พระอุปัชฌาย์ตามกฎหมายเถรสมาคม

ปัจจุบัน มหาเถรสมาคมเป็นผู้มีอำนาจตรากฎหมายเถรสมาคม เพื่อปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยดีงาม และกฎหมายเถรสมาคมฉบับนี้ [7] ได้ให้ความหมายคำว่า “พระอุปัชฌาย์” คือ ภิกษุผู้ได้รับแต่งตั้ง ให้มีหน้าที่เป็นประธานและรับผิดชอบในการให้บรรพชาอุปสมบท โดยมีคุณสมบัติอยู่ 8 ประการ ซึ่งผู้เขียนจะขอนำคุณสมบัติที่เกี่ยวข้อง เพื่อทำการศึกษาดังต่อไปนี้

1. คุณสมบัติพระอุปัชฌาย์

คุณสมบัติพระอุปัชฌาย์ที่สำคัญและเกี่ยวกับการศึกษา 2 ประการ คือ ประการแรก มีความสามารถฝึกสอนผู้อยู่ในปกครองให้เป็นภิกษุสามเณรที่ดี ตามพระธรรมวินัย และสามารถบำเพ็ญกรณียกิจอันอยู่ในหน้าที่ของพระอุปัชฌาย์ได้ และประการที่สอง มีความรู้ความสามารถ ทำอุปสมบทกรรมให้ถูกต้องตามพระธรรมวินัย และระเบียบแบบแผนของคณะสงฆ์ ด้วยคุณสมบัติ 2 ประการที่กล่าวมานี้ จะเป็นหลักสำคัญในการปลูกถ่ายความรู้สึกรับผิดชอบชั่วดีในการปฏิบัติตนตามพระธรรมวินัยให้เกิดแก่ภิกษุผู้บวชใหม่ในการครองผ้ากาสาวพัสตร์ได้อย่างครบถ้วนและเหมาะสมต่อไป

2. หน้าที่ของพระอุปัชฌาย์

พระอุปัชฌาย์มีหน้าที่ต้องพบและสอบสวนกุลบุตรให้ได้คุณลักษณะก่อน จึงรับให้บรรพชาอุปสมบทได้ คุณลักษณะของกุลบุตรนั้น มีทั้งสิ้น 7 ประการ [7] โดยต้องมีคุณลักษณะของกุลบุตร กล่าวคือ เป็นคนมีภูมิปัญญาอยู่ในเขตตำบลหรืออำเภอที่จะบวช และมีหลักฐาน มีอาชีพชอบธรรม หรือแม้มีภูมิปัญญาอยู่ในเขตอื่น แต่เมื่อสอบสวนแล้วปรากฏว่าเป็นคนมีหลักฐาน มีอาชีพชอบธรรม มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง ไม่ใช่คนจรจัด เป็นสุภาพชน และมีความประพฤติดีประพฤติชอบไม่มีความประพฤติเสียหาย เช่น ดิสุราหรือยาเสพติดให้โทษ เป็นต้น เป็นคนมีความรู้ อ่านและเขียนหนังสือไทยได้ ไม่เป็นผู้มีทิวาจิต เป็นผู้ปราศจากบรรพชาไทย และมีร่างกายสมบูรณ์ อาจบำเพ็ญสมณกิจได้ไม่เป็นคนชรา ไร้ความสามารถหรือทุพพลภาพ หรือพิการ มีสมณบริขารครบถ้วนและถูกต้อง ตามพระวินัย เป็นผู้สามารถกล่าวคำขอบรรพชาอุปสมบทได้ด้วยตนเองและถูกต้องไม่ผิด

คุณสมบัติแต่ละประการล้วนแต่ประสงค์ให้คณะสงฆ์ปกครองเกิดความมั่นใจ เชื่อมมั่นในตัวกุลบุตร ผู้ที่เข้ามาอยู่ภายใต้ปกครองว่าเป็นผู้ที่ศรัทธาเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา เป็นการบวชเข้ามาเพื่อปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ เรียนรู้หลักพระธรรมคำสอน เพื่อสร้างประโยชน์ให้เกิดแก่ตนเองและสังคม อีกทั้งเป็นการป้องกันมิให้เกิดข้อครหาและมัวหมองแก่พุทธศาสนาในอนาคต ดังนั้น การกำหนดให้พระอุปัชฌาย์มีหน้าที่ต้องพบและสอบสวนกุลบุตรให้ได้คุณลักษณะก่อนจึงรับให้บรรพชาอุปสมบทนั้น จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งโดยเฉพาะการพบตัวเพื่อสอบสวนกุลบุตรให้ทราบชัดถึงความเป็นสุภาพชน ไม่เกี่ยวข้องกับการเสพยาเสพติดและดื่มสุรา ที่จะนำมากล่าววิเคราะห์ต่อไป

หน้าที่พระอุปัชฌาย์ กรณีการต้องพบและสอบสวนกุลบุตรก่อนรับให้บรรพชาอุปสมบท

หน้าที่พระอุปัชฌาย์ที่จะกล่าวต่อไปนี้เป็นกระบวนการที่สำคัญยิ่งที่พระอุปัชฌาย์ไม่อาจละเลยเสียได้ และผู้เขียนจะขอแบ่งหน้าที่พระอุปัชฌาย์ออกเป็น 2 ประการ ดังต่อไปนี้

1. หน้าที่พระอุปัชฌาย์ กรณีการต้องพบกุลบุตรก่อนรับให้บรรพชาอุปสมบท

เพื่อพิจารณาหน้าที่ของพระอุปัชฌาย์ที่ต้องพบกุลบุตรก่อนรับให้บรรพชาอุปสมบท ถือว่าเป็นด่านปราการแรกในการตรวจสอบกุลบุตร เพื่อที่จะทราบถึงภูมิปัญญาของบุคคลนั้นว่า ได้อยู่ในเขตตำบลหรืออำเภอใด และมีความประสงค์เข้ามาบวชในพื้นที่ที่พระอุปัชฌาย์ดูแลอยู่หรือไม่ เพื่อให้เป็นไปตามข้อกำหนดของกฎหมายเถรสมาคม ว่าพระอุปัชฌาย์มีอำนาจการบวชในเขตของตนเอง [7] เมื่อได้พบตัวกุลบุตร พบมารดาบิดา หรือญาติ พร้อมกันตรวจสอบพยานหลักฐานทะเบียนราษฎร และเชื่อได้ว่ากุลบุตรมีปรากฏชื่อที่อยู่เป็นหลักแหล่ง ไม่ใช่คนจรจัด มีอาชีพชอบธรรม มีความพร้อมที่จะบวชในเขตอำนาจการอุปสมบทของตน พระอุปัชฌาย์ก็สามารถรับเข้ามาดูแลภายใต้การปกครองของตนได้ โดยทั่วไปตามประเพณีปฏิบัติ ฝ่ายมารดาบิดา หรือญาติของกุลบุตรจะจัดดอกไม้ พานบายศรี เพื่อนำมาถวายเป็นการให้ความเคารพและมอบตัวเป็นศิษย์แก่พระอุปัชฌาย์หรือเจ้าอาวาสที่ตนประสงค์จะเข้ามาบวชอาศัยอยู่ ในอดีตการที่กุลบุตรจะเข้ามาบวชได้จะต้องเข้ามาอาศัยอยู่ในวัด เพื่อเรียนรู้การปฏิบัติของภิกษุที่บวชอยู่ก่อน ฝึกการทำวัตรเช้าและเย็น ได้ศึกษาพระธรรมวินัยล่วงหน้า ฝึกสวดร้องท่องมนต์ เพื่อที่ว่าหลังจากบวชแล้ว หากมีความจำเป็นต้องรับกิจนิมนต์ในงานพิธีต่าง ๆ ย่อมมีความจำเป็นในการสวดมนต์ให้คล่อง ถ้าหากฝึกฝนมาตั้งแต่ต้น ภิกษุผู้บวชใหม่ก็就会有ความมั่นใจ ไม่เคอะเขิน อีกทั้งก่อนเข้าบรรพชาอุปสมบท ผู้ขอบวชก็มีความจำเป็นต้องกล่าวคำขอบรรพชาอุปสมบท หากกล่าวคำขอเหล่านี้ไม่ได้ หรือเพียงสักระยะแล้วตามผู้อื่นที่กล่าวนำคำขอบรรพชาอุปสมบทให้แล้วพระอุปัชฌาย์อนุญาตให้บวช ดูเสมือนว่าการบวชนี้กุลบุตรผู้เข้ามาบวช

ได้ขาดความวิริยะ อุตสาหะเป็นอย่างยิ่ง ประกอบกับเหตุดังกล่าวเป็นหน้าที่ของพระอุปัชฌาย์ที่จะต้องมีความเข้มงวดกวดขันให้กุลบุตรเป็นผู้สามารถกล่าวคำขอบรรพชาอุปสมบทได้ด้วยตนเองและถูกต้องไม่ผิดพลาดตามข้อกำหนดในพระวินัย [8] แต่ด้วยปัจจุบัน กาลเวลาเปลี่ยนไปกุลบุตรที่จะเข้ามาอาศัยในวัดก่อนจะบวชนี้น้อยมาก เนื่องจากติดข้ออ้างว่ามีภารกิจงานที่ต้องทำ บางคนมีเวลามาบวชเพียง 3 วัน 7 วัน แล้วลาสิกขา ทำให้การบวชในปัจจุบันเป็นไปด้วยความเร่งรีบ รวดรัด ดังนั้นการบวชในลักษณะเช่นนี้จึงมองได้ว่าเป็นการบวชตามประเพณีที่เชื่อว่าเป็นลูกผู้ชายต้องได้บวชเสียมากกว่า บวชเพื่อศึกษาพระธรรมอย่างแท้จริง [9]

2. หน้าที่พระอุปัชฌาย์ กรณีการสอบสวนกุลบุตรก่อนรับให้บรรพชาอุปสมบท

หน้าที่อีกประการหนึ่งของพระอุปัชฌาย์ที่ต้องปฏิบัติควบคู่ไปกับการต้องพบกุลบุตรคือ การสอบสวน ซึ่งคำว่า “สอบสวน” หมายความว่า หาข้อเท็จจริงด้วยการซักถาม [10] และคำว่า “การสอบสวน” อีกนัยหนึ่ง “หมายความว่า การรวบรวมพยานหลักฐานและการดำเนินการทั้งหลายตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ ซึ่งพนักงานสอบสวนได้ทำไปเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหา เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิด และเพื่อจะเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษ” [11] แต่ทั้งนี้ทั้งนั้น ผู้เขียนมองว่า คำว่า “สอบสวน” หมายความว่า “การแสวงหาข้อเท็จจริงด้วยการซักถามหรือด้วยวิธีการอื่นใดโดยชอบด้วยกฎหมาย เพื่อให้ประจักษ์ชัดแจ้ง” [1] ดังนั้นเจตนารมณ์ของกฎหมายอาญาในความหมายนี้จึงมีจุดประสงค์เพื่อให้พระอุปัชฌาย์ค้นหาข้อเท็จจริงจากกุลบุตร มารดาบิดา ญาติ หรือผู้ปกครองหมู่บ้าน เพื่อให้แน่ชัดว่ากุลบุตรนั้นเป็นคนมีหลักฐาน มีอาชีพชอบธรรม มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง และไม่ใช่ว่าเป็นคนจรจัด ทั้งต้องสืบหาเพื่อให้ประจักษ์ชัดว่าเป็นสุภาพชน มีความประพฤติดี ประพฤติชอบ ไม่มีความประพฤติเสียหาย ไม่ติดสุราหรือยาเสพติดให้โทษ และต้องทดสอบว่ามีความรู้สามารถอ่านและเขียนหนังสือภาษาไทยได้ดีแค่ไหน เหตุเพราะว่ากุลบุตรจะต้องฝึกเรียน เขียน อ่าน ท่องจำคำขอบรรพชาอุปสมบท ท่องจำบทสวดพระพุทธรูป เป็นอาทิ ทั้งพิจารณาว่าไม่เป็นผู้มีโทษวิบัติ [1] ไม่เป็นผู้ปราศจากบรรพชาโทษ อันเป็นข้อห้ามบรรพชา และมีร่างกายสมบูรณ์ ไม่เป็นอุปสรรคแก่การบำเพ็ญสมณกิจ ไม่เป็นคนชรา มีสติสัมปชัญญะที่สมบูรณ์ ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือทุพพลภาพ หรือพิการพิการ คุณสมบัตินี้เมื่อสมกับข้อห้ามบรรพชาอุปสมบท ตามพระวินัยที่ได้กำหนดเอาไว้ว่าไม่พึงประสงค์ให้บุคคลที่มีจิตหรือกายไม่สมประกอบเข้าบรรพชาอุปสมบท [6] เนื่องจากบุคคลดังกล่าวไม่อาจปฏิบัติกิจของสงฆ์ได้ครบถ้วน ส่วนคุณลักษณะอีกประการหนึ่ง คือ กุลบุตรต้องมีสมณบริวารครบถ้วนและถูกต้องตามพระวินัย ในข้อนี้เป็นข้อห้ามที่เกิดในครั้งพุทธกาล พระพุทธเจ้าทรงห้าม เพื่อป้องกันมิให้พระอุปัชฌาย์อุปสมบทกุลบุตรผู้ไม่มีจิวร เปลือยกายเที่ยวรับบิณฑบาต เป็นที่ติเตียนแก่คนทั่วไป [6] ข้อห้ามที่กล่าวมานี้ เป็นไปตามกฎหมายอาญาฉบับที่ 17 (พ.ศ.2536) ว่าด้วยการแต่งตั้งถอดถอนพระอุปัชฌาย์เช่นกัน

โทษของพระอุปัชฌาย์ตามกฎหมายอาญา

ต่อจากนี้ ผู้เขียนจะได้ศึกษาถึงหน้าที่ของพระอุปัชฌาย์ หากฝ่าฝืนจะต้องโทษตามกฎหมายอาญาฉบับที่ 17 (พ.ศ.2536) ว่าด้วยการแต่งตั้งถอดถอนพระอุปัชฌาย์ โดยแบ่งการต้องโทษออกเป็น 2 ประการ ดังนี้

1. โทษจากการถูกระงับการปฏิบัติหน้าที่ของพระอุปัชฌาย์ [7] รวม 4 ประการ ประการที่หนึ่ง พ้นจากตำแหน่งหน้าที่ในทางปกครอง หรือถูกให้พ้นจากตำแหน่งหน้าที่ในทางปกครอง ประการที่สอง ขาดคุณสมบัติในการดำรงตำแหน่งพระอุปัชฌาย์ เช่น เป็นผู้ไม่มีจิตพื้นเพในภายหลัง เป็นต้น ประการต่อมา ถูกเป็นจำเลย

ในอิทธิฤทธิ์ที่มีโทษถึงให้สีก และอยู่ในระหว่างได้ส่วนพิจารณาวินิจฉัย เช่น ถูกกล่าวหาว่าพระอุปัชฌาย์เสพเมณ เป็นต้น และ ประการสุดท้าย ถูกถอดถอนจากตำแหน่งหน้าที่อุปัชฌาย์

2. โทษจากการละเมิดจริยา [7] ตามกฎหมายเถรสมาคมได้กำหนดไว้ดังนี้ ให้ถอดถอนจากตำแหน่งหน้าที่พระอุปัชฌาย์ ให้ระงับหน้าที่พระอุปัชฌาย์ชั่วคราวไม่เกิน 2 ปี เรียกตัวมาอบรมชั่วคราวไม่เกิน 1 ปี ให้ทำทัณฑบาต และ คำหิโทษเป็นลายลักษณ์อักษร [7] แต่ถึงกระนั้นก็ดี การละเมิดจริยาที่มีโทษหนักที่สุด คือ การถอดถอนจากตำแหน่งหน้าที่พระอุปัชฌาย์ ที่ผู้บังคับบัญชาจะลงโทษได้ต่อเมื่อพระอุปัชฌาย์ฝ่าฝืนกฎหมายเถรสมาคม [7] กล่าวคือ พระอุปัชฌาย์ละเมิดจริยาโดยจงใจให้บรรพชาอุปสมบทแก่คนต้องห้าม ดังที่กล่าวอธิบายเอาไว้แล้วข้างต้นแล้ว ในหัวข้อ ข้อห้ามบรรพชาอุปสมบทตามกฎหมายเถรสมาคม ดังนั้น จึงเห็นได้ว่า การถอดถอนตำแหน่งหน้าที่พระอุปัชฌาย์ จะกระทำได้ต่อเมื่อพระอุปัชฌาย์กระทำละเมิดจริยาโดยจงใจให้บรรพชาอุปสมบทแก่คนต้องห้าม เพียงประการเดียวเท่านั้น [7] กรณีดังกล่าวผู้เขียนเห็นว่า การถอดถอนตำแหน่งหน้าที่พระอุปัชฌาย์ ยังมีอีกในกรณีอื่น ได้แก่ พระอุปัชฌาย์กระทำผิดวินัยร้ายแรงจนขาดจากความเป็นภิกษุ หรือตกเป็นจำเลยและถูกศาลพิพากษาลงโทษให้จำคุก อันจะทำให้การดำรงตำแหน่งพระอุปัชฌาย์ถูกระงับและขาดลงตามกระบวนการตัดสินลงโทษ ส่วนการกระทำละเมิดจริยาของพระอุปัชฌาย์ที่ต้องรับโทษด้วยประการอื่นที่มีใช้การถอดถอนตำแหน่ง ให้อำนาจตกอยู่กับผู้บังคับบัญชาพิจารณาเห็นสมควรลงโทษสถานเบาสถานเดียว หรือหลายสถานโดยสมควรแก่ความผิด [7]

3. โทษอาญากรณีพระภิกษุรูปใดไม่ได้รับแต่งตั้งเป็นพระอุปัชฌาย์ หรือถูกถอดถอนจากความเป็นพระอุปัชฌาย์ตามกฎหมายเถรสมาคมนี้ บังอาจให้บรรพชาอุปสมบทแก่กุลบุตร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี ตามกฎหมายว่าด้วยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ [12] ส่วนบุคคลผู้ได้รับบรรพชาอุปสมบทจากพระภิกษุรูปใดผู้ซึ่งไม่ได้รับแต่งตั้งเป็นพระอุปัชฌาย์ หรือถูกถอดถอนจากความเป็นพระอุปัชฌาย์ ให้ถือว่าเป็นการบรรพชาอุปสมบทโดยมิชอบ ไม่มีสิทธิได้รับประโยชน์อันใดที่พระภิกษุสามเณรจะพึงได้ [7] เท่ากับการบวชครั้งนี้ ทำให้บุคคลเหล่านั้นหาได้มีสถานะเป็นสามเณรหรือภิกษุ ตามพระวินัยหรือกฎหมายแม้แต่อย่างใด เนื่องจากไม่มีบุคคลที่ได้รับอนุญาตโดยชอบตามพระวินัยและกฎหมายให้การรับรองสถานะใด ๆ เลย

ปัญหาอุกฤษฏ์คดีสุราและยาเสพติดให้โทษก่อนบรรพชาอุปสมบท

การศึกษาถึงเรื่อง ปัญหาอุกฤษฏ์คดีสุราและยาเสพติดให้โทษก่อนบรรพชาอุปสมบท ยังเป็นกรณีที่คณะสงฆ์พยายามหาหนทางแก้ไขมาตลอด แต่ยังไม่อาจแก้ไขให้สิ้นสุดลงได้ ปัญหาที่เกิดขึ้นจึงควรพิจารณาตั้งแต่ต้น นับจากหน้าที่ของพระอุปัชฌาย์ตามกฎหมายเถรสมาคมเป็นอันดับแรกว่ามีการพิจารณาอย่างครบถ้วน หรือยังขาดตกบกพร่องแค่ไหน เพียงใด โดยเริ่มจากการที่ต้องพบตัวและสอบสวนกุลบุตร เพื่อให้ทราบว่าการอุปสมบทเป็นสุภาพชน มีความประพฤติดี ประพฤติชอบ ไม่มีความประพฤติเสียหายจากการติดสุราหรือยาเสพติดให้โทษ ซึ่งผู้เขียนขอกล่าวถึงปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นลำดับ ดังต่อไปนี้

1. ปัญหาอุกฤษฏ์คดีสุราก่อนบรรพชาอุปสมบท

พระวินัยกำหนดไว้ว่า ภิกษุติดสุราต้องอาบัติปาจิตตีย์ [1] เป็นบทบัญญัติที่มีมาครั้งแต่สมัยพระพุทธกาล เพื่อให้ภิกษุดำรงอยู่กับสติ มีความสำรวมตนและสง่างาม เพื่อสร้างศรัทธาแก่พุทธศาสนิกชน ไม่ปฏิบัติตนยิ่งกว่าคฤหัสถ์ ในขณะที่เดียวกันแม้แต่คฤหัสถ์เองก็ยังมีข้อละเว้นด้วยศีลข้อที่ 5 ว่าด้วยการไม่เสพสุราเช่นกัน ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นนี้เป็นการคาบเกี่ยวในช่วงขณะเปลี่ยนสถานะจากคฤหัสถ์ไปสู่บรรพชิต เมื่อผู้จะบวชได้ติดสุราอยู่ก่อน

เป็นอาจิน ทั้งไม่มีเจตนาจะเลิกเสพ เมื่อบวชแล้วก็ไม่สามารถข่มใจเอาไว้ได้ จึงไม่อาจจะทิ้งรศชาติ และบรรพชาศ
แห่งการดื่มสุรา จำต้องคืนรชชนชวชยามาเสพจนได้ เป็นการกระทำที่ไม่ใช่ดีต่อการครองตนในรูปภิกษุที่ต้องนุ่ง
ห่มสบง จีวร ถึงขนาดเมามายไร้สติ ไม่อาจสำรวม กาย วาจา ใจ ให้สมควรแก่สมณสาธูปได้ และเป็นที่ติเตียนแก่ผู้ที่
พบเห็น หรือก่อเหตุอันตรายจากการเมาขาดสติอีกได้นานัปการ ดังกรณี ขาวที่ว่า พระเมาแล้วจับ ซึ่งกระษะชนสอง
วัยรุ่นเสียชีวิตคาที่แล้วหนีไปกบดานที่กุฎในวัด เจอข้อหาขบถในขณะเมาสุราหรือของมึนเมาอย่างอื่น เป็นเหตุให้
เถียวชนผู้นั้นถึงแก่ความตาย [13] ขาวต่อมา ชาวบ้านแจ้งจับพระเมาอาละวาดตำรวจดำเนินคดีเคยมีประวัติโดนจับ
สึกมาแล้ว แต่หวนกลับมาบวชใหม่ [14] อีกเหตุการณ์หนึ่ง เจ้าหน้าที่ตำรวจตรวจสอบประวัติพระเมาเหล่า มีประวัติ
ถูกจับสึกหลายครั้ง เนื่องจากเมาสุราแต่ก็ยังกลับไปนุ่งผ้าเหลืองบวชอีกและยังไม่เลิกดื่มสุรา จากนั้นได้นำตัวไป
ทำการสึกกับพระพุทธรูป ก่อนนำตัวไปควบคุมสติ เพื่อให้สร้างเมถิงจะปล่อยตัวไป [15] จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น
จึงเห็นได้ว่า ภิกษุติดสุราเป็นอาจินจนถูกสึกออกมาแล้วกลับเข้ามาบวชใหม่ก็กระทำความผิดซ้ำในลักษณะเดียวกันอีก

กรณีนี้ผู้เขียนหยิบยกมากล่าวนี้จึงตั้งข้อสังเกตว่า การกลับมาบวชใหม่นั้น พระอุปัชฌาย์มีกระบวนการ
กลั่นกรองอย่างไร ก่อนอนุญาตให้บรรพชาอุปสมบทแล้วทำให้บุคคลดังกล่าวกลับเข้ามาและกระทำความผิดซ้ำได้
อีก นอกจากนั้น ยังมีคิลิขขาวในลักษณะเช่นนี้อีกมาก ซึ่งหาสาเหตุได้จากอินเทอร์เน็ตได้โดยไม่ยากนัก ซึ่งปัจจุบัน
ขาวเช่นนี้เหมือนกับว่าเป็นเรื่องปกติที่เกิดขึ้นได้ทั่ว ๆ ไป

ครั้นเมื่อพิจารณาถึงกฎหมายเถรสมาคมที่ได้กำหนดว่า พระอุปัชฌาย์ต้องพบและสอบสวนกุลบุตรผู้จะขอบวช
นัยเช่นนี้ ย่อมพิจารณาได้ว่า หน้าที่เบื้องต้นของพระอุปัชฌาย์ในฐานะผู้มีอำนาจที่จะอนุญาตให้บุคคลใดบุคคลหนึ่ง
สามารถเข้ามาบวชเป็นภิกษุได้นั้น จะต้องชวนชวชในการสืบเสาะจนได้ความประจักษ์ว่าผู้จะขอบวชเป็นคน
ติดสุรามาก่อนหรือไม่อย่างไร ต้องเสาะแสวงหาประวัติที่มาเพื่อนำมาประกอบการตัดสินใจ และตรวจสอบว่าเคยมี
พฤติกรรมติดสุราหรือกระทำความผิดอื่นจนต้องสึกมาก่อนแล้วหรือไม่ เพื่อให้ได้ความชัดเจนว่า กุลบุตรผู้จะขอ
บวชเป็นคนประพฤติดีประพฤติชอบอย่างแท้จริง ถ้าเพียงแต่อาศัยคำรับรองจากผู้รับรองความประพฤติ เช่น
มารดาบิดา หรือญาติ เป็นต้น ย่อมไม่เพียงพอต่อการนำมาประกอบการพิจารณาอนุญาตให้บวชได้ เนื่องจาก
ผู้รับรองย่อมมีความปรารถนาจะให้บวชอยู่แล้ว จึงมองไม่เห็นความสำคัญของศรัทธาในภาพรวม ตรงกันข้าม
หากร่วมกันปกปิดความเป็นจริง และหลังจากบวชแล้วกลับก่อเหตุเสียหาย อาจถูกติเตียนจากบุคคลทั่วไปเกิดความ
เสื่อมเสียแก่วงศ์ตระกูลได้ นอกจากนั้น ผู้รับรองเมื่อยินยอมให้คำรับรองความประพฤติดังกล่าวแล้ว ครั้นเกิดความ
เสียหายภายหลังกลับไม่มีบทลงโทษใด ๆ ที่จะเอาผิดแก่ผู้รับรองได้ ดังนั้น ถ้าผู้รับรองความประพฤติจะรับรอง
เพียงแค่หวังให้บรรลุตฤตประสงค์ที่ตนเองปรารถนา เช่น เชื่อว่าเมื่อได้บวชเป็นพระอยู่ที่วัดแล้วจะทำให้บุตร
เป็นคนดี แต่ก่อนหน้านี้นี้มีความประพฤติเหลวไหล หรือเพียงเชื่อว่าได้บวชเป็นพระ เมื่อสึกออกมาจะได้ชื่อว่าเป็น
คนดีแล้ว [16] หรือบางครอบครัวที่มีบุตรสาว พ่อแม่จะไม่ยินยอมยกบุตรสาวให้กับคนที่ไม่ผ่านการบวช
มาก่อน จึงทำให้ชายที่จะไปขอจำเป็นต้องบวช หรือเชื่อว่าเป็นชายหากได้บวช พ่อแม่จะได้เกาะชายผ้าเหลือง
ไปสวรรค์ [16] ความเชื่อบางประการที่กล่าวมานี้เป็นสิ่งที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษ ย่อมประเสริฐแท้ เพียงแต่
มารดาบิดา หรือญาติควรคำริตติรตองให้ถี่ถ้วนเสียก่อนว่า การที่นำกุลบุตรในขณะที่ประพฤติเสื่อมเสียติดสุรา
เข้ามาบวช ไม่เคยคิดจะเลิกจากอบายเหล่านี้อย่างแท้จริง เท่ากับว่าโยนภาระให้กับวัดและญาติโยมที่อุปถัมภ์กอยู่
หาใช่เป็นทางแก้ปัญหาที่ถูกต้องตรงประเด็น

เมื่อพิจารณาถึงกรณีที่เจ้าอาวาสที่มีใช้พระอุปัชฌาย์ แต่มีกุลบุตรจะขอบวชและอาศัยอยู่ภายใต้การปกครองภายในวัดตน เจ้าอาวาสก็ต้องพบและสอบสวนกุลบุตร เพื่อนำผลแห่งการสอบสวนเรื่องความประพฤติไปยืนยันแก่พระอุปัชฌาย์ ย่อมทำให้พระอุปัชฌาย์มีความเชื่อมั่นว่า การอนุญาตให้บวชจะไม่ผิดข้อห้ามตามพระวินัยและกฎหมาย แต่การได้รับการยืนยันจากเจ้าอาวาสดังกล่าวนี้นั้น หากต่อมาเมื่อได้บวชแล้วภิกษุนั้นกลับคิดสุรา และถ้าพิสูจน์ได้ในภายหลังว่า เจ้าอาวาสไม่ได้พบและสอบสวนผู้จะขอบวชอย่างจริงจัง หรือสอบสวนแล้วแต่ผู้เข้ามาบวชปกปิดความเป็นจริง เช่น เคยสีกจากการคิดสุรามาก่อน แล้วกลับมาบวชใหม่ เป็นต้น ถึงแม้ว่าจะบวชไปแล้วก็ตาม พระอุปัชฌาย์ก็ไม่พ้นความผิดว่าด้วยการละเมิดจริยาตามกฎหมายอาญา แต่หลักปฏิบัติอาจจะไม่มีผู้ใดหยิบยกขึ้นมาว่ากล่าว

แต่อย่างไรก็ดี เมื่อพระอุปัชฌาย์ได้บรรพชาอุปสมบทแล้ว ท่านยังมีหน้าที่ต้องถือเป็นการระงับการปกครองดูแลสั่งสอนภิกษุนั้น ให้ตั้งอยู่ในสัมมาปฏิบัติ ต้องชวนชวนให้ได้รับการศึกษาพระธรรมวินัย และต้องออกหนังสือสุทธิให้แก่ภิกษุผู้ที่ตนบวช เพื่อแสดงสังกัดถิ่นที่อยู่และความบริสุทธิ์แห่งสมณเพศ ดังนั้น หน้าที่พระอุปัชฌาย์ที่ได้ถูกกำหนดไว้ จึงเป็นการอันหนักและใหญ่หลวงยิ่งนัก อย่างน้อยกว่าจะผ่อนคลายความเข้มงวดในการกำกับดูแลจริยวัตรการปฏิบัติตนลงได้ ก็ต้องใช้เวลากว่าภิกษุผู้อยู่ในความดูแลมีพรรษาครบถ้วน 5 พรรษาเสียก่อน แต่ถ้าหากภิกษุผู้มีพรรษายังไม่พ้น 5 พรรษาจะไปอยู่ในวัดอื่นใด จะต้องขออนุญาตจากพระอุปัชฌาย์ และให้ท่านเห็นสมควร ถ้าท่านเห็นควรก็จะสอบถามไปยังเจ้าอาวาสวัดนั้น เมื่อได้รับคำยืนยันรับรองที่จะปกครองดูแลสั่งสอนแทนได้ จะต้องทำหนังสือฝากและมอบภาระดูแลเจ้าอาวาสวัดนั้น ให้เป็นผู้ปกครองดูแลสั่งสอนแทนต่อจากพระอุปัชฌาย์ [1] ดังนั้น จึงเห็นได้ว่า กระบวนการอบรมสั่งสอนภิกษุผู้บวชใหม่ จะต้องมีความดูแลอย่างใกล้ชิดอยู่เสมอ เพื่อเป็นการป้องกันมิให้ภิกษุผู้บวชใหม่พลั้งเผลอกระทำความผิดพระวินัยและกฎหมาย ในขณะเดียวกันก็ต้องอบรมสั่งสอนให้ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ ตามพระธรรมคำสอน จนกระทั่งภิกษุนั้นมีพรรษาครบ 5 พรรษาบริบูรณ์แล้ว หรือจนกว่าภิกษุนั้นได้สึกออกมาครองเรือน พระอุปัชฌาย์หรือเจ้าอาวาสผู้ปกครองจึงจะพ้นจากอำนาจหน้าที่ดังกล่าว ผู้เขียนเห็นว่า หากพระอุปัชฌาย์หรือเจ้าอาวาสผู้ปกครองสามารถกระทำหน้าที่ตามที่กล่าวมาได้อย่างเข้มงวดกวดขัน ไม่ปล่อยปละละเลย อาศัยพระธรรมวินัยและกฎหมายเป็นที่ตั้ง เป็นเกราะกำบังเพื่อปฏิบัติหน้าที่อย่างโปร่งใส ไม่เห็นแก่ลาภสักการะ ไม่เกิดลำเอียงเลือกปฏิบัติกับผู้ใด ปัญหาภิกษุคิดสุรา และปัญหาในการก่อความผิดเรื่องอื่น ๆ ที่เกิดขึ้น ย่อมจะลดลงไปส่งผลให้ภาพลักษณ์ของคณะสงฆ์ดีขึ้นได้ตามลำดับ

2. ปัญหากุลบุตรติดยาเสพติดก่อนบรรพชาอุปสมบท

ยาเสพติดเป็นปัญหาระดับชาติที่รัฐบาลใช้ความพยายามแก้ไขตลอดมา แต่ไม่อาจกระทำทำให้สิ้นสุดและกลับทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้น ความอ่อนแอของชุมชนเป็นปัจจัยหนึ่งซึ่งนำมาสู่ปัญหาเสพติด ทำให้เยาวชนผู้บรรลุนิติภาวะแล้วที่ยุ่งเข้าวัยหนุ่ม วัยผู้ใหญ่มีงานทำ หรือมีครอบครัวแล้ว บางคนบางกลุ่มได้ตกเป็นเหยื่อยาเสพติด จนหมดอนาคตอย่างน่าเสียดาย ดังนั้น การระบาดของยาเสพติดที่เข้าไปสู่ภายในวัดจึงเป็นเรื่องที่คาดการณ์ได้ไม่ยากนัก การป้องกันปัญหานี้ย่อมไม่พ้นหน้าที่ของพระอุปัชฌาย์ที่จะต้องพบและสอบสวนผู้จะขอบวช ให้ประจักษ์จริงแท้ก่อนที่จะอนุญาตให้บวช และจะต้องทำการสอบสวนให้สุดกำลังความรู้ ความสามารถของตน ในปัจจุบันก่อนจะบวชกุลบุตรจะต้องไปพบเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อรอการตรวจสอบว่าตนมีชื่อเป็นอาชญากรในทะเบียนประวัติอาชญากรหรือไม่ ในเรื่องนี้ถือว่าเป็นการกลั่นกรองบุคคลผู้เคยก่อเหตุในคดีต่าง ๆ บุคคลหนีคดี หรือผู้เคยกระทำความผิดร้ายแรงแอบแฝงตัวเข้ามาบวชได้เป็นอย่างดี แต่ปัญหาการป้องกันมิให้ผู้เสพยาเสพติดที่ไม่เคยมีประวัติอาชญากร

คิดตัว เข้ามาบวช มีความสลับซับซ้อนยิ่งกว่า ยากนักที่พระอุปัชฌาย์หรือเจ้าอาวาสจะสอบสวนทวนความจนสิ้น กระแสและได้ความจริงด้วยตนเอง เพียงแค่การเก็บอาการของผู้เสพยาในบางครั้ง ภิกษุชั้นผู้ใหญ่ย่อมไม่อาจสังเกต และล่วงรู้ได้ เนื่องจากท่านไม่เคยผ่านประสบการณ์เหล่านี้มาก่อน

ต่อมาวัดในบางพื้นที่ได้มีการแก้ปัญหาเหล่านี้ โดยได้ขอความร่วมมือไปยังโรงพยาบาลให้ตรวจปัสสาวะ กับผู้ที่มาบวช ถ้าผลออกมาประการใดขอให้แจ้งมายังวัดด้วย การแก้ปัญหาในลักษณะนี้สามารถที่จะช่วยเหลือ การสอบสวนของพระอุปัชฌาย์ได้ระดับหนึ่งเช่นกัน แต่ก็อาจจะมีช่องว่างในทางปฏิบัติได้ ถ้าหากฝ่ายกุลบุตร ได้เสพยาเสพติดจริง และมีความประสงค์จะบวชให้จงได้ จึงใช้วิธีการติดต่อเชิงลับกับเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลผู้ที่มี หน้าที่เกี่ยวข้องที่มีความสนิทสนมกัน เพื่อขอความช่วยเหลือให้นำปัสสาวะของผู้อื่นที่ไม่เคยเสพยาเสพติดส่งเข้าไป ตรวจแทน ทำให้ผลตรวจเป็นปกติ และหลุดพ้นจากการปฏิเสธมิให้บวชจากพระอุปัชฌาย์ [16]

การกระทำดังกล่าว ผู้เขียนมองว่าการเจตนาที่จะบวชเป็นสิ่งที่ดีมีคุณค่าต่อพระศาสนา เพื่อจะได้สืบทอด พุทธ ศาสนาต่อไป เพียงแต่ฝ่ายมารดาบิดา หรือญาติของกุลบุตรควรพิจารณาให้ถ่องแท้เสียก่อนว่า ผู้จะบวช มีความประพฤติเช่นไร ถ้าหากยังเสพยาเสพติดจนไม่อาจถอนตัวได้ และหวังจะให้พระอุปัชฌาย์หรือเจ้าอาวาส เป็นผู้สั่งสอนเพื่อให้เลิกเสพยาข่มเป็นการกระทำที่ยาก เนื่องจากการที่จะเลิกเสพลิงเหล่านี้ได้ จะต้องอาศัย ความเข้มแข็งของจิตใจสำนึกของผู้เสพ และกำลังใจจากคนใกล้ชิดรอบข้างเป็นสำคัญ ไม่ใช่เป็นหน้าที่ของ พระอุปัชฌาย์หรือเจ้าอาวาสแต่อย่างใด ดังนั้น การนำกุลบุตรเหล่านี้เข้ามาบวช เพื่อหวังจะให้เลิกเสพยาเสพติด จึงเป็นการแก้ไขปัญหาคิดทาง ชั่วร้ายกลายเป็นการสร้างความเสี่ยงให้กับวงการพุทธศาสนา ภิกษุนั้นจะถูก ดิฉินินทาจากผู้อื่นว่าเข้ามาบวชได้อย่างไร มารดาบิดา หรือญาติพี่น้อง ต่างได้รับความอับอายและประการสำคัญ ในการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างกัน พระอุปัชฌาย์หรือเจ้าอาวาสที่กุลบุตรจะเข้าไปบวชอาศัยอยู่ด้วยจะต้องทำ ความเข้าใจแก่มารดาบิดา หรือญาติของกุลบุตร เพื่อให้ทราบถึงข้อห้ามตามพระวินัยและกฎหมายว่าการประพฤติดนเป็นคนเหลวไหล ดิดสุรายาเสพติด เป็นข้อห้ามที่พระอุปัชฌาย์ไม่อาจจะอนุญาตให้บวชได้ เมื่อเห็นเป็นเช่นนั้น แล้ว มารดาบิดา หรือญาติของกุลบุตร ย่อมเข้าใจว่าการเข้าถึงผลบุญในการบวชอย่างแท้จริงนั้นควรทำอย่างไร ยิ่งกว่านั้น หากฝ่าฝืนกระทำลงจะเกิดผลกระทบถึงพระอุปัชฌาย์ที่อาจถูกตั้งข้อหาว่าทำผิดคิดละเมิดจริยา ถูกมองว่า ไม่พบและไม่สอบสวนกุลบุตรอย่างแท้จริง เป็นการละเว้นต่อหน้าที่ ขัดต่อกฎหมายอาญาว่า “พระอุปัชฌาย์ ต้องปฏิบัติหน้าที่ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายอาญานี้” [7] หรือพระอุปัชฌาย์ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความ ระมัดระวัง มิให้บรรพชาอุปสมบทกรรมวิบัติบกพร่องไม่ว่าด้วยเหตุใด ๆ” [7]

อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าเหตุที่ยกกล่าวมาแล้วนั้นจะเป็นประการใด แต่หน้าที่ที่ต้องพบและสอบสวนกุลบุตร ของพระอุปัชฌาย์ก็ยังคงต้องปฏิบัติอยู่เสมอไม่มีข้อยกเว้น ถึงแม้ว่าจะมีการอ้างว่า พระอุปัชฌาย์ไม่มีอำนาจมากมาย ในการสอบสวน ไม่มีเครื่องมือในการสืบเสาะแสวงหาข้อเท็จจริง และการตรวจสอบประวัติอาชญากรก็เป็นหน้าที่ ของเจ้าหน้าที่ตำรวจอยู่แล้ว อีกทั้งพระอุปัชฌาย์ส่วนใหญ่ท่านมีเมตตาเอื้อเฟื้อต่อกุลบุตร บางรูปท่านก็มีพรรษามากแล้ว การสอบสวนจึงทำได้เพียงแค่สอบถามความทั่ว ๆ ไปก็เพียงพอ ไม่จำเป็นต้องใช้วิธีการอันแยบคายยิ่งไปกว่านั้น ประกอบกับในขณะที่ทำพิธีกรรมก็มีการสอบถามนาคตามที่พระวินัยกำหนดไว้อยู่แล้ว ด้วยจะถามเป็นภาษาบาลี ที่แปลความได้ว่า ผู้ที่จะบวช เป็นโรคเรื้อน ฝี โรคกลาก โรคมอคร่อ ลมบ้าหมูหรือไม่ เป็นมนุษย์หรือไม่ เป็นชาย หรือไม่ เป็นไทหรือไม่ มีหนี้สินหรือไม่ เป็นข้าราชการหรือไม่ มารดาบิดาอนุญาตแล้วหรือไม่ อายุครบยี่สิบปีแล้ว หรือไม่ บาดร จีวร มีครบแล้วหรือไม่ ดังนั้น จึงเห็นว่าการสอบสวนดังกล่าวมีความเหมาะสมเพียงพอและพึงเป็นที่

ยุคได้ ประเด็นนี้ผู้เขียนมองว่า ข้ออ้างที่กล่าวมานั้น ไม่อาจจะพึงเป็นเหตุเป็นผลได้สักเท่าใดนัก เนื่องจากพระอุปัชฌาย์เป็นบุคคลสำคัญที่ทำให้กำเนิดใหม่ในพระพุทธศาสนา เป็นการให้กำเนิดครั้งที่สองรองจากมารดาบิดา ซึ่งเป็นการงดเว้นจากการทำชั่วทั้งปวงและเป็นผู้เจริญแล้ว จึงทำให้กระบวนการกลั่นกรองกุลบุตรมีความจำเป็นยิ่งนัก ถ้าหากกระบวนการนี้เกิดบกพร่องหละหลวม ก็จะไม่มีการบวนการอื่น ๆ เข้ามาตรวจสอบอีก หากมีผู้เข้ามาสร้างความเสียหายบ่อนทำลายพุทธศาสนา เมื่อได้ผ่านกระบวนการกลั่นกรองในชั้นพระอุปัชฌาย์แล้ว บุคคลเหล่านั้นก็สามารถทำความเสียหายได้อย่างง่ายดาย ดังที่ตกเป็นข่าวรายวันอยู่เสมอมา

แต่กระนั้นก็ตาม ท่ามกลางปัญหาที่เกิดขึ้น ใช่ว่าวัดทุกวัด พระอุปัชฌาย์ทุกรูปจะเพิกเฉยโดยไม่หาหนทางเยียวยาแก้ไข ผู้เขียนขอกล่าวถึงวัดชลประทานรังสฤษฎ์ ตำบลบางตลาด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ที่ใช้กระบวนการสอบท่องคำขอบรรพชาอุปสมบท และต้องผ่านกระบวนการตรวจโรคจากโรงพยาบาล ตลอดถึงใช้วิธีการอบรมนาถเพื่อเตรียมเข้าบรรพชาอุปสมบท ซึ่งกระบวนการเหล่านี้จะเป็นไปอย่างเคร่งครัด โดยมีคณะกรรมการพิจารณาตรวจสอบขั้นตอนดังกล่าว [17] แนวคิดและวิธีการเหล่านี้จึงน่าจะเป็นต้นแบบให้แก่วัดอื่น ๆ ในประเทศไทยได้นำไปศึกษา ปรับใช้ อย่างไรเสียก็นับว่าเป็นการป้องกันปัญหาค้นพื้นฐานได้เป็นอย่างดี

อนึ่ง นอกจากกรณีที่พระอุปัชฌาย์จะต้องพบและสอบสวนกุลบุตรก่อนจะอนุญาตให้บรรพชาอุปสมบทแล้ว ยังมีปัญหาอีกประการหนึ่ง คือ กรณีที่ภิกษุเริ่มประพฤติดีเสื่อมเสีย ด้วยการติดสุราและยาเสพติดในภายหลัง ในขณะที่บวช ซึ่งเป็นปัญหาภายหลังการผ่านกระบวนการกลั่นกรองจากพระอุปัชฌาย์มาแล้ว หากผู้เขียนมีโอกาสจะขอศึกษาในคราวต่อไป

บทส่งท้าย

พระพุทธศาสนาในปัจจุบันอยู่ในความดูแลของฝ่ายศาสนาจักรและฝ่ายบ้านเมือง จึงต้องอาศัยกฎข้อบังคับของทั้งสองฝ่าย คือ พระวินัยและกฎหมายว่าด้วยคณะสงฆ์ประกอบกับกฎหมายอาญาและประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่จำต้องมีข้อบังคับทั้งสองประการที่กล่าวเข้ามาเกี่ยวข้อง ทั้งนี้โดยอาศัยกฎหมายอาญาและประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เพื่อให้มีอำนาจบรรพชาอุปสมบท และมีหน้าที่ต้องพบและสอบสวนกุลบุตรเหล่านั้นว่ามีความประพฤติเรียบร้อย ไม่ติดสุราและยาเสพติด แต่เนื่องด้วยปัจจุบันมีภิกษุติดสุราและยาเสพติดอยู่มากมายและ ตกเป็นข่าวรายวันอยู่เนือง ๆ สร้างความเสียหายแก่วงการพุทธศาสนาเป็นอย่างยิ่ง

ผู้เขียนจึงนำเรื่องดังกล่าวมาศึกษาและสรุปได้ว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นมีอยู่ 2 ประการ ได้แก่ ประการแรก ปัญหาการติดสุราหรือติดยาเสพติดมาก่อน แต่มารดาบิดา หรือญาติของกุลบุตร ประสงค์จะให้บวช และภายหลังจากบวชแล้วยังเสพสิ่งเหล่านั้นอีก ประการต่อมา พระอุปัชฌาย์ไม่ได้ทำหน้าที่อย่างเคร่งครัด ไม่พบและสอบสวนกุลบุตร หรือพบและสอบสวนกุลบุตรแล้ว แต่ไม่กระทำอย่างสุดความสามารถที่ตนพึงกระทำได้ ทำให้ผู้ที่บวชแล้วยังติดสุราหรือติดยาเสพติดได้เข้ามาด้วย และสร้างความเสียหายจนตกเป็นข่าวจำนวนมาก

แต่เดิมสมัยหนึ่ง กุลบุตรที่จะเข้ามาบวชได้นั้นจะต้องเข้ามาอยู่อาศัยในวัดเป็นเวลาแรมเดือน บางคนเข้ามาอยู่ก่อนถึงสามเดือน เพื่อปรับตัวในการอาศัยอยู่ในวัด ฟังเรียนสวดมนต์ พระธรรมวินัยให้ทราบล่วงหน้าก่อนจะสอบนักธรรมชั้นตรี ในช่วงปลายพรรษา และปฏิบัติกิจด้านอื่น ๆ ที่ตนพึงกระทำ และทำหน้าที่อุปฐากพระอุปัชฌาย์หรือเจ้าอาวาสวัดที่ตนอาศัย ทั้งได้รับการอบรมบ่มนิสัยปรับเปลี่ยนพฤติกรรมอยู่เสมอ จนเป็นที่ไว้วางใจแก่พระอุปัชฌาย์หรือเจ้าอาวาสวัด ด้วยโอกาสและระยะเวลาที่กล่าวมา ซึ่งนานพอสมควรแก่การพิจารณาถึงความ

ประพจน์ของกฤษณ์นั้น จนเป็นที่ประจักษ์ว่าเขามีความประพฤติดี เหมาะสมแก่การครองตนเป็นภิกษุ เมื่อถึงเวลาฤกษ์งามยามดี กฤษณ์จึงได้เข้าพิธีบรรพชาอุปสมบทและสมหวังดังปรารถนาของทุก ๆ ฝ่าย ทุกประการ [8] การที่ผู้เขียนได้นำประเด็นนี้มากล่าว เนื่องจากมองว่า กาลเวลานี้เองที่เรียกว่า “สอบสวน” อย่างแท้จริง โดยอาศัยธรรมชาติแห่งกาลเวลาในการสอบสวนทำให้ได้ความจริงอย่างถ่องแท้ ซึ่งเป็นสิ่งตรงกันข้ามกับการบรรพชาอุปสมบทในปัจจุบันที่ยึดถือความเร่งรีบ เวลาเป็นเงินเป็นทอง ยึดหลักเพียงแค่ได้บวชตามประเพณีเป็นที่ตั้ง จนบางครั้งพระอุปัชฌาย์ไม่อาจสอบสวนความประพฤติของผู้ที่จะขอบวชได้อย่างรอบคอบ จนเกิดความเสียหายอย่างที่เป็นอย่างยิ่งถ้าคิดตั้งที่ว่าหวนคืนกลับมาได้ สถานการณ์เช่นนี้คงจะไม่เกิดขึ้น ผู้เขียนจึงขอเสนอแนะแนวทาง ในการแก้ปัญหา ดังต่อไปนี้

1. พระอุปัชฌาย์ควรทำหน้าที่กัลลักรองในการพบและใช้เวลาในการสอบสวนกฤษณ์ให้ละเอียดถี่ถ้วน จนมั่นใจก่อนอนุญาตให้บวช
2. พระอุปัชฌาย์และเจ้าอาวาสควรประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รู้และเข้าใจถึงข้อห้ามตามพระวินัยและตามกฎหมายว่า พุทธศาสนาไม่ประสงค์จะให้บุคคลผู้มีความประพฤติไม่เรียบร้อย ดิศสุราหรือยาเสพติดเข้ามาบวชในศาสนา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ควรประชาสัมพันธ์ชี้แจงทำความเข้าใจในช่วงก่อนเข้าพรรษา เนื่องจากมีผู้นิยมเข้ามาบวชเป็นจำนวนมาก และควรกระทำอย่างสม่ำเสมอในทุกขณะที่มีผู้จะเข้ามาขอบวช
3. ผู้บังคับบัญชาควรตรวจสอบการทำหน้าที่ของพระอุปัชฌาย์ และมีคำบัญชาเพื่อให้พระอุปัชฌาย์ปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัด เข้มแข็ง ในการพบและสอบสวนกฤษณ์จะไม่อนุญาตให้ผู้ใดที่มีความประพฤติเสื่อมเสีย ดิศสุราและยาเสพติดเข้ามาบวชโดยเด็ดขาด
4. ผู้บังคับบัญชาควรปฏิบัติตามข้อบังคับแห่งพระวินัยและกฎหมายว่าด้วยการลงโทษอย่างจริงจัง ถ้าหากพระอุปัชฌาย์ละเว้นต่อหน้าที่ ละเมิดจริยา เพื่อเห็นแก่พระพุทธานุภาพยิ่งกว่าอื่นใด
5. มหาเถรสมาคมควรออกกฎหมายว่าด้วยการบรรพชาอุปสมบทจะต้องตรวจปัสสาวะและได้คำรับรองแพทย์จากโรงพยาบาลก่อนได้รับอนุญาตให้บวช
6. คณะสงฆ์ควรบันทึกฐานข้อมูลประวัติของภิกษุที่ต้องสืบจากการกระทำผิดพระวินัยและหรือผิดกฎหมาย โดยทำเป็นฐานข้อมูลออนไลน์ได้ทั่วทั้งจังหวัด ขยายจนถึงภูมิภาค และทั่วทั้งประเทศ เป็นการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยเหลือนิเวศการคณะสงฆ์ให้เท่าทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อง่ายต่อการตรวจสอบประวัติและป้องกันมิให้บุคคลผู้กระทำผิดกลับเข้ามาบวชใหม่ในภายหลัง

เอกสารอ้างอิง

- [1] พระพรหมคุณาภรณ์ ป.อ.ปยุตฺโต, พจนานุกรม ฉบับประมวลศัพท์, พิมพ์ครั้งที่ 22, กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จำกัด, ข้อ 19 วรรคหนึ่ง – วรรคสาม, หน้า 25, 131, 133, 235, 569-570, 574, 2557.
- [2] สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.), “นำตกใจ! สถิติใหม่วงการพระทั้งเสพ คำยาเสพติด”. [Online]. Available: <https://www.thairath.co.th/news/local/1363626>. 28 ส.ค. 2561. [Accessed: 24 มีนาคม 2563.]
- [3] พระพรหมคุณาภรณ์ ป.อ.ปยุตฺโต, สอนนาค-สอนจิต: ชีวิตพระ-ชีวิตชาวพุทธ, พิมพ์ครั้งที่ 11, กรุงเทพฯ:

- บริษัทพิมพ์สวาย จำกัด, หน้า 2-4, 2552.
- [4] พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตฺโต), พระพุทธศาสนาในเอเชีย, กรุงเทพฯ: ธรรมสภา, หน้า 148-149, 151, 2540.
- [5] จ่านอง อติวัฒน์สิทธิ์. “พฤติกรรมกรบวชของคนไทย”. รายงานการวิจัยคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรบางเขน วิทยาเขตบางเขน. หน้า 21, 2538.
- [6] มุณิธิมหาราชวิทยาลัยในพระบรมราชูปถัมภ์, พระไตรปิฎกและอรรถกถาแปล : พระวินัยปิฎก มหาวรรค ภาค 1, กรุงเทพฯ: มุณิธิมหาราชวิทยาลัยในพระบรมราชูปถัมภ์, หน้า 196-197, 338-340 , 2552.
- [7] กฎมหาเถรสมาคมฉบับที่ 17 ว่าด้วยการแต่งตั้งถอดถอนพระอุปัชฌาย์ มาตรา 15 ตรี วรยศสอง ชื่อ 2, ชื่อ 4, ชื่อ 8, ชื่อ 14, ชื่อ 25, ชื่อ 28 – 31, ชื่อ 33 (1)-(5), ชื่อ 34.ชื่อ 35, พ.ศ. 2536.
- [8] สัมภาษณ์พระครูนิโครชนันทคุณ เจ้าคณะตำบลหนองไทร วัดหนองไทร อำเภอบึงนาราง จังหวัดพิจิตรธานี เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2563.
- [9] สัมภาษณ์พระครูปลัดสัทธาทร เจ้าคณะตำบลช้างซ้าย วัดท่าไทร ตำบลท่าทองใหม่ อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี เมื่อวันที่ 23 มีนาคม 2563.
- [10] สำนักงานราชบัณฑิตยสถาน. “สืบสวน และ สอบสวน”. [Online]. Available: <http://www.royin.go.th/?knowledge=sืบสวน-และ-สอบสวน-13-ตุลา>. [Accessed: 13 ตุลาคม 2550].
- [11] ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (11).
- [12] พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 มาตรา 42.
- [13] ไพโรจน์ ไตรธรรม. Sanook. “พระเมมาแล้วจับ ซึ่งกระเบวชนสองวัยรุ่นเสียชีวิตคาที่ ไม่จอดช่วย แผ่นหินกลับวัด”. [Online]. Available: <https://www.sanook.com/news/8001934/> 2 ม.ค. 2563. [Accessed: 23 มีนาคม 2563].
- [14] สุมิตร ร่วมทอง, “รวบพระเมมาแล้วมัด อั้งซดเหล้าแก้โรคร้าย”, [Online]. Available: <https://www.thairath.co.th/content/465952/28> พ.ค. 2563. [Accessed: 24 มีนาคม 2563].
- [15] ธนากร ภูมิขาว, “หลวงพี่หมดสภาพเมยาสตรี ไร้สติ โชว์ลีลาฟ้อนรำให้ตำรวจดู”, [Online]. Available: <https://www.sanook.com/news/2045598/> 11 ส.ค. 2559. [Accessed: 11 สิงหาคม 2559].
- [16] สัมภาษณ์พระสมุห์สุกเชษฐ์ สัพพตจิตโต เจ้าอาวาสวัดเกาะกลาง ตำบลน้ำรอบ อำเภอบึงนาราง จังหวัดพิจิตรธานี เมื่อวันที่ 24 มกราคม 2563.
- [17] สัมภาษณ์ ดร.ฉลอง ช่วยธานี ฝ่ายกฎหมาย และเลขาธิการสมาคมศิษย์วัดชลประทานรังสฤษฎ์ เมื่อวันที่ 12 พฤษภาคม 2563.

การพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจร

กองบังคับการตำรวจจราจรจังหวัดชลบุรี

Performance Efficiency Development of Traffic Police Officers, Chonburi Provincial Police

เกรียงไกร เพ็ญพลทรัพย์¹

ไชยา ยิ้มวิไล²

Kriengkrai Permpulsap

Chaiya Yimwilai

¹นักศึกษาลัทธิศาสตร์ปรัชญาคุณวุฒิบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ

มหาวิทยาลัยศรีปทุม

E-mail: Kriengkrai56860074@gmail.com

²ศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ

มหาวิทยาลัยศรีปทุม

Received: May 7, 2020

Revised: May 25, 2020

Accepted: June 5, 2020

บทคัดย่อ

ปัญหาการจราจรของจังหวัดชลบุรีเกิดจากเส้นทางเศรษฐกิจ มีอุตสาหกรรมและแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ส่งผลให้การจราจรติดขัดปริมาณมาก นำมาซึ่งการเกิดอุบัติเหตุจนเสียชีวิตและได้รับบาดเจ็บของผู้ใช้รถใช้ถนนเป็นจำนวนมาก ทำให้เพิ่มปัญหาและภาระงานในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรมากยิ่งขึ้น รวมถึงการกำกับดูแลช่วยเหลือประชาชนไม่ทั่วถึงทุกพื้นที่รับผิดชอบ การวิจัยนี้จึงต้องการศึกษาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานและปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจร โดยใช้วิธีศึกษาทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ รวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามกับข้าราชการตำรวจจราจร จำนวน 211 คน การวิเคราะห์แบบสถิติพรรณนา ประกอบการสัมภาษณ์ตัวแทนกลุ่มผู้บริหารกำหนดนโยบาย ผู้บริหารควบคุมการปฏิบัติ ผู้ปฏิบัติงาน และประชาชน รวม 21 คน ผลการศึกษาพบว่า ระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจร ด้านเวลาในการพัฒนาวิธีการทำงานใหม่ ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงานให้เกิดความสะดวก รวดเร็วมีประสิทธิภาพสูงสุด รองลงมา คือ ด้านคุณภาพงาน ด้านค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงาน และด้านปริมาณงานที่ได้รับมอบหมายปริมาณงานจำนวนมาก แต่คุณภาพของงานต่ำ มีประสิทธิภาพต่ำสุด ส่วนปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย 7 ตัวแปร คือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ที่ทำงาน ด้านวัฒนธรรมองค์กร ด้านสภาพแวดล้อมภายในองค์กร ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ด้านความยุติธรรม ในองค์กร และด้านภาวะผู้นำ พบว่าด้านมนุษยสัมพันธ์ที่ทำงานมีความคิดเห็นสูงสุด เพราะการทำงานของตำรวจ มีการ แบ่งหมวดหมู่ ทำงานเป็นทีม มีความรักความผูกพันกัน ความเป็นพี่เป็นน้อง ความเคารพอาวุโสรุ่นพี่ จึงมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ขณะที่ด้านภาวะผู้นำมีความคิดเห็นต่ำสุด เนื่องจากตำรวจปฏิบัติงานตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาเป็นหลัก การสั่งการ การตัดสินใจส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับผู้บังคับบัญชา ดังนั้น ผู้บังคับบัญชาต้องมีความรู้ความสามารถในเรื่องการจราจรเป็นอย่างดี รับฟังความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงาน เพื่อสะท้อนปัญหาอย่างแท้จริง นำมาสู่การปรับปรุงแก้ไข ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและสถานการณ์อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: การพัฒนา ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน เจ้าหน้าที่ตำรวจจราจร

Abstract

Chonburi traffic problem was founded on the growth of economic, industry and tourist attraction. The traffic problem leads to huge accidents, deaths and injuries from road users causing more problems and workload of the traffic police officers resulting in not being able to widely support citizens in responsible areas. The objectives of this research are to study the performance efficiency and the effective performance factors of traffic police officers by using mixed methods, 211 questionnaires from traffic police officers. Correlation Analysis and Multiple Regression Analysis were used for descriptive statistics. In-depth interview of 21 persons from management policy maker, management operation control officers, operating officers and service citizens were used for qualitative research. The result of performance efficiency level of traffic police officers found that time of development new method for improvement was highest efficiency. The factors that affect the performance efficiency consists of 7 variables which are the human relations at work, organizational culture, internal environment, personal development, job satisfaction, corporate justice and leadership. The human relation at work had the highest opinions because the police work was categorized into teamwork, relationship, seniority and respect. Therefore they help each other. In contrast, leadership had the lowest opinions because the police officers worked under command, supervision and decision making by a commander. Therefore the commander must have knowledge, well competency in traffic management and get opinion feedback from workers for real problems in order to correct and improve and comply with effective environment and situations.

Keywords: Development, Operation Efficiency, Traffic Police Officer

บทนำ

ปัญหาจราจรของประเทศไทยส่วนใหญ่จะพบมากในจังหวัดที่เป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของประเทศ เช่น กรุงเทพมหานคร โดยมีเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องได้แก่ การขยายตัวของเมือง ปัจจัยเกี่ยวกับผังเมือง ปัจจัยเกี่ยวกับคนที่ขาดวัฒนธรรมในการใช้รถใช้ถนน สภาพถนน สภาพแวดล้อม รวมถึงยานพาหนะและการขนส่ง ส่งผลให้เกิดปัญหาจราจรติดขัดและหนาแน่นมาก โดยเฉพาะช่วงเทศกาลสำคัญที่มีวันหยุดติดต่อกันหลายวัน เช่น เทศกาลปีใหม่ สงกรานต์ นำมาซึ่งการเกิดอุบัติเหตุจนเสียชีวิตและได้รับบาดเจ็บของประชาชนผู้ใช้รถใช้ถนนในช่วงเวลาดังกล่าวในแต่ละปีเป็นจำนวนมาก นอกจากกรุงเทพฯ ยังมีจังหวัดที่เป็นเมืองรองอย่างจังหวัดชลบุรี ซึ่งเป็นจังหวัดหนึ่งในภาคตะวันออกของประเทศไทยติดกับอ่าวไทย มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ ทั้งด้านพาณิชยกรรม อุตสาหกรรมต่าง ๆ มีท่าเรือที่มีความสำคัญรองจากท่าเรือกรุงเทพฯ คือ ท่าเรือแหลมฉบัง ตลอดจนการท่องเที่ยว โดยมีสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงหลายแห่ง โดยเฉพาะ “พัทยา” ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงระดับโลก (World Class Destination) และเป็นเมืองที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางมาเที่ยวมากติดอันดับอยู่ใน 20 เมืองปลายทางยอดนิยมของนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ จาก 100 เมืองสำคัญทั่วโลก [1] และที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ มีระยะทางไม่ไกลจากกรุงเทพฯ เดินทางไป-มาสะดวกทั้งทางรถยนต์และรถไฟ [2] ด้วยเหตุที่จังหวัดชลบุรีมีความสำคัญดังกล่าว และดึงดูดใจคนจำนวนมาก

ให้เดินทาง เข้า-ออก ส่งผลให้มีโอกาสความเสี่ยงสูงของการเกิดปัญหาการจราจรติดขัดปริมาณมากและมีสถิติการเกิดอุบัติเหตุจนเสียชีวิตและได้รับบาดเจ็บในแต่ละปีเป็นจำนวนมาก ตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สถิติการเกิดอุบัติเหตุทางถนนของจังหวัดชลบุรี ปี 2558-2560

ประเภท	ปี พ.ศ.			รวม
	2558	2559	2560	
เกิดอุบัติเหตุ (ครั้ง)	11,123	11,804	10,013	32,940
เสียชีวิต (คน)	445	494	461	1,400
บาดเจ็บ (คน)	8,997	9,634	8,083	26,714

จะเห็นได้ว่าในรอบปี 2558-2560 ที่ผ่านมามีปริมาณการเกิดอุบัติเหตุบนท้องถนนของจังหวัดชลบุรี มีแนวโน้มลดลงในปี 2560 แต่การสูญเสียชีวิตและบาดเจ็บยังคงไม่แตกต่างกันมากนัก สาเหตุส่วนใหญ่เกิดจากพฤติกรรมของผู้ขับขี่ไม่เคารพกฎหมาย ขาดวินัยในการขับขี่ และขาดความรู้ความเข้าใจในระเบียบกฎหมายใหม่ ๆ การเกิดอุบัติเหตุจากรถจักรยานยนต์เป็นอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นสูงสุด ส่งผลให้เพิ่มปัญหาและภาระงานในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรมากขึ้น รวมถึงการกำกับดูแลช่วยเหลือไม่ทั่วถึงทุกพื้นที่รับผิดชอบ

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น ตำรวจจราจรจังหวัดชลบุรีได้ดำเนินการปฏิบัติงานจราจรให้ได้คุณภาพตามมาตรฐานการควบคุมและจัดการระบบจราจรตามโครงการพัฒนาสถานีตำรวจเพื่อประชาชน รวมถึงวางแผนแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น ทั้งเชิงป้องกันและจับกุมปราบปรามแล้วก็ตาม แต่ปัญหาจราจร สถิติการเกิดอุบัติเหตุทางถนน สถิติการเสียชีวิตและได้รับบาดเจ็บของผู้ใช้รถใช้ถนนตามเส้นทางไป-มาจังหวัดชลบุรียังมีอยู่อย่างต่อเนื่อง ขณะเดียวกันองค์กรขาดแคลนทรัพยากรที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานอย่างมาก เช่น จำนวนกำลังพลน้อย ในขณะที่ได้รับมอบหมายภารกิจปริมาณ ส่งผลให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานต้องทำงานหนัก ทำหลายหน้าที่ และขาดแคลนงบประมาณสนับสนุนในการปฏิบัติงาน รวมถึงวัสดุอุปกรณ์ที่สำคัญต่อการปฏิบัติหน้าที่ ทำให้ขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ส่งผลต่อประสิทธิภาพต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่โดยตรง [3] ดังนั้น จากปัญหาสถานการณ์จราจรและปัญหาภายในองค์กรดังกล่าว ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจร ซึ่งเป็นผู้ขับเคลื่อนภารกิจขององค์กรให้บรรลุเป้าหมายองค์กรที่กำหนดไว้ อย่างแท้จริง เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานจึงมีความสำคัญต่อองค์กรมากที่สุด ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ และปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพ เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น ตลอดจนนำผลการศึกษาเพื่อเป็นแนวทางไปประยุกต์และปรับใช้ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรในสังกัดอื่น ๆ ต่อไป

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาทางสังคมศาสตร์ โดยรวบรวมข้อมูลทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพจากข้าราชการตำรวจโดยตรง และประชาชนผู้รับบริการที่เกี่ยวข้องร่วมกัน ในระหว่าง 1 ตุลาคม 2561 ถึง 30 ธันวาคม

2562 ประกอบกับการวิเคราะห์ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และทำความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน เพื่อหาระดับประสิทธิภาพ ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพ และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อกัน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างคือ ข้าราชการตำรวจจราจรในสังกัด กองบังคับการตำรวจจราจรจังหวัดชลบุรี 23 สถานีตำรวจ จำนวนประชากร 445 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตร Taro Yamane [4] กำหนดระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 97 และความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 210.65 คน เพื่อความน่าเชื่อถือและความถูกต้องของข้อมูลมากขึ้น จึงเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 211 คน จากนั้นสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม Cluster Sampling [5] โดยใช้สถานีตำรวจเป็นหน่วยของการสุ่ม เพื่อหาจำนวนตัวอย่างในแต่ละสังกัดตามสัดส่วน แบ่งเป็น ระดับชั้นสัญญาบัตร จำนวน 65 คน และระดับชั้นประทวน จำนวน 146 คน ในจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 211 คน ประกอบกับการสัมภาษณ์เชิงลึกจากตัวแทนกลุ่มต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Criterion-Based Selection) พิจารณาจากเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจและสามารถให้ข้อมูลในเรื่องภารกิจและสภาพปัญหาในพื้นที่รับผิดชอบได้ดีที่สุด แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มผู้กำหนดนโยบายของตำรวจจราจรจังหวัดชลบุรี 2) กลุ่มผู้ควบคุมการปฏิบัติงานจราจร (ชั้นสัญญาบัตร) ระดับสถานีตำรวจในสังกัดตำรวจจราจรจังหวัดชลบุรี 3) กลุ่มผู้ปฏิบัติงานจราจรระดับสถานีตำรวจ (ชั้นประทวน) ในสังกัดตำรวจจราจรจังหวัดชลบุรี และ 4) กลุ่มประชาชนผู้รับบริการในเส้นทางจราจรที่มีตำรวจจราจร รวมทั้งสิ้น 21 คน เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการวิเคราะห์ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจร อันจะนำไปสู่แนวทาง การพัฒนาและแก้ไขปัญหาดังกล่าวต่อไป

การรวบรวมข้อมูลจากเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1) แบบสอบถามการเข้าถึงข้าราชการตำรวจจราจร เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา 2) แบบประเด็นสัมภาษณ์ตัวแทน 4 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้บริหารกำหนดนโยบาย กลุ่มผู้ควบคุมการปฏิบัติ กลุ่มผู้ปฏิบัติงาน และกลุ่มประชาชน ส่วนขั้นตอนการดำเนินงานและการวิเคราะห์ข้อมูล กระทำโดยศึกษาข้อมูลเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจนเพียงพอในการสร้างเครื่องมือ จากนั้นสร้างเครื่องมือแบบสอบถามให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดและนิยามศัพท์ นำเครื่องมือมาทดสอบค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญในแต่ละด้าน จำนวน 5 ท่าน ด้วยเทคนิค IOC (Index of Item-Objective Congruence) ประเมินค่าความสอดคล้องของแบบสอบถามเป็นคำถามรายชื่อ พบว่า ทุกข้อคำถามไม่ต่ำกว่า 0.80 คะแนน ถือว่าเป็นคำถามที่น่าเชื่อถือและยอมรับได้ จากนั้นนำไปทดสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ทดลองใช้ (Try-out) หรือทดสอบ (Pre-test) กับกลุ่มที่ไม่ได้ถูกสุ่มเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน จากเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรจังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีสัมประสิทธิ์ของ Cronbach's Alpha Coefficient [6] ได้คะแนนค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95 ถือว่าอยู่ในระดับที่น่าเชื่อถือและยอมรับได้ จากนั้นกำหนดตัวแปรชนิดอัตราส่วน (Ratio Scale) โดยแบ่งเป็น 5 ระดับ ตามเกณฑ์วัดของ Rensis Likert [7] ลักษณะแบบตรวจสอบรายการ (Check list) เครื่องมือจำนวน 211 ชุด โดยเรียงลำดับการให้ค่าจากน้อยที่สุดไปยังมากที่สุด ซึ่งแบ่งคำถามแบบสอบถามออกเป็น 5 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 3 ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจร

ตอนที่ 4 ปัญหา อุปสรรคที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจร

ตอนที่ 5 แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจร

จากนั้น แต่งตั้งผู้ช่วยทีมวิจัย จำนวน 23 คน เพื่อให้ผู้ช่วยทีมวิจัยลงพื้นที่ภาคสนามเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 211 ชุด ตามห้วงเวลาที่กำหนด ขณะเดียวกันผู้วิจัยลงพื้นที่ภาคสนามเพื่อสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 21 คน โดยจัดทำตารางปฏิทินการนัดหมายไว้ล่วงหน้า เมื่อรวบรวมข้อมูลทั้ง 2 ส่วนเรียบร้อยแล้ว นำข้อมูลมาวิเคราะห์ ด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปในการประมวลผลดังนี้

ส่วนที่ 1 อธิบายลักษณะปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติหาค่าความถี่ (Frequency) และค่า ร้อยละ (Percent)

ส่วนที่ 2 บรรยายลักษณะและทิศทางของข้อมูลแบบสอบถามในส่วนที่ 2, 3 ที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วน ประเมินค่า (Rating Scale) โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วเปรียบเทียบเกณฑ์ แปลความหมายจากสูตรการหาอัตราค่าขึ้น กำหนดช่วงคะแนนและแปลความหมายไว้ 5 ช่วง

ส่วนที่ 3 วิเคราะห์สหสัมพันธ์ (Correlation Analysis) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์และทิศทางของความสัมพันธ์ ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ด้วยค่า Pearson Product Moment Correlation Coefficient โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้ การแปลผลค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ของกลุ่มตัวอย่างขนาด 100 ขึ้นไป

ส่วนที่ 4 วิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อทดสอบสมการ ทำนายของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพ ในการปฏิบัติงานกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน โดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ส่วนข้อมูลจากการสัมภาษณ์ทั้ง 4 กลุ่ม นำมาวิเคราะห์โดยใช้รหัสอักษรและตัวเลขแทนผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ใช้สัญลักษณ์ตัวอักษรแทนในแต่ละกลุ่ม ได้แก่ กลุ่ม A แทนกลุ่มผู้บริหารกำหนดนโยบาย กลุ่ม B แทนกลุ่มผู้ควบคุม การปฏิบัติ กลุ่ม C แทนกลุ่มผู้ปฏิบัติการ และ กลุ่ม D แทนกลุ่มประชาชนผู้รับบริการ ขณะที่ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญนั้น ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบข้อมูลสามเส้า (Triangulation Method) ในคราวเดียวกัน ด้วยการ สังเกต สัมภาษณ์ และใช้ข้อมูลเอกสารประกอบวิเคราะห์ข้อมูลให้ครบถ้วนและถูกต้องยิ่งขึ้น

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นชั้นประทวน มีตำแหน่งเป็นผู้บังคับหมู่ มีอายุ ระหว่าง 41 - 50 ปี อายุงานในตำแหน่งปัจจุบันระหว่าง 8-11 ปี จบการศึกษาปริญญาตรี มีรายได้ต่อเดือนในช่วง 25,001 - 34,000 บาท สรุปได้ว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรส่วนใหญ่สูงวัย ลักษณะการทำงานเชิงรุกภาคสนาม ต้องวิ่งไล่ จับผู้กระทำความผิดกฎหมาย และปฏิบัติหน้าที่ด้วยการยืนเป็นเวลานาน สภาพร่างกายไม่เหมาะสมกับการกึ่งที่ได้รับ มอบหมาย ทำให้ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

ระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรกองบังคับการตำรวจจราจรจังหวัดชลบุรี จากผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.97 ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ด้านเวลา มีผลต่อระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานสูงสุด อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.03 รองลงมาคือ ด้านคุณภาพงาน อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.98 ด้านค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.97 และด้านปริมาณงาน ความคิดเห็นมากเป็นอันดับสุดท้าย ค่าเฉลี่ย 3.91 รายละเอียดตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นต่อระดับประสิทธิภาพ ในภาพรวม

ระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับที่
1. ด้านคุณภาพงาน	3.98	.439	มาก	2
2. ด้านปริมาณงาน	3.91	.501	มาก	4
3. ด้านเวลา	4.03	.443	มาก	1
4. ด้านค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงาน	3.97	.431	มาก	3
ภาพรวม	3.97	.453	มาก	-

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรกองบังคับการตำรวจจราจรจังหวัดชลบุรี จากการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.96 ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ด้านมนุษยสัมพันธ์ที่ทำงาน ความคิดเห็นมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.22 รองลงมาคือ ด้านวัฒนธรรมองค์กร และด้านสภาพแวดล้อมภายในองค์กร อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.05 ด้านการพัฒนาบุคลากร อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.00 ด้านความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.95 ด้านความยุติธรรมในองค์กร ค่าเฉลี่ย 3.84 และด้านภาวะผู้นำ มีความคิดเห็นมากเป็นอันดับสุดท้าย ค่าเฉลี่ย 3.67 รายละเอียดตามตารางที่ 3 และตารางที่ 4

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในภาพรวม

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับที่
1. ด้านความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน	3.98	.452	มาก	4
2. ด้านความยุติธรรมในองค์กร	3.84	.542	มาก	5
3. ด้านวัฒนธรรมองค์กร	4.05	.444	มาก	2
4. ด้านสภาพแวดล้อมภายในองค์กร	4.05	.422	มาก	2
5. ด้านมนุษยสัมพันธ์ที่ทำงาน	4.22	.426	มากที่สุด	1
6. ด้านการพัฒนาบุคลากร	4.00	.532	มาก	3
7. ด้านภาวะผู้นำ	3.67	.662	มาก	6
ภาพรวม	3.96	.497	มาก	-

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานแต่ละด้านกับระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานแต่ละด้าน พบว่า คู่ที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุดคือ ด้านวัฒนธรรมองค์กร (CC) กับด้านปริมาณงาน (WK)

มีความสัมพันธ์ (.583) รองลงมาตามลำดับคือ ด้านภาวะผู้นำ (LS) กับด้านปริมาณงาน (WK) มีความสัมพันธ์ (.580) และด้านการพัฒนาบุคลากร (DM) กับด้านปริมาณงาน (WK) มีความสัมพันธ์ (.578) ด้านความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน (JS) กับด้านปริมาณงาน (WK) มีความสัมพันธ์ (.574) ด้านความยุติธรรมภายในองค์กร (JO) กับด้านปริมาณงาน (WK) มีความสัมพันธ์ (.551) ส่วนด้านการพัฒนาบุคลากร (DM) กับด้านเวลา (TI) มีความสัมพันธ์กันต่ำสุดคือ (.546) ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 ทุกค่า

ตารางที่ 4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

	JS	JO	CC	IE	HR	DM	LS	FT	QW	WK	TI	TC	EFF
JS		.602**	.568**	.543**	.446**	.618**	.482**	.799**	.474*	.574*	.493*	.379*	.587
JO			.572**	.506**	.354**	.510**	.490**	.772**	.421*	.551*	.478*	.454*	.581
CC				.624**	.471**	.574**	.433**	.787**	.461*	.583*	.548*	.467*	.628
IE					.640**	.621**	.358**	.784**	.447*	.508*	.455*	.461*	.569
HR						.511**	.217**	.653**	.415*	.414*	.442*	.343*	.491
D							.442**	.806**	.456*	.578*	.546*	.530*	.643
LS							1	.692**	.484*	.580*	.482*	.462*	.613
FT								1	.600*	.724*	.653*	.592*	.783
Q									1	.632*	.545*	.462*	.800
W										1	.587*	.570*	.859
TI											1	.619*	.832
TC												1	.799

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานแต่ละด้านในภาพรวมพบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุดคือ ด้านการพัฒนาบุคลากร (DM) มีความสัมพันธ์ (.806) ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์รองลงมาตามลำดับคือ ด้านความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน (JS) มีความสัมพันธ์ (.799) ด้านวัฒนธรรมองค์กร (CC) มีความสัมพันธ์ (.787) ด้านสภาพแวดล้อมภายในองค์กร (IE) มีความสัมพันธ์ (.784) ด้านความยุติธรรมภายในองค์กร (JO) มีความสัมพันธ์ (.772) ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุดคือ ด้านภาวะผู้นำ (LS) มีความสัมพันธ์ (.692) โดยมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า ตามตารางที่ 5

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในภาพรวม

ตัวแปรพยากรณ์	B	Std.Error	Beta	T	p-values
ด้านวัฒนธรรมองค์กร (CC)	.173	.049	.205	3.490	.001
ด้านมนุษยสัมพันธ์ (HR)	.139	.045	.158	3.072	.002
ด้านพัฒนาบุคลากร (DM)	.165	.041	.236	4.039	.000
ด้านความยุติธรรมในองค์กร (JO)	.089	.039	.129	2.299	.023
ด้านภาวะผู้นำ (LS)	.182	.029	.322	6.284	.000
(Constant) ภาพรวม	1.019	.181	-	5.634	.000
R = 0.630		R² = 0.794		F = 5.285	

*P < .05

ผลการวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณตัวแปรปัจจัยทั้งหมด 7 ตัวแปร พบว่า มีตัวแปร 5 ตัว โดยตัวแปรที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในภาพรวมมากที่สุดคือ ด้านวัฒนธรรมองค์กร (CC) และรองลงมาตามลำดับ คือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ (HR) ด้านพัฒนาบุคลากร (DM) ด้านความยุติธรรมในองค์กร (JO) และด้านภาวะผู้นำ (LS) เป็นอันดับสุดท้าย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ($F = 5.285$) จากสมการสามารถทำนายความผันแปรของประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในภาพรวมได้ ร้อยละ 63.00 ($R^2 = 0.794$)

สมการที่ได้จากการวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณ เพื่อทดสอบสมการทำนายของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานกับระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression) มีความสอดคล้องกับผลวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานกับระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ด้วยค่า Pearson Product Moment Correlation Coefficient ที่ชี้ให้เห็นว่า ด้านวัฒนธรรมองค์กรเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจในลำดับแรก แสดงว่า วัฒนธรรมองค์กรมีความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงภายในองค์กรและความอยู่รอดขององค์กร จึงควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมองค์กรเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรด้วยการเข้าใจและเรียนรู้พฤติกรรมองค์กรให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาองค์กรอย่างแท้จริง

วิจารณ์ผลการวิจัย

ในประเด็นระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรกองบังคับการตำรวจจราจรจังหวัดชลบุรี จากการศึกษาพบว่า ด้านเวลา ประกอบด้วยการทำงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จตามเวลาที่กำหนด เพราะมีการแบ่งเวลาแบ่งงานกันทำที่ชัดเจน และพัฒนาวิธีการทำงานแบบใหม่ ๆ อยู่เสมอ จนสามารถทำงานบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดได้ แต่ประสิทธิภาพการทำงานต่ำ ประสิทธิภาพพิจารณาจากจำนวนผลงานที่ทำสำเร็จเปรียบเทียบกับปริมาณงานที่กำหนด หรือปริมาณที่ควรจะทำได้ในเวลาที่ควรจะเป็น [8] สอดคล้องกับข้อมูลเชิงคุณภาพว่า ตำรวจจราจรสามารถปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุผลสำเร็จได้ตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย ภายในเวลาที่กำหนด เพราะมุ่งเน้นทำงานให้เสร็จตามเวลาที่กำหนด แต่ไม่เน้นคุณภาพและประสิทธิภาพของงาน โดยสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน

กล่าวถึงการพัฒนาสิทธิมนุษยชนในเรื่องประสิทธิภาพในการทำงาน เน้นทำงานแบบประหยัด รวดเร็ว มีคุณภาพ และความคุ้มค่ากับการใช้ทรัพยากรในทุกแง่มุมแล้ว กระบวนการบริการที่ถูกต้อง มีมาตรฐานและใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย สะดวกสบายกว่าเดิม ความแม่นยำและรวดเร็วของข้อมูล [9] ด้วยเหตุผลดังกล่าวส่งผลให้ประสิทธิภาพด้านเวลาจึงมีความสำคัญในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจร ส่วนด้านปริมาณงาน ในประเด็นการจัดลำดับความสำคัญของปริมาณงานเพื่อความสำเร็จในการปฏิบัติงาน และจำนวนงานสำเร็จตรงตามที่ต้องการมากกว่าจำนวนเป้าหมายที่กำหนด ซึ่งจำนวนผลงานที่ทำสำเร็จเปรียบเทียบกับปริมาณงานที่กำหนด หรือปริมาณที่ควรจะได้ในเวลาที่จะเป็น เช่น จำนวนโครงการที่ทำสำเร็จ ปริมาณการให้บริการ จำนวนชิ้นงานที่ผลิตได้ เป็นต้น [10] สอดคล้องกับข้อมูลเชิงคุณภาพว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจจราจร ได้รับมอบหมายภารกิจในปริมาณมากกว่าจำนวนเป้าหมายที่กำหนด จำนวนปริมาณงานกับคนทำงานไม่สอดคล้องกัน ส่งผลให้ตำรวจทำงานหนัก ขาดขวัญและกำลังใจ โดยแรงจูงใจเป็นการสนับสนุนให้มีวิธีการบริหารที่ได้รับผลดีที่สุด โดยสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด ช่วยลดค่าใช้จ่ายทางด้านวัสดุและบุคลากร [11] ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานดี ทำให้เกิดประสิทธิภาพในการผลิตและผลผลิตที่สูงขึ้น [12]

นอกจากนี้ ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรกองบังคับการตำรวจนครบาล ๑๒ จากการศึกษาพบว่า ด้านมนุษยสัมพันธ์ที่ทำงาน ในประเด็นการมีความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อนร่วมงาน ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ได้รับการยอมรับจากเพื่อนร่วมงาน รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ สอดคล้องกับข้อมูลเชิงคุณภาพว่า การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ อาศัยการทำงานเป็นทีม แบ่งเป็นหมวดหมู่ สอดคล้องกับบทความเรื่องประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่างกันอย่างไรของ อนันท์ งามสะอาด [13] ว่า 1) บุคคลจะสามารถมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกันได้ ต้องรู้จักตนเอง ผู้อื่น สังคม สภาพแวดล้อม สามารถปรับตัวให้ดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุข 2) มนุษยสัมพันธ์ที่ดีในการทำงานเป็นสิ่งสำคัญ 3) การทำงานร่วมกันให้สำเร็จด้วยดี ทุกคนจะต้องช่วยกันทำงาน 4) การทำงานให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายเพื่อผลผลิตสูงสุดนั้น บุคลากรในหน่วยงานต้องมีความสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และช่วยให้บรรยากาศการทำงานเต็มไปด้วยความสุข ดังนั้น เจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรได้รับมอบหมายงานในปริมาณจำนวนมาก แต่สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จได้ เพราะการทำงานเป็นทีม ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ความรัก ความผูกพันของตำรวจ สำหรับด้านภาวะผู้นำ ในประเด็นผู้บังคับบัญชาต้องมีความรู้ ประสบการณ์ และเชี่ยวชาญ ด้านงานควบคุมและจัดการจราจรเป็นอย่างดี และให้ความช่วยเหลือผู้ใต้บังคับบัญชาเวลามีปัญหาหรืออุปสรรคในการปฏิบัติงาน เป็นผู้มีความกระตือรือร้น รับฟังความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชา เพราะผู้บังคับบัญชาเป็นผู้ออกคำสั่งให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติตาม จึงต้องเป็นผู้รู้รอบด้านในเรื่องที่สั่งการหรือตัดสินใจ เพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายเกิดขึ้นแก่ทางราชการ สอดคล้องกับข้อมูลเชิงคุณภาพว่า ภาวะผู้นำของผู้บังคับบัญชาส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอย่างมาก เนื่องจากการปฏิบัติงานของตำรวจส่วนใหญ่ ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาให้บรรลุเป้าหมายเท่านั้น Richard L.Daft [14] กล่าวว่าความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้นำและผู้ตามทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การรับฟังปัญหาและข้อเสนอแนะจากผู้ปฏิบัติงานโดยตรง ทำให้สะท้อนปัญหาจริง นำมาสู่การแก้ไขปรับปรุงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานได้ดียิ่งขึ้น การที่มีผู้นำทำให้ผู้ตามสามารถบรรลุจุดมุ่งหมายที่แสดงออกถึงค่านิยม ความเชื่อ แรงจูงใจ ความต้องการ

ความจำเป็น และความคาดหวัง ทั้งของผู้นำและของผู้ตาม ด้วยปฏิสัมพันธ์ของบุคคลที่มีความแตกต่างกันในด้านอำนาจระดับแรงจูงใจและทักษะ เพื่อผลักดันให้ไปสู่จุดมุ่งหมายร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ [15]

ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพกับระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน พบว่า แบบรายคู่คู่ที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุดคือ ด้านวัฒนธรรมองค์กรกับด้านปริมาณงาน รองลงมาคือ ด้านภาวะผู้นำกับด้านปริมาณงาน ด้านการพัฒนานุเคราะห์กับด้านปริมาณงาน ด้านความพึงพอใจในการปฏิบัติงานกับด้านปริมาณงาน ด้านความยุติธรรมภายในองค์กรกับด้านปริมาณงาน ส่วนด้านการพัฒนานุเคราะห์กับด้านเวลาที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุด แบบรายด้าน ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุดคือ ด้านการพัฒนานุเคราะห์ รองลงมาคือ ด้านความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ด้านวัฒนธรรมองค์กร ด้านสภาพแวดล้อมภายในองค์กร ด้านความยุติธรรมภายในองค์กร และด้านภาวะผู้นำ มีความสัมพันธ์ต่ำสุด สรุปได้ว่า ตัวแปรด้านวัฒนธรรมองค์กร และตัวแปรด้านการพัฒนานุเคราะห์ มีความสัมพันธ์สูงลำดับต้น ๆ ที่มีความสำคัญต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจร และเมื่อวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression) ซึ่งให้เห็นว่า ด้านวัฒนธรรมองค์กร เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจในลำดับแรก จึงสามารถยืนยันได้ว่า ตัวแปรด้านวัฒนธรรมองค์กร ด้านมนุษยสัมพันธ์ที่ทำงานด้านการพัฒนานุเคราะห์ ด้านความยุติธรรมในองค์กร และด้านภาวะผู้นำเป็นปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจร ฉะนั้น การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมองค์กรเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรด้วยการเข้าใจและเรียนรู้พฤติกรรมองค์กรให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาองค์กรอย่างแท้จริง วัฒนธรรมองค์กร เป็นปรัชญาความเชื่อร่วมกันขององค์กรที่สะท้อนค่านิยมและเจตคติร่วมกัน รวมทั้งเป็นมาตรฐาน กฎ ระเบียบ ข้อตกลงที่ยึดถือปฏิบัติ โดยเป็นสัญลักษณ์หรือลักษณะเฉพาะขององค์กรที่สมาชิกยอมรับและถือเป็นแนวทางปฏิบัติร่วมกัน ดังนั้น ผู้บริหารองค์กรควรให้ความสำคัญและสนับสนุนส่งเสริมกิจกรรมในการอนุรักษ์ปลูกฝัง ค่านิยมวัฒนธรรมให้สอดคล้องกับสถานการณ์ สภาพแวดล้อมในปัจจุบันและอนาคต [16]

สรุปผลการวิจัย

ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจร ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านเวลา มีประสิทธิภาพสูงสุด รองลงมา คือ ด้านคุณภาพงาน ด้านค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงาน และด้านปริมาณงานมีประสิทธิภาพต่ำสุด ซึ่งด้านเวลา มีประสิทธิภาพสูงสุดนั้น เพราะตำรวจจราจรสามารถปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จตามเวลาที่กำหนด โดยไม่คำนึงถึงคุณภาพและประสิทธิภาพของงานภายใต้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดโดยการใช้อย่างคุ้มค่าและประหยัด ขณะที่ด้านปริมาณงานมีประสิทธิภาพต่ำสุด เนื่องจากเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรได้รับมอบหมายปริมาณงานจำนวนมากแต่จำนวนคนทำงานน้อย ส่งผลให้ตำรวจจราจรต้องทำงานหนัก ทำหลายหน้าที่ ส่งผลให้มีประสิทธิภาพของงานต่ำ ประกอบกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย 7 ตัวแปร คือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ที่ทำงานมีความคิดเห็นสูงสุด รองลงมาด้านวัฒนธรรมองค์กร ด้านสภาพแวดล้อมภายในองค์กร ด้านการพัฒนานุเคราะห์ ด้านความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ด้านความยุติธรรมในองค์กร และด้านภาวะผู้นำ มีความคิดเห็นต่ำสุด โดยด้านมนุษยสัมพันธ์ที่ทำงาน มีความคิดเห็นสูงสุดนั้น เพราะการทำงานของตำรวจ มีการแบ่งหมวดหมู่ ทำงานเป็นทีม มีความรักความผูกพันกัน ความเป็นพี่เป็นน้อง ความเคารพอาวุโสรุ่นพี่ จึงมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ขณะที่ด้านภาวะผู้นำ

มีความคิดเห็นต่ำสุด เนื่องจากตำรวจปฏิบัติงานตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาเป็นหลัก การสั่งการ การตัดสินใจส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับผู้บังคับบัญชา ดังนั้น ผู้บังคับบัญชาต้องมีความรู้ ความสามารถในการจัดการอย่างเป็นปกติ รับฟังความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงาน เพื่อสะท้อนปัญหาอย่างแท้จริง นำมาสู่การปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและสถานการณ์อย่างมีประสิทธิภาพ

เมื่อนำปัจจัยดังกล่าวมาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย พบว่า ตัวแปรทั้ง 7 ตัวแปร มีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพทั้งหมด แต่ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานนั้น พบว่า มี 5 ตัวแปรที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพ คือวัฒนธรรมองค์กร มีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพสูงสุด รองลงมามนุษยสัมพันธ์ที่ทำงาน การพัฒนาบุคลากร ความยุติธรรมในองค์กร และภาวะผู้นำ ส่งผลต่อประสิทธิภาพต่ำสุด และมี 2 ตัวแปร ที่ไม่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานคือ ด้านความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน และด้านสภาพแวดล้อมภายในองค์กร เนื่องจากองค์กรตำรวจมีความเข้มงวดสายการบังคับบัญชา ปฏิบัติตามคำสั่งอย่างเคร่งครัด ผู้บังคับบัญชาจึงไม่ได้ใส่ใจหรือไม่สนใจความรู้สึกของผู้ปฏิบัติงานว่าพึงพอใจหรือไม่อย่างไร รวมถึงสภาพแวดล้อมบรรยากาศที่ทำงานให้รู้สึกมีเกียรติ มีศักดิ์ศรีภาคภูมิใจต่อหน้าที่ จึงทำให้ผู้ปฏิบัติงานขาดขวัญและกำลังใจต่อหน้าที่ ส่งผลให้ประสิทธิภาพในการทำงานอยู่ในระดับต่ำ-ปานกลางดังนั้นจากผลการศึกษาดังกล่าว องค์กรตำรวจควรให้ความสำคัญปัจจัยทั้ง 5 ตัวดังกล่าวมาใช้ในการปฏิบัติงานอย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน ร่วมกับนำอีก 2 ปัจจัยมาวิเคราะห์ ทบทวนในประเด็นเชิงลึก เพื่อหาแนวทางส่งเสริมและพัฒนาประสิทธิภาพให้สอดคล้อง เหมาะสมกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงให้ดียิ่งขึ้น และขยายผลสู่ตำรวจจราจรในพื้นที่อื่น ที่มีลักษณะพื้นที่ใกล้เคียงต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- [1] WHO Report. , “Global Status Report on Road Safety 2015. World Health Organization”, [Online]. Available: https://www.who.int/violence_injury_prevention/road_safety_status/2015/en/, (in Thai). [Accessed: 10 May 2019].
- [2] จังหวัดชลบุรี, “ภูมิศาสตร์ของจังหวัดชลบุรี”, [Online], Available: <https://th.wikipedia.org>. [Accessed: 23 มิถุนายน 2562].
- [3] กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดชลบุรี, แผนปฏิบัติราชการประจำปี พ.ศ.2560, ชลบุรี: ม.ป.ท, 2561.
- [4] Yamane, Taro., Statistics: An Introductory Analysis, 3rded. New York: Harper and Row, p.727-1088, 1973.
- [5] Thompson, Steven K., Adaptive Cluster Sampling. The American Statistical Association, pp.1050-1059, 1990.
- [6] กัลยา วาณิชย์บัญชา, การวิเคราะห์สถิติขั้นสูง, กรุงเทพฯ: ธรรมสาร, หน้า 34-36, 2553.
- [7] Likert, Rensis, Management Styles and The Human Component in Leadership on the Job: Guides to Good Supervision, New York: AMACOM, p.69, 1981.
- [8] สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, ยุทธศาสตร์สำนักงานตำรวจแห่งชาติ 20 ปี, กรุงเทพฯ: ตำรวจ, 2561.
- [9] สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, พัฒนาการสิทธิมนุษยชน, กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2538.

- [10] สุรพงษ์ มาลี, การบริหารทรัพยากรมนุษย์ตามหลักสมรรถนะในประมวลสาระชุดวิชาการบริหารทรัพยากรมนุษย์, นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2554.
- [11] ดิน ปรัชญพฤทธิ, ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการพลเรือน, กรุงเทพฯ: คณะรัฐศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.
- [12] สุนันทา เลาहनันทน์, การพัฒนาองค์กร, กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์รุ่งวัฒนา, 2550.
- [13] อนันท์ งามสะอาด, “ประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่างกันอย่างไร”, [Online], Available: <http://www.sisat.ac.th/main/index.php?>, 2551. [Accessed: 21 พฤษภาคม 2562].
- [14] Daft, Richard L., The Leadership Experience, (3 rd ed), Canada: Thomson Corporation, 2005.
- [15] Burns, J., Transforming Leadership: A New Pursuit of Happiness, New York: Atlantic Monthly Press, 2003.
- [16] สมใจ ลักษณะ, การพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงาน, (พิมพ์ครั้งที่ 3), กรุงเทพฯ: ธนวิชัยการพิมพ์, 2549.

แนวทางการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนจำอากาศ

Development Guidelines for the Using of the Information Technology in the Learning

Management of Teachers at the Air Technical Training School

เอกลักษณ์ แก้วปรารถนา¹

ศรีสมร พุ่มสะอาด²

Akkalak Kaewprattana

Srisamorn Pumsa-ad

¹ร.ท. นิติศรปัญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยครูสุริยเทพ มหาวิทยาลัยรังสิต

E-mail: akkalak@rtaf.mi.th

²ดร. อาจารย์ที่ปรึกษา สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยครูสุริยเทพ มหาวิทยาลัยรังสิต

E-mail: srisamorn711@gmail.com

Received: June 17, 2020

Revised: July 9, 2020

Accepted: July 16, 2020

บทคัดย่อ

การศึกษาแนวทางการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนจำอากาศ มีวัตถุประสงค์เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนจำอากาศ ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การใช้สื่อและอุปกรณ์ และด้านการวัดและประเมินผล ซึ่งจากผลการวิจัย เรื่อง การศึกษาสภาพและแนวทางการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนจำอากาศ [1] พบปัญหาในเรื่องสื่อและอุปกรณ์ด้านคอมพิวเตอร์ เนื่องจากระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและอุปกรณ์ค่อนข้างเก่า และไม่เพียงพอ จึงทำให้เกิดข้อจำกัดระหว่างการดำเนินกิจกรรม อีกทั้งข้อจำกัดในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ภายในโรงเรียน เกี่ยวกับนโยบายการรักษาความลับทางราชการ ซึ่งมีกฎระเบียบในการห้ามใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ภายในโรงเรียน โดยเฉพาะสมาร์ตโฟน ทำให้การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนจำอากาศไม่สมบูรณ์ตามหลักวิชาการและแนวการปฏิบัติในยุคศตวรรษที่ 21 ดังนั้น เพื่อให้การจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนจำอากาศ เป็นไปตามการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จึงต้องมีการหาแนวทางการพัฒนา และส่งเสริม สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนจำอากาศ เพื่อยกระดับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนรู้ และมีความสอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียนจำอากาศ ในด้านการ สนับสนุนและ ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการจัดการเรียนรู้ ฉะนั้นโรงเรียนจำอากาศจึงควรมีแนวทางการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนจำอากาศ ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้มีการสนับสนุนเจ้าหน้าที่ในการตรวจสอบและดูแลสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนให้มีความพร้อมสำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ส่งเสริมเรื่องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อนุญาตให้นักเรียนจำอากาศได้ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และสนับสนุนระบบอินเทอร์เน็ตให้มีความเสถียรและความเร็วที่เหมาะสมต่อการใช้ในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ (2) การใช้สื่อและอุปกรณ์ โรงเรียนจำอากาศควรมีการสนับสนุนส่งเสริมให้บุคลากรได้พัฒนาความรู้ทั้งในด้านการผลิตสื่อและการใช้อุปกรณ์ที่เป็นเทคโนโลยีสมัยใหม่ และสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่ในการดูแลซ่อมบำรุงสื่อและอุปกรณ์ให้สามารถใช้งานได้ตลอดเวลา ในส่วนของสื่อและอุปกรณ์ควรมีการสนับสนุนงบประมาณในการจัดหาสื่อและอุปกรณ์ที่เป็นเทคโนโลยีสมัยใหม่ รวมไปถึงสนับสนุนในการพัฒนาระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตให้มีความเร็วและมีเสถียรภาพในการใช้งาน เพื่อรองรับการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ในกรณีเกิดเหตุการณ์สภาวะไม่ปกติในปัจจุบัน (Covid-19) และ (3) ด้านการวัดและประเมินผล ควรส่งเสริมให้ครูโรงเรียนจำอากาศใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับการวัด

และประเมินผล อีกทั้งสนับสนุนการกระจายข่าวสารผลการประเมินผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ สำหรับนักเรียนจำอากาศ ควรส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองสำหรับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการวัดและประเมินผล นอกจากนั้นแล้วควรมีการส่งเสริมให้ครูและนักเรียนจำอากาศได้มีการติดตามผลการเรียนรู้ผ่านทางโซเชียลเน็ตเวิร์กอีกช่องทางหนึ่ง

คำสำคัญ: การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การใช้สื่อและอุปกรณ์ การวัดและประเมินผล

Abstract

The objective of the study is to find guidelines to develop the use of information technology in learning management of the Air Sergeant School in the 3 aspects: learning activities arrangement, use of media and equipment, and the measurement and evaluation. The result of the research entitled “Development Guidelines for the Using of the Information Technology in the Learning Management of Teachers at the Air Sergeant School [1] was the problem about the media and computer’s equipment. This is because of the information technology system and old equipment as well as the lack of the equipment resulting in limitation during the process of activities. The limitation of using Information Technology in school is another problem due to the government policy concerning confidential information, especially for using a smartphone. It therefore restricts the using of information technology in the learning management of teachers at the Air Sergeant School. Therefore, to enable the arrangement of the learning management of teachers of the Air Sergeant School adhering to learning management in the 21st century, there must be a way to develop, promote and support the use of information technology in learning management of teachers at the Air Sergeant School in order to improve the use of information technology in learning management arrangement as well as correspond with the policy of the Air Sergeant School in terms of supporting and promoting the use of modern technology in learning management arrangement. Therefore, the Air Sergeant School should have guidelines for the development of information technology in teacher learning management of the Air Sergeant Schools in 3 aspects, including (1) learning management arrangement: to support staff in inspecting and supervising the classroom environment to be ready for learning activities arrangement, to promote the use of modern information technology in organizing learning activities, and to allow Air Sergeant students to use modern technology in organizing learning activities and support the internet system to have stability and speed suitable for use in carrying out learning activities (2) Use of media and equipment: The Air Sergeant School should support and encourage personnel to develop their knowledge both in the media production and the use of modern technology equipment as well as support staff to maintenance of media and equipment to be able to use at all times. In terms of media and equipment, budget should be provided to procure modern technology of media and equipment as well as to support the development of the internet network for speed and stability in use, especially for online learning management in the event of abnormal current conditions (COVID-19); and (3) the Measurement and Evaluation: it should promote the teacher of the Air Sergeant School to use information technology for measure and evaluation as well as supporting the dissemination of assessment results through

information technology systems. For air sergeants' students, they should be encouraged to develop themselves for the use of information technology in measurement and evaluation. In addition, teachers and students should be encouraged to follow up on learning via social networks as well.

Keywords: Use of Information Technology, Learning Activities, Use of Media and Tools, Measurement and Evaluation

บทนำ

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้ให้ความหมายของการศึกษา คือ กระบวนการเรียนรู้ เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม วัฒนธรรม การดำรงชีวิตให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข มุ่งพัฒนาบุคคลให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ นอกจากนั้นพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 หมวด 9 เรื่อง เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มาตรา 63 ถึง มาตรา 69 มุ่งเน้นในด้านการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ และยังให้มีการเตรียมความพร้อมด้านสื่อและอุปกรณ์ที่เหมาะสมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เพียงพอ รวมไปถึงการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อให้ใช้อย่างมีประสิทธิภาพในการศึกษาได้ [2] ซึ่งการศึกษาและการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีแนวคิดให้มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ในหลาย ๆ ด้าน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลให้แก่ผู้เรียน อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีในการเรียนรู้ รวมถึงเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ซึ่งอาจจะมีผลให้เกิดแนวความคิดใหม่ ๆ ตามไปด้วย นอกจากนั้นผู้เรียนยังได้สัมผัสกับการเรียนด้วยวิธีใหม่ ๆ ต่างไปจากเดิมที่เป็นการหาความรู้จากหนังสือในห้องเรียนหรือห้องสมุดเท่านั้น เป็นการเปิดโลกของการศึกษาให้กว้างขึ้น สามารถดูตัวอย่างและหาความรู้ผ่านทางเทคโนโลยีสารสนเทศที่ครูผู้สอนได้จัดเตรียมเอาไว้ เสมือนได้เห็นตัวอย่างตามสภาพจริง ทักษะสำคัญในการใช้ชีวิตในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วยทักษะ 3 ด้าน คือ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะด้านสารสนเทศสื่อและเทคโนโลยี และทักษะชีวิตและอาชีพ [3]

โรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ เป็นสถาบันหลักในการผลิตนายทหารประทวน จัดการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง เพื่อปฏิบัติงานในส่วนราชการต่าง ๆ ของกองทัพอากาศ การจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนจ่าอากาศสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และทักษะสำคัญในการใช้ชีวิตในศตวรรษที่ 21 มีการสนับสนุนสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยและเหมาะสมในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ตามเหล่าทหาร เช่น Power Point การเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ การเรียนรู้ผ่านเกมส์ตอบคำถาม โปรแกรม KAHOOT และสื่ออุปกรณ์ของจริง โดยความเห็นชอบจากสายวิชาการและครู-อาจารย์ ผู้สอนในรายวิชานั้น ๆ โดยมีการประชุมครู-อาจารย์ ก่อนเริ่มการเรียนการสอนในแต่ละภาคการศึกษา แต่ละรายวิชา เพื่อสร้างความเข้าใจและวางแผนแนวทางในการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสม สอดคล้องกับสื่อการเรียนการสอนที่จะนำมาใช้และวัตถุประสงค์ของแต่ละรายวิชา มีการประเมินความรู้ ความสามารถ ด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ สำหรับด้านทักษะและการ

ประยุกต์ใช้ จัดให้มีกระบวนการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นให้นักเรียนมีการจัดทำนวัตกรรม หรือสิ่งประดิษฐ์ ผ่านการเรียนการสอนที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์ ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมได้ลงมือปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ และมีการใช้งานจริง พร้อมจะไปปฏิบัติงานในแต่ละสาขาวิทยาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ [4] ตามนโยบายของโรงเรียน จ่าอากาศ

จากรายงานการประเมินตนเองของโรงเรียนจ่าอากาศ [4] พบว่า โรงเรียนจ่าอากาศมีการส่งเสริม สนับสนุน ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนรู้ภายในโรงเรียนจ่าอากาศระดับมาก แต่ยังไม่ได้ชัดเจนในเรื่องของการปฏิบัติในการจัดการเรียนรู้ทั้งครูและนักเรียน หากพบว่าครูและนักเรียนมีข้อขัดข้องและปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่มีส่วนเกี่ยวข้อง จำเป็นต้องหาแนวทางในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างเหมาะสมก็จะเกิดผลดีต่อการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน ซึ่งผู้วิจัยในฐานะบุคลากรทางการศึกษาของกรมยุทธศึกษา ทหารอากาศ ทำหน้าที่นายทหารสื่อสารการศึกษา แผนกสื่อสารการศึกษา ซึ่งมีหน้าที่ออกแบบและผลิตสื่อการศึกษา เพื่อใช้ในการศึกษาโดยตรง จึงเห็นความสำคัญและประโยชน์ในการศึกษาเรื่องการพัฒนาแนวทางการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศในการจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนจ่าอากาศ เพื่อนำผลการศึกษาไปเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ โดยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ ให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน ผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษา และการศึกษาของประเทศชาติต่อไป

เนื้อหา

การศึกษาในปัจจุบันได้มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาเป็นตัวช่วยสำหรับการจัดการเรียนรู้ เพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพในการสอนของครูและเพิ่มประสิทธิผลต่อผู้เรียน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนรู้ ศตวรรษที่ 21 มีบทบาทและเป็นสิ่งที่สำคัญต่อการศึกษามาก เทคโนโลยีสารสนเทศที่สำคัญคือ ด้านคอมพิวเตอร์ และ การสื่อสารโทรคมนาคม โดยมีการแบ่งบทบาทของเทคโนโลยีที่สำคัญต่อการพัฒนาการศึกษา [5] ไว้ดังนี้

1. การมีส่วนช่วยในเรื่องการเรียนรู้ ในปัจจุบันเครื่องมือสำหรับสนับสนุนในการเรียนรู้มีหลายอย่าง ได้แก่ อินเทอร์เน็ต (Internet) ระบบคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ระบบมัลติมีเดีย และวิดีโอเทเลคอนเฟอเรนซ์ เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นระบบที่ช่วยสนับสนุนในการรับรู้ข่าวสารรวมไปถึงการค้นหาข้อมูลข่าวสารเพื่อการเรียนรู้
2. การสนับสนุนการจัดการศึกษา การจัดการศึกษาในปัจจุบันได้นำคอมพิวเตอร์และระบบสื่อสาร โทรคมนาคมมาใช้ในการค้นคว้าหาข้อมูล ติดตามข่าวสาร การวางแผนการดำเนินการ การติดตามผล และการ ประเมินผล
3. การสื่อสารระหว่างบุคคล ในด้านการศึกษา มีการสื่อสารกันระหว่างผู้สอนและผู้เรียน และระหว่าง ผู้เรียนด้วยกันเอง การนำเอาเทคโนโลยีการสื่อสารมาช่วยในการสื่อสารระหว่างกัน จะช่วยให้ประสิทธิภาพในการ จัดการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น

การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการเรียนรู้เป็นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียน มีการโต้ตอบ และเห็นตัวอย่างที่เสมือนจริง ช่วยให้เข้าใจประเด็นที่ซับซ้อนและได้รับความรู้ที่ถูกต้อง เพราะใน บางรายวิชาจำเป็นต้องเห็นตัวอย่างในการทำงานที่เสมือนจริง มีการโต้ตอบ การเคลื่อนไหว รวมไปถึงใช้ในการ ทดสอบ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนรู้ เป็นการพัฒนาความสามารถและทักษะของบุคคล ในด้านการจัดการข้อมูล การติดต่อสื่อสาร การสืบค้น และการใช้เทคโนโลยีผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ซึ่งมีบทบาท

ที่สำคัญต่อการศึกษาคือ เป็นการเปิดโอกาสให้ครูและนักเรียนสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย อีกทั้งเป็นการพัฒนาการสื่อสารของครูกับนักเรียน ใช้เป็นสื่อในการเรียนรู้ เรียกค้นข้อมูลจากห้องสมุดหรือแหล่งบริการข้อมูลต่าง ๆ ช่วยในการสนับสนุนการเรียนรู้จากภายนอก การจัดการเรียนรู้ด้วยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ จึงถือว่าเป็นการจัดการศึกษาที่เป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต คือ ภาพรวมของการจัดการศึกษาในทั้งหมดนั้นเกิดจากการผสมผสานระหว่างการศึกษาในระบบ นอกโรงเรียน และตามอัธยาศัย ที่จัดให้ผู้เรียนทุกวัย เพื่อพัฒนาผู้เรียนได้อย่างเต็มศักยภาพ ให้สามารถนำความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ ไปใช้ในการประกอบอาชีพและปรับตัวเข้ากับสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปได้เหมาะสม [6] นอกจากนี้ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในด้านการเรียนการสอน เป็นการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนได้รับการฝึกทักษะ ได้นำไปใช้ในการสืบค้นข้อมูลและประมวลผล เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้และบรรลุเป้าหมายตามที่ได้ตั้งเอาไว้ [7]

กล่าวโดยสรุป การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีการถ่ายทอดความรู้ให้ผู้เรียนเป็นไปตามมาตรฐานที่ได้กำหนดไว้ โดยการนำเอาเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาเชื่อมต่อกับระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมาใช้ในการเรียนรู้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้แก่ผู้เรียน ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา สะดวกต่อการสืบค้นข้อมูลความรู้ต่าง ๆ สามารถติดต่อสื่อสารระหว่างผู้เรียนด้วยกัน และกับครูผู้สอนได้ตลอดเวลา

สำหรับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน ต้องคำนึงถึงบริบทของสถานศึกษาเกี่ยวกับข้อจำกัดของการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ เนื่องจากบริบทของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในแต่ละสถานศึกษามีความแตกต่างกัน โดยเฉพาะ โรงเรียนจำอากาศที่มีข้อจำกัดในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนรู้ ตามนโยบายของผู้บัญชาการทหารอากาศเกี่ยวกับการรักษาความลับทางราชการ ซึ่งเป็นไปตามนโยบายการปฏิบัติราชการของผู้บัญชาการทหารอากาศ ประจำปีพุทธศักราช 2563 ข้อที่ 6 [8] คือ ดำรงมาตรการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลทางราชการอย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะในสื่อสังคมออนไลน์ ต้องกวดขันและกำกับดูแลกำลังพล เพื่อป้องกันการกระทำความผิดอย่างจริงจัง โรงเรียนจำอากาศได้เล็งเห็นความสำคัญของการรักษาความลับทางราชการจึงปฏิบัติตามนโยบายดังกล่าวอย่างเคร่งครัด

โรงเรียนจำอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ ได้มีการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับการจัดการเรียนรู้ภายในสถานศึกษา ได้แก่ การสนับสนุนสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยและเหมาะสมตามเหล่าทหาร เช่น Power Point การเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ การเรียนรู้ผ่านเกมส์ตอบคำถามโปรแกรม KAHOOT และสื่ออุปกรณ์ของจริง โดยความเห็นชอบจากสายวิทยาการและครู-อาจารย์ผู้สอนในรายวิชานั้น ๆ โดยมีการประชุมครู-อาจารย์ ก่อนเริ่มการเรียนการสอนในแต่ละภาคการศึกษา แต่ละรายวิชา เพื่อสร้างความเข้าใจและวางแนวทางในการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสม สอดคล้องกับสื่อการเรียนการสอนที่จะนำมาใช้และวัตถุประสงค์ของแต่ละรายวิชา มีการประเมินความรู้ ความสามารถ ด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้การปฏิบัติภารกิจในทุกด้านของกองทัพอากาศเป็นไปอย่างรวดเร็ว เหมาะสม ทันตามความต้องการ ในทุกสถานการณ์ สำหรับด้านทักษะและการประยุกต์ใช้ จัดให้มีกระบวนการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นให้นักเรียนมีการจัดทำนวัตกรรม หรือสิ่งประดิษฐ์ ผ่านการเรียนการสอนที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์ ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมได้ลงมือปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนมีประสบการณ์และมีการใช้งานจริง พร้อมจะไปปฏิบัติงานในแต่ละสายวิทยาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ [9]

จากการวิจัยของ เอกลักษณ์ แก้วปรารณา [1] ซึ่งได้ศึกษาสภาพและแนวทางการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ของครูโรงเรียนจ่าอากาศ พบว่า (1) ครูระดับนายทหารชั้นประทวนกับชั้นสัญญาบัตร มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนรู้ในระดับปานกลาง มีความสอดคล้องกัน และนักเรียนจ่าอากาศ ชั้นปีที่ 1 กับชั้นปีที่ 2 มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ในระดับปานกลาง มีความสอดคล้องกัน (2) ครูและนักเรียนจ่าอากาศมีความคิดเห็นเรื่องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนรู้โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการวัดและประเมินผลที่แตกต่างกันและ (3) แนวทางการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ของโรงเรียนจ่าอากาศ ควร มีนโยบายสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูและนักเรียนจ่าอากาศได้ใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายขึ้น น่าจะส่งผลให้การเรียนรู้ออนไลน์มีคุณภาพเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ จีวรธรรม เหลืองรุ่งทรัพย์ [10] ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการศึกษาของครู ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางขุนเทียน พบว่า (1) พฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการศึกษาของครูในภาพรวม จัดอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ในด้านการวางแผนการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก ด้านการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง และด้านการติดต่อสื่อสาร อยู่ในระดับปานกลาง (2) เมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้ของครูทั้งเพศชายและเพศหญิง พบว่า พฤติกรรมการใช้มีผลเหมือนกันทุกด้าน ยกเว้น ด้านการวัดและประเมินผลที่มีพฤติกรรมที่แตกต่างกัน

นอกจากนั้น วิไลวรรณ ไตรยราช [11] ได้ทำการศึกษาเรื่องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนการสอนของอาจารย์และนักศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรมศรีสงคราม มหาวิทยาลัยนครพนม พบว่า (1) สภาพและความต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนการสอนของอาจารย์และนักศึกษา มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอยู่ในระดับน้อย แต่มีระดับในความต้องการใช้มากที่สุด สิ่งที่ต้องการใช้มากที่สุดคือ ระบบอินเทอร์เน็ต และระบบอีเลิร์นนิ่ง (2) พฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนการสอนของอาจารย์และนักศึกษา พบว่ามีการใช้งานเฟซบุ๊กและยูทูบ เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งวัตถุประสงค์เพื่อการสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนการสอน เป็นประโยชน์ในการเรียนรู้ทักษะการใช้ รวมทั้งเป็นการเรียนรู้ในสิ่งใหม่ๆ ตามที่ตนเองสนใจ ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของผู้วิจัยในข้อ (3) และ (3) แนวทางส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนการสอนของอาจารย์และนักศึกษา ให้มีการพัฒนาสัญญาณอินเทอร์เน็ตโดยการเพิ่มความเร็วและขยายสัญญาณให้ครอบคลุมพื้นที่ในวิทยาลัยฯ และมีเสถียรภาพในการใช้งาน อีกทั้งให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการสำหรับอาจารย์เกี่ยวกับการจัดทำสื่อการเรียนการสอน โดยเน้นการทำสื่อการเรียนการสอนออนไลน์จากผู้เชี่ยวชาญ สอดคล้องกับ ปิติชา แก่นจันทร์ [12] ที่ได้ศึกษาสภาพการใช้ ความต้องการ และความพึงพอใจต่อวิดีโอการเรียนรู้ออนไลน์ผ่านเว็บไซต์ พบว่า นักเรียนมีการใช้วิดีโอการเรียนรู้ออนไลน์ 1-2 ครั้งต่อสัปดาห์ โดยในแต่ละครั้งใช้ระยะเวลา 15-30 นาที ซึ่งมีรูปแบบการสอนแบบบรรยาย ในรายวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี เนื้อหาที่น่าสนใจ จึงมีการใช้วิดีโอที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง รวมถึงได้รับประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าและเรียนรู้ตามความต้องการ และยังพบว่า นักเรียนมีความต้องการใช้วิดีโอการเรียนรู้ออนไลน์อยู่ในระดับมาก และมีความต้องการให้จัดกิจกรรมแนะแนวการใช้วิดีโอเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด รวมทั้งต้องการให้มีวิดีโอที่เกี่ยวกับความรู้รอบตัวนอกเหนือจากความรู้ที่มีในห้องเรียนเพิ่มขึ้น ในด้านความพึงพอใจ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อวิดีโอการเรียนรู้ออนไลน์อยู่ในระดับมาก

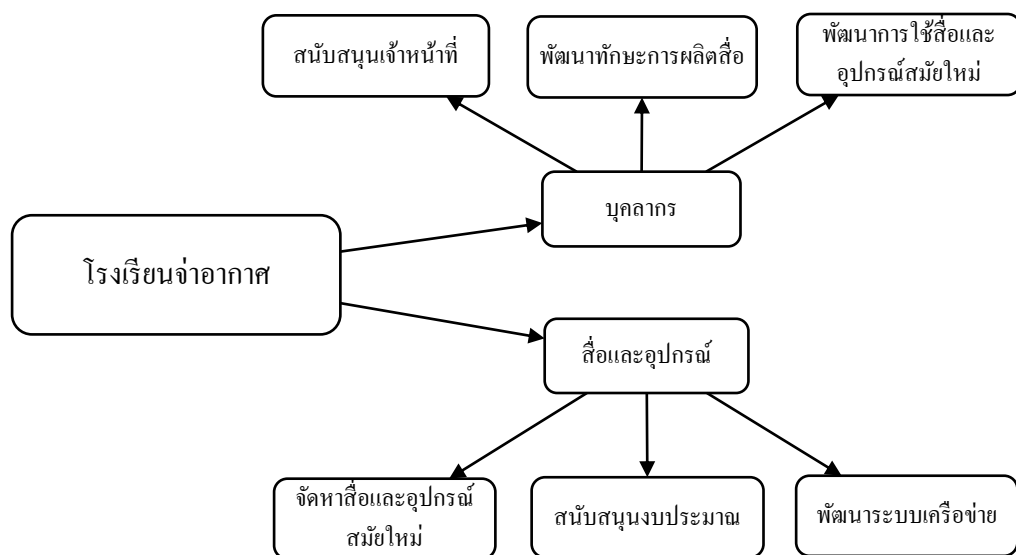
จากการศึกษาและวิเคราะห์แนวทางการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนจำอากาศพบว่า การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนรู้ ด้านกิจกรรมจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนจำอากาศ โดยโรงเรียนจำอากาศควรมีการสนับสนุนเจ้าหน้าที่สำหรับการตรวจสอบสภาพแวดล้อมในชั้นเรียน เช่น ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นต้น เพื่อให้ชั้นเรียนมีความพร้อมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และดำเนินกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งส่งเสริมเรื่องการนำเทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น สมาร์ทโฟน, ไอแพด (iPad), แท็บเล็ต (tablet) เป็นต้น ทั้งครูโรงเรียนจำอากาศและนักเรียนจำอากาศ เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ มีรูปแบบที่หลากหลายและเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ ในกรณีข้อขัดข้องในเรื่องนโยบายการรักษาความลับทางราชการ ควรส่งเสริมให้นักเรียนจำอากาศใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในบางช่วงเวลา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ นอกจากนั้นควรสนับสนุนระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตให้มีความเสถียรและความเร็ว เหมาะสมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และส่งเสริมสนับสนุนในการพัฒนาห้องเรียนให้สามารถรองรับเทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่ เพื่อการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบใหม่ ๆ ในยุคศตวรรษที่ 21 ดังแสดงตามรูปที่ 1

รูปที่ 1 แนวทางการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนรู้ ด้านการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนรู้ ด้านการใช้สื่อและอุปกรณ์ โรงเรียนจำอากาศควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนใน 2 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านบุคลากร ควรมีการสนับสนุนเจ้าหน้าที่สำหรับดูแล ช่อมแซม บำรุงรักษาสื่อและอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อให้สื่อและอุปกรณ์เหล่านั้นมีความพร้อมในการใช้งานอยู่เสมอ ส่งผลให้การจัดการเรียนรู้เป็นไปอย่างราบรื่น อีกทั้งให้การสนับสนุนส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาทักษะการผลิตสื่อเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้อย่างเหมาะสม สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์ปัจจุบันได้ และสนับสนุน

ส่งเสริมในการพัฒนาทักษะในการใช้สื่ออุปกรณ์ที่เป็นเทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่เพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ทั้งในส่วนของครูและนักเรียนจำอากาศ (2) ด้านสื่อและอุปกรณ์ ควรสนับสนุนงบประมาณสำหรับการจัดหาสื่อและอุปกรณ์ที่เป็นเทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่ เพื่อรองรับการใช้งานของนักเรียนจำอากาศและเหมาะสมต่อการใช้ในการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนจำอากาศ และสนับสนุนในการพัฒนาระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตให้มีความเร็วและมีเสถียรภาพในการใช้งาน เพื่อรองรับการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ในกรณีเกิดเหตุการณ์สภาวะไม่ปกติในปัจจุบัน (Covid-19) ดังแสดงตามรูปที่ 2

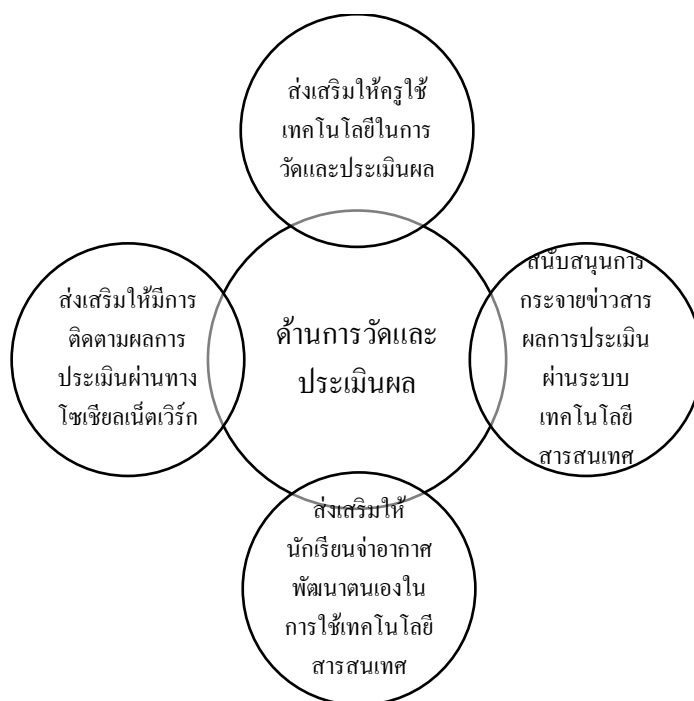

รูปที่ 2 แนวทางการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนรู้ ด้านการใช้สื่อและอุปกรณ์

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผล ควรส่งเสริมให้ครู โรงเรียนจำอากาศใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับการวัดและประเมินผล อีกทั้งสนับสนุนการกระจายข่าวสารผลการประเมินผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ สำหรับนักเรียนจำอากาศควรส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองสำหรับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการวัดและประเมินผล นอกจากนั้นควรมีการส่งเสริมให้ครูและนักเรียนจำอากาศได้มีการติดตามผลการเรียนรู้ผ่านทางโซเชียลเน็ตเวิร์กอีกช่องทางหนึ่ง

เนื่องจากครูและนักเรียนจำอากาศมีปัญหาและอุปสรรคในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกัน ดังนั้นแนวทางการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนจำอากาศ และนักเรียนจำอากาศมีแนวทางการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนจำอากาศค่อนข้างสอดคล้องกัน คือควรกำหนดนโยบายเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนเรื่องการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการจัดการเรียนรู้ และให้การสนับสนุนในการเพิ่มประสิทธิภาพสื่อและอุปกรณ์ รวมทั้งระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่เหมาะสมในการจัดการเรียนรู้ รวมไปถึงกำหนดนโยบายเพื่อสนับสนุนและให้การส่งเสริมครูและนักเรียนพัฒนาตนเองให้เท่าทันต่อการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อให้การจัดการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับการศึกษาความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนประถมศึกษาแห่งหนึ่ง ซึ่งพบปัญหาว่าครูมีอุปกรณ์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนรู้อย่างจำกัด ส่งผลต่อความสามารถในการใช้เพื่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ ทำให้การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนการสอน อยู่ในระดับ

ปานกลาง [6] เช่นเดียวกับการศึกษาเรื่องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนการสอนของอาจารย์และนักศึกษา ในวิทยาลัยแห่งหนึ่ง พบว่า การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนการสอนของอาจารย์และนักศึกษามีปัญหาจากตัวเทคโนโลยีสารสนเทศ [13] ซึ่งครูและนักเรียนจำอากาศมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนรู้ว่า กองทัพอากาศเป็นกองทัพที่มีศักยภาพทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ หากโรงเรียนจำอากาศมีนโยบายสนับสนุนและให้การส่งเสริมครูและนักเรียนจำอากาศได้ใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายขึ้น อาจส่งผลให้การเรียนรู้ มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับผลการศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียนแห่งหนึ่ง ที่ได้เสนอแนวทางในการพัฒนาการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศว่า ควรมีการจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์ให้เพียงพอต่อการใช้งานในโรงเรียน รวมไปถึงพัฒนาในส่วนของระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นแหล่งค้นคว้าในการจัดการเรียนรู้ของครูและนักเรียน [14] ดังแสดงตามรูปที่ 3

รูปที่ 3 แนวทางการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผล

สรุป

จากการศึกษาข้อมูลดังกล่าวข้างต้น สามารถกำหนดแนวทางการพัฒนาการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนจำอากาศ ใน 3 ด้าน คือ (1) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้การสนับสนุนเจ้าหน้าที่ในการดูแลและตรวจสอบสภาพแวดล้อมของชั้นเรียนให้มีความพร้อมสำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีการส่งเสริมเรื่องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งครู โรงเรียนจำอากาศและนักเรียนจำอากาศ นอกจากนั้น ควรสนับสนุนระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตให้มีความเสถียรและความเร็ว เหมาะสมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และส่งเสริมสนับสนุนในการพัฒนาห้องเรียนให้สามารถรองรับเทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่ (2) การใช้สื่อและอุปกรณ์ โรงเรียนจำอากาศควรมีการสนับสนุนส่งเสริม 2 ด้าน คือ (1) ด้านบุคลากร

ควรสนับสนุนให้มีเจ้าหน้าที่ในการดูแลซ่อมบำรุงสื่อและอุปกรณ์ให้สามารถใช้งานได้ตลอดเวลา เพื่อให้การจัดการเรียนรู้เป็นไปอย่างราบรื่น และสนับสนุนส่งเสริมให้บุคลากรได้พัฒนาความรู้ทั้งในด้านการผลิตสื่อและการใช้อุปกรณ์ที่เป็นเทคโนโลยีสมัยใหม่ และ (2) ด้านสื่อและอุปกรณ์ ควรมีการสนับสนุนงบประมาณในการจัดหาสื่อและอุปกรณ์ที่เป็นเทคโนโลยีสมัยใหม่ รวมไปถึงสนับสนุนในการพัฒนาระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตให้มีความเร็วและมีเสถียรภาพในการใช้งาน เพื่อรองรับการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ในกรณีเกิดเหตุการณ์สภาวะไม่ปกติในปัจจุบัน (Covid-19) และ (3) ด้านการวัดและประเมินผล ให้มีการส่งเสริมครูโรงเรียนจำอากาศได้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับการวัดและประเมินผล อีกทั้งสนับสนุนการกระจายข่าวสารผลการประเมินผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ สำหรับนักเรียนจำอากาศนั้นควรส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองสำหรับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการวัดและประเมินผล นอกจากนั้น ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนจำอากาศมีการติดตามผลการเรียนรู้ผ่านทางโซเชียลเน็ตเวิร์กอีกช่องทางหนึ่ง และเพื่อให้เกิดเป็นประโยชน์สูงสุดสำหรับประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการเรียนรู้ของนักเรียนจำอากาศ จึงควรมีการนำเสนอต่อผู้บัญชาการโรงเรียนจำอากาศ ในเรื่องของแนวทางการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนรู้ เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนจำอากาศในอนาคตต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- [1] เอกลักษณ์ แก้วปรารณา, “การศึกษาสภาพและแนวทางการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนจำอากาศ” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษามหาวิทยาลัยรังสิต, กรุงเทพฯ, 2562.
- [2] สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542.
- [3] นิรดา เวชญาติลักษณ์, “การบริหารจัดการชั้นเรียนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21” วารสารบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, ปีที่ 13, ฉบับที่ 61, หน้า 11-20, เมษายน-มิถุนายน, 2559.
- [4] โรงเรียนจำอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ, “รายงานการประเมินตนเอง ของสถานศึกษาไตรมาส ประจำปีการศึกษา 2561”. [Online]. Available: http://www.atts.rtaf.mi.th/images/QA_atts/_61.pdf. [Accessed: 27 กุมภาพันธ์ 2563].
- [5] วลัยรัตน์ โตวิกัย, “บทบาทของเทคโนโลยีสารสนเทศต่อการศึกษา”. [Online]. Available: <https://www.gotoknow.org/posts/242734>. [Accessed: 29 มีนาคม 2563].
- [6] พชตวรรษ พัฒม, “ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี”, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี, 2555.
- [7] นิทัศน์ กลัดแก้ว, “การนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดอ่างทอง”, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, ปทุมธานี, 2559.
- [8] กองทัพอากาศ, “นโยบายผู้บัญชาการทหารอากาศ ประจำปีพุทธศักราช 2563”. [Online]. Available: http://www.rtafaqa.org/images/column_1485851725/19484_Policy%20Rtaf%202563%20Final-1.pdf. [Accessed: 16 พฤษภาคม 2563].

- [9] กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ โรงเรียนจ่าอากาศ, หลักสูตรโรงเรียนจ่าอากาศ พุทธศักราช 2557, กรุงเทพฯ, 2557.
- [10] จีรวรรณ เหลืองรุ่งทรัพย์, “การศึกษาพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการศึกษาของครู ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางขุนเทียน”, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิตมหาวิทยาลัย เทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี, กรุงเทพฯ, 2559.
- [11] วิไลวรรณ ไตรยราช, “การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนการสอนของอาจารย์และนักศึกษา วิทยาลัย เทคโนโลยีอุตสาหกรรมศรีสงคราม มหาวิทยาลัยนครพนม”, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิตมหาวิทยาลัย ราชภัฏสกลนคร, สกลนคร, 2559.
- [12] ปิตินา แก่นจันทร์, “การศึกษาสภาพการใช้ ความต้องการ และความพึงพอใจต่อวิดีโอการเรียนรู้ออนไลน์ผ่าน เว็บไซต์”, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิตมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, กรุงเทพฯ, 2557.
- [13] วิไลวรรณ ไตรยราช, “การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนการสอนของอาจารย์และนักศึกษา วิทยาลัย เทคโนโลยีอุตสาหกรรมศรีสงคราม มหาวิทยาลัยนครพนม”, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิตมหาวิทยาลัย ราชภัฏสกลนคร, สกลนคร, 2559.
- [14] พรณรงค์ ทรัพย์คง, “ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศ โรงเรียนวัดจันทาราม (ศรีรองเมืองอุทิศ) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาวิทยาลัยบุรี เขต 1”, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี, 2559.

การวิเคราะห์รูปแบบการโจรกรรมอัตลักษณ์บุคคลบนโลกไซเบอร์

An Analysis of Structural Form of Identity Theft in Cyber

กิตติยา แก้วมี

Kittiya Kaewmee

หลักสูตรศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาอาชญาวิทยาและงานยุติธรรม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail: kittiya.psed8@gmail.com

Received: June 22, 2020

Revised: July 14, 2020

Accepted: July 17, 2020

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ในการนำเสนอการโจรกรรมอัตลักษณ์บุคคลบนโลกไซเบอร์ โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับรูปแบบการโจรกรรม ลักษณะข้อมูล ประเภทของการโจรกรรม ตลอดจนแนวทางการแก้ไขปัญหา เนื่องจากโลกยุคปัจจุบันเป็นโลกของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่างไร้พรมแดนที่เชื่อมโยงโลกเข้าด้วยกันของอินเทอร์เน็ต เทคโนโลยีสารสนเทศจึงเข้ามามีบทบาทต่อการดำเนินชีวิตประจำวันเป็นอย่างมาก จนเรียกได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของการดำรงชีวิต เพราะการใช้อินเทอร์เน็ตช่วยอำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการของมนุษย์ในการใช้งาน เพื่อการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน ซึ่งข้อมูลต่าง ๆ จะถูกส่งจากคอมพิวเตอร์ของเราไปสู่ระบบอื่น ๆ ที่เป็นตัวรองรับในการจัดการเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ต้องการ ทำให้ทุกคนมักจะเชื่อใจและไว้วางใจในการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลออกสู่สาธารณะ จึงเป็นช่องโหว่ให้อาชญากรสามารถเข้าถึงข้อมูลสำคัญและเป็นความลับของบุคคลได้ ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลบัญชีธนาคาร ข้อมูลเครดิต การเสียภาษี เพื่อนำข้อมูลไปสร้างเป็นบัญชีปลอมในการทำธุรกรรมต่าง ๆ เช่น การทำใบขับขี่ สูติบัตร หนังสือเดินทาง หรือแม้แต่การกระทำความผิดภายใต้ชื่อของเหยื่อผ่านการใช้ยุทธวิธีต่าง ๆ โดยการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของเครื่องมือในการประกอบอาชญากรรม เพื่อหลีกเลี่ยงการถูกลงโทษและประวัติอาชญากรรม ซึ่งกระทำโดยใช้ชื่อของเหยื่อในการก่ออาชญากรรม ทำให้เหยื่อมีประวัติทางอาญาและกลายเป็นผู้กระทำความผิดโดยไม่รู้ตัว ส่งผลกระทบเป็นอย่างมากทั้งต่อภาครัฐ ภาคเอกชนและประชาชน เพราะการโจรกรรมอัตลักษณ์บุคคลสามารถที่จะขยายไปสู่การก่ออาชญากรรมในรูปแบบต่าง ๆ ได้อีกด้วย เนื่องจากสามารถเข้าถึงได้อย่างสะดวกในทุกพื้นที่ที่ต้องการ ดังนั้น ทุกคนและทุกภาคส่วนจึงจำเป็นต้องมีการสร้างความตระหนักรู้ในการปกป้องและป้องกันอัตลักษณ์บุคคล ทั้งต่อตนเองและบุคคลแวดล้อม เพื่อไม่ให้เกิดช่องโหว่และตกเป็นเหยื่อของอาชญากร อันจะนำมาซึ่งความเสียหายอย่างมากมาย ทั้งต่อตนเองรวมถึงระดับประเทศ สิ่งสำคัญที่สุดคือทุกคนจะต้องตระหนักรู้และให้ความสำคัญแก่อัตลักษณ์บุคคลของตนเอง และเรียนรู้วิธีการในการใช้ชีวิตบนโลกแห่งอินเทอร์เน็ตที่ไร้พรมแดนอย่างรอบคอบและปลอดภัย ปกป้องตนเองไม่ให้ตกเป็นเหยื่อ ในขณะเดียวกันก็ปกป้องผู้อื่นที่อยู่แวดล้อม เพื่อให้ทุกคนสามารถใช้ชีวิตได้อย่างปลอดภัยและมีความสุขในสังคมออนไลน์

คำสำคัญ: โจรกรรมอัตลักษณ์บุคคล อัตลักษณ์บุคคล อาชญากรรมไซเบอร์ ภัยคุกคามไซเบอร์

Abstract

The objective of this study is to present identity theft in cyber which included structural forms, types of information, and the means to solve the problems of crimes. Nowadays the world becomes a place of information technology and borderless communication as the internet is connecting the world together, information technology, therefore plays a vital role in our daily life and becomes a part of our life. The internet can facilitate and respond to human needs to exchange the information between them which makes everyone trust in the system and expose their personal information to the public. Therefore, it is a loophole for criminals to access to the sensitive and confidential personal information including bank account information, credit information and taxation. These criminals would create fake accounts for their criminal purposes, for instance, driving license, passport, and etc. under the name of victims through the use of various tactics and modern technology as part of a tool to commit in crimes. This has a huge impact on the government, private sector, and the public because identity theft can be extended to various forms of crimes as it is easily accessible in all areas. Therefore, everyone and every sector need to raise an awareness to protect both oneself and their surrounding identity to narrow the loopholes and to avoid becoming a victim of such criminals. The most important thing is everyone must be aware and value their own identity and learn how to survive on the world of internet carefully and safely to protect oneself from becoming a victim and protect others to be safe and happy on the social networks and online communities

Keywords: Identity Theft, Identity, Cyber Crime, Cyber Threat

บทนำ

ปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีบทบาทต่อการดำเนินชีวิตประจำวันเป็นอย่างมาก จนเรียกได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของการดำรงชีวิต เพราะการใช้อินเทอร์เน็ตช่วยอำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการของมนุษย์ได้ คนส่วนใหญ่จึงมักคิดว่าอินเทอร์เน็ตเป็นสิ่งที่ปลอดภัย ถูกต้อง และเที่ยงตรงในการใช้งาน เพื่อการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน อาทิ ข้อมูลส่วนบุคคล หนังสือเดินทาง บัตรประจำตัวประชาชน หมายเลขประกันสังคม บัตรเครดิต และรหัสต่าง ๆ เมื่อมีการร้องขอ เช่น การจองโรงแรม การจองตั๋วเครื่องบิน การซื้อของออนไลน์ เป็นต้น ข้อมูลเหล่านี้จะถูกส่งจากคอมพิวเตอร์ของเราไปสู่ระบบอื่น ๆ ที่เป็นตัวรองรับในการจัดการ เพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ต้องการ จึงทำให้ทุกคนมักจะเชื่อใจและไว้วางใจในการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลออกสู่สาธารณะ เพียงเพราะคิดว่าเป็นแค่การซื้อของ การสมัครสมาชิก ฯลฯ เท่านั้น และคิดว่าระบบที่ใช้จะมีความปลอดภัยและปกป้องสิทธิและข้อมูลส่วนบุคคลของตนได้

แต่ในความเป็นจริงอาชญากรมีอยู่ในทุกที่ทั่วโลก ไม่เว้นแม้แต่บนเครือข่ายไร้สายอย่างอินเทอร์เน็ต ข้อมูลต่าง ๆ สามารถบอกให้รู้ถึงอัตลักษณ์บุคคลของแต่ละคนได้เป็นอย่างดี เมื่อเทคโนโลยีพัฒนาอย่างต่อเนื่อง อาชญากรก็พัฒนาเช่นกัน การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการก่ออาชญากรรม หรือที่ปัจจุบันเรียกว่า อาชญากรรมไซเบอร์เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นการแฮ็ก (Hacking) ระบบคอมพิวเตอร์และอีเมลต่าง ๆ หรือที่เรียกว่า อีเมลหลอกลวง (phishing) รวมไปถึงการเผยแพร่ข้อมูลออนไลน์ แฮกเกอร์มีความสามารถในการเข้าถึงได้

ทุกพื้นที่บนอินเทอร์เน็ตไม่ว่าเราจะอยู่ที่ไหนหรือทำอะไรก็ตาม พวกเขาสามารถเข้ามาจัดการและทำลายข้อมูลทั้งหลายบนเครื่องคอมพิวเตอร์ของเราได้โดยผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ซึ่งปัจจุบันทุกเรื่องมักจะเชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ตอยู่เสมอและตลอดเวลา จึงทำให้เป็นหนทางที่ง่ายที่สุดในการจะได้มาซึ่งข้อมูลส่วนบุคคลที่ง่ายกว่าวิธีอื่น ๆ เพราะวิธีที่เข้าถึงตัวบุคคลเป็นวิธีที่ค่อนข้างเสี่ยงและอาจจะเกิดความผิดพลาดได้ อีกทั้งยังเป็นวิธีที่ทำให้ทราบว่าอาชญากรที่ก่อเหตุเป็นใคร และจะสามารถตามจับตัวได้อย่างรวดเร็วในที่สุด จึงทำให้อาชญากรหันไปใช้วิธีการก่ออาชญากรรมไซเบอร์ซึ่งง่าย สะดวก และรวดเร็วในการได้สิ่งที่ต้องการ นอกจากนี้ยังสามารถก่ออาชญากรรมในรูปแบบต่าง ๆ ได้อีก รวมถึงการกระทำเป็นองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ เพราะสามารถติดต่อสื่อสารกันด้วยระบบเครือข่ายและขยายองค์กรให้ใหญ่ขึ้น จึงทำให้การก่ออาชญากรรมเป็นไปโดยสะดวกและเข้าถึงได้ทุกพื้นที่ที่ต้องการ

ข้อมูลบุคคลจึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างมากในการดำรงชีวิต เพราะเป็นการบ่งบอกถึงตัวตนของบุคคลนั้น จึงทำให้เกิดการโจรกรรมข้อมูลบุคคล เพื่อนำไปใช้ก่ออาชญากรรม หรือที่เรียกว่า การโจรกรรมอัตลักษณ์บุคคล (Identity Theft) นั่นเอง

การโจรกรรมอัตลักษณ์บุคคล (Identity Theft)

การโจรกรรมอัตลักษณ์บุคคล เป็นอาชญากรรมที่เกิดขึ้นเป็นจำนวนมากในปัจจุบัน การโจรกรรมอัตลักษณ์บุคคลเกิดจากการที่มีบุคคลอื่นมาใช้ข้อมูลส่วนบุคคลของเรา โดยไม่ได้รับอนุญาตและความยินยอมในการใช้ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งผิดกฎหมาย ปัจจุบันมีคนนับล้านได้รับผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมจากอาชญากรรมในรูปแบบนี้

การให้คำนิยามของการโจรกรรมอัตลักษณ์บุคคล มีมากมายจากหลากหลายแหล่ง อาทิ อาชญากรสามารถค้นหารายละเอียดส่วนบุคคลของคุณ และใช้มันเพื่อเปิดบัญชีธนาคารและบัตรเครดิต สินเชื่อ ผลประโยชน์ต่าง ๆ และเอกสารสำคัญ เช่น หนังสือเดินทาง ใบขับขี่ เป็นต้น การโจรกรรมอัตลักษณ์บุคคลยังสามารถอธิบายได้ว่าเป็นการนำข้อมูลส่วนบุคคลของผู้อื่นมาถ่ายโอน เพื่อกระทำการบางอย่างที่ผิดกฎหมายโดยไม่ได้รับการอนุญาต ซึ่งเป็นการละเมิดกฎหมายกลางของรัฐและผิดกฎหมายอาญาของท้องถิ่นของประเทศสหรัฐอเมริกา [1]

แต่ในบางครั้งก็ไม่ได้หมายถึงเรื่องของเงินแต่เพียงอย่างเดียว อาจโจรกรรมไปเพื่อวัตถุประสงค์อื่น เช่น สืบราชการลับ การก่อการร้าย การแก้แค้น หรือการอพยพอย่างผิดกฎหมาย [2] แต่อย่างไรก็ตาม มักจะยอมรับโดยทั่วไปว่า วัตถุประสงค์หลักจริง ๆ ของการโจรกรรมอัตลักษณ์บุคคลนั้น มักจะนำไปเพื่อผลประโยชน์ทางการเงิน ซึ่งเจอร์รีดและคณะได้ให้ความหมายไว้ว่า การโจรกรรมอัตลักษณ์บุคคลเป็นความผิดทางอาญาอย่างหนึ่งในการสมมติตัวตนของตนเป็นอีกคนหนึ่งซึ่งมีผลประโยชน์ที่เราต้องการ ผลประโยชน์ส่วนใหญ่มักจะเป็นเรื่องของการเงิน การทำธุรกรรมธนาคารต่าง ๆ รวมไปถึงการเข้าถึงข้อมูลเครือข่ายโทรศัพท์ หรือสาธารณูปโภคอื่น ๆ ที่ได้รับประโยชน์จากรัฐ [3]

การโจรกรรมอัตลักษณ์บุคคลเป็นอาชญากรรมที่มีความเสี่ยงต่ำ แต่ผลประโยชน์ที่ได้รับมีมูลค่าสูง ในขณะที่บทลงโทษไม่ได้รุนแรงเท่าที่ควร โดยปกติผู้ที่ถูกโจรกรรมข้อมูลส่วนบุคคลมักจะถูกขโมยชื่อ ที่อยู่ หมายเลขประกันสังคม และหมายเลขบัญชีเป็นหลัก แต่ยังมีข้อมูลอื่น ๆ อีกมากมายที่ถูกโจรกรรมเช่นกัน ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ล้วนมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งเพราะถูกนำไปใช้ในทางไม่ถูกกฎหมาย

ลักษณะข้อมูลที่ถูกโจรกรรม

CIPPIC ได้ทำการแบ่งประเภทของข้อมูลส่วนบุคคลที่ถูกโจรกรรมไว้ทั้งสิ้น 4 ประเภทใหญ่ [4] ได้แก่ ประเภทที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป ได้แก่ ชื่อ ที่อยู่ สถานะ เพศ อายุ วันเกิด หมายเลขประกันสังคม ข้อมูลครอบครัว ข้อมูลการรักษาพยาบาล เป็นต้น

ประเภทที่ 2 ข้อมูลสินทรัพย์ เช่น บ้าน ยานพาหนะ ข้อมูลด้านสิทธิประโยชน์และอสังหาริมทรัพย์ การจดทะเบียนทรัพย์สินต่าง ๆ เป็นต้น

ประเภทที่ 3 ข้อมูลทางการเงิน เช่น หมายเลขบัตรเครดิต บัตรเดบิต หมายเลขประจำตัวผู้เสียภาษี รายได้ หมายเลขบัญชีธนาคาร เป็นต้น

ประเภทที่ 4 ข้อมูลทางกายภาพ เช่น น้ำหนัก ส่วนสูง ลายนิ้วมือ เสียง เป็นต้น

จะเห็นได้ว่า ประเภทข้อมูลที่กล่าวมาล้วนเป็นสิ่งที่สามารถบ่งบอกถึงอัตลักษณ์ของบุคคลได้อย่างสมบูรณ์ จึงทำให้อาชญากรต้องการเป็นอย่างมาก เพื่อให้สามารถปลอมแปลงตัวตนเป็นบุคคลนั้น ๆ ในการทำบางอย่างที่ก่อให้เกิดความเสียหาย ดังนั้น ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน จึงจำเป็นต้องรู้วิธีป้องกันข้อมูลของตนเอง และรู้เท่าทันอาชญากร เช่น ด้านเทคนิคการโจรกรรม วิธีการ ตลอดจนความเสียหายที่เกิดขึ้นหากเกิดการโจรกรรม รวมถึงกฎหมายและแนวปฏิบัติต่าง ๆ

ประเภทของการโจรกรรมอัตลักษณ์บุคคล

การโจรกรรมอัตลักษณ์บุคคล อาชญากรจะกระทำการขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์บางอย่างที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ตน แต่สร้างความเสียหายแก่ผู้ถูกระทำ ซึ่งถือว่าเป็นความผิดทางอาญา สามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ ได้แก่ [5]

1. การโจรกรรมข้อมูลทางการเงินในการใช้งานบัตรเครดิตเพื่อซื้อสินค้าหรือทำธุรกรรมทางการเงิน ซึ่งเป็นการโจรกรรมที่แพร่หลายมากที่สุด
2. การโจรกรรมข้อมูลอาชญากรรม เพื่อนำข้อมูลไปแจ้งแก่เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายบังคับบุคคลนั้น ให้มีความผิดทางอาญา โดยที่เขาเหล่านั้นอาจจะไม่ได้กระทำความผิด
3. การโจรกรรมข้อมูลส่วนบุคคลด้วยวิธีการโคลนนิ่งข้อมูลขึ้นมาให้เหมือนกับต้นแบบ (Identity Cloning) การโคลนนิ่งทำได้ง่ายเมื่อเป็นการโจรกรรมข้อมูลของเด็ก เพราะประวัติของเด็กหรืออัตลักษณ์บุคคลของเด็กมักจะไม่ถูกตรวจสอบจากพ่อแม่ จนกระทั่งเด็กมีอายุอย่างน้อย 18 ปี จึงจะทำการตรวจสอบ เพราะโดยทั่วไปมักจะถือว่าไม่มีเหตุผลจำเป็นในการตรวจสอบเนื่องจากเด็กยังคงอยู่ในสายตาของพ่อแม่

การโจรกรรมอัตลักษณ์บุคคล อาชญากรสามารถเข้าถึงข้อมูลได้หลากหลายวิธี และด้วยวิวัฒนาการความก้าวหน้าของเทคโนโลยี จึงทำให้เกิดวิธีการต่าง ๆ ในการโจรกรรมข้อมูล เมอร์คิวรีได้อธิบายเพิ่มเติมว่า การโจรกรรมโดยทั่วไปสามารถทำได้ด้วยวิธีการ 2 แนวทางหลัก ๆ นั่นคือ Low-Tech และ Hi-Tech ซึ่งทั้ง 2 แนวทางมีทั้งข้อดีและข้อเสีย จึงจำเป็นจะต้องมีการตรวจสอบข้อมูลส่วนบุคคลของตนอย่างละเอียดและสม่ำเสมอ เพื่อป้องกันและตั้งรับเมื่อเกิดการโจรกรรม Low-Tech เป็นวิธีการที่เกิดขึ้นก่อนที่ยุคอินเทอร์เน็ตจะเข้ามา เป็นการโจรกรรมในรูปแบบเดิม ๆ ใช้การประชิดตัวหรือการโจรกรรมโดยตรงกับเหยื่อ ซึ่งมีโอกาสเกิดขึ้นมากกว่าวิธีการแบบ Hi-Tech หลายเท่า เทคนิคที่พบได้บ่อยคือ อาชญากรพยายามหาข้อมูลโดยการค้นหาจากถังขยะหรือตู้จดหมาย

ตามบ้าน หรือแม้แต่การบุกเข้าไปในบ้านหรือการทำลายรถยนต์ส่วนบุคคลเพื่อทำการโจรกรรม ซึ่งวิธีการที่ใช้มีมากมายขึ้นอยู่กับความชำนาญและซ้ำของของแต่ละคน เทคนิคที่อาชญากรใช้บ่อย ๆ [6] ได้แก่

Shoulder surfing เทคนิคนี้เป็นการให้บุคคลยืนด้านหลังของเหยื่อแล้วมองผ่านไหล่ของเหยื่อ โดยพยายามรวบรวมข้อมูลทั้งหมดจากเหยื่อ ยกตัวอย่างเช่น การพยายามมองเห็นรหัสผ่านโดยการยืนอยู่ด้านหลังเหยื่อเมื่อเหยื่อกำลังกดเงินจากตู้ ATM ซึ่งเหยื่อจะไม่ได้รู้ตัวว่ากำลังเปิดเผยข้อมูลให้แก่คนอื่นโดยไม่ตั้งใจ

อีกเทคนิคหนึ่งที่ใช้กันอย่างแพร่หลาย คือ การพยายามทำให้ผู้ที่ตกเป็นเหยื่อนั้นตั้งใจเปิดเผยข้อมูลด้วยตนเอง ซึ่งวิธีนี้หลายคนอาจจะคิดว่าไม่ใช่วิธีการที่มีประสิทธิภาพมากนัก แต่ในความเป็นจริงแล้วกลับมีประสิทธิภาพมากกว่า เทคนิคนี้เรียกว่า Pretexting เป็นการใช้ข้อมูลบางส่วนของคนเพื่อชักจูงหรือหลอกลวงให้เปิดเผยข้อมูลมากขึ้นด้วยตนเอง ซึ่งวิธีการที่ใช้ส่วนมากจะใช้วิธีการโทรศัพท์ไปหาบุคคล แล้วอ้างว่าเป็นเจ้าหน้าที่จากธนาคารโทรศัพท์มา เพื่อแจ้งว่าเขากำลังตกเป็นเหยื่อและได้รับความเสียหายเป็นอย่างมาก จำเป็นจะต้องขอข้อมูลเพื่อดำเนินการต่อไป ซึ่งส่วนใหญ่เหยื่อก็มักจะหลงเชื่อและให้ข้อมูลทั้งหมดในที่สุด

แม้ว่าวิธีการแบบ Low-Tech ยังคงถูกใช้อยู่ในปัจจุบัน แต่ยังมีอีกวิธีการหนึ่งซึ่งเรียกว่า Hi-Tech ถูกนำมาใช้มากขึ้นเช่นกัน จะเห็นได้ว่าวิธีการ Hi-Tech เป็นวิธีการที่ถูกนำมาใช้อย่างแพร่หลายและเพิ่มจำนวนขึ้นตลอดเวลา เพราะอาชญากรไม่จำเป็นต้องมีปฏิสัมพันธ์กับเหยื่อโดยตรง แต่สามารถรวบรวมข้อมูลหรือก่ออาชญากรรมได้โดยที่เหยื่อไม่รู้ตัว ซึ่งวิธีการ Hi-Tech มีเทคนิคที่หลากหลาย สามารถอธิบายได้ดังต่อไปนี้

Dumpster Diving/Trashing เป็นเทคนิคที่อาชญากรค้นหาขยะของเรา เพื่อตรวจสอบดูว่ามีข้อมูลส่วนบุคคลหรือไม่ ทั้งจากทางจดหมาย e-mail และอื่น ๆ ซึ่งโดยปกติแล้วมักจะไปค้นตามตู้รับจดหมายที่อยู่ตามบ้าน

อีเมล์หลอกลวง (Phishing) เทคนิคนี้จะใช้การแอบอ้างเป็นบริษัทหรือผู้มีอำนาจต่าง ๆ และจะส่ง e-mail ไปถึงเหยื่อโดยเป็นการส่งแบบเป็นทางการเพื่อร้องขอข้อมูลส่วนบุคคล เช่น การยืนยันหมายเลขบัญชีธนาคาร หมายเลขประกันสังคม หรือรหัสผ่าน โดยจะทำการส่ง e-mail ออกไปเป็นจำนวนมาก หรือที่เรียกว่า Spam เพื่อกระตุ้นให้เหยื่อเกิดความสนใจจนตกเป็นเหยื่อในที่สุด โดยปกติแล้ว e-mail แปลกปลอมหรือมาจากคนไม่รู้จัก มักจะทำให้ผู้รับรู้สึกถึงความแปลกใจและจะต้องเปิดอ่านรายละเอียดใน e-mail และมักจะมี URL เพื่อให้กดเข้าไปยืนยันข้อมูลส่วนบุคคลโดยเฉพาะการกรอกรหัสผ่าน ซึ่ง e-mail จะถูกออกแบบให้คล้ายกับสถาบันการเงิน ขนาดใหญ่ เช่น ธนาคารต่าง ๆ PayPal บัตรเครดิต ในช่วงหลายปีที่ผ่านมาผู้คนเริ่มรู้เทคนิคในการโจรกรรมแบบนี้มากขึ้น จึงทำให้อาชญากรหรือที่เรียกว่า Phisher ได้เปลี่ยนเป้าหมายใหม่ โดยเปลี่ยนจากสถาบันการเงินขนาดใหญ่เป็นขนาดเล็กลงเพื่อเพิ่มจำนวนเหยื่อได้มากขึ้น [7]

Spyware เป็นโปรแกรมที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อติดตั้งในเครื่องคอมพิวเตอร์ของผู้ใช้ ซึ่งโปรแกรมนี้อาจจะแสดงผลเมื่อผู้ใช้ได้ทำการกด URL ที่ถูกส่งมาใน e-mail หรือ URL แปลกปลอมที่มักจะขึ้นให้กดเวลาเราดูหน้าต่างตามเว็บไซต์ต่าง ๆ ซึ่งโปรแกรมนี้อาจจะถูกควบคุมและสั่งการมาจากผู้คิดค้นเพื่อให้เก็บข้อมูลส่วนตัวของผู้ใช้ทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นหมายเลขบัญชี รหัสผ่าน และอื่น ๆ โดยที่ผู้ใช้ไม่รู้ตัว จากนั้นก็จะถูกนำไปก่ออาชญากรรมหรือเพื่อวัตถุประสงค์อื่นที่ขัดต่อกฎหมาย

Credit Card Skimming เป็นเทคนิคที่อาชญากรจะทำการค้นหา สืบค้น หรือขโมยบัตรเครดิตของเหยื่อเพื่อนำไปขายในตลาดมืด โดยเมื่อได้บัตรเครดิตแล้วจะทำการปลอมแปลงโดยใช้เลขเดิมเพื่อขายต่อให้ลูกค้า

จากนั้นลูกค้าก็จะนำไปใช้โดยที่เจ้าของบัตรเครดิตตัวจริงเป็นผู้รับผิดชอบทั้งหมด เช่น ชื้อของ กดเงินสดจากตู้ ATM โดยผ่านบัญชีของเหยื่อ เหยื่อจะรู้ตัวก็ต่อเมื่อมีการเรียกเก็บค่าใช้จ่าย หรือมีการแจ้งเตือนจากทางธนาคาร ถึงความผิดปกติที่เกิดขึ้น

วิลเลียม โรเบิร์ต และสเตซี่ แอล เซรฟ [8] ทำการศึกษาเกี่ยวกับการละเมิดข้อมูลและการโจรกรรมอัตลักษณ์บุคคล (Data Breaches and Identity Theft) เป็นการศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล และความปลอดภัยของข้อมูลเมื่อเกิดเหตุการณ์การโจรกรรมข้อมูล รวมถึงค่าความเสียหายที่เกิดขึ้นบนเครือข่ายระบบจ่ายเงิน ซึ่งพบว่าข้อมูลได้ถูกเก็บรวบรวมไว้จำนวนมากมาย แต่ระบบรักษาความปลอดภัยยังไม่สามารถครอบคลุมข้อมูลจำนวนมากได้ทั้งหมด และยังมีประสิทธิภาพไม่ดีเพียงพอในการป้องกันและรักษาข้อมูล จึงได้ทำการทดลองและสร้างเป็นแบบจำลองขึ้นจากสมมติฐานที่กำหนด เพื่อกำหนดให้ผู้ที่ใช้ข้อมูลร่วมกันในแต่ละองค์กร โดยกำหนดให้ผู้เข้าใช้และระบบรักษาความปลอดภัยฐานข้อมูล เพื่อป้องกันการถูกโจรกรรมทั้งจากภายนอกและภายในองค์กร เนื่องจากข้อมูลระบบการจ่ายเงินไม่ได้มีองค์กรเดียวในการทำงาน แต่ยังรวมหลายองค์กรอีกด้วย

ทางด้าน เฮธ คอรัป, เคนท์ อาร์ เคอร์เลย์ และจอห์น เคน [9] ได้ศึกษาเรื่องของความแตกต่างของการโจรกรรมอัตลักษณ์บุคคล: การศึกษาเกี่ยวกับเหยื่อโดยการใช้แบบสำรวจเรื่องการตกเป็นเหยื่อแห่งชาติ (Differentiating identity theft: An exploratory study of victims using a national victimization survey) ซึ่งเป็นการศึกษาความแตกต่างของการโจรกรรมอัตลักษณ์บุคคลในแต่ละประเภท โดยจะเป็นการศึกษาเหยื่อจากแบบสำรวจของ National Public Survey on White Collar Crime ในแต่ละประเภทอาชญากรรม เพื่อเหตุผลเหตุจูงใจ และลักษณะของเหยื่อหรือผู้ถูกกระทำ เพื่อนำไปสู่การบังคับใช้กฎหมายได้อย่างถูกต้องตามประเภทของอาชญากรรม ซึ่งพบว่า บางครั้งการโจรกรรมอัตลักษณ์บุคคลไม่ได้รวมถึงการถือโกงบัตรเครดิตแต่อย่างใดในบางการศึกษา แต่บางการศึกษาจะรวมเป็นประเภทเดียวกัน ทำให้การเก็บข้อมูลเป็นไปได้ยากเพราะไม่สอดคล้องกัน ดังนั้น จึงได้มีการศึกษาข้อมูลจากแบบสำรวจของ National Public Survey on White Collar Crime เพื่อนำมาวิเคราะห์ถึงระดับความรุนแรงของอาชญากรรม โดยดูจากลักษณะและความเสี่ยงที่เกิดขึ้นกับเหยื่อ อีกทั้งยังได้ทำการเปรียบเทียบเหยื่อแต่ละประเภทของอาชญากรรมที่เกิดขึ้นถึงมูลเหตุจูงใจในการตกเป็นเหยื่อของอาชญากรรมประเภทนี้ อาทิ การถือโกงบัตรเครดิต การถือโกงบัญชีธนาคาร และอื่น ๆ ซึ่งพบว่า โดยส่วนใหญ่แล้วบุคคลที่ตกเป็นเหยื่อจะเป็นผู้หญิง ผิดคำ คนหนุ่มสาว และมีรายได้น้อย ทำให้ตกเป็นเหยื่อของอาชญากรรมประเภทนี้ ซึ่งเมื่อเกิดการโจรกรรมข้อมูลส่วนบุคคลไปแล้วได้สร้างความเสียหายและประวัติไม่ดีแก่เหยื่อ เนื่องจากเหยื่อส่วนใหญ่จะถูกสวมรอย เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในทางธุรกรรมทางการเงิน

ส่วนเริค โฮล์ม [10] ได้ทำการศึกษาเรื่องเครือข่ายสังคมออนไลน์และการโจรกรรมอัตลักษณ์บุคคลในสังคมดิจิทัล (Social networking and identity theft in the digital society) เป็นการศึกษาเกี่ยวกับความเสี่ยงของผู้ใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์กับการโจรกรรมอัตลักษณ์บุคคล เมื่อบุคคลนั้นเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวบนสังคมออนไลน์ เช่น อายุ เพศ ที่อยู่ การศึกษา ภาพถ่าย และข้อมูลส่วนบุคคลอื่น ๆ ที่บ่งบอกถึงความเป็นตัวตน ซึ่งอาชญากรจะใช้ประโยชน์จากช่องโหว่ของสังคมออนไลน์ที่เกิดจากการเผยแพร่ข้อมูลส่วนบุคคล โดยการโจรกรรมข้อมูลของบุคคลอื่นเพื่อใช้ในการปลอมแปลง การถือโกง และการก่ออาชญากรรมแต่ละประเภทตามที่ต้องการ ในขณะที่กลไกการป้องกันควบคุมได้ยาก เพราะเครือข่ายสังคมออนไลน์เป็นเครือข่ายไร้พรมแดนและเปิดกว้างอย่างเสรี ซึ่งการศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาจากเอกสาร งานวิจัย และวรรณกรรมจาก 3 ประเทศ ได้แก่ ออสเตรเลีย

สหรัฐอเมริกา และสหราชอาณาจักร โดยเน้นที่ความสำคัญของความสัมพันธ์ระหว่างเครือข่ายสังคมออนไลน์และการโจรกรรมอัตลักษณ์บุคคล รวมถึงการพัฒนาการสร้างความเข้าใจระหว่างความสัมพันธ์ของข้อมูลส่วนบุคคลกับอาชญากรรม แต่สิ่งที่ยากก็คือการใส่ใจในการป้องกันข้อมูลส่วนบุคคลของตนเองมีน้อยกว่าความต้องการในการแบ่งปันข้อมูล ซึ่งเป็นความเสี่ยงที่ทำให้เกิดอาชญากรรม จึงได้เสนอแนะวิธีการป้องกันการโจรกรรมอัตลักษณ์บุคคลจากเครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยมีด้วยกันหลายวิธี เช่น การสร้างความร่วมมือของชนในสังคมเพื่อป้องกันข้อมูลส่วนบุคคลของตนเอง การปรับปรุงกฎหมายให้ทันสมัยและบทลงโทษที่รุนแรงเพื่อให้เกิดความเกรงกลัว แต่สิ่งที่สำคัญที่สุดคือการสร้างความตระหนักรู้และการให้ความสำคัญในการป้องกันข้อมูลของตนเองเพื่อลดความเสี่ยงการก่ออาชญากรรมที่จะเกิดขึ้น

แนวทางการป้องกันและปราบปรามการโจรกรรมอัตลักษณ์บุคคลบนโลกไซเบอร์

การโจรกรรมอัตลักษณ์บุคคลนั้น อาชญากรสามารถเข้าถึงข้อมูลสำคัญและเป็นความลับของบุคคลได้ ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลบัญชีธนาคาร ข้อมูลเครดิต การเสียภาษี ตลอดจนการนำข้อมูลไปสร้างเป็นบัญชีปลอมเพื่อทำธุรกรรมต่าง ๆ เช่น การทำใบขับขี่ สูติบัตร หนังสือเดินทาง หรือแม้แต่การกระทำความผิดภายใต้ชื่อของเหยื่อเพื่อหลีกเลี่ยงการถูกลงโทษและประวัติดังอาชญากรรม โดยการใช้ชื่อของเหยื่อในการก่ออาชญากรรมทำให้เหยื่อมีประวัติทางอาญาและกลายเป็นผู้กระทำความผิดโดยไม่รู้ตัว ซึ่งได้สร้างความหวาดกลัวและความรู้สึกไม่ปลอดภัยให้เกิดขึ้นจนกลายเป็นความเครียดและส่งผลต่อสภาพร่างกายและจิตใจของเหยื่อ ส่วนใหญ่เหยื่อมักจะเสียทรัพย์สินเงินทองเป็นจำนวนมาก เพราะไม่สามารถจับตัวผู้กระทำความผิดได้ในระยะเวลาอันสั้น หรือกำลังก่ออาชญากรรมในขณะเดียวกันเหยื่อจะรู้ตัวว่าตกเป็นเหยื่อก็ต่อเมื่อได้เกิดความสูญเสียไปแล้วไม่ใช่ในทันทีทันใด

การโจรกรรมอัตลักษณ์บุคคลเป็นหนึ่งในอาชญากรรมทางเศรษฐกิจที่เติบโตอย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นในประเทศใหญ่ ๆ อย่างสหรัฐอเมริกา อังกฤษ ฝรั่งเศส และประเทศในเอเชีย เช่น ญี่ปุ่น จีน รวมถึงประเทศไทย อาชญากรรมประเภทนี้ไม่เพียงแต่สร้างความเสียหายให้แก่บุคคลหรือองค์กร แต่ยังสร้างความเสียหายระดับประเทศ ภาครัฐแต่ละประเทศจึงเล็งเห็นความสำคัญในการกำกับดูแลด้านการตรวจสอบ และระบุด่วนของพลเมืองเพื่อป้องกันการปลอมแปลงและสร้างความเสียหายที่จะเกิดขึ้น เพราะอาชญากรส่วนใหญ่มักจะทำเป็นองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ทำงานอย่างเป็นระบบเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ต้องการ แล้วนำไปปลอมแปลงเพื่อนำไปสู่การก่ออาชญากรรมประเภทอื่น เช่น การค้ำมนุษย์ แรงงานข้ามชาติ การค้าอาวุธ การค้ายาเสพติด การหลอกลวงเข้าเมือง ฯลฯ ทำให้เกิดเป็นปัญหาในหลายด้านทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม ด้านการทูต ตลอดจนด้านความมั่นคงของประเทศ ซึ่งการเติบโตและวิวัฒนาการอย่างก้าวกระโดดของเทคโนโลยีที่ใช้ทำให้ไม่สามารถตั้งรับได้ทัน อีกทั้ง การโจรกรรมไม่ได้ทำเพียงบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเท่านั้น แต่มักจะทำเป็นองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ จึงทำให้การสืบสวนสอบสวนเพื่อหาผู้กระทำความผิดเป็นไปได้ยาก รวมถึงการปรับเปลี่ยนของสภาพการณ์ของโลกจึงทำให้กฎหมายหลายอย่างจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงเพื่อให้ทันต่อสถานการณ์

ผลกระทบจากการโจรกรรมอัตลักษณ์บุคคลได้ส่งผลโดยตรงทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนในระยะยาว ทำให้เกิดการสูญเสียรายได้ ภาพลักษณ์ รวมถึงการสร้างความเชื่อมั่นที่เกิดขึ้นแก่นานาอารยประเทศในการลงทุนและการสร้างความร่วมมือให้เกิดขึ้นได้ ทำให้รัฐจำเป็นต้องลงทุนทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน และการ

รักษาความปลอดภัยระบบฐานข้อมูลเพิ่มมากขึ้น รวมถึงการหามาตรการป้องกันและแก้ไข และฟื้นฟูเยียวยาแก้ไข เพื่อให้สามารถลดโอกาสการสูญเสียที่จะเกิดขึ้น

นอกจากนี้ รัฐจำเป็นต้องสร้างความตระหนักรู้และความรับผิดชอบต่อการใช้สื่อสังคมออนไลน์ให้แก่ทุกคน ไม่เพียงเฉพาะผู้ที่ตกเป็นเหยื่อหรือเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเท่านั้น เพราะการป้องกันอัตลักษณ์ของตนเองเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นที่ทุกคนต้องตระหนักรู้และปฏิบัติตามมาตรการต่าง ๆ เพื่อไม่ให้ตกเป็นเหยื่อหรือเป็นผู้เสียหาย การสร้างความตระหนักรู้ในการป้องกันตนเองในโลกออนไลน์จากอาชญากร จำเป็นจะต้องสร้างความตระหนักรู้ในทุกภาคส่วน ได้แก่

1. ความตระหนักรู้ต่อตนเอง อัตลักษณ์บุคคลคือทุกสิ่งทุกอย่างที่บ่งบอกความเป็นตัวตนของตนเอง เมื่อนำเข้าสู่สังคมออนไลน์แล้วถือว่าไม่เป็นความลับอีกต่อไป แต่ต้องรู้จักวิธีการและสร้างความตระหนักให้เกิดขึ้นแก่ตนเองในการป้องกันก่อนเกิดเหตุ ปัจจุบันคนเรามักจะเปิดเผยเรื่องราวของตนเองผ่านสื่อสังคมออนไลน์เพื่อจุดประสงค์หลาย ๆ อย่างตามที่ได้กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าเมื่อข้อมูลเข้าสู่ระบบสังคมออนไลน์แล้วยากต่อการปกป้อง ส่วนใหญ่มักจะละเลยและไม่ระมัดระวังตัว จึงทำให้เกิดการโจรกรรมอัตลักษณ์บุคคลขึ้นโดยเฉพาะผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์

2. ความตระหนักรู้ของภาครัฐ ต้องมีการสร้างความรู้ความเข้าใจในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นอย่างดี โดยเฉพาะการเข้าใจในข้อกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง การศึกษาถึงกรณีศึกษาหรือคดีที่เกิดขึ้น เนื่องจากการโจรกรรมอัตลักษณ์บุคคลในประเทศไทยส่วนใหญ่จะเข้าข่ายกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการฉ้อโกง หลอกลวง ทำให้เสียทรัพย์สินเป็นส่วนใหญ่ จึงทำให้ไม่มีกรณีของความผิดฐานการโจรกรรมอัตลักษณ์บุคคลโดยตรง

การจัดฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะของเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนสำคัญ เพราะในบางครั้งการดำเนินคดีพยานหลักฐานหรือวัตถุพยานที่ใช้ในการพิสูจน์หลักฐานไม่มีความน่าเชื่อถือ เนื่องจากการขาดการครอบครองวัตถุพยานตามหลักสากล ซึ่งเป็นการพิสูจน์ความเชื่อมโยงของพยานหลักฐานกับการกระทำความผิด ดังนั้นการฝึกอบรมจึงเป็นอีกทางหนึ่ง รวมถึงการมีระเบียบข้อบังคับที่ชัดเจนในการบันทึกหลักฐานตามลำดับเวลา เพื่อแสดงถึงรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนและพิสูจน์การเชื่อมโยงหลักฐานดังกล่าวกับการกระทำความผิดนั้น ๆ เพราะหากขาดการต่อเนื่องของการครอบครองวัตถุพยาน เมื่อเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมในชั้นศาล พยานหลักฐานย่อมไม่เป็นที่น่าเชื่อถือ

ภาครัฐจะต้องสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่มีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่รวดเร็วและล้ำสมัยกว่าประเทศไทย และทำการสร้างเครือข่ายกับต่างประเทศให้ได้มากที่สุด เพื่อสร้างความร่วมมือทั้งทางยุโรป สหรัฐอเมริกา และเอเชีย รวมทั้งแลกเปลี่ยนความรู้และการทำงานระหว่างกัน ตลอดจนการสร้างเครือข่ายพันธมิตรในการประสานงานให้ความช่วยเหลือ โดยสร้างความร่วมมือกันทั้งภาครัฐ ภาคประชาชน และภาคเอกชนอย่างเป็นระบบ เพื่อช่วยให้การรวบรวมพยานหลักฐาน ข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่ยุ่งยากซับซ้อนให้สามารถทำงานได้อย่างรวดเร็วมีประสิทธิภาพ และเข้าถึงข้อมูลได้โดยง่าย

3. ความตระหนักรู้ของสังคม ปัจจุบันเป็นโลกของการเชื่อมโยงสื่อสารอย่างไร้พรมแดนด้วยอินเทอร์เน็ต ดังนั้นต้องสร้างความน่าเชื่อถือและความมั่นใจให้แก่ประชาชนว่า ข้อมูลที่เรื่องส่วนตัวอยู่บนอินเทอร์เน็ต จะมีความปลอดภัย และต้องสร้างความตื่นตัวในเรื่องของการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลกับสิทธิในการเข้าถึง มองให้เห็น

ถึงปัญหาที่จะเกิดขึ้น เช่น ข้อมูลที่อยู่บนอินเทอร์เน็ตถูกเก็บไว้ที่ใด ใครสามารถเข้าถึงได้นอกจากเจ้าของ เป็นต้น ซึ่งการคุ้มครองและสิทธิการเข้าถึงจำเป็นต้องสร้างความสมดุลระหว่างกัน โดยเน้นหลักความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และทุกคนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้มากที่สุด โดยที่ข้อมูลยังได้รับความคุ้มครองอย่างสูงสุดเช่นกัน รวมถึงการสร้างความรู้ในการรับผิดชอบต่อสังคมเมื่อเกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ ปัจจุบันเมื่อเกิดเหตุการณ์ที่น่าสนใจแก่คนทั่วไป มักจะเกิดการตามหาตัวบุคคลที่เป็นต้นเรื่องด้วยการเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลแล้วนำออกมาเผยแพร่ หรือที่เรียกว่า การล่าแม่มด เกิดขึ้นในโลกของอินเทอร์เน็ต จึงทำให้เกิดการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลมากยิ่งขึ้น และเป็นช่องโหว่ให้อาชญากรสามารถเข้าถึงและนำข้อมูลไปก่ออาชญากรรมได้ ดังนั้น สังคมจำเป็นต้องเรียนรู้ที่จะอยู่ด้วยกันและเคารพในสิทธิซึ่งกันและกัน เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการโจรกรรมอัตลักษณ์บุคคล หรือการนำข้อมูลส่วนบุคคลออกมาเผยแพร่ได้อย่างง่าย หรือแม้แต่ในภาคธุรกิจที่ใช้ข้อมูลของผู้บริโภคในการวิเคราะห์และประมวลผลเพื่อประโยชน์ทางธุรกิจก็เช่นกัน จำเป็นจะต้องทำตามมาตรฐานที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นผู้กำหนดในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562

บทสรุป

ปัจจุบัน การโจรกรรมอัตลักษณ์บุคคลถือเป็นหนึ่งในอาชญากรรมที่เพิ่มจำนวนมากขึ้นและทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น เพราะเป็นหนึ่งในอาชญากรรมที่สามารถนำไปก่ออาชญากรรมประเภทอื่นต่อไปจนถึงอาชญากรรมข้ามชาติ อีกทั้ง เป็นอาชญากรรมที่สามารถเกิดขึ้นได้ทุกที่ตลอดเวลาโดยผ่านอินเทอร์เน็ตและไม่สามารถระบุเจาะจงพื้นที่ที่แน่นอนของตัวอาชญากรได้ เพราะส่วนใหญ่จะอยู่ต่างประเทศเป็นหลัก และที่สำคัญคือผู้เสียหายมักจะไม่ต้องการเอาความ เนื่องจากไม่มั่นใจในกระบวนการยุติธรรมและไม่อยากเสียเวลาในการดำเนินการ รวมถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นไม่ได้เกิดกับผู้เสียหายโดยตรง แต่มักจะเกิดกับเหยื่อที่ถูกอาชญากรหลอกอีกชั้นหนึ่ง และส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องของการเสื่อมเสียชื่อเสียง แต่ไม่กระทบถึงความเสียหายที่เป็นมูลค่าแต่อย่างใด ดังนั้น ทุกคนและ ทุกภาคส่วนจำเป็นต้องสร้างความตระหนักรู้ในการป้องกันอัตลักษณ์บุคคลของตนเองและบุคคลรอบข้าง โดยต้องเริ่มจากตัวบุคคลจนไปถึงระดับประเทศ เพราะอัตลักษณ์บุคคลเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงตัวตนของบุคคลนั้นอย่างแท้จริง และสามารถนำไปใช้ประกอบการทำกิจกรรมหรือธุรกรรมต่าง ๆ ได้ โดยเฉพาะบนโลกอินเทอร์เน็ต ในระดับตัวบุคคล จะต้องรู้จักวิธีป้องกันตนเอง เช่น การตั้งรหัสผ่าน การใส่สายน้ำ เป็นต้น ในระดับประเทศ เช่น การกำหนดแนวนโยบายและกลยุทธ์ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี การเตรียมความพร้อมของบุคลากรในการรองรับกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยีในรูปแบบต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น รวมถึงการเตรียมความพร้อมด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและอุปกรณ์ต่าง ๆ เป็นต้น เพราะความเสียหายที่เกิดขึ้นอาจจะไม่เพียงแต่เฉพาะด้านชื่อเสียง แต่อาจรวมถึงภาพลักษณ์ของประเทศ ตลอดจนผลกระทบด้านอื่น ๆ เช่น ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านความมั่นคงระหว่างประเทศ เป็นต้น ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความเสียหายอย่างมากตามมา ดังนั้น ทุกคนจำเป็นต้องเรียนรู้ในการป้องกันอัตลักษณ์บุคคลของตนเอง และวิธีการอยู่ในโลกไร้พรมแดนผ่านอินเทอร์เน็ตอย่างระมัดระวัง และรอบคอบเพื่อไม่ให้เกิดเหตุอาชญากรรมดังที่กล่าวมา

เอกสารอ้างอิง

- [1] Mercuri, R. T., “Scoping identity theft”, Communications of the ACM, 49(5), page 17-21, 2006.
- [2] Graeme R. Newman, Megan M. McNally, Identity Theft Literature Review. Federal funds provided by the U.S. Department of Justice, 2005-TO-008, 2005
- [3] Gregory J. Gerard, William Hillison, Carl Pacini, “ Identity theft: the US legal environment and organisations’ related responsibilities”, Journal of Financial Crime, Vol. 12 Issue: 1, pp.33-43, 2004.
- [4] CIPPIC, “Working Paper No. 2 : Techniques Of Identity Theft” [Internet], Ottawa, Canadian Internet Policy and Public Interest Clinic (CIPPIC), 2007.
- [5] Norum, P. S., & Weagley, R. O., “College Students, Internet Use, and Protection from Online Identity Theft”, Journal of Educational Technology Systems, 35(1), pp. 45-59, 2007.
- [6] Haygood, R., & Hensley, R., “Preventing identity theft: New legal obligations for businesses”, Employment Relations Today (Wiley), 33(3), pp. 71-83, 2006.
- [7] Cukier, W. & Levin, A. , Internet fraud and cybercrime. In F. Schmallegger & M. Pittaro (Eds.), Crimes of the Internet (pp. 251-279), 2009.
- [8] William Roberds & Stacey L. Schreft, “Data Breaches and Identity Theft”, Presentations at the Federal Reserve Bank of Chicago, the 2008 Payments Workshop at the Bank of Canada, and the 2008 LAEF Conference on Payments and Networks at UC Santa Barbara., 2009.
- [9] Heith Copes, Kent R. Kerley and John Kane., “Differentiating identity theft: An exploratory study of victims using a national victimization survey”, Journal of Criminal Justice, Volume 38, Issue 5, September–October 2010, pp. 1045-1052, 2010.
- [10] Eric Holm, “Social networking and identity theft in the digital society”, The International Journal on Advances in Life Sciences, 6 (3&4), pp. 157-166: ISSN 1942-2660, 2014.

Royal Thai Air Force's Folklore: A Case Study of Traditions and Rites of Navaminda

Kasatriyadhiraj Royal Air Force Academy

คติชนทหารอากาศไทย กรณีศึกษาประเพณีและพิธีของ

โรงเรียนนายเรืออากาศนวมินทกษัตริยาธิราช

Primrata Jantarachotigul

พริมรตา จันทรโชติกุล

Sqn.Ldr., Ph.D., Department of Humanities and Social Science, Navaminda Kasatriyadhiraj Royal Air Force Academy.

E-mail: primrata@rtaf.mi.th

Received: June 29, 2020

Revised: August 31, 2020

Accepted: September 1, 2020

Abstract

This article aims at examining military traditions and rites of the Royal Thai Air Force in order to see the military folklore by focusing on the case of the military education and training institutions of the Royal Thai Air Force. The Navaminda Kasatriyadhiraj Royal Air Force Academy (NKRAFA), which is one of the main pillars of the air force, is responsible for producing air force personnel. Based on the study of military traditions and rites of the above mentioned unit, it can be categorized into two main types: tradition and rite to instill into air cadets the sense of being soldier and rite of passage. Further, it found that the folklore of Thai air force personnel plays an important role to construct their identity as well as their consciousness of being Thai air force personnel.

Keywords: Royal Thai Air Force's Folklore, Military Folklore, Tradition, Rite, Identity

บทคัดย่อ

บทความนี้มุ่งพิจารณาประเพณีและพิธีของกองทัพอากาศในฐานะคติชนทหาร โดยเฉพาะในสถาบันการศึกษา และการฝึกทางทหารของกองทัพอากาศไทยซึ่งโรงเรียนนายเรืออากาศนวมินทกษัตริยาธิราชเป็นหนึ่งในสถาบันหลักของกองทัพอากาศที่มีหน้าที่ผลิตกำลังพลของกองทัพอากาศ จากการศึกษาประเพณีและพิธีในสถาบันดังกล่าวพบว่าสามารถแบ่งออกได้ ๒ ประเภท คือ ประเพณีและพิธีที่ปลูกฝังสำนึกความเป็นทหาร และประเพณีและพิธีการเปลี่ยนผ่าน นอกจากนี้คติชนทหารอากาศไทยยังมีบทบาทสำคัญในการประกอบสร้างอัตลักษณ์ของทหารอากาศไทยและการสร้างสำนึกความเป็นทหารอากาศไทยด้วย

คำสำคัญ: คติชนทหารอากาศไทย คติชนทหาร ประเพณี พิธี อัตลักษณ์

Introduction

As Alan Dundes once explained that “folk” can refer to “any group of people whatsoever who share at least one common factor. It does not matter what the linking factor is-it could be a common occupation, language, or religion-but what is important is that a group have some traditions that it calls its own” [1]. Further, Dundes illustrated that, people define or present their identities through folklore. All the myths, rituals, food, or even

costumes are cultural materials used to express group identities that make a specific group different from the others.[2] Hence, Identity is closely related to folklore. Likewise, The Royal Thai Air Force is another group of “folk” who construct their identity employing their own “folklore.”

Figure 1: Air cadet, Navaminda Kasatriyadhiraj Royal Air Force Academy, 2020

The Navaminda Kasatriyadhiraj Royal Air Force Academy of the Royal Thai Air Force’s main goal is to educate both occupational and militaristic knowledge. They are also meant to construct the “identity of the Royal Thai Air Force” and inspire the sense of being an air force personal, which would perfect the process of training and educating air cadets comprehensively. It is evident that there are several types of the Royal Thai Air Force’s folklore such as legends and narratives, traditions, rite, and songs. [3] Among these folklore, traditions and rites are the data closely related to the construction of identity of air force soldier. Therefore, this article aims to collect these traditions and rites, and to study the relationship between folklore of Royal Thai Air Force and the identity of air force soldiers.

Moreover, there are some researches on a topic similar to this study including Sandels (1983) [4] and Eliason and Tuleja (2013) [5]. The research conducted by Sandels [4], entitled “The Doughboy: Formation of a Military Folk”. It explored how military ideals and values were instilled in civilians who had registered with the U.S. Army using rules, traditions, rites, and other practices. Similarly, a book titled “Warrior Ways: Explorations in Modern Military Folklore” by Eliason and Tuleja [5] shed light on the modern folklore of the U.S. Army through the soldiers’ perspectives and experiences. However, these articles emphasized on the United States Army, as it explored the instilment of militancy in civilians who applied for the U.S. Army, using traditions, rites, and other practices. It is obviously clear that the biggest difference between the U.S. and Thai Army, which will reflect in this study, is the bonding to the trinity law of “Nation, Religion, and King.” This sense does not exist in the U.S. Army at all due to the root of believes and social structure of the country.

This article comprises of four sections. The Royal Thai Air Force’s folklore and traditions and rites of Navaminda Kasatriyadhiraj Royal Air Force Academy will be initially explained, followed by folklore and identity of the Royal Thai Air Force personnel. After that, the conclusion will be presented in the final section.

Royal Thai Air Force Folklore

Folklore of the Royal Thai Air Force consists of various folkloristic data including legends and narratives, sacred objects, traditions, rites, songs, and militaristic customs that shared and transmitted among Thai air force personnel. Examples of such legends and narratives are the legend of the Tiger guardian spirit or “Chao Pho Suea” and the narrative of an instructor pilot named “Aoun” or “Khru Aoun”. Examples of sacred objects are the amulets called “Jatukam Ramathep” (Neua Fah Maha Setthee Model), amulets that were specially consecrated on an F-16 aircraft flying at supersonic speed. Moreover, the statue and the shrine of Tiger guardian’s spirit, located at Flying Training School, serve as a remarkable example of folk beliefs held by the air force personnel. Meanwhile, the examples of songs are anthems of Royal Thai Air Force such as a song entitled “Sakkayaphap Neua Khob Fah” or “Sky-high Efficiency”, as well as other cheer songs. Example of militaristic customs is the practice of “Lod Soom Krabi”, which means passing through the sword arc. Such practice is performed at the wedding ceremony of the Royal Thai Air Force personnel who graduated from Navaminda Kasatriyadhiraj Royal Air Force Academy, in order to publicly announce the acceptance of his wife into the air force society. Example of Royal Thai Air Force personnel folklores are shown in the Table below.

Table 1: Royal Thai Air Force folklore

Type of Folklores	Name of Folklores	Fieldworks
1. Legend and Narrative	1. A Legend of Tiger guardian spirit or “Chao Pho Suea” 2. The narrative of an instructor pilot named “Aoun” or “Khru Aoun”	Flying Training School
2. Sacred object	1. The amulets called “Jatukam Ramathep” (Neua Fah Maha Setthee Model) 2. The statue of Tiger guardian’s spirit	1. Royal Thai Air Force Bases 2. Flying Training School
3. Tradition and Rite	1. <i>Traditions</i> 1.1 The “Drills for the Badge of the Royal Cypher” Tradition 1.2 The “Short Sword Drilling” Tradition 1.3 The Garrison Cap Tossing Tradition 1.4 The Night Banquet called “ <i>The Night of Chaiyapruet</i> ” 1.5 The Farewell night of the graduating class called “ <i>Missing Don</i> ” 2. <i>Rites</i>	Navaminda Kasatriyadhiraj Royal Air Force Academy

Type of Folklores	Name of Folklores	Fieldworks
	2.1 The Ceremony of Taking the Oath of Allegiance to the Royal Colors	
	2.2 The Ceremony of Trooping of the Colors of King's Guard	
	2.3 The "Short Sword Awarding" Ceremony	
	2.4 The Promotion Ceremony	
	2.5 The Duty and Skill Emblem Decoration Ceremony	
	2.6 The Commander Emblem Decoration Ceremony	
	2.7 The Wing Decoration Ceremony or " <i>Chaiyapreuk Wing</i> " Ceremony	
4. Song	1. <i>The Anthems of Royal Thai Air Force</i>	1. Royal Thai Air Force Bases
	1.1 "Sakkayaphap Neua Khob Fah" song or "Sky-high Efficiency"	2. Navaminda Kasatriyadhiraj Royal Air Force Academy
	1.2 "Dae Ther" song or "For you"	
	1.3 "Arlai Dorn" song or "Missing Don"	
	2. <i>Cheer Songs</i>	
	2.1 "Air Force Air Cadet" song	
	2.2 "We come from Don Mueang" song	
5. Militaristic custom	1. Passing through the sword arc or "Lod Soom Krabi"	1. Royal Thai Air Force Bases
	2. Air cadet' s special code	2. Navaminda Kasatriyadhiraj Royal Air Force Academy

Traditions and Rites of Navaminda Kasatriyadhiraj Royal Air Force Academy

Apart from the Royal Thai Air Force folklore, traditions and rites of Navaminda Kasatriyadhiraj Royal Air Force Academy have many interesting features. Since they relate to the construction of militancy and they express the transition between stages of life of Air Force personnel. Tradition and rite of Navaminda Kasatriyadhiraj Royal Air Force Academy can be divided into two main types: The first type is tradition and rite to instill the sense of being soldier. The second one is tradition and rite of passage, as illustrated in the table below.

Table 2: Traditions and Rites of Navaminda Kasatriyadhiraj Royal Air Force Academy

Type of Traditions and Rites	Name of Traditions and Rites	Organizers	Participants	Purposes
1. Traditions and rites to instill the sense of being a soldier	1. The Ceremony of Taking the Oath of Allegiance to the Royal Colors	The official institute: The Royal Thai Air Force	1. New air cadet 2. New air force personnel	1. To instill militancy of the Royal Guard 2. To instill loyalty to the nation, Buddhism, and monarchy
	2. The Ceremony of Trooping of the Colors of King's Guard			
	3. The Drills for the Badge of the Royal Cypher Tradition			
2. Traditions and rites of passage	Stages of life of air cadets	1. Royal Thai Air Force	Air cadet	1. To mark the passage to a new stage or status
	<u>1. The initiation of new air cadets:</u>	2. Air cadets		2. To congratulate those who passed military training
	- The "Short Sword Drilling" Tradition	3. Thai air force personnel		3. To express recognition
	- The "Short Sword Awarding" Ceremony			4. To assign a new duty
	- The Night Banquet called " <i>The Night of Chaiyapruet</i> "			
	<u>2. First year of air cadets:</u>			
	- The Promotion Ceremony			
	<u>3. Second year and third year:</u>			
	- The Promotion Ceremony			
	- The Duty and Skill Emblem Decoration Ceremony			
	- The Wing Decoration Ceremony or " <i>Chaiyapreuk Wing</i> " Ceremony			
	<u>4. Fourth year or the most senior year:</u>			
	- The Promotion Ceremony			
	- The Commander Emblem Decoration Ceremony			

Type of Traditions and Rites	Name of Traditions and Rites	Organizers	Participants	Purposes
	- The Garrison Cap Tossing tradition			
	- The Farewell Night of Graduating Class called “Missing Don”			

The first type is the traditions and rites to instill the sense of being a soldier, which include the ceremony of Oath Taking and Trooping of the Colors of Royal Thai Air Force. The Trooping of the Color ceremony is a ceremony featuring all three branches of the armed forces to celebrate the birthday of the King of Thailand and pledging the loyalty of the Royal Thai Armed Forces to the monarch, normally taking place in the Royal Plaza, Bangkok. [6] Such ceremony is regarded as a state ceremony that is considerably significant to Royal Thai Air Force. The ceremony emphasizes the role of Royal Thai Air Force as one of the militaristic institutions. Likewise, it plays an important role in the instilment of militancy of the air force personnel who swear their loyalty to the nation and monarchy and fulfill their responsibilities with honesty.

In addition, the ceremony of Trooping of the Colors has several symbolic elements that convey messages of the militancy of the air force personnel. For instance, the Royal Colors is the symbol of the King and the blue uniform symbolize the Royal Thai Air Force personnel who serve as the King’s guards. The Oath of Allegiance to the Colors initially begins with:

“I, (name of the oath taker), am willing to sacrifice my life for the freedom and peace of the country.

I will preserve religion and morals.

I will honor and protect the glory of the King.

I will obey and execute the orders of my superiors dutifully.”

Figure 2: The Ceremony of Taking the Oath of Allegiance to the Royal Colors, 2016

Another tradition is called the “Drills for the Badge of the Royal Cypher” Tradition. The emblem refers to the royal cypher of King Maha Vajiralongkorn, which consists of the initials of the name and title of His Majesty the King. Moreover, the word “drilling” in this context does not literally mean “unearthing the sign from the ground”. Rather, it metaphorically refers to the process of hard-level trainings that must be endured and undertaken by all new air cadets.

After passing these trainings, new air cadets are eligible to earn a badge of the royal cypher of King Maha Vajiralongkorn, which can be used as a symbol of the Air Cadet King’s Guard. Hence, the “drilling tradition” is the process that aims to inspire pride in cadets, based on their own achievements. Likewise, this tradition also instills the sense of responsibility in protecting the King and instills the sense of loyalty towards monarchy.

It is distinct that the rituals performed by the official institute: The Royal Thai Air Force is in order to infuse the desired characteristics into the new air force personnel. The ritual itself is where the folk takes it role. The relationship in the ritual is as if passing down the heart and soul of the duties down to another generation making high risky missions easier to be acceptable as they look holy. Thus, the main purpose of this tradition are to enhance the physical strength, stamina, endurance and durability of the new students in order to become effective members of the corps called the Air Cadet King’s Guards and Air Force Institution, whose main responsibility is to watch over the king’s safety and sovereignty including national security.

The second type is the traditions and rites of passage, which indicate the promotion of air force personnel to a new stage or status. The traditions and rites of passage further serve as a means to honor the accomplishment of cadets in becoming the air force personnel. Indeed, this type of traditions and rites can be categorized according to the stages of life of the cadets. The first stage is the initiation of new cadets, in which the traditions and rites of this stage include “Short Sword Drilling” Tradition, “Short Sword Awarding” Ceremony, and Night Banquet or the so-called “*The Night of Chaiyapruet*”.

In the first year, air cadets will participate in the Promotion Ceremony. In the second year and third year, air cadets will partake in the Promotion Ceremony, Duty and Skill Emblem Decoration Ceremony, and Wing Decoration Ceremony or “*Chaiyapreuk Wing*” Ceremony. The rites of passage for fourth-year cadets include Promotion Ceremony, Commander Emblem Decoration Ceremony, Garrison Cap Tossing Tradition, and the farewell night of Graduating Class called “*Missing Don*”. Don is a short word for the area called “Don Mueang”, which is where Navaminda Kasatriyadhiraj Royal Air Force Academy is located.

The “Short Sword Drilling” Tradition is similar to the Drilling of the Badge of Royal Emblem tradition. It aims to instill pride in the air cadets who had endured advanced and tough trainings held by their seniors. The goals of this tradition are to earn a sword, which symbolizes Thai air cadets, and to express the recognition of new air cadets. During the ceremony, senior student commanders will create certain situations to test the moral and physical

abilities of new cadets. For instance, a tradition in which new cadets are ordered to run around the ground for the total number of rounds equivalent to the number of their class year, in order to test their physical strength.

Figure 3: The “Short Sword Awarding” Ceremony, 2019

Other ceremonies that indicate the passing of air cadets to a new stage include Promotion Ceremony and Badge of Duty and Skill Decoration Ceremony. Such ceremonies mark the passage of air cadets as they are entitled to become senior air cadets, group leaders, and commanders, respectively. In addition, these ceremonies contain some symbolic elements pertaining to militaristic seniority and chain of command, such as the sign of year number and the sign of the section’s leader. Another symbolic element is the skill emblem that signifies the prowess of its owner.

Alternatively, the traditions for fourth-year or senior cadets are related to the aspect of graduation, which include Celebrating traditions for Graduates, Garrison Cap Tossing Tradition, and the farewell night of senior air cadets called “*Missing Don*”. The garrison cap of the RTAF personnel is a symbolic object that signifies the status of an air cadet. When the cap is released from one’s hand, it shows the separation of a graduating senior from his final-year air cadet status. These traditions serve as a separation process that marks the separation of being an air cadet, while highlights the inauguration of being a commissioned officer.

Figure 4: The Garrison Cap Tossing Tradition, 2017

Folklore and Identity of the Royal Thai Air Force Personnel

The traditions and rites of the Royal Thai Air Force serve as an instrument that creates awareness of the self-identity of air force personnel. Such awareness is achieved by defining the sense of being the Royal Thai Air Force personnel, in order to answer the questions of who they are and what their positions are in the Thai armies. The representation of identity at an individual level and social level emphasize the difference between oneself and the other, which further highlights their identity. The analysis illustrated that the traditions and rites of Navaminda Kasatriyadhiraj Royal Air Force Academy lead to the construction of the identity of Royal Thai Air Force, as well as the instilment of militancy in the air force personnel. The identity of Royal Thai Air Force can be separated into two aspects. The first one is the identity of “a warrior who is loyal to the nation, religion, and monarchy.” This identity is shared with other branches of army. It is constructed from traditions and rites include the Ceremony of Taking the Oath of Allegiance to the Royal Colors and the Ceremony of Trooping of the Colors.

The second identity is the identity of the “Sky protector”. This identity is unique to the Royal Thai Air Force. It is constructed from traditions and rites of passage. The air force personnel define themselves through traditions and rites in order to convey their identity as the sky protector with the ability to fly like an eagle and the unity with the aircraft and the sky. Such self-definition indeed creates the awareness of self-identity by connecting the air force personnel with the mission of protecting the sovereignty of Thai sky and the place of operations of the air force personnel that differs from other branches of army.

Conclusion

This article aims at examining military traditions and rites of the main pillar of Royal Thai Air Force in order to identify the relationship between military folklore and the military identity.

It is founded that Royal Thai Air Force is one of the groups in the society that creates and inherits its own folklore. The folklore of air force personnel comprises of various types, such as legends and narratives, songs, and military traditions and rites that play a significant and interesting role, especially, the role of creating the identity of Royal Thai Air Force and instilling awareness of being the Thai air force personnel. As for the construction of identity, it is found that the identity of Royal Thai Air Force encompasses the identity of a warrior who is loyal to the nation, religion, and monarchy, which is shared with other branches of army. In addition, the identity of Royal Thai Air Force also includes the identity of a warrior who takes the role of a territorial sky protector. Further, according to the analysis, the folklore of Thai air force personnel does not only play an important role in constructing the identity of air force personnel. Rather, it also plays a central role in constructing the consciousness of being the Thai air force personnel.

According to the Bible, "The heaven for height, and the earth for depth, and the heart of kings [is] unsearchable." (Proverbs 25:3 KJV). The same belief exists in Thai's sense as well but deriving from the faith of Buddhism. The Thai Air Force then has to protect the sky in both physical territory and abstract terms. In Thai's

sense, the sky is not just the sky but it is considered the firmament which closely deals with the structure of the present heavens and Earth. The firmament is the place where the holy angels and the king live. The Air Force personnel, hence, equals to God's protectors in this sense. They need to be a lot more durably than normal men and also conform to the roles of Thai Air Force army that the country expects.

References

- [1] Dundes, Alan., The Study of Folklore. Englewood Cliffs: Prentice-Hall, 1965.
- [2] Dundes, Alan., "Defining identity through Folklore". Folklore Matters. Edited by Alan Dundes. Knoxville: University of Tennessee Press, 1996: 1-40.
- [3] Primrata Jantarachotigul, Folklore and the Construction of Military Identity: A Case Study of Military Education and Training Institutions of the Royal Thai Air Force, Dissertation of Philosophy of Folklore, Faculty of Arts, Chulalongkorn University, 2562 [2019] [In Thai].
- [4] Sandels, Robert, "The Doughboy: The Formation of a Military Folk". American Studies Journal. 24 no.1, pp. 69-88, Spring, 1983.
- [5] Eliason Eric, A. and Tuleja, Tad, eds., Warrior Ways: Explorations in Modern Military Folklore. Logan: Utah State University Press, 2012.
- [6] Bangkok Post Learning. "The Trooping of the Color ceremony" [Online]. Available: <https://www.bangkokpost.com/learning/meaning/Trooping+of+the+Colours>. [Accessed: June 22, 2020].

นวัตกรรมบริการกับการสร้างคุณค่าในธุรกิจโรงแรม

Service Innovation and Value Creation in Hotel Business

ดาวสุกร์ บุญญะสานต์¹

ชงศ์สุดา โตท่าโรง²

Daosook Boonyasarn

Chongsuda Totharong

¹อาจารย์ประจำ สาขาวิชาการโรงแรม คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

E-mail: Daosook.bon@dpu.ac.th

²หัวหน้าหลักสูตรการโรงแรม คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

E-mail: Chongsuda.tog@dpu.ac.th

Received: November 18, 2019

Revised: March 11, 2020

Accepted: March 16, 2020

บทคัดย่อ

ในปัจจุบันผู้ประกอบการโรงแรมในประเทศไทยต้องเผชิญกับสภาวะการเปลี่ยนแปลงและการแข่งขันที่รุนแรงมากขึ้นทั้งจากการแข่งขันภายในธุรกิจโรงแรมและจากผู้ประกอบการรายใหม่จากธุรกิจประเภทอื่นที่ก้าวเข้ามาช่วงชิงส่วนแบ่งทางการตลาด ส่งผลให้ผู้ประกอบการโรงแรมต้องพยายามปรับตัวเพื่อความอยู่รอดโดยหากลยุทธ์ที่จะมาช่วยเสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขันขององค์กร การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานสำหรับผู้ประกอบการโรงแรมโดยประยุกต์ใช้แนวคิด ‘นวัตกรรมบริการ’ ในการสร้างความแตกต่าง ความโดดเด่น เพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าและสร้างรายได้เปรียบทางการแข่งขัน โดยผ่านทางการสร้างนวัตกรรมที่มีคุณค่าแก่ลูกค้าและคุณค่าเชิงเศรษฐกิจสำหรับผู้ประกอบการ ผู้ศึกษา ได้วิเคราะห์แนวทางการสร้างคุณค่างานบริการในโรงแรมด้วยการสร้างนวัตกรรมบริการโดยผ่านการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและกรณีศึกษาโรงแรมที่ประสบความสำเร็จในการใช้นวัตกรรมเพื่อสร้างคุณค่าการบริการ จากการศึกษาพบว่าในการสร้างนวัตกรรมบริการให้ประสบความสำเร็จ จำเป็นต้องอาศัยการออกแบบนวัตกรรมที่เน้น 1) การสร้างความสมดุลระหว่างการใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ไม่ใช่เทคโนโลยี 2) คุณค่าที่มอบให้ลูกค้าที่มาจากความต้องการของลูกค้าเป็นสำคัญรวมถึงการคำนึงคุณค่าที่ได้รับเชิงเศรษฐกิจของผู้ประกอบการ 3) ระดับของการสร้างนวัตกรรมขึ้นอยู่กับศักยภาพและความสามารถขององค์กร และ 4) กลยุทธ์ที่เหมาะสมในการพัฒนาคุณภาพของบุคลากร

คำสำคัญ : นวัตกรรมบริการ การสร้างคุณค่า ธุรกิจโรงแรม ความได้เปรียบทางการแข่งขัน

Abstract

Nowadays hotel operators in Thailand have been confronted with a change and an intense competition in hotel industry as well as the increase of new entrants from other industry to usurp the market share. In order to survive, it is necessary for the hotel operators to enhance their competitiveness. The purpose of this article is to explore a pattern of creating competitiveness for hotel operators by applying the concept of Service Innovation which is a strategy that helps an organization to create a differentiation and enhance a competitive advantage. To beat a competition, this concept focuses on creating customer value as well as economic value for entrepreneurs. This article also presents analytical approaches and its implications through related literatures and a case study of hotels. The study found that the key success depends on 1) ability to balance the use of technological and non-

technological innovation 2) customer value proposition and economic value for entrepreneurs 3) capability and readiness of organization to create innovation and 4) strategic human resources management.

Keywords: Service innovation, Hotel business, Value creation, Competitive advantage

บทนำ

จากรายงานสถิติข้อมูลจำนวนนักท่องเที่ยวทั่วโลกขององค์การท่องเที่ยวโลกแห่งสหประชาชาติ (World Tourism Organization: UNWTO) พบว่าจำนวนนักท่องเที่ยวจากอดีตจนปัจจุบันได้มีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการคาดการณ์แนวโน้มสถานการณ์ท่องเที่ยวโลกในปี ค.ศ. 2030 ว่าจำนวนนักท่องเที่ยวโลกจะเพิ่มเป็น 1,809 ล้านคน [1] แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่มีส่วนต่อการเติบโตของเศรษฐกิจโลกที่มีมาอย่างต่อเนื่อง เฉกเช่นอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทยที่ได้มีการเติบโตและขยายตัวอย่างเรื่อยมาทั้งในด้านจำนวนและรายได้จากการท่องเที่ยวและมีบทบาทสำคัญในฐานะเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศต่อไปในอนาคต [2]

ธุรกิจโรงแรมถือเป็นหนึ่งในธุรกิจหลักของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่มีแนวโน้มการเติบโตอย่างเห็นได้ชัด เนื่องด้วยจำนวนนักท่องเที่ยวที่มาเยือนประเทศไทยที่เพิ่มขึ้นในทุกปีอย่างต่อเนื่องและรายได้จากการท่องเที่ยวที่หลังไหลเข้าประเทศ ซึ่งกล่าวได้ว่าสิ่งนี้เป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้ผู้ประกอบการโรงแรมพยายาม ช่วงชิงโอกาสในการแบ่งส่วนแบ่งทางการตลาดจากมูลค่าตลาดการท่องเที่ยว

ถึงแม้ว่ามูลค่าตลาดการท่องเที่ยวที่สูงขึ้นจะเป็นที่น่าดึงดูดและเป็นโอกาสที่มีแนวโน้มการเติบโตทางธุรกิจ อันเป็นปัจจัยขับเคลื่อนให้ธุรกิจโรงแรมในประเทศไทยเติบโตต่อเนื่อง แต่ก็พบว่าส่งผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในธุรกิจโรงแรมและการแข่งขันที่มีความรุนแรงมากขึ้นในปัจจุบัน จากการที่ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมเริ่มหาช่องทางในการชิงส่วนแบ่งทางการตลาดโดยการกระจายการลงทุน หรือในรูปแบบของการสร้างโรงแรมใหม่ด้วยตนเองทั้งในผู้ประกอบการขนาดใหญ่ ขนาดกลางและขนาดเล็ก หรือการสร้างแบรนด์ใหม่ในหมู่โรงแรมในเครือ (Chain Hotel) เพื่อเจาะกลุ่มลูกค้าที่หลากหลายขึ้น หรือการเข้าซื้อกิจการรายใหญ่ของโลกอย่างโรงแรมและรีสอร์ทเครือสตาร์วูด (Starwood Hotels & Resort) โดยเครือโรงแรมมารriott (Marriott) ที่ส่งผลให้กลายเป็นธุรกิจโรงแรมที่มีจำนวนห้องพักเป็นที่ 1 ของโลกในปี ค.ศ. 2016 [3] ซึ่งนอกจากเหนือการแข่งขันภายในธุรกิจโรงแรมแล้วผู้ประกอบการยังต้องเผชิญกับการแข่งขันกับธุรกิจบริการที่พักประเภทอื่น เช่น คอนโดมิเนียม บ้านพัก เซอร์วิสอพาร์ทเมนต์ เป็นต้น ที่เป็นตัวเลือกที่น่าสนใจให้กับกลุ่มลูกค้า [4] รวมถึงการแข่งขันกับธุรกิจประเภทอื่นที่หันมาขยายธุรกิจของตนมาลงทุนเพื่อแย่งชิงส่วนแบ่งทางการตลาดธุรกิจโรงแรม [5] จึงนับได้ว่าในปัจจุบันธุรกิจโรงแรมในประเทศไทยเข้าสู่ภาวะการแข่งขันที่รุนแรงอย่างสมบูรณ์

ท่ามกลางโลกของการแข่งขันที่เข้มข้นของธุรกิจโรงแรมในปัจจุบัน ทำให้ผู้ประกอบการโรงแรมไม่สามารถปรับราคาค่าห้องพักได้ง่ายนัก ในขณะที่ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการกิจการของโรงแรมก็สูงมากขึ้น การเผชิญหน้ากันด้วยสงครามราคาย่อมไม่เป็นผลดีต่อการดำเนินธุรกิจในระยะยาว ดังนั้น ผู้ประกอบการจำเป็นต้องแสวงหาวิธีนำไปสู่การสร้างความสำเร็จอย่างยั่งยืนในการดำเนินธุรกิจ สร้างความแตกต่างให้กับสินค้าและบริการเพื่อดึงดูดและรักษาลูกค้าเพื่อให้เกิดความได้เปรียบทางการแข่งขัน [6] ซึ่งหนทางหนึ่งที่จะสามารถนำไปสู่ความ

ได้เปรียบเทียบการแข่งขันในธุรกิจประเภทการบริการนั้น นวัตกรรมบริการ (Service Innovation) เป็นแนวคิดเชิงกลยุทธ์หนึ่งที่มีความสนใจเนื่องจากเป็นเครื่องมือที่สำคัญทางธุรกิจที่จะนำไปสู่การสร้างรายได้เปรียบเทียบการแข่งขัน [7] การอยู่รอดและการเติบโตทางธุรกิจ [8] บทความวิชาการนี้มุ่งศึกษาแนวทางการพัฒนาธุรกิจโรงแรมด้วยการใช้นวัตกรรมบริการเพื่อสร้างคุณค่าให้แก่ลูกค้าและธุรกิจเพื่อให้ธุรกิจอยู่รอดท่ามกลางกระแสการแข่งขันแข่งขันและสร้างรายได้เปรียบเทียบการแข่งขันรวมถึงการตอบสนองความพึงพอใจของลูกค้า โดยศึกษาจากวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสร้างนวัตกรรมในธุรกิจบริการและกรณีตัวอย่างโรงแรมที่มีแนวคิดการนำนวัตกรรมบริการมาใช้ในการบริหารจัดการและประสบความสำเร็จจากการใช้นวัตกรรมดังกล่าว

ทฤษฎีนวัตกรรม (Innovation Theory) ของ Schumpeter และนวัตกรรมบริการ (Service Innovation)

นวัตกรรม (Innovation) เป็นทฤษฎีที่พัฒนาขึ้นมาจากแนวคิดของนักเศรษฐศาสตร์อุตสาหกรรมชื่อ Joseph Schumpeter ในช่วงต้นศตวรรษที่ 20 โดย Schumpeter (1934) มีแนวคิดว่า นวัตกรรมเป็นสิ่งที่องค์กรควรให้ความสำคัญใน 5 เรื่อง ได้แก่ 1) การปรับปรุงผลิตภัณฑ์ใหม่ โดยการพัฒนาขึ้นมาใหม่หรือปรับปรุงจากของเดิม 2) การสร้างหรือแนะนำกระบวนการใหม่ให้เกิดขึ้นในอุตสาหกรรม 3) การสร้างตลาดใหม่ 4) การพัฒนาอุปทาน (Supply) ของตลาดใหม่ โดยการดำเนินการด้านการจัดหาปัจจัยการผลิต 5) การปรับโครงสร้างหรือพัฒนาองค์กร ซึ่งแนวคิดดังกล่าวของ Schumpeter เป็นแนวคิดกว้าง ๆ ในเรื่องการสร้างและพัฒนาสิ่งใหม่ ซึ่งแนวคิดนี้มีบทบาทสำคัญในฐานะเป็นรากฐานทฤษฎีที่นักวิชาการในต่อ ๆ มาได้นำแนวคิดนี้มาประยุกต์ใช้ในการศึกษาด้านนวัตกรรม [9] และการศึกษาพัฒนาแนวคิดนวัตกรรมในด้านการท่องเที่ยวและการบริการ [10]

งานวิจัยเกี่ยวกับนวัตกรรมส่วนใหญ่มักจะศึกษาเรื่องของการใช้นวัตกรรมด้านเทคโนโลยีในการพัฒนาสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ [11] ดังนั้น จึงไม่แปลกที่จะพบว่าหลายงานวิจัยเกี่ยวกับนวัตกรรมบริการมักจะมุ่งประเด็นการศึกษาไปที่การใช้เทคโนโลยีเพื่อเปลี่ยนแปลงรูปแบบของการบริการ [12] ในขณะที่ Salter and Tether (2006) แย้งว่า ลักษณะธรรมชาติของงานบริการของมนุษย์นั้น มีความแตกต่างในแง่ของระดับของสัมพันธภาพและการแลกเปลี่ยนปฏิสัมพันธ์กับลูกค้าที่สูงกว่าการใช้เทคโนโลยี การบริการจึงถูกออกแบบโดยอาศัยการมีส่วนร่วมจากมุมมองและประสบการณ์ของลูกค้า ซึ่งกระบวนการเหล่านี้มีองค์ประกอบ มีความซับซ้อนและยากต่อการเข้าถึงมากกว่าการผลิตเนื่องจากการบริการเป็นสิ่งที่จับต้องไม่ได้ (Intangible) ดังนั้น แนวคิดนวัตกรรมบริการจึงมีความแตกต่างจากแนวคิดนวัตกรรมด้านอื่น ๆ

จากการศึกษาที่ผ่านมาพบว่าเริ่มมีงานวิจัยที่มุ่งเน้นการศึกษานวัตกรรมบริการโดยใช้มุมมองของการมุ่งเน้นบริการที่ให้ความสำคัญกับรูปแบบของนวัตกรรมที่ไม่ใช่เทคโนโลยี [13] รวมถึงมีนักวิชาการเรียกร้องให้มีทฤษฎีหรือแนวคิดเฉพาะที่ควรทำความเข้าใจถึงธรรมชาติที่มีความเปลี่ยนแปลงและไม่หยุดนิ่งของการบริการที่ไม่ใช่แฝงอยู่ในทฤษฎีนวัตกรรมแบบดั้งเดิม [14] ซึ่งก็ยังไม่มียุทธศาสตร์ที่ชัดเจน อย่างไรก็ตามมีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายและความคิดเห็นเกี่ยวกับนวัตกรรมบริการที่สรุปได้ว่า นวัตกรรมบริการเป็นการใช้ความคิดสร้างสรรค์ในกระบวนการพัฒนาสินค้าและบริการใหม่ เพื่อตอบสนองความต้องการที่หลากหลายของลูกค้า โดยอาศัยการบูรณาการศักยภาพการบริหารจัดการขององค์กร รวมทั้งการสร้างปฏิสัมพันธ์กับลูกค้าเพื่อให้เกิดการสร้างคุณค่าของการบริการ [15] กล่าวคือ เป็นแนวคิดที่ตั้งใจจะบริการให้กับลูกค้าเพื่อตอบสนองความพึง

พอใจให้แก่ลูกค้าอย่างเต็มที่ และเป็นการปรับปรุงและเพิ่มผลกำไรให้กับธุรกิจ โดยอาศัยกระบวนการที่ใช้ลูกค้าเป็นศูนย์กลางมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างการบริการที่แตกต่าง [16]

ความเข้าใจเกี่ยวกับนวัตกรรม (Innovation)

ในเรื่องของมุมมองของการสร้างนวัตกรรม คนส่วนใหญ่มักจะนึกถึงแต่การสร้างสิ่งใหม่ สิ่งประดิษฐ์ที่แปลกใหม่และมีความแตกต่างในแง่ของเทคโนโลยี ซึ่งแท้จริงแล้วนวัตกรรมไม่ใช่เรื่องเฉพาะของการสร้างสิ่งใหม่ๆที่เป็นผลิตภัณฑ์ที่จับต้องได้ หากแต่รวมถึงความคิดทางการออกแบบเชิงกระบวนการ (Process Design Thinking) ด้านการใช้ความคิดสร้างสรรค์ ทั้งนี้ การสร้างนวัตกรรมในองค์กรไม่ใช่เรื่องง่ายที่ทุกองค์กรจะประสบความสำเร็จ ซึ่งเห็นได้จากการศึกษาหลายงานวิจัยพบว่า มีอัตราความล้มเหลวในการสร้างนวัตกรรมในธุรกิจบริการอยู่ในอัตราที่สูง เนื่องจากองค์กรมักขาดความรู้ ความเข้าใจในแนวคิดและระบบของการสร้างนวัตกรรม [17] ซึ่งองค์กรส่วนใหญ่มักใช้ความรู้สึกและประสบการณ์ที่มีอยู่อย่างจำกัดในความพยายามที่จะสร้างนวัตกรรมให้เกิดขึ้นในองค์กร [18] อย่างไรก็ตาม การสร้างนวัตกรรมก็ไม่ใช่สิ่งที่ยากหากองค์กรเข้าใจแนวคิดที่แท้จริงของการสร้างนวัตกรรม

โดยทั่วไปมักมีความเข้าใจที่ผิดเกี่ยวกับการสร้างนวัตกรรม ซึ่งสามารถสรุปได้ 3 ประการ ได้แก่ 1) ความเข้าใจที่ว่านวัตกรรมคือการคิดนอกกรอบ (Innovation is think outside the box) หรือการคิดอะไรที่คนอื่นไม่คิดกัน พบว่ามีผลิตภัณฑ์บางอย่างมีความแปลกใหม่จริงแต่ไม่สามารถดึงดูดลูกค้าให้ซื้อหรือสนใจได้ ฉะนั้นผลิตภัณฑ์ดังกล่าวจึงไม่จัดว่าเป็นนวัตกรรม (Innovation) แต่เป็นเพียงแค่สิ่งประดิษฐ์ (Invention) เท่านั้น หรือพบว่าบางองค์กรมีการลงทุนอย่างมากไปกับเทคโนโลยีแต่พบว่าผลิตภัณฑ์หรือการบริการนั้นไม่สามารถตอบโจทย์ความต้องการของลูกค้าได้ สิ่งนี้แสดงให้เห็นว่าพื้นฐานแนวคิดของนวัตกรรมคือการทำความเข้าใจความต้องการของลูกค้าว่าคุณค่า (Value) ที่ลูกค้าต้องการคืออะไร ดังนั้นนวัตกรรมที่ดีจึงไม่จำเป็นจะต้องเป็นเรื่องของเทคโนโลยีเสมอไป 2) ความเข้าใจที่ว่านวัตกรรมจะต้องมาจากการวิจัยและพัฒนา (Innovation is 'R&D') ซึ่งหมายถึงว่าการได้มานวัตกรรมจะต้องใช้เงินลงทุนอย่างมากหรือจะต้องเรื่องของเทคโนโลยีขั้นสูง (High-tech) ซึ่งในความเป็นจริงควรพิจารณาในเรื่องของวิธีการในการสร้างนวัตกรรมว่าสามารถมาจากแหล่งความรู้อื่น สิ่งที่อยู่รอบตัว หรือจากพื้นฐานสิ่งที่องค์กรมีก็ได้ ซึ่งการวิจัยและพัฒนาไม่ใช่วิธีเดียวที่จะเป็นหนทางแก้ปัญหา [19] 3) แนวคิดที่ว่านวัตกรรมเป็นพรสวรรค์ (Innovation is 'Gifted') แท้จริงแล้วนวัตกรรมต้องเริ่มจากความเชื่อที่มีผลต่อพฤติกรรม (Mindset) เป็นทักษะที่เกิดจากการลงมือทำและสั่งสมเป็นประสบการณ์ (Learning Curve) จึงจะประสบความสำเร็จ ดังนั้น การสร้างนวัตกรรมให้ประสบความสำเร็จจะต้องเริ่มจากความเข้าใจในความต้องการของลูกค้าเป็นสำคัญ นวัตกรรมสามารถเกิดขึ้นได้ในทุกๆที่ ไม่ได้จำกัดอยู่ในกรอบของวิธีการใดวิธีการหนึ่งหรือเป็นเรื่องของการลงทุนในด้านเทคโนโลยีเท่านั้น และที่สำคัญคือเป็นสิ่งที่สามารถเรียนรู้และฝึกฝนได้ [20]

ปัจจัยที่ผลักดันให้เกิดนวัตกรรมบริการ

ถึงแม้ว่านวัตกรรมบริการเหมือนจะเป็นเรื่องใหม่ แต่แท้จริงแล้วเป็นสิ่งใกล้ตัวที่เริ่มเข้าสู่การดำรงชีวิตประจำวันของผู้คนในสังคมและสิ่งแวดล้อมในรอบด้าน ธุรกิจโรงแรมเป็นธุรกิจที่ต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นพลวัตอย่างรอบด้านอันเป็นปัจจัยสำคัญที่ผลักดันให้ต้องเกิดนวัตกรรมบริการ โดยปัจจัยที่สนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ได้แก่ 1) การอยู่ในยุคของโลกแห่งการเปลี่ยนแปลง (Living in Age of

Great Change) ดังที่เสนอของ Frits Van Paasschen อดีต CEO ของโรงแรมและรีสอร์ทเครือสตาร์วูด มองว่าธุรกิจโรงแรมกำลังอยู่ในยุคที่เรียกว่า “Age of Great Change” คือยุคที่ขับเคลื่อนโดยอาศัยความเชื่อมโยงกับเทคโนโลยีซึ่งมีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและการเปลี่ยนแปลงนี้ส่งผลต่อการใช้ชีวิตประจำวันจนถึงการประกอบธุรกิจ [21]

2) ชนชั้นกลางกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม (Dramatic Transformation in Middle Class) อันเนื่องมาจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่ได้สร้างชนชั้นกลางขึ้นเป็นชนกลุ่มใหม่ที่มืบทบมากในสังคมและกลายเป็นกลุ่มลูกค้าที่เป็นปัจจัยทางเศรษฐกิจในแง่ของความต้องการและกำลังซื้อที่ส่งผลต่อแนวโน้มทางการตลาด [22] ซึ่งธุรกิจโรงแรมจำเป็นต้องปรับตัวให้เข้ากับกระแสความต้องการของกลุ่มดังกล่าว 3) ความต้องการทางการท่องเที่ยวที่มีความเปลี่ยนแปลงไป (Unprecedented Demand for Travel) กล่าวได้ว่านับตั้งแต่มีวิวัฒนาการของเทคโนโลยีสมาร์ทโฟนและอินเทอร์เน็ต ส่งผลให้การบริการโรงแรมต้องมีการปรับเปลี่ยนโดยต้องนำเทคโนโลยีดังกล่าวมาใช้เป็นส่วนหนึ่งของการบริการและพัฒนารูปแบบการให้บริการด้วยเทคโนโลยีเพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้า [23]

4) เป็นโอกาสเดียวที่ธุรกิจโรงแรมจะสามารถชนะเกมการแข่งขันได้โดยการใช้นวัตกรรม (Once-in-a-lifetime opportunity for hotel industry to win the game) ผู้ประกอบการจำเป็นต้องแสวงหาวิธีการหรือกลยุทธ์ที่จะใช้ในการต่อสู้ช่วงชิงในการแข่งขันที่ดุเดือด วิธีที่จะสามารถชนะคู่แข่งในสนามนี้ได้จะต้องอาศัยการสร้างแตกต่างด้วยคุณลักษณะการบริการที่โดดเด่นเหนือคู่แข่งของตนและเป็นการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน 5) เป็นโอกาสในการสร้างความจงรักภักดีเหนือเหตุผล (Drive Loyalty beyond Reason) หากองค์กรสามารถใช้นวัตกรรมบริการสร้างธุรกิจให้เกิดความพึงพอใจให้กับลูกค้าได้จนถึงระดับ ‘ความจงรักภักดีเหนือเหตุผล’ หรือ ‘Loyalty beyond Reason’ ได้สำเร็จแล้ว แทบจะเรียกได้ว่าผู้ประกอบการแทบจะไม่ต้องทุ่มงบประมาณทำการตลาดมากนักเนื่องจากลูกค้าจะมีความจงรักภักดีต่อแบรนด์ที่สูงมากและจะกลับมาใช้บริการตลอด [24]

จากปัจจัยที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่าสำหรับธุรกิจภาคบริการอย่างธุรกิจโรงแรม นวัตกรรมบริการเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถสร้างความแตกต่าง เพิ่มมูลค่าการบริการให้กับลูกค้าที่ไม่ใช่แค่เป็นตัวเงิน หากแต่รวมถึงความรู้สึกและประสบการณ์ให้มีความมากขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่ความได้เปรียบเหนือคู่แข่งในการแข่งขัน

การสร้างคุณค่าการบริการด้วยนวัตกรรมบริการ

สิ่งสำคัญในการสร้างนวัตกรรมบริการคือเป็นเรื่องของการมุ่งตอบสนองความต้องการของลูกค้า ด้วยเหตุนี้ในการดำเนินธุรกิจผู้ประกอบการจำเป็นต้องมีการสร้างสรรค์และพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการที่สามารถเพิ่มคุณค่าที่ลูกค้าต้องการและสามารถต่อยอดคุณค่าให้ลูกค้าจำนวนมากได้ ทั้งนี้หากผลิตภัณฑ์หรือการบริการที่มีการเพิ่มคุณค่าให้ดีขึ้นแต่ขาดซึ่งนวัตกรรม ก็อาจยังไม่เพียงพอที่จะทำให้ผลิตภัณฑ์หรือการบริการนั้นโดดเด่นในตลาดได้และอาจนำมาซึ่งคู่แข่งรายใหม่เข้ามาแข่งขันได้ง่าย หรือนวัตกรรมใดที่เกิดจากการใช้เทคโนโลยีเป็นหลักเพียงอย่างเดียวโดยมองข้ามสิ่งที่ลูกค้ายอมรับหรือยินดีจ่าย ก็จะไม่สามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้ [25]

ทั้งนี้ในการดำเนินธุรกิจ หากผู้ประกอบการพิจารณาเพียง ‘คุณค่าที่มอบให้’ ลูกค้าเพียงอย่างเดียวและมองข้ามความสำคัญของ ‘คุณค่าที่ได้รับ’ จากการลงทุนในแง่ของประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจ (Economic Benefits) ของผู้ประกอบการ ถึงแม้ว่าจะมีผลิตภัณฑ์หรือการบริการที่โดดเด่น แตกต่างจากคู่แข่งและสร้างความประทับใจให้กับลูกค้าได้ ก็จะไม่ถือว่าสิ่งนี้เป็นจุดได้เปรียบทางการแข่งขัน (Competitive Edge) เหตุเพราะผู้ประกอบการจะมีต้นทุนและค่าใช้จ่ายที่สูงเกินความจำเป็นและอาจใช้เวลายาวนานในการคืนทุน ฉะนั้นผู้ประกอบการควรพิจารณาถึงความเหมาะสมของทั้งคุณค่าที่มอบให้กับลูกค้าและคุณค่าที่ได้รับในเชิงเศรษฐกิจจากการลงทุน

เมื่อพิจารณาถึงการสร้างคุณค่าด้วยนวัตกรรมการบริการ ผู้ประกอบการจำเป็นต้องทราบถึงคุณค่าที่ลูกค้าต้องการ ซึ่งการสร้างคุณค่านี้สามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภท [26] ได้แก่ 1) คุณค่าทางเศรษฐกิจ (Economic Value) คือคุณค่าทางการเงินที่ลูกค้าได้รับจากการบริโภคสินค้าและบริการ โดยเปรียบเทียบกับทางเลือกอื่นๆ ในแง่ของ ความคุ้มค่าในตัวเงินของลูกค้า 2) คุณค่าทางอรรถประโยชน์ (Functional Value) คือการที่ผลิตภัณฑ์หรือการบริการใหม่สามารถตอบสนองในเชิงประโยชน์ใช้สอยมากกว่าผลิตภัณฑ์เดิมที่มีอยู่ในตลาดอย่างชัดเจน โดยช่วยแก้ไขจุดอ่อน พัฒนาจุดแข็งของผลิตภัณฑ์เดิม 3) คุณค่าทางจิตใจ (Psychological Value) คือคุณค่าและความรู้สึกด้านจิตใจที่ได้รับจากการบริโภคสินค้าและบริการที่จับต้องไม่ได้ อาทิ ตราสินค้า ภาพลักษณ์หรือกระแสนิยมทางสังคม ซึ่งคุณค่าทางจิตใจนี้มีบทบาทสำคัญยิ่งสำหรับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการบริการ

ทั้งนี้ ธุรกิจมีหลายแนวทางในการสร้างคุณค่า ได้แก่ โรงแรมมอบคุณค่าด้านราคา ความคุ้มค่าของลูกค้ากับเงินที่จ่ายที่ช่วยประหยัดเงินและเติมเต็มความต้องการได้ หรือโปรโมชันที่ลูกค้ารู้สึกว่าคุ้มค่ากว่าคู่แข่ง โรงแรมบุติค(มีเอกลักษณ์ที่โดดเด่นสะท้อนความเป็นตัวตน) ให้บริการแบบเฉพาะบุคคลหรือแยกตามกลุ่มซึ่งตรงตามความต้องการของลูกค้าที่มาใช้บริการ ผลวิจัยของอมาดูส และไอเอชจีเสนอว่า ประเด็นประเภทห้องพักอาจไม่มีความสำคัญอีกต่อไปหรือสามารถยืดหยุ่นได้ ลูกค้าจะสามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบห้องพักได้ตามต้องการ อาจจะขอเปลี่ยนโต๊ะทำงานเป็นพื้นที่เล่นโยคะหรือจะสตรึมคอนเทนต์ของตนเองบนจอทีวีในห้องพัก รวมไปถึงเลือกเข้าพักในห้องชั้นต่าง ๆ ที่ต้องการและที่มองเห็นวิวที่ตนชื่นชอบได้ หรือห้องพักในแบบที่ลูกค้าสามารถเพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกได้ สิ่งเหล่านี้นำไปสู่แนวโน้มความต้องการจองห้องพักตามสิ่งอำนวยความสะดวกที่เลือก (Attribute-based Booking) ซึ่งลูกค้าสามารถปรับเปลี่ยนสิ่งอำนวยความสะดวกภายในห้องพักได้เอง ลูกค้ารู้สึกพึงพอใจกับบริการและรู้สึกว่ามีความคุ้มค่าด้านประโยชน์ที่มาใช้บริการ นอกจากนี้คุณค่าที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ จิตใจของลูกค้าเป็นความรู้สึกนึกคิดของตนจากมุมมองของคนอื่น ตราสินค้าและสินค้ากลายเป็นสัญลักษณ์ที่สะท้อนตัวตนของลูกค้าทั้งที่เป็นตัวตนในปัจจุบันและลักษณะตัวตนที่ลูกค้าต้องการ เช่นการมาใช้บริการโรงแรมจะถูกมองเป็นคนทันสมัย มีรสนิยมมีฐานะทางการเงินเมื่อเลือกเข้าพักโรงแรมนี้หรือการมาใช้บริการ

กล่าวได้ว่า ในการดำเนินธุรกิจผู้ประกอบการหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์และสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ใหม่ซึ่งอาจไม่ใช่การประดิษฐ์คิดค้นทางวิทยาศาสตร์แต่ผลิตภัณฑ์ใหม่คือเสนอและต่อยอด “คุณค่าบริการ” ให้ลูกค้าที่มาใช้บริการได้ เทคนิคการสร้างคุณค่า (Value Proposition) เป็นอาวุธที่ใช้ในการสร้างความแตกต่างจากคู่แข่งและเพื่อใช้เอาชนะคู่แข่ง โดยเฉพาะในตลาดสมรภูมิน้ำสีเลือด(ตลาดที่มีคู่แข่งที่ขายสินค้าเหมือนหรือคล้ายกัน) ดังนั้น คุณค่า เปรียบเสมือนการสร้างมูลค่าให้กับสินค้าและบริการของธุรกิจให้โดดเด่นและมีความได้เปรียบทางการแข่งขัน ธุรกิจต้องพยายามเชื่อมโยงสินค้าและบริการให้สอดคล้องกับความรู้สึกของลูกค้า ถ้าลูกค้ามีความรู้สึกเชิงบวกกับธุรกิจก็จะนำไปสู่ความพึงพอใจและรู้สึกคุ้มค่ากับเงินที่จ่ายไปเมื่อเทียบกับสินค้าและบริการที่ได้รับ

ในการให้ได้ว่าซึ่งการเข้าถึงคุณค่าสำหรับการสร้างนวัตกรรมการบริการนั้น ผู้ประกอบการจำเป็นต้องเข้าใจความต้องการที่แท้จริงของลูกค้า รวมถึงพฤติกรรมบริโภค การใช้ชีวิต ทัศนคติของลูกค้า ซึ่งข้อมูลเหล่านี้สามารถเข้าถึงได้จากการพูดคุยกับลูกค้าด้วยตนเอง การสังเกตพฤติกรรมของลูกค้า การประเมินผลความพึงพอใจของลูกค้าจากผ่านทางสื่ออินเทอร์เน็ต การแสดงความคิดเห็นของลูกค้าผ่านสื่อสังคมออนไลน์และเว็บไซต์ต่างๆ รวมถึงการประชุม การร่วมรับฟังปัญหา ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากพนักงานที่ทำงานใกล้ชิดกับลูกค้า ซึ่ง

สามารถมองได้ว่านวัตกรรมบริการต้องอาศัยการร่วมสร้าง (Co-creation) จากลูกค้า พนักงานหรือการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วย [27] นอกจากนี้ การใกล้ชิดพูดคุยกับผู้ผลิตสินค้า การแลกเปลี่ยนข้อมูลกับสมาคมวิชาชีพและหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง จะเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ที่ผู้ประกอบการจะนำมาพิจารณา วิเคราะห์ เพื่อนำมาจัดทำแผนกลยุทธ์นวัตกรรมบริการในธุรกิจของตน [28] ซึ่งสิ่งเหล่านี้สะท้อนถึงการสร้างนวัตกรรมบริการที่ผู้ประกอบการจำเป็นต้องบูรณาการข้อมูลจากหลายแหล่งแบบเป็นองค์รวม

ดังนั้น สามารถกล่าวได้ว่านวัตกรรมบริการเป็นกระบวนการสร้างคุณค่า และส่งมอบคุณค่านั้นให้แก่ลูกค้าให้ตรงกับความต้องการที่แท้จริง รวมถึงการคำนึงถึงคุณค่าเชิงเศรษฐศาสตร์ที่องค์กรจะได้รับจากการลงทุน [29] ซึ่งผู้ประกอบการจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบเหล่านี้จึงจะเรียกว่านวัตกรรมบริการนั้นเป็นเครื่องมือในการนำไปสู่ข้อได้เปรียบทางการแข่งขันอย่างแท้จริง

ธุรกิจโรงแรมกับการสร้างคุณค่าด้วยนวัตกรรมบริการ

จากแนวคิดเกี่ยวกับนวัตกรรมเป็นการทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยวิธีใหม่ ๆ และยังอาจเป็นการเปลี่ยนแปลงความคิด การผลิต กระบวนการ พนักงาน ไม่ว่าการเปลี่ยนแปลงทั้งหมด หรือการพัฒนาต่อยอดก็ตาม ผู้ประกอบการ โรงแรมต่างก็คำนึงถึงการสร้างคุณค่าผ่านนวัตกรรมบริการเพื่อสร้างความพึงพอใจให้แก่ลูกค้า

ลักษณะนวัตกรรมบริการที่ธุรกิจโรงแรมในปัจจุบันนำมาใช้เพื่อเพิ่มคุณค่าและมูลค่าการบริการให้แก่ลูกค้า สามารถจัดเป็นกลุ่มเป็น 2 ประเภทใหญ่ ได้แก่ นวัตกรรมบริการที่ใช้เทคโนโลยี (Technological Innovation) และนวัตกรรมบริการที่ไม่ใช้เทคโนโลยี (Non-Technological Innovation)

นวัตกรรมบริการที่ใช้เทคโนโลยี (Technological Innovation) เป็นนวัตกรรมที่สามารถจับต้องได้และเห็นได้อย่างชัดเจนที่สุด โดยเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทสำคัญที่จะเป็นตัวปรับเปลี่ยนรูปแบบของการทำธุรกิจการท่องเที่ยวและบริการ ซึ่งรูปแบบเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในธุรกิจโรงแรมในปัจจุบันได้แก่

1) ระบบ Property Management System (PMS) ถูกนำมาใช้ในส่วนงานหน้าบ้าน (Front-of-the House) เช่น แผนกงานส่วนหน้า (Front Office) จากเดิมที่มีการใช้ระบบแรงงานคน (Manual System) ในการจัดเก็บและค้นหาข้อมูล เปลี่ยนมาเป็นระบบคอมพิวเตอร์สำหรับจัดการที่พักแรมหรือ Lodging System จนมาถึงระบบฐานข้อมูลแบบรวมศูนย์ (Centralized Database) ซึ่งในปัจจุบันมีการใช้เทคโนโลยีระบบการประมวลผลแบบแบ่งปันทรัพยากรผ่านเครือข่ายหรือคลาวด์ (Cloud Computing) เข้ามาจัดการข้อมูลทำให้องค์กรมีโปรแกรมบริการ (Server) ขนาดใหญ่ที่สามารถเชื่อมโยงกับเว็บบอร์ดซึ่งสามารถเคลื่อนย้ายและแบ่งปันข้อมูลภายในโรงแรมและเครือข่ายได้ทั่วโลก ตัวอย่างเช่น หากลูกค้าไม่เคยเข้าพักในโรงแรมพลาซ่า แอทธินี กรุงเทพมหานคร แต่เคยเข้าพักในโรงแรมเชอราตัน นิวยอร์ก ซึ่งเป็นกลุ่มโรงแรมในเครือสตาร์วูดด้วยกัน ข้อมูลการเข้าพักของลูกค้าคนดังกล่าวจะถูกบันทึกไว้ในระบบฐานข้อมูลแบบรวมศูนย์ (Centralized Database) ซึ่งโรงแรมสามารถนำข้อมูลของลูกค้าคนดังกล่าวมาใช้ในการเตรียมการให้บริการโดยที่ลูกค้าไม่ต้องร้องขอ โดยเรียกข้อมูลนี้ว่า Master Arrival Report ซึ่งจะเป็นการทำให้ลูกค้าประทับใจและรู้สึกที่โรงแรมรู้จักลูกค้าทุกคน ซึ่งระบบนี้หลายโรงแรมที่มีการบริหารงานแบบเครือข่ายเริ่มมีการนำมาใช้ โดยมีกลุ่มโรงแรมและรีสอร์ทเครือสตาร์วูดเป็นกลุ่มแรกที่จะนำระบบนี้มาใช้ในธุรกิจ ในส่วนของกลุ่มเครือโรงแรม Marriott ก็ได้มีการพัฒนาแอปพลิเคชัน โดยเพิ่มส่วนของการสนทนา (Chat) เพื่อให้ผู้เข้าพักสามารถติดต่อกับพนักงานเพื่อขอความช่วยเหลือหรือแจ้งความต้องการพิเศษได้ตั้งแต่ตอนที่ลูกค้ายังไม่มาเช็คอินได้ นอกจากนี้

โปรแกรม ‘Go Concierge’ ก็เป็นอีกหนึ่งโปรแกรมที่โรงแรมนิยมใช้ในการอำนวยความสะดวกด้านข้อมูลที่ลูกค้าต้องการ ซึ่งเป็นระบบที่จะเชื่อมและแบ่งปันข้อมูลระหว่าง Concierge ในแต่ละโรงแรมทั่วโลก ทั้งนี้ ในโรงแรมขนาดใหญ่ เช่น โรงแรม Sheraton Macau ซึ่งมีห้องพักกว่า 4,000 ห้องได้มีการนำระบบ Electronic Luggage Management System (e-Luggage) มาใช้ในการจัดเก็บสัมภาระผู้โดยสารโดยใช้บาร์โค้ด ซึ่งเป็นการทำให้เกิดความสะดวกรวดเร็วและถูกต้องแม่นยำยิ่งขึ้นและมีประสิทธิภาพช่วยลดความผิดพลาด ลดเวลาทำงานและการใช้แรงงานคน

นอกจากนี้ระบบ Property Management System (PMS) ถูกนำมาใช้ในส่วนงานหลังบ้าน (Back-of-the House) อาทิ ในส่วนงานแม่บ้านได้มีการนำระบบ Electronic Housekeeping (e-Housekeeping) ที่เรียกว่า Intelligent Room Cleaning System ซึ่งมีการนำข้อมูลเกี่ยวกับผู้เข้าพักมาจากระบบฐานข้อมูลแบบรวมศูนย์ (Centralized Database) มาใช้ในการเตรียมห้องพัก โดยระบบจะสามารถคำนวณเวลาผู้เข้าพักที่จะเช็คอินและเช็คเอาท์ซึ่งจะระบุว่าห้องพักใดควรทำความสะอาดก่อน-หลังเพื่อช่วยในการจัดการและลดปัญหาการร้องเรียนของลูกค้า ทั้งในส่วนงานบัญชี มีการนำระบบการจัดการที่เรียกว่า Best Buy System มาใช้ในงานจัดซื้อ โดยผู้จำหน่าย (Supplier) แต่ละรายจะใส่ข้อมูลราคาสินค้าของตนลงในเว็บไซต์ทำให้โรงแรมสามารถเปรียบเทียบราคาของผู้จำหน่ายแต่ละรายและตรวจสอบราคาผ่านระบบกับราคาตลาดกลางของกระทรวงพาณิชย์ได้ ซึ่งเป็นการลดขั้นตอนการทำงาน ช่วยให้การงานสะดวกรวดเร็วและสามารถตรวจสอบได้

ในส่วนงานด้านการขายและการตลาด (Sales and Marketing) มีการใช้ระบบ Integrated Sales & Catering System ซึ่งเป็นระบบที่รวมห้องพัก ห้องประชุม จัดเลี้ยงทั้งหมดจัดเก็บไว้ในระบบออนไลน์ใช้งานผ่านระบบโทรศัพท์มือถือ ทำให้ทราบจำนวนห้องที่สามารถขายได้ทั้งในส่วนโรงแรมของตนและในเครือ ซึ่งช่วยในการช่วยเพิ่มยอดขาย (Maximize Revenue)

2) การใช้เทคโนโลยี Instant Guest Feedback ซึ่งแต่เดิมโรงแรมจะได้คำติชม (Feedback) ก็ต่อเมื่อลูกค้าเช็คเอาท์แล้ว ด้วยเทคโนโลยีสามารถอำนวยความสะดวกให้ลูกค้าสามารถให้คำติชมได้ตลอดเวลาตั้งแต่ก่อนการเข้าพัก ระหว่างพัก และหลังการเข้าพัก โดยใช้ระบบ QR Code ซึ่งนวัตกรรมดังกล่าวนี้จะช่วยให้โรงแรมสามารถแก้ไขปัญหาความไม่พอใจของลูกค้าได้อย่างทันท่วงที ทำให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจ และการใช้เทคโนโลยีนี้ยังเหมาะสมกับรูปแบบวิถีชีวิต (Lifestyle) ของคนยุคปัจจุบันที่ชอบการแบ่งปันข้อมูล (Sharing Information) ในโลกออนไลน์ [30]

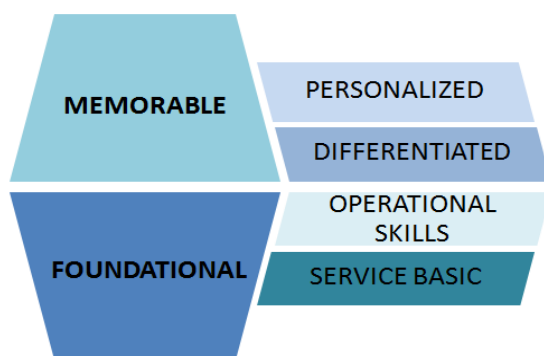
3) เทคโนโลยี Keyless Initiatives คือการเข้าพักที่ไม่ต้องใช้กุญแจ ซึ่งโรงแรมและรีสอร์ทหรูได้เปิดตัวบริการ SPG Keyless โดยลูกค้าสามารถใช้โทรศัพท์มือถือหรือนาฬิกา Apple Watch ในการเช็คอิน รับหมายเลขห้องและเป็นกุญแจห้องพัก โดยใช้ผ่านทางการดาวน์โหลดแอปพลิเคชันของโรงแรมซึ่งเป็นการอำนวยความสะดวก ความเป็นส่วนตัวและความปลอดภัยให้กับผู้เข้าพัก

จากตัวอย่างข้างต้นนี้ แสดงให้เห็นว่าการนำเทคโนโลยีมีส่วนร่วมในนวัตกรรมบริการนั้น ทำให้เกิดระบบการทำงานที่เป็นรูปแบบใหม่ที่ตอบโจทย์ความเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีของโลกปัจจุบันและสร้างความแตกต่างเพื่อตอบสนองวิถีชีวิตของคนรุ่นใหม่ในยุคดิจิทัล อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสร้างนวัตกรรมบริการจะทำให้ผู้ประกอบการสามารถสร้างข้อได้เปรียบทางการแข่งขัน แต่หากผู้ประกอบการนำเทคโนโลยีมาใช้เฉพาะในมุมมองของ ‘คุณค่าที่มอบให้’ แก่ลูกค้าเพียงอย่างเดียวโดยไม่ได้นิ่งถึงความต้องการที่แท้จริงของลูกค้าหรือนำเทคโนโลยีมาใช้มากเกินไปจนขาดซึ่งหลักสำคัญของงานบริการซึ่งมีความซับซ้อนในเชิง

จิตวิทยา นวัตกรรมดังกล่าวก็อาจส่งผลเสียได้ เนื่องจากลูกค้าบางคนหรือบางกลุ่มอาจไม่เหมาะกับสิ่งที่เป็นไฮเทค หรือการใช้เทคโนโลยีมากเกินไป เช่น กลุ่มลูกค้าสูงวัยที่วิถีชีวิตคุ้นเคยกับระบบที่ใช้แรงงานคน (Manual System) หรืออาจพึงพอใจในระดับที่ไม่ใช้เทคโนโลยีที่มากเกินไป [31] อีกทั้ง การนำเทคโนโลยีมาใช้อาจยังหมายถึงการลงทุนของผู้ประกอบการที่ต้องใช้เงินจำนวนมากอีกด้วย ดังนั้น การใช้นวัตกรรมบริการที่ใช้เทคโนโลยีควรต้องคำนึงถึง ‘คุณค่าที่ได้รับ’ ทั้งในส่วนของลูกค้าว่าตรงกับความต้องการหรือตอบโจทย์ลูกค้าได้หรือไม่ และผลต่อผู้ประกอบการในแง่ของคุณค่าเชิงเศรษฐกิจจากการลงทุนด้วย [32]

นวัตกรรมบริการที่ไม่ใช้เทคโนโลยี (Non-Technological Innovation) ดังที่กล่าวมาแล้วว่า การนำเทคโนโลยีมาใช้ในนวัตกรรมบริการนั้น อาจไม่สามารถตอบโจทย์ได้ทั้งหมด เนื่องจากงานบริการมีลักษณะเฉพาะที่ต้องอาศัยการปฏิสัมพันธ์ของคนเป็นแกนสำคัญ ดังนั้น นวัตกรรมบริการจะรวมถึงนวัตกรรมที่ไม่ใช้เทคโนโลยี (Non-Technological Innovation) กล่าวคือเป็นการสร้างนวัตกรรมที่เกิดขึ้นโดยผ่านกระบวนการทางความคิด (Innovation through Thinking Process) ซึ่งถือได้ว่าเป็นทั้งส่วนเสริม (Supplement) และส่วนเติมเต็ม (Complement) ที่จะทำให้นวัตกรรมบริการสมบูรณ์ยิ่งขึ้น [33] โดยนวัตกรรมที่ไม่ใช้เทคโนโลยีนี้จะเป็นการนำความคิดสร้างสรรค์มาใช้ในการสร้างหรือปรับปรุงวิธีการทำงานแบบใหม่ในองค์กรรวมถึงการตลาดรูปแบบใหม่ [34] ดังตัวอย่างกรณีศึกษาของโรงแรมและรีสอร์ทเครือสทารวูด ในด้านวิธีการทำงานโดยนำนวัตกรรมทางความคิดมาสร้างสรรค์ผ่านกระบวนการที่เรียกว่า Operational Excellent ซึ่งเป็นการปรับปรุงกระบวนการทำงาน จัดระบบการทำงานของตนเองให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นเพื่อเพิ่มผลิตผลและคุณค่า (Maximize Productivity and Value) โดยใช้ทรัพยากรให้น้อยลง อาทิ การออกแบบและจัดกระบวนการเทคนิคการทำงาน ตัดกระบวนการที่ไม่จำเป็นเพื่อลดเวลาทำงานในแต่ละอย่างให้สั้นลงและสามารถทำงานได้รวดเร็วขึ้น ทำให้สามารถเพิ่มคุณค่าในการบริการให้กับลูกค้าได้มากขึ้น ซึ่งส่งผลให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจมากขึ้น

Starwood's Service Model อธิบายว่า การออกแบบตลาดรูปแบบใหม่ โดยการสร้าง Brand Management เพื่อสร้างการรับรู้คุณค่าการส่งมอบบริการที่แตกต่างให้ลูกค้าเกิดความประทับใจและนำไปสู่ความจงรักภักดีเหนือเหตุผล โดยมีจุดขายคือเน้นการให้บริการที่เป็นส่วนตัว (Customer Loyalty Through Personalization) ผ่านทางแบบจำลองการบริการที่เรียกว่า Service Model: Loyalty Beyond Reason เพื่อให้เข้าถึงการบริการที่เป็นส่วนตัว ซึ่งแสดงดังรูปที่ 1

รูปที่ 1 แบบจำลองการบริการที่นำสู่ความจงรักภักดีเหนือเหตุผล

ที่มา: Starwood's Service Model

จากรูปที่ 1 สามารถอธิบายได้ว่า ในการสร้างความจงรักภักดีเหนือเหตุผลนั้นมาจาก (1) พื้นฐาน (Foundation) ได้แก่ พื้นฐานการบริการ (Service Basic) เช่น การเช็กอินที่สะดวกรวดเร็วไม่ผิดพลาด และทักษะการปฏิบัติงาน (Operational Skills) ซึ่งพื้นฐาน (Foundation) นี้เป็นสิ่งที่ลูกค้าคาดหวังแต่สิ่งนี้ไม่ยังสามารถสร้างความแตกต่างเอาชนะคู่แข่งได้ ฉะนั้น การที่องค์กรจะสร้างนวัตกรรมบริการที่ส่งผลมายังผลตอบแทนของการลงทุน (Return of Investment) หรือสร้างคุณค่าในงานบริการ องค์กรจำเป็นต้องยกระดับไปสู่ (2) การบริการที่น่าจดจำ (Memorable) ซึ่งการที่จะบ่งชี้ได้ว่าเป็นการบริการที่น่าจดจำนั้น จะต้องประกอบไปด้วยการสร้างให้มีความรู้สึกที่แตกต่าง (Differentiated) เช่น โรงแรมเวสตินเป็นโรงแรมมีจุดขายที่แตกต่างในเรื่องของเตียงภายใต้แนวคิด Quality of Sleep ที่เกิดจากแนวคิดนวัตกรรมการสร้างสรรคจากสิ่งที่มีอยู่แล้วทำให้โดดเด่นขึ้นมาโดยมีการทำวิจัยเรื่องเตียงอย่างจริงจัง ซึ่งต่อมาได้รับการยอมรับประสบความสำเร็จเป็นที่พึงพอใจของลูกค้า ทำให้คู่แข่งเริ่มหันมามองและคิดลอกเลียนแบบแต่ไม่สำเร็จเนื่องจากไม่สามารถตามทันนวัตกรรมที่โรงแรมเวสตินได้ทำไว้ก่อนหน้าได้ ซึ่งสิ่งนี้ต้องอาศัยทุน เวลา และประสบการณ์ในการเรียนรู้ (Learning Curve) ดังนั้นจึงทำให้โรงแรมเวสตินกลายเป็นผู้นำที่ไม่มีผู้ใดสามารถแข่งขันในเรื่องดังกล่าวได้ นอกจากนี้การบริการที่น่าจดจำจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยการบริการที่เป็นส่วนตัว (Personalized) โรงแรมและรีสอร์ทหรูหรือสตาร์วู๊ดมีแนวคิดการบริการเรียกว่า Trip Persona ซึ่งหมายถึงว่าทุกเที่ยวการเดินทางนั้นมีความแตกต่าง และลูกค้าแต่ละคนย่อมมีความแตกต่างกันในทุกเที่ยวการเดินทาง กล่าวคือในการบริการไม่ควรยึดบรรทัดฐานในการตัดสินใจกับสิ่งใด แต่ควรพิจารณาจากปัจจัยแวดล้อมของลูกค้าคนนั้น เนื่องจากในแต่ละเที่ยวการเดินทางความต้องการของลูกค้าอาจเปลี่ยนแปลงได้ทุกช่วงเวลา ดังนั้นในการบริการที่จะทำให้เกิดความน่าจดจำให้แก่ลูกค้าควรเข้าใจและพิจารณาถึง Trip Persona ของลูกค้าแต่ละคน จะทำให้สามารถส่งมอบคุณค่าประสบการณ์การบริการที่เป็นส่วนตัวและน่าจดจำให้แก่ลูกค้าได้ [35]

ทั้งนี้ การสร้างนวัตกรรมบริการจะสามารถประสบความสำเร็จได้จะต้องอาศัย ‘พนักงาน’ ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในงานบริการในฐานะเป็นกลไกหลักของการสร้างและส่งมอบคุณค่าการบริการให้แก่ลูกค้า ในปัจจุบัน หลายโรงแรมหันมาให้ความสำคัญกับแนวคิดการสร้างนวัตกรรมในการสร้างคนในองค์กร โดยการหา นวัตกรรมใหม่ ๆ หรือวิธีการใหม่ ๆ ในการพัฒนาคนโดยผ่านทาง การฝึกอบรมและการพัฒนา การสร้างแรงจูงใจในการทำงาน เป็นต้น ดังตัวอย่างของโรงแรมแมนดาริน โอเรียนเต็ล กรุงเทพฯ ที่ได้มีการลงทุนทำ ‘โรงแรม พนักงาน’ ชื่อว่า ‘O-ZONE’ ซ่อนอยู่ภายในโรงแรม เป็นแห่งแรกของเอเชียเพื่อสร้างสรรค์เป็นต้นแบบสวัสดิการ สังคมแห่งความสุขของพนักงาน เพื่อให้เกิดความสมดุลของการทำงานและชีวิต (Work Life Balance) โดยมองว่าความสุขของพนักงานจะส่งผลต่อความสุขในการทำงาน การให้บริการแก่ลูกค้าและความคิดสร้างสรรค์ใหม่ๆ ในการทำงาน ซึ่งผลจากงานวิจัยสนับสนุนว่านวัตกรรมดังกล่าวส่งผลต่อพฤติกรรมเชิงบวกของในเรื่องการพัฒนาตนเอง แรงจูงใจในการทำงาน ความพึงพอใจในงาน และการคงอยู่ของบุคลากร [36] ซึ่งสิ่งนี้ถือเป็นการสร้าง นวัตกรรมทางการตลาดรูปแบบใหม่อย่างยั่งยืนในแง่ของการสร้างคุณค่าและส่งมอบคุณค่ากับพนักงานในฐานะ ผู้ให้บริการซึ่งผลที่ได้รับจะส่งผลเชิงบวกกลับมาสู่รับบริการหรือลูกค้าและเจ้าของกิจการ

จะเห็นได้ว่านวัตกรรมบริการที่ไม่ใช้เทคโนโลยี (Non-Technological Innovation) เป็นนวัตกรรมที่ใช้ เงินลงทุนน้อยกว่าเมื่อเทียบกับนวัตกรรมบริการที่ใช้เทคโนโลยี (Technological Innovation) และสามารถ เกิดขึ้นได้ในหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบของนวัตกรรมการตลาด (Marketing Innovation) เช่น รูปแบบ ธุรกิจแบบใหม่ (New Business Model) หรือการตลาดที่อาศัยแนวคิดของการร่วมสร้างคุณค่าร่วม (Value Co-

creation) ระหว่างผู้ให้บริการกับลูกค้า รูปแบบนวัตกรรมกระบวนการ (Process Innovation) เช่น การปรับปรุงหรือพัฒนากระบวนการทำงานแบบใหม่ภายในองค์กร กระบวนการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ในองค์กร กระบวนการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างลูกค้ากับองค์กร หรือรูปแบบนวัตกรรมผลิตภัณฑ์และการบริการ (Product & Service Innovation) เช่น การสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์หรือการบริการแบบใหม่ที่อยู่บนฐานคิดของการสร้างสรรค์ เป็นต้น ซึ่งขึ้นอยู่กับว่าแต่ละองค์กรมีฐานทรัพยากรและมีกระบวนการออกแบบความคิดสร้างสรรค์อย่างไร

บทสรุป

ท่ามกลางบริบทของโลกที่เปลี่ยนแปลงไปและการแข่งขันของธุรกิจโรงแรมที่เข้มข้นหนักหน่วงที่แตกต่างจากในอดีต การที่ธุรกิจโรงแรมจะสามารถอยู่รอดและคงความสามารถในการแข่งขันไว้ได้อย่างยั่งยืนยาวนานนั้น “นวัตกรรมบริการ” เป็นคำตอบสำคัญให้กับโจทย์ในปัจจุบันและอนาคตของโลกธุรกิจการแข่งขัน นวัตกรรมมีความสำคัญยิ่งในการสร้างศักยภาพการแข่งขันให้กับองค์กรธุรกิจ ทั้งนี้ความได้เปรียบเชิงประสิทธิภาพของการดำเนินงานขององค์กรกลายเป็นเพียงข้อกำหนดพื้นฐานของการประกอบธุรกิจ ดังนั้น สิ่งที่มีความสำคัญที่จะสามารถสร้างความได้เปรียบในเชิงการแข่งขันคือการสร้างความแตกต่างในผลิตภัณฑ์หรือการบริการที่ทำให้ลูกค้าได้รับความพึงพอใจที่ได้รับจากคุณค่าทั้งทางเศรษฐกิจ วรรคประโยชน์และอารมณ์ มากกว่าจะคำนึงถึงเพียงแค่ราคาหรือต้นทุนที่เกิดขึ้น

จากการศึกษาแนวคิดและตัวอย่างการสร้างคุณค่าด้วยนวัตกรรมบริการสามารถกล่าวได้ว่า นวัตกรรมบริการที่องค์กรธุรกิจโรงแรมใช้แบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่ นวัตกรรมบริการที่ใช้เทคโนโลยี (Technological Innovation) และนวัตกรรมบริการที่ไม่ใช้เทคโนโลยี (Non-Technological Innovation) โดยนวัตกรรมบริการที่ใช้เทคโนโลยี (Technological Innovation) เป็นการสร้างสรรค์สิ่งใหม่โดยใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการสร้างการบริการให้มีความทันสมัยและแปลกใหม่ เปลี่ยนโฉมหน้าทางธุรกิจเป็นไปในรูปแบบของ High-tech ซึ่งถือได้ว่าเป็นนวัตกรรมที่มีระดับความใหม่ที่ส่งผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการให้บริการแตกต่างจากแบบดั้งเดิมอย่างสิ้นเชิง ที่เรียกว่า Radical Innovation [37] ขณะที่นวัตกรรมที่ไม่ใช้เทคโนโลยี (Non-Technological Innovation) นั้นเป็นนวัตกรรมในลักษณะค่อยเป็นค่อยไปโดยผ่านกระบวนการทางออกแบบความคิด (Design Thinking Process) โดยพัฒนาจากพื้นฐานแนวคิด ผลิตภัณฑ์ กระบวนการทำงานที่มีอยู่เดิมหรือจากมุมมองฐานทรัพยากรขององค์กรมีอยู่ (Resource based View) แล้วนำมาปรับปรุงพัฒนาต่อยอดให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น เป็นในลักษณะค่อยเป็นค่อยไป หรือ Incremental Innovation [38] ทั้งนี้จากงานวิจัยของ Aboal and Garda (2016) พบว่าทั้งนวัตกรรมบริการที่ใช้เทคโนโลยี (Technological Innovation) และนวัตกรรมที่ไม่ใช้เทคโนโลยี (Non-Technological Innovation) ล้วนส่งผลทางบวกที่เอื้อต่อประโยชน์ขององค์กรที่จะได้รับจากการให้บริการ อย่างไรก็ตาม ข้อค้นพบได้ระบุว่าสำหรับงานด้านการบริการ นวัตกรรมที่ไม่ใช้เทคโนโลยี (Non-Technological Innovation) จะมีบทบาทสำคัญกว่านวัตกรรมบริการที่ใช้เทคโนโลยี (Technological Innovation) ในการที่จะส่งผลต่อความประโยชน์และความสำเร็จขององค์กรด้วยว่านวัตกรรมที่ไม่ใช้เทคโนโลยี (Non-Technological Innovation) เกิดจากกระบวนการออกแบบความคิดสร้างสรรค์ที่มาจาก ‘คน’ ซึ่งมีพื้นฐานการคิดมาจากความต้องการที่จะเข้าใจพฤติกรรม ความต้องการของลูกค้า สร้างสรรค์ปรับปรุงกระบวนการทำงานต่างๆ ผลิตภัณฑ์และการบริการใหม่ ๆ โดยพิจารณาจากฐานทรัพยากรที่องค์กรมีและสิ่งที้องค์กรเป็นอยู่ให้ดีขึ้นและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นซึ่งสามารถทำให้เกิดความยั่งยืน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระบวนการส่งมอบคุณค่านั้น เป็นการ

ดำเนินการโดยผ่านทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลซึ่งเป็นหัวใจหลักของงานบริการที่เน้นเรื่อง High-touch หรือ Human touch เป็นสำคัญ อย่างไรก็ตาม แนวทางในการสร้างนวัตกรรมการบริการให้ประสบความสำเร็จนั้น จำเป็นต้องอาศัย 1) การสร้างความสมดุลกันระหว่างการบริการที่เน้นการใช้เทคโนโลยี (Technological Innovation) และไม่ใช่เทคโนโลยี (Non-Technological Innovation) หรือ High-tech กับ High-touch โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะต้องคงไว้ซึ่งหัวใจของการบริการ 2) นวัตกรรมการบริการจะต้องคำนึงถึงความต้องการของลูกค้าเป็นสำคัญซึ่งผู้ประกอบการจะต้องสามารถตอบโจทย์ของลูกค้าหรือทราบคุณค่าที่ลูกค้าต้องการ เพื่อให้ ‘คุณค่าที่มอบให้’ มีคุณค่าเพียงพอสำหรับลูกค้า หากไม่แล้วนวัตกรรมดังกล่าวจะไม่สามารถประสบความสำเร็จได้เลย รวมถึงการคำนึง ‘คุณค่าที่ได้รับ’ ในประโยชน์เชิงเศรษฐกิจของผู้ประกอบการด้วยเช่นกัน 3) ระดับของการสร้างนวัตกรรมควรขึ้นอยู่กับศักยภาพและความสามารถของผู้ประกอบการและองค์กรเป็นสำคัญ ซึ่งแนวคิดของการสร้างนวัตกรรมนั้น ไม่จำเป็นต้องเป็นการสร้างสิ่งใหม่เท่านั้น แต่หมายความว่ารวมถึงการใช้นวัตกรรมทางความคิดในการปรับจากสิ่งที่มีอยู่เดิมให้มีประสิทธิภาพดีขึ้น ซึ่งผู้ประกอบการอาจไม่จำเป็นต้องลงทุนอย่างมากกับการสร้างสิ่งใหม่หรือแตกต่างโดยสิ้นเชิง แต่สามารถพิจารณาจากฐานทรัพยากรที่ตนเองมีแล้วนำมาปรับเสริมหรือต่อยอดให้ธุรกิจมีความเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นได้เช่นกัน ทั้งนี้ 4) การที่องค์กรมีกลยุทธ์ที่ดีในการพัฒนาศักยภาพพนักงานนับเป็นตัวแปรสำคัญสำคัญในการสร้างสรรค์ความคิดใหม่ๆ การรักษาและพัฒนามาตรฐานคุณภาพการบริการ ซึ่งจะทำให้ลูกค้าเกิดความประทับใจและมาใช้บริการอย่างต่อเนื่อง ซึ่งแนวทางที่ได้กล่าวมานี้จะทำให้เห็นนวัตกรรมการบริการในธุรกิจโรงแรมและการบริการเกิดความสำเร็จที่จะก่อเกิดข้อได้เปรียบทางการแข่งขันและการเติบโตอย่างมั่นคง

เอกสารอ้างอิง

- [1] World Tourism Organization. “UNWTO Tourism Highlights 2016 Editions”. Madrid Spain: World Tourism Organization., 2016.
- [2] กระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา, ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ.2558-2560. กรุงเทพฯ: กระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา.2558
- [3] ฐานเศรษฐกิจ. 2559 (2 มีนาคม), “ปี’59 ธุรกิจโรงแรมเติบโตร้อยละ 4.7-6.0 การลงทุนต่างจังหวัดขยายตัว”. [Online]. Available: <http://www.thansettakij.com/2016/03/02/34817> [Accessed: 15 พฤศจิกายน 2559].
- [4] ศูนย์วิจัยกสิกรไทย, “SME พร้อมปรับกลยุทธ์รับมือการแข่งขันสูงของธุรกิจโรงแรม”. [Online]. Available: <http://www.kasikornbank.com/TH/SME/KSMEKnowledge> [Accessed: 1 พฤศจิกายน 2559].
- [5] ผู้จัดการออนไลน์, “ซี.พี.แลนด์ฯ ลุยธุรกิจโรงแรม ชิงเค้กโลว์คอสต์โฮเทล ปตท.ยันไม่ล้มแผนปักธงในยุโรป”. [Online]. Available: <http://www.manager.co.th/iBizChannel/ViewNews.aspx?NewsID= 9590000065103> [Accessed: 15 พฤศจิกายน 2559].
- [6] Sanjeev, G., & Randyopadhyay., R., “Innovations in the Indian hospitality industry: an overview”. Worldwide Hospitality and Tourism Themes, 8, pp. 408-415, 2016.
- [7] Hauser, J., Tellis, G., & Sun, Y., “Hospitality teams: Knowledge sharing and service innovation performance”. Tourism Management, 30, pp. 41-50, 2009.

- [8] Mansury, M.A., & Love, J.H., “Innovation, productivity and growth in US business service: A firm-level analysis”. *Technovation*, 28, pp. 52-62, 2008.
- [9] Drejer, I., “Identify innovation in survey of services: A Schumpeterian perspective”. *Research Policy*, 33(3) pp. 551-562, 2004.
- [10] Chen, Y.G., Chen, Z., Ho, J.C. & Lee, C., “In-depth Tourism’s Influences on service innovation”. *International Journal of Culture, Tourism and Hospitality Research*, 3(4), pp.326-336, 2009.
- [11] Droege, H., Heldebrand, D., & Forcada, M.A.H., “Innovation in services: present findings, and future pathways”. *Journal of Service Management*, 20(2), pp. 131-155, 2009.
- [12] Miozzo, M. & Soete, L., “Internationalization of services: a technological perspective”. *Technological Forecasting and Social Change*, 67(2/3), pp. 159-185, 2001.
- [13] Sundbo, J., Orifial-Sintes, F., & Sorensen, F., “The innovation behavior of tourism firms – Comparative studies of Denmark and Spain”. *Research Policy*, 36(1), pp. 88-106, 2007.
- [14] Den Hertog, P., “Knowledge-intensive business services as co-producers of innovation”. *International Journal of Innovation Management*, 4, pp. 491-528, 2000.
- [15] วลัยลักษณ์ รัตนวงศ์, ณัฐธิดา สุวรรณโณ และธีรศักดิ์ จินดาบท, “การวัดนวัตกรรมบริการของธุรกิจท่องเที่ยวไทย: วิสาหกิจขนาดกลางและย่อม”. *วารสารวิทยาการจัดการ*, ปีที่ 31, ฉบับที่ 1, มกราคม-มิถุนายน, 2557.
- [16] Melton, H., & Hartline, M.D., “Customer and employee co-creation of radical service innovation”. *Journal of Service Marketing*, 29(2), pp. 112-123, 2015.
- [17] Kotler, P., Bowen, J., & Maken, J., *Marketing for hospitality and tourism*, Upper Saddle River, NJ. Prentice Hall, 2006.
- [18] Ottenbacher, M., “Innovation management in the hospitality industry: Different strategies for achieving success”. *Journal of Hospitality & Tourism Research*, 31(4), pp. 431-454, 2007.
- [19] OECD, “Service innovation and non-technological innovation”. *OECD Science, Technology and Industry Outlook 2012*, pp. 167-169, 2012.
- [20] กวีวุฒิ เต็มภูวภัทร, “นักวางแผนกลยุทธ์องค์กร”, บริษัท ปตท.สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน), บรรยาย, 8 พฤศจิกายน 2559.
- [21] Travel Weekly Asia. “The Age of Great Change” [Online]. Available: <http://www.travelweekly-asia.com/Travel-News/The-Age-of-Great-Change>. [Accessed: June 1, 2014].
- [22] OCDE., *The Emerging Middle Class in Developing Countries*, OCDE, Paris, 2010.
- [23] Sharma, D. “Enhancing customer experience using technological innovations: A study of the Indian hotel industry”. *Worldwide Hospitality and Tourism Themes*, 8(4), pp.469-480, 2016.
- [24] Ottenbacher, M., & Gnoth, J. “How to Develop Successful Hospitality Innovation”. *Cornell Hotel and Restaurant Administration Quarterly*, 46(2), pp. 205-222, 2005

- [25] Leavy, B. “Value pioneering – How to Discover Your Own “Blue Ocean”: Interview with W. Chan Kim and Renee Mauborgne”. *Strategy & Leadership*, 33(6), pp. 13-20, 2005.
- [26] Gupta, S., & Lehmann, D.R., *Managing Customers as Investments: The Strategic Value of Customer in the Long Run*. Upper Saddle River, NJ, USA: Wharton School. Publishing, 2005.
- [27] Parasuraman, A., Zeithaml, V.A., & Berry, L.. “A conceptual model of service quality and its implication for future research”. *Journal of Marketing*, 49(4), pp. 899-929, 1985
- [28] Lo, A.S., Stalcup, L.D., & Lee, A.”Customer Relationship Management for Hotels in Honk Kong”. *In-ternational Journal of Contemporary Hospitality Management*, 22(2), pp. 139-159, 2010.
- [29]ENZ, C.A. “Strategies for the Implementation of Service Innovations”. *Cornell Hospitality Quarterly*, 53(3), pp. 187-195, 2012.
- [30] Stutzman, F. “An Evaluation of Identity-Sharing Behavior in Social Network Communities”. *International Digital and Media Arts Journal*, 3(1), pp. 10-18, 2006.
- [31] Mungall, A., & Labben, T.G. “Hotel offer adjustments for senior citizen guests: perception of Swiss hoteliers”. *In Advances in Hospitality and Leisure*. Published online: 09 Mar 2015, pp. 223-239, 2009.
- [32] Melterm, C., & Tahir, A. “Does the importance of hotel attributes differ for senior tourists?”. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 26(4), pp. 610-628, 2014.
- [33] Schumpeter, J.A., *The Theory of Economic Development: An Inquiry into Profit, Capital, Credit, Interest and the Business Cycle*, Harvard University Press, Cambridge, MA., 1934.
- [34] Schmidt, T., & Rammer, C. (2007). “Non-Technological and Technological Innovation: Strange Bedfellows?” [Online]. Available: <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.1010301>
- [35] Leaders Magazine. “An Interview with Ed Baten, General Manager” [Online]. Available: http://www.leadersmag.com/issues/2016.1_Jan/Hospitality/LEADERS-Baten-Bunce-Maggi-W-Hotels.html [Accessed : Jan 1, 2016).
- [36] Lewis, R. A., & Mottier, E. M., “A “hotel within a hotel” in Bangkok. *Emerging Markets Case Studies Collection*”. Retrieved November 20, 2016, from Emerald database, 2012.
- [37] Smith, D., *Exploring Innovation*. Berkshire: McGraw-Hill Education, 2006.
- [38] Subramanian, N., Gunasekaran, A., & Gao, Y. “Innovative service satisfaction and customer promotion behavior in the Chinese budget hotel: an empirical study”. *Int. J. Production Economics*, 171, pp.201-210, 2016.

รูปแบบการพัฒนาคุณธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนโรงเรียนเทศบาล
สังกัดกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์

The Model of Moral Development According to the Philosophy of the Sufficiency Economy of
Roi Kaen Sarasin Provincial Cluster's Municipal Students

ธีระพล ยันตะบุศย์¹

Teerapol Yuntabut

จำเนียร พลหาญ²

Chumnian Pollaharn

อุรสา พรหมทา²

U-rasa Promtha

¹นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม (การบริหารจัดการการศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

E-mail: Teeraphon.Yantabut2515@gmail.com

²ผศ.ดร.อาจารย์ที่ปรึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Received: March 2, 2020

Revised: April 10, 2020

Accepted: April 17, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ และแนวทางการพัฒนาคุณธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนเทศบาล สังกัดกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ (2) สร้างรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนเทศบาล สังกัดกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ศึกษาฐานโรงเรียนต้นแบบการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณธรรม จำนวน 2 แห่ง สังกะยะเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 14 แหล่งความรู้ และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างผลการศึกษาเอกสารและผลการถอดบทเรียนการศึกษาฐาน โดยมีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) แบบประเมินเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบบริบทการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า (1) คุณธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนเทศบาล สังกัดกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ มีจำนวน 5 องค์ประกอบ 19 ตัวบ่งชี้ ดังนี้ คือ องค์ประกอบที่ 1 ความซื่อสัตย์สุจริต มี 4 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 2 ความเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ แบ่งปัน มี 4 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 3 ความมีสติ มี 4 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 4 ความอดทนอดกลั้น มี 3 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 5 ความพอเพียง พอประมาณ มี 4 ตัวบ่งชี้ (2) รูปแบบการพัฒนาคุณธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนเทศบาล สังกัดกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ มีลักษณะเป็นแผนภูมิโครงสร้างที่สัมพันธ์กันใน 6 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการและเหตุผล 2) วัตถุประสงค์ 3) คุณธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน 4) แนวทางการพัฒนาคุณธรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน มี 7 กิจกรรมขับเคลื่อน และ 1 กิจกรรมสนับสนุน 5) สื่อการเรียนรู้ และ 6) การวัดและประเมินผล และผลการประเมินรูปแบบ พบว่า รูปแบบการพัฒนาคุณธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนเทศบาล สังกัดกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก และมีความเป็นไปได้โดยรวม อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: คุณธรรม ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การพัฒนารูปแบบ

Abstract

The objectives of this research are to (1) study the factors, indicators, and guidelines for moral development of Roi Kaen Sarasin provincial cluster's municipal students in accordance with the philosophy of sufficiency economy and (2) develop a model to attain improvement of moral development of the said group of students under the philosophy of sufficiency economy. The research was conducted using Research and Development methodology. The methodology included: (1) visiting two pilot schools with best practice in promoting moral development education and (2) conducting in-depth literature review from 14 different sources in relation to moral code following the philosophy of sufficiency economy. Consequently, the aforementioned research was further assessed using different techniques to determine conformity and key takeaways. The techniques compose of a 5-level rating scale questionnaire, an evaluation form with 5 level rating scales, and a Rubric scoring. After obtaining the data, the researcher then conducted both quantitative and qualitative data analysis and interpreted using the statistical measures of percentage, mean, and standard deviation.

The results of the study are as follow. Firstly, moral code according to the philosophy of the sufficiency economy of Roi Kaen Sarasin provincial cluster's municipal students can be categorized into 5 factors and 19 indicators as the sub-level of the 5 factors: (1) Honesty with 4 indicators (2) Generosity with 4 indicators (3) Consciousness with 4 indicators (4) Tolerance with 3 indicators and (5) Sufficiency with 4 indicators. Secondly, the model of moral development according to the philosophy of the sufficiency economy of Roi Kaen Sarasin provincial cluster's municipal students can be structurally related and formed by 6 components: (1) The principle and reason (2) Objectives (3) Morality in accordance with the philosophy of the sufficiency economy of the students (4) The guidelines for the moral development according to the philosophy of the sufficiency economy of the students consisting with 7 driven activities and 1 supporting activities (5) Learning media and (6) Measurement and Evaluation including the model evaluation results indicated that the model of moral development according to the philosophy of the sufficiency economy of Roi Kaen Sarasin provincial cluster's municipal students is, in general, the appropriateness and the possibility are at a high level.

Key words: Morality, Philosophy of Sufficiency Economy, Model Development

บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 - 2564) เป็นแผนที่ยึดเอาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการ การพัฒนาในทุกมิติอย่างสมดุลผสมผสาน มีความพอประมาณ และมีระบบภูมิคุ้มกัน และการบริหารจัดการความเสี่ยงที่ดี ซึ่งเป็นเงื่อนไขจำเป็นสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยมุ่งเน้นการพัฒนาคนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์ สังคมไทยเป็นสังคมคุณภาพ สร้างโอกาสและมีที่ยืนให้กับทุกคนในสังคมได้ดำเนินชีวิตที่ดีมีความสุขและอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์ ในขณะที่ระบบเศรษฐกิจของประเทศก็เจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง

มีคุณภาพ และมีเสถียรภาพ การกระจายความมั่งคั่งอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม เป็นการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รักษาความหลากหลายทางชีวภาพ ชุมชนวิถีชีวิต ค่านิยม ประเพณีและวัฒนธรรม [1]

นอกจากนี้ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 ได้เสนอวิสัยทัศน์ไว้ว่า “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21” และกำหนดยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ ไว้ในยุทธศาสตร์ที่ 5 ให้จัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยมีเป้าหมายเพื่อให้คนทุกช่วงวัย มีจิตสำนึก รักสิ่งแวดล้อม มีคุณธรรม จริยธรรม และนำแนวคิดตามตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ นอกจากนี้ยังได้กำหนดตัวชี้วัดแห่งความสำเร็จของเป้าหมาย คือร้อยละของผู้เรียนทุกระดับการศึกษามีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความตระหนักในความสำคัญของการดำรงชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ความมีคุณธรรมจริยธรรม และการประยุกต์ใช้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตเพิ่มขึ้น [2]

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ การพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคน พัฒนาประเทศ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงประกอบด้วยคุณลักษณะ 3 ประการร่วมกัน ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี บนเงื่อนไขสำคัญ 3 ประการ คือ เงื่อนไขคุณธรรม เงื่อนไขหลักวิชา และเงื่อนไขชีวิต [3]

กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานหลักในการพัฒนาคนและสร้างเยาวชนให้มีคุณภาพ ได้กำหนดนโยบายในการสร้างกระบวนการเรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาทเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง นโยบายด้านการศึกษาโดยนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษา สถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันทางศาสนา และองค์กรภาคส่วนต่าง ๆ ให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ตามเจตนารมณ์ของการปฏิรูปการศึกษา [4]

การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี บนพื้นฐานอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กแต่ละคนตามศักยภาพ ภายใต้บริบทสังคม วัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม [5] จากการศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการดูแลเด็กปฐมวัย กรมการปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า ปัญหาที่เป็นปัจจัยสำคัญคือ ทัศนคติ ความรู้ ความเข้าใจ และความต่อเนื่องของการดำรงตำแหน่งของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่เป็นอุปสรรคต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทำให้เกิดช่องว่างความแตกต่างของมาตรฐานการดูแลเด็กปฐมวัยในแต่ละแห่ง เนื่องจากการบริหารจัดการและการจัดสรรงบประมาณ ขึ้นอยู่กับผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เหตุปัจจัย ที่ทำให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่ได้ให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพราะยังขาดความรู้ความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิต อีกทั้งการสนับสนุนและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังอยู่ในลำดับรองจากโครงสร้างพื้นฐานอื่น ทำให้การพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีมาตรฐานน้อยกว่าการให้ความสำคัญในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน อย่างไรก็ตาม ยังมี

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบางแห่งที่ได้รับการส่งเสริมให้มีมาตรฐาน ด้วยปัจจัยในด้านผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีวิสัยทัศน์ ความรู้ความเข้าใจ ทำให้การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นไปอย่างดีเยี่ยมสูงเกินมาตรฐาน [6]

ด้านการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า มีโรงเรียนในสังกัด จำนวน 1,500 โรงเรียน มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 19,000 ศูนย์ [7] สังกัดกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์เป็นสังกัดกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง จัดตั้งขึ้นเพื่อส่งเสริมการบริหารงานแบบบูรณาการ เสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขัน และการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน มีด้วยกัน 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดขอนแก่น จังหวัดมหาสารคาม และจังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งมีโรงเรียนสังกัด จำนวน 143 โรงเรียน เป็นโรงเรียนสังกัดเทศบาล จำนวน 77 โรงเรียน [8] ซึ่งมีความแตกต่างในเรื่องศักยภาพ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งยังไม่สามารถจัดบริการสาธารณะที่มีศักยภาพ ด้วยข้อขัดข้องบางประการ และจากข้อมูลการศึกษาการปฏิบัติงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปี 2559 พบว่า ปัญหาด้านการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 5 อันดับแรก ได้แก่ บุคลากรขาดทักษะในการปฏิบัติงาน ความเข้าใจไม่สอดคล้องกัน อำนาจซ้ำซ้อนกับหน่วยงานอื่น และระเบียบไม่ครอบคลุมหรือล้าสมัย [7]

ปัญหาของประเทศไทยด้านโครงสร้างระบบเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการบริหารประเทศที่ขาดสมดุล ยังไม่สอดคล้องตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเท่าที่ควร เศรษฐกิจของประเทศต้องพึ่งพาภายนอกเป็นหลัก ไม่เข้มแข็งพร้อมรับการปรับตัวต่อภาวะความผันผวนจากโลกาภิวัตน์ มีปัญหาความเหลื่อมล้ำการกระจายรายได้ และผลประโยชน์จากการพัฒนา ขณะที่ภูมิคุ้มกันของสังคมไทยลดลงจากกระแสบริโภคนิยม เกิดความย่อหย่อนทางศีลธรรม คุณธรรมและจริยธรรมลดลง เช่นเดียวกับการให้คุณค่าศักดิ์ศรีความเป็นคนที่เสื่อมถอยลง ตลอดทั้งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ยังคงได้รับผลกระทบจากปัญหาขาดสมดุลระหว่างการใช้ประโยชน์กับการอนุรักษ์ฟื้นฟู ซึ่งนับเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ [4] ปัญหาด้านคุณธรรมที่เป็นปัญหาใหญ่ที่สุดของสังคมไทย คือ เรื่องความซื่อสัตย์สุจริต การทุจริตคอร์รัปชัน รองลงมาคือการเสียดสละ แบ่งปัน ขาดความมีน้ำใจ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวม และการขาดความสามัคคีปรองดอง รักใคร่กลมเกลียว เกิดความขัดแย้งในสังคม และประชาชนให้ความสำคัญกับการเร่งดำเนินกิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในประเทศเป็นเรื่องเร่งด่วนมากถึงมากที่สุด และหน่วยงานที่ควรจะมีบทบาทหลักในการดำเนินกิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในสังคมไทยมากที่สุด คือ สถาบันการศึกษาและหน่วยงานภาครัฐ [9]

จากเหตุผลและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น คุณธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำเป็นต้องปลูกฝังแก่เด็กและเยาวชนไทย โดยเฉพาะเด็กปฐมวัยซึ่งเป็นวัยเปิดกว้างแห่งการเรียนรู้อย่างเต็มที่ เพื่อสร้างให้เป็นคนดี มีคุณธรรม เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดี เป็นพลเมืองในการพัฒนาประเทศได้อย่างมีคุณภาพในอนาคต ผู้วิจัยจึงมีความสนใจทำวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนเทศบาลสังกัดกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ เพื่อศึกษาองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ และแนวทางการพัฒนาคุณธรรม ตามตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนเทศบาล สังกัดกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ และเพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมตามตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนเทศบาล สังกัดกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ ซึ่งผลการพัฒนา จะทำให้ได้รูปแบบการส่งเสริมคุณธรรมตามตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนเทศบาล ที่สอดคล้องกับบริบท ศักยภาพของโรงเรียนเทศบาล สามารถนำผลการพัฒนาไปปรับประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาศักยภาพของเด็กปฐมวัยสอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาของประเทศ ทำให้มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป

การดำเนินการวิจัย

แบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ และแนวทางการพัฒนาคุณธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนเทศบาล สังกัดกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนเทศบาล สังกัดกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ จำนวน 14 แหล่งข้อมูล และจากโรงเรียนต้นแบบที่เป็นแหล่งศึกษาแนวทางการจัดการศึกษา เพื่อส่งเสริมคุณธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 2 แห่ง โดยการใช้แบบบันทึกข้อมูลจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและแบบบันทึกการศึกษภาคสนาม (Field note) การศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบ สำหรับการสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้นำร่างที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบแก้ไข และให้ข้อเสนอแนะ แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความเหมาะสมด้านภาษา วิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างประเด็นกับวัตถุประสงค์ (Index Of Congruence : IOC) [10] โดยได้ทำการเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 15 - 30 พฤศจิกายน 2561 หลังจากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ องค์ประกอบ ตัวบ่งชี้การพัฒนาคุณธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้วยเทคนิค Matrix Chart วิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมคุณธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จากข้อมูลที่ได้จากแบบบันทึกภาคสนามด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ศึกษาสร้างข้อสรุปโดยหลักตรรกวิทยาเชิงอุปนัย (Induction) และวิเคราะห์ความสอดคล้องผลการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลจากการศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบ โดยการสังเคราะห์เนื้อหา (Content Synthesis) เพื่อให้ได้ประเด็นพิจารณา และแนวทางการพัฒนาคุณธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนเทศบาล สังกัดกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์

ระยะที่ 2 สร้างรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนเทศบาล สังกัดกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบ จาก 4 กลุ่ม กลุ่มละ 3 คน จำนวน 12 คน ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารจัดการศึกษาด้านหลักสูตรและการสอน ด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษาและด้านการเมืองปกครองส่วนท้องถิ่น ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น โดยมีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 2 ชนิด ได้แก่

1. แบบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อร่างรูปแบบการพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนเทศบาล สังกัดกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์
2. แบบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อคู่มือรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนเทศบาล สังกัดกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์

โดยผู้วิจัยได้นำร่างรูปแบบฯ ที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความชัดเจน ความเหมาะสม และให้ข้อเสนอแนะ ปรับปรุงแก้ไข ก่อนนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสม และความเป็นไปได้ และนำร่างแบบประเมินรูปแบบฯ ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสม ครบถ้วน สำหรับแบบสอบถามได้ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความเหมาะสมด้านภาษา วิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index Of Congruence : IOC) คัดเลือกข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60-1.00 [10]

ในส่วนของการสร้างและการหาคุณภาพของคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาคุณธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนเทศบาล สังกัดกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาแนวคิดการสร้างคู่มือ ศึกษาาร่างรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนเทศบาล สังกัดกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ เพื่อเป็นกรอบในการยกร่างคู่มือ
2. สร้างคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาคุณธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนเทศบาล สังกัดกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ มีจุดมุ่งหมายเพื่อใช้ประกอบการส่งเสริมคุณธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนเทศบาล สังกัดกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิดหลักการการสร้างคู่มือ จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ แล้ววิเคราะห์สาระสำคัญเกี่ยวกับรูปแบบฯ ที่พัฒนาขึ้น เพื่อกำหนดเป็นกรอบในการนำเสนอในคู่มือ
3. นำร่างคู่มือฯ ให้ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสม ครอบคลุม
4. นำร่างคู่มือฯ ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสม ครอบคลุม สำหรับแบบสอบถาม ได้ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความเหมาะสมด้านภาษา วิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index Of Congruence : IOC) คัดเลือกข้อ ที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60-1.00 [10]
5. ปรับปรุงร่างคู่มือฯ และจัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ของร่างรูปแบบฯ โดยการนำคะแนนที่ได้มาเทียบกับเกณฑ์การให้คะแนน และนำคะแนนที่ได้ไปคำนวณค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้ค่าเฉลี่ยที่ได้แปลความหมาย เลือกข้อที่มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป ส่วนข้อที่มีค่าน้อยกว่า 3.51 นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาอีกครั้ง เพื่อปรับแก้ให้มีความเหมาะสม
2. การวิเคราะห์ข้อคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อร่างรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนเทศบาล สังกัดกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ ด้วยวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยการตีความสร้างข้อสรุปโดยหลักตรรกวิทยาเชิงอุปนัย (Induction)
3. การวิเคราะห์ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของร่างคู่มือการประเมินร่างรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนเทศบาล สังกัดกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ โดยนำคะแนนที่ได้ มาเทียบกับเกณฑ์การให้คะแนน (1 – 5) และนำคะแนนที่ได้ไปคำนวณค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำค่าเฉลี่ยที่ได้แปลความหมาย เลือกข้อที่มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป ส่วนข้อที่มีค่าน้อยกว่า 3.51 นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาอีกครั้ง
4. การวิเคราะห์ข้อมูลข้อเสนอแนะผู้เชี่ยวชาญจากแบบสอบถามปลายเปิดแบบประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของร่างคู่มือการประเมินร่างรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนเทศบาล สังกัดกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วจัดหมวดหมู่ นำเสนอแบบความเรียง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อร่างรูปแบบฯ และความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อร่างคู่มือต่อรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ และแนวทางการพัฒนาคุณธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนเทศบาล สังกัดกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อนำไปใช้เป็นตัวบ่งชี้การพัฒนาคุณธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนเทศบาล สังกัดกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ ผลการสังเคราะห์ได้ดังแสดงตารางที่ 1

ตารางที่ 1 องค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ คุณธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้
1. ความซื่อสัตย์สุจริต	1. ไม่พูดปด 2. ไม่แย่ง หรือหยิบสิ่งของผู้อื่นมาเป็นของตน 3. ยอมรับผิดเมื่อตัวเองกระทำผิด 4. ปฏิบัติตามคำมั่นสัญญา
2. ความเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ แบ่งปัน	1. แสดงความเห็นใจ สงสาร ช่วยเหลือผู้อื่น และสัตว์ 2. แสดงความชื่นชม ยินดีกับเพื่อนและผู้อื่น 3. ให้ผู้อื่นยืมวัสดุ อุปกรณ์ ของใช้ ของเล่น 4. แบ่งปันสิ่งของ หรือบริจาคทรัพย์สิน สิ่งของให้แก่คนอื่น
3. ความมีสติ	1. ตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว 2. มุ่งมั่นในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย 3. ไม่ทะเลาะวิวาท ทำร้ายผู้อื่น 4. เลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย
4. ความอดทนอดกลั้น	1. ทำกิจกรรมประจำวันด้วยความตั้งใจ ด้วยความเข้มแข็ง ไม่ย่อท้อ 2. ไม่แสดงอาการโกรธเคือง หรือตอบโต้ผู้อื่นเมื่อโดนตำหนิ 3. ปฏิบัติตาม กฎ ระเบียบ กติกา ที่กำหนด
5. ความพอเพียง พอประมาณ	1. รับประทานอาหาร น้ำดื่ม ได้เหมาะสมพอกับความต้องการ 2. เลือกใช้สิ่งของที่มีความจำเป็น และมีประโยชน์ 3. เลือกรับข้อมูล ข่าวสารที่ดี มีประโยชน์ 4. ช่วยรักษาทรัพย์สินสมบัติ สิ่งของส่วนรวม

จากตารางที่ 1 พบว่า คุณธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน สังกัดกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ มีจำนวน 5 องค์ประกอบ 19 ตัวบ่งชี้

ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนเทศบาล สังกัดกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาคุณธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อนำไปใช้กร่างรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนเทศบาล สังกัดกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ ผลการสังเคราะห์ได้แนวทางการพัฒนาจำนวน 7 แนวทาง ได้แก่ 1) การเป็นแบบอย่างที่ดี 2) การอบรมสั่งสอน 3) การจัดกระบวนการเรียนรู้ 4) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 5) การจัดบรรยากาศและแหล่งเรียนรู้ 6) การลงมือปฏิบัติด้วยกระบวนการกลุ่มแบบร่วมมือ และ 7) การเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และชุมชน

2. รูปแบบการพัฒนาคุณธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนเทศบาล สังกัดกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์

รูปแบบการพัฒนาคุณธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนเทศบาล สังกัดกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ คุณธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน แนวทางการพัฒนาคุณธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน สื่อการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล

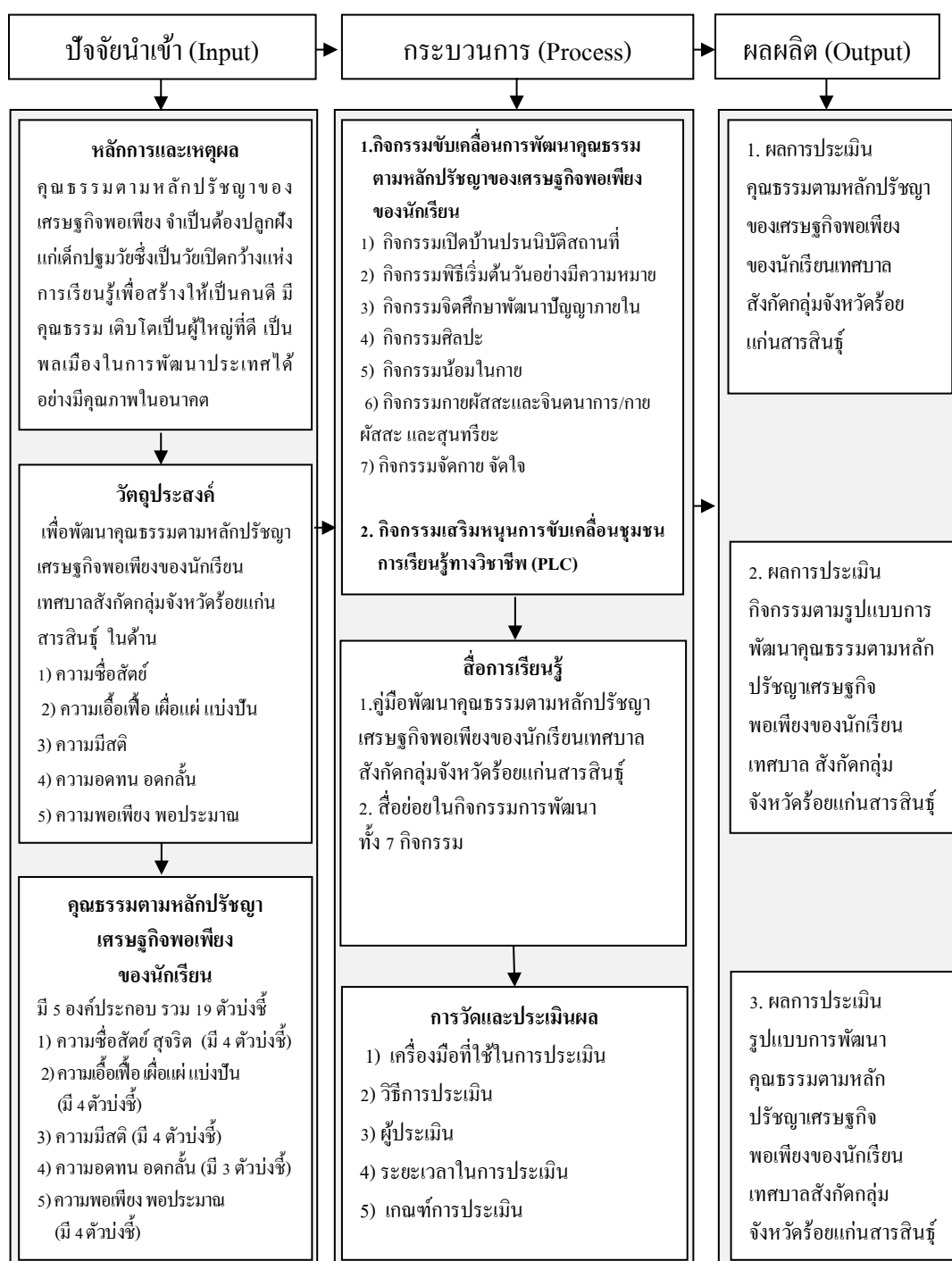
รูปแบบการพัฒนาคุณธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนเทศบาล สังกัดกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก และมีความเป็นไปได้โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.36, \sigma^2 = 0.53$)

ในการพัฒนารูปแบบการพัฒนาคุณธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนเทศบาล สังกัดกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ ได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จึงได้หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์องค์ประกอบ และตัวบ่งชี้คุณธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน เป็นปัจจัยนำเข้า (Input) และมีกระบวนการ (Process) การนำรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนเทศบาล สังกัดกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ไปใช้ เพื่อให้การพัฒนาคุณธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนเทศบาล สังกัดกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ ตัวบ่งชี้ และประเด็นพิจารณาที่กำหนด จึงกำหนดแนวทางการส่งเสริมคุณธรรม ออกเป็น 2 แนวทางดังนี้

1. กิจกรรมขับเคลื่อนการพัฒนาคุณธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน
 - 1) กิจกรรมเปิดบ้านปรนนิบัติสถานที่
 - 2) กิจกรรมพิธีเริ่มต้นวันอย่างมีความหมาย
 - 3) กิจกรรมจิตศึกษาพัฒนาปัญญาภายใน
 - 4) กิจกรรมศิลปะ
 - 5) กิจกรรมน้อมในกาย
 - 6) กิจกรรมกายผัสสะและจินตนาการ/กายผัสสะและสุนทรีย์
 - 7) กิจกรรมจัดกาย จัดใจ

2. กิจกรรมเสริมหนุนการขับเคลื่อนตามตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน โดยใช้กิจกรรมของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC)

ทั้งนี้ ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ มีสื่อการเรียนรู้เป็นคู่มือการพัฒนาคุณธรรมตามหลักธรรมของเศรษฐกิจพอเพียงฯ และสื่อย่อยในกิจกรรมการพัฒนาทั้ง 7 กิจกรรมข้างต้น เมื่อจัดกิจกรรมแล้วจะมีการวัดและประเมินผล การจัดกิจกรรม เพื่อให้ได้ผลผลิต (Output) คือ ผลการประเมินคุณธรรมตามหลักธรรมของเศรษฐกิจพอเพียงฯ ผลการประเมินกิจกรรมตามรูปแบบฯ และผลการประเมินรูปแบบ ดังแสดงในรูปที่ 1

รูปที่ 1 แสดงรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมตามตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนเทศบาล สังกัดกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์

วิจารณ์ผลการวิจัย

1. คุณธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน สังกัดกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ มีจำนวน 5 องค์ประกอบ 19 ตัวบ่งชี้ ดังที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้น ทั้งนี้เนื่องจาก คุณธรรมเป็นความรู้สึก คุณลักษณะ ความประพฤติในทางที่ดีในทางที่ชอบ เป็นสิ่งที่ควรประพฤติควรปฏิบัติ มีประโยชน์ต่อตนเองต่อผู้อื่น และต่อสังคม นอกจากนี้ความพอเพียงเป็นคุณลักษณะ 3 ประการ คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดี บนเงื่อนไข 2 ประการ คือ เงื่อนไขความรู้ ซึ่งต้องมีความรอบรู้วิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่าง รอบด้าน ความรอบคอบในการนำความรู้มาเชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ และ เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วยมีความตระหนักในคุณธรรมมีความซื่อสัตย์สุจริต มีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต ไม่โลภ ไม่ตระหนี่ จึงทำให้คุณธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีองค์ประกอบ และตัวบ่งชี้ที่สะท้อนพฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกมาให้สามารถวัดได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ สุเมธ ดันติเวชกุล [11] ที่นำเสนอไว้ว่าคุณธรรมตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล ความมีภูมิคุ้มกันที่ดี ความรอบรู้ ความรอบคอบ ความระมัดระวัง ความซื่อสัตย์ ความสุจริต ความขยัน ความอดทน ความมีสติปัญญา และการแบ่งปัน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ เกษม วัฒนชัย [12] ที่นำเสนอไว้ว่าสิ่งที่ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเน้นคือ การสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ ให้สำนึกคุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน อดกลั้นและอดออม ถือเป็นคุณธรรมที่เป็นสิ่งกำกับจิตใจและเป็นผลในทางพฤติกรรมในเรื่องความดี ความจริงและความงาม สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สายพันธ์ กลีบจ่อ [13] ที่ได้ทำการศึกษาการพัฒนาตัวชี้วัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนระดับประถมศึกษา พบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการอยู่อย่างพอเพียง มีองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ มีตัวบ่งชี้จำนวน 52 ตัวบ่งชี้ เรียงตามน้ำหนักองค์ประกอบจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ด้านความประหยัดและขยัน ด้านความมีเหตุผล และด้านความมีวินัยในตนเอง

2. รูปแบบการพัฒนาคุณธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนเทศบาล สังกัดกลุ่มจังหวัด ร้อยแก่นสารสินธุ์ มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ คุณธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน แนวทางการพัฒนาคุณธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน สื่อการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล เนื่องจากการดำเนินการเพื่อพัฒนาคุณธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน ต้องดำเนินงานอย่างมีระบบ จึงมีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง สัมพันธ์เชื่อมโยงกัน อย่างมีความหมาย องค์ประกอบดังกล่าวถูกนำไปใช้ตามสภาพจริงที่ตรงตามความต้องการของผู้ใช้รูปแบบ สอดคล้องกับแนวคิดของ รัตนะ บัวสนธิ์ [14] ที่ได้สรุปลักษณะรูปแบบที่แตกต่างกันไว้ 3 ลักษณะ คือ 1) แบบแผนภาพคล้ายหรือภาพร่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ยังไม่สมบูรณ์เหมือนของจริง 2) แบบแผนความสัมพันธ์ของตัวแปรหรือสมการทางคณิตศาสตร์ 3) แบบองค์ประกอบการทำงานของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และสอดคล้องกับแนวคิดของ เขียวดี รางชัยกุล วิบูลย์ศรี [15] ที่ได้นำเสนอไว้ว่า รูปแบบมีลักษณะ 4 ประการ ได้แก่ 1) เป็นการถ่ายทอดความคิดจินตนาการของบุคคลที่มีต่อปรากฏการณ์ใด ๆ เป็นโครงสร้างที่มีระบบระเบียบ สำหรับนำเสนอเพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจแนวคิดของเจ้าของรูปแบบได้โดยง่าย 2) โครงสร้างของรูปแบบจะเน้นเฉพาะตัวแปร องค์ประกอบ หรือสาระที่สำคัญ ๆ โดยรูปแบบต่าง ๆ ที่เข้าข่ายเป็นลักษณะของรูปแบบจะต้องเน้นสิ่งสำคัญเท่านั้น เพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ 3) ต้องมีการเชื่อมโยงต่อเนื่อง ระหว่างตัวแปร องค์ประกอบ หรือสาระสำคัญ โดยตัวแปร องค์ประกอบหรือสาระสำคัญ ต้องมี

การเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบ ง่ายต่อการเข้าใจโดยอาจใช้สัญลักษณ์ต่าง ๆ เพื่อให้รูปแบบมีความกระชับเท่าที่ จะทำได้ และ 4) รูปแบบไม่ใช่การบรรยายหรือพรรณนาอย่างยืดยาว โดยรูปแบบควรเป็นภาพแผนภูมิ สัญลักษณ์หรือแผนผังที่เข้าใจได้ด้วยการนำเสนอเพียงครั้งเดียว หรือน้อยครั้งที่สุด สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วัชร ปานภูมิ [16] ที่ได้ทำการวิจัยการพัฒนาแบบการจัดประสบการณ์การเล่นเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กปฐมวัย ผลการศึกษา พบว่ารูปแบบการจัดประสบการณ์การเล่นเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กปฐมวัยประกอบด้วย 1) แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐาน 2) วัตถุประสงค์ 3) ขั้นตอนการจัดประสบการณ์การเล่น 4) ระบบสังคม 5) หลักการตอบสนอง 6) ระบบสนับสนุน และมีขั้นตอนการจัดประสบการณ์ 3 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นเตรียมความพร้อม ประกอบด้วยกิจกรรมย่อยคือ กิจกรรมสร้างแรงจูงใจและกิจกรรมทบทวนประสบการณ์เดิม 2) ขั้นจัดประสบการณ์ ประกอบด้วยกิจกรรมย่อยคือ กิจกรรมเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่ กิจกรรมสรรค์สร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และกิจกรรมประมวลผลคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 3) ขั้นสรุปและประเมินผล ประกอบด้วยกิจกรรมย่อยคือกิจกรรมสรุปและประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และกิจกรรมสร้างเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษา องค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ และแนวทางการพัฒนาคุณธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนเทศบาล สังกัดกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์

1.1 คุณธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน สังกัดกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ มีจำนวน 5 องค์ประกอบ 19 ตัวบ่งชี้ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 ความซื่อสัตย์สุจริต มี 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ ไม่พูดปด ไม่แย่ง หรือหยิบสิ่งของผู้อื่นมาเป็นของตน ยอมรับผิดเมื่อตัวเองกระทำผิด และปฏิบัติตามคำมั่นสัญญา องค์ประกอบที่ 2 ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แบ่งปัน มี 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ แสดงความเห็นใจ สงสาร ช่วยเหลือผู้อื่น และสัตว์ แสดงความชื่นชม ยินดีกับเพื่อนและผู้อื่น ให้ผู้อื่นยิ้มแฉ่ง อุทิศของใช้ ของเล่น และแบ่งปันสิ่งของ หรือบริจาคทรัพย์สิน สิ่งของให้แก่คนอื่น องค์ประกอบที่ 3 ความมีสติ มี 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 4 ความอดทนอดกลั้น มี 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ ตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง รวดเร็วมุ่งมั่นในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย ไม่ทะเลาะวิวาท ทำร้ายผู้อื่น และ เลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย และองค์ประกอบที่ 5 ความพอเพียง พอประมาณ มี 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ รับประทานอาหาร น้ำดื่มได้เหมาะสมพอกับความต้องการ เลือกใช้สิ่งของที่มีความจำเป็น และมีประโยชน์ เลือกรับข้อมูลข่าวสารที่ดีมีประโยชน์และช่วยรักษาทรัพยากรสมบัติ สิ่งของส่วนรวม

1.2 แนวทางการพัฒนาคุณธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนเทศบาล สังกัดกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ จากการสังเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่ามี จำนวน 7 แนวทาง ได้แก่ 1) การเป็นแบบอย่างที่ดี 2) การอบรมสั่งสอน 3) การจัดกระบวนการเรียนรู้ 4) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 5) การจัดบรรยากาศและแหล่งเรียนรู้ 6) การลงมือปฏิบัติด้วยกระบวนการสังกัดกลุ่มแบบร่วมมือ และ 7) การเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และชุมชน

1.3 ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของแนวทางการพัฒนาคุณธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนเทศบาล สังกัดกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ ระหว่างผลการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับผลการศึกษาจากโรงเรียนต้นแบบ มีหลายกิจกรรม ดังนี้

1.3.1 กิจกรรมที่นำไปใช้จัดกิจกรรมเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดี ได้แก่ 1) กิจกรรมรับส่งนักเรียน 2) กิจกรรมหน้าเสาธง 3) กิจกรรมแต่งกายประจำวัน 4) กิจกรรมทำความสะอาดห้องเรียน/เขตรับผิดชอบ 5) กิจกรรม

คำมั่นสัญญา 6) กิจกรรมยิ้มไว้ ทักทายกัน และ 7) กิจกรรมรับประทานอาหารกลางวัน อาหารว่าง อาหารเสริม

1.3.2 กิจกรรมที่นำไปใช้ในการใช้ในการอบรมสั่งสอน ได้แก่ 1) กิจกรรมรับส่งนักเรียน 2) กิจกรรมอบรมหน้าเสาธง 3) กิจกรรมตื่นที่นอน เก็บที่นอน ล้างหน้า และคิมนม 4) กิจกรรมรับประทานอาหารกลางวัน อาหารว่าง อาหารเสริม 5) กิจกรรมแปรงฟัน และ 6) กิจกรรมใคร่ครวญก่อนกลับบ้าน

1.3.3 กิจกรรมที่นำไปใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ประกอบด้วย ได้แก่ กระบวนการเรียนรู้ ภายนอกอย่างธรรมชาติ กิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน (Project Approach) การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) กิจกรรมจิตศึกษา กระบวนการสอนตามแนวมอนเตสซอร์

1.3.4 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในการนำไปใช้เพื่อส่งเสริมคุณธรรมฯ ได้แก่ 1) กิจกรรมแนะแนว 2) กิจกรรมเยี่ยมบ้าน 3) กิจกรรมลูกเสือ 4) กิจกรรมทัศนศึกษา/ศึกษาแหล่งเรียนรู้ 5) กิจกรรมกีฬา 6) กิจกรรมค่ายวิชาการ และ 7) กิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ

1.3.5 กิจกรรมที่นำไปใช้ในการจัดบรรยากาศและแหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณธรรมฯ ได้แก่ 1) จัดมุมประสบการณ์ 2) กิจกรรมจิตศึกษา 3) จัดให้มีสนามเด็กเล่น ลานกีฬา ลานกิจกรรม 4) จัดให้มีห้องปฏิบัติการ/ศูนย์การเรียนรู้ 5) จัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวก และ 6) จัดบรรยากาศให้น่าดู น่าอยู่ น่าเรียนปลอดภัย

1.3.6 กิจกรรมที่นำไปใช้ให้นักเรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มแบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมคุณธรรมฯ ได้แก่ 1) กิจกรรมจิตศึกษา 2) กิจกรรมประจำวัน 3) กิจกรรมแสดงละคร บทบาทสมมติ 4) กิจกรรมทำความสะอาดห้องเรียน เขตรับผิดชอบ และ 5) กิจกรรมเกม

1.3.7 กิจกรรมที่นำไปใช้ในการส่งเสริมให้ผู้ปกครอง และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาคุณธรรมฯ ได้แก่ 1) พบปะผู้ปกครอง 2) ประชุมผู้ปกครอง 3) เยี่ยมบ้าน 4) กำหนดช่องทางการสื่อสารอย่างหลากหลาย 5) จัดกิจกรรมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม และ 6) นำนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน

2. ผลการสร้างรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนเทศบาลสังกัดกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์

2.1 รูปแบบการพัฒนาคุณธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนเทศบาลสังกัดกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ คุณธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน แนวทางการพัฒนาคุณธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน สื่อการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล

2.2 รูปแบบการพัฒนาคุณธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนเทศบาลสังกัดกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก และมีความเป็นไปได้โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.36, \sigma^2=0.53$)

2.3 คู่มือประกอบการใช้รูปแบบการพัฒนาคุณธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนเทศบาล สังกัดกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.46, \sigma^2=0.57$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 6 ข้อ ส่วนข้อที่เหลืออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ คำนำ กล่าวถึงวัตถุประสงค์ องค์ประกอบของส่วนต่าง ๆ ของคู่มือฯ ได้อย่างชัดเจน ($\mu=4.67, \sigma^2=0.52$) สารบัญญ สารบัญญตาราง สารบัญญภาพ มีความถูกต้อง ($\mu=4.67, \sigma^2=0.52$) วัตถุประสงค์ มีความชัดเจน ($\mu=4.67, \sigma^2=0.52$) องค์ประกอบ คุณธรรม ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความชัดเจน

($\mu=4.67$, $\sigma^2=0.52$) ตัวบ่งชี้คุณธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีความชัดเจน($\mu=4.67$, $\sigma^2=0.52$) และแนวทางการพัฒนาฯ มีขั้นตอน เหมาะสม และชัดเจน ($\mu=4.67$, $\sigma^2=0.52$) ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลการวิจัย พบว่า ผลการประเมินคุณธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนเทศบาลสังกัดกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ หลังการดำเนินการพัฒนาโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้คือ ด้านความมีสติอยู่ในระดับมาก ด้านความพอเพียงพอประมาณอยู่ในระดับมาก และด้านความอดทน ออกล้นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ แม้ว่าจะมีผลการประเมินโดยรวมอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณารายของค์ประกอบ และตัวชี้วัด พบว่า มีหลายตัวบ่งชี้ที่มีผลการประเมินยังไม่น่าพอใจ เช่น การช่วยรักษาทรัพย์สินสมบัติ สิ่งของส่วนรวม การตัดสินใจได้อย่างถูกต้องรวดเร็ว การทำกิจกรรมด้วยความตั้งใจ ด้วยความเข้มแข็ง ไม่ย่อท้อ เป็นต้น ดังนั้นครูผู้สอนควรนำข้อสังเกตที่ได้มาพัฒนาองค์ประกอบหรือ ตัวบ่งชี้คุณธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป

2. ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีผลการประเมินคุณธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจากการดำเนินกิจกรรมขับเคลื่อนในการพัฒนาทั้ง 7 กิจกรรม อยู่ในระดับดีขึ้นไปยังไม่ทุกคนหรือยังไม่ถึงร้อยละ 100 เช่น กิจกรรมเปิดบ้านปฐมนิเทศสถานที่ นักเรียนที่มีผลการประเมินคุณธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงระดับดีขึ้นโดยรวม คิดเป็นร้อยละ 85.40 เป็นต้น สะท้อนให้เห็นว่ายังมีนักเรียนหลายคนที่ยังมีผลการประเมินคุณธรรมฯ ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ ดังนั้นครูผู้สอนจึงต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษกับกลุ่มนักเรียน ที่ยังไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน เพราะอาจเป็นปัญหาเชิงพฤติกรรมในระยะยาวต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- [1] “แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560–2564)”, ในราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 133 ตอนที่ 115 ก., หน้า 1-215, 30 ธันวาคม 2559.
- [2] สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579, กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค จำกัด, 2560.
- [3] สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง, กรุงเทพฯ: 21 เซ็นจูรี, 2550.
- [4] กระทรวงศึกษาธิการ, แนวทางการนิเทศเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา, กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง, 2552.
- [5] สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี), กรุงเทพฯ : ศุภสภาลาดพร้าว, 2547.
- [6] สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สตรีผู้สูงอายุและผู้พิการ, แนวทางพัฒนาเด็กปฐมวัย, กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สตรี ผู้สูงอายุและผู้พิการ, 2557.
- [7] กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น , ผลการศึกษาข้อสังเกตในการปฏิบัติงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Local Observation Survey : LOS), (รายงานการวิจัย), กรุงเทพฯ : ศูนย์ผลิตเอกสารกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2559 ข.

- [8] กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, ข้อมูลจำนวนโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสังกัดกลุ่มจังหวัดร้อยแก่น สารสินธุ์, ม.ป.ท. : กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2559 ก.
- [9] ญัฐพงษ์ ทองภักดี และ ณา จันทรสม, คุณธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง, กรุงเทพฯ : ศูนย์ศึกษาพัฒนาการเศรษฐกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2558.
- [10] ไพศาล วรคำ, การวิจัยทางการศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ 8, มหาสารคาม : ดักลิลาการพิมพ์, 2559.
- [11] สุเมธ ดันติเวชกุล, หลักธรรมหลักทำตามรอยพระยุคลบาท, พิมพ์ครั้งที่ 15, กรุงเทพฯ : ด้านสุทธาการพิมพ์, 2549.
- [12] เกษม วัฒนชัย, ปาฐกถาพิเศษเส้นทางสู่ความพอเพียง. กรุงเทพฯ.ม.ป.ท., 2551.
- [13] สายัณห์ กลีบจอหอ, “การพัฒนาตัวชี้วัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนระดับประถมศึกษา”. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม, 2554.
- [14] รัตนะ บัวสนธ์, ทิศทางและอาณาบริเวณการประเมิน, พิมพ์ครั้งที่ 3, นครสวรรค์ : ริมปิง, 2555.
- [15] เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี, การประเมินโครงการ : แนวคิดและแนวปฏิบัติ, พิมพ์ครั้งที่ 4, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548.
- [16] วัชร ปานภูมิ, “การพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์การเล่นเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กปฐมวัย”. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม, 2557.

การศึกษาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนนายเรือชั้นปีที่ 4 และ
ความคิดเห็นของนักเรียนกลุ่มดังกล่าวที่มีต่อพฤติกรรมการสอนด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ
**The Study on English Reading Comprehension Ability of the Fourth-Year Naval Cadets and
their Opinions towards Teaching Behaviors in Instructor of English Reading Course**

ชัยวัฒน์ บวรวัฒนเศรษฐ์

Chaiwat Bowornwattanaset

กองวิชามนุษยศาสตร์ ฝ้ายศึกษา โรงเรียนนายเรือ

E-mail: birdchaiwat2528@gmail.com

Received: March 12, 2020

Revised: April 11, 2020

Accepted: May 13, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนนายเรือชั้นปีที่ 4 2) ศึกษาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนนายเรือชั้นปีที่ 4 และ 3) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนนายเรือชั้นปีที่ 4 ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนนายเรือชั้นปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาในภาคปลาย ปีการศึกษา 2562 จำนวน 69 นาย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 2 ฉบับ และแบบทดสอบ จำนวน 1 ฉบับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (μ), ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวโดยใช้ค่าสถิติ F-test

ผลการวิจัย พบว่า 1) องค์ประกอบของความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนนายเรือชั้นปีที่ 4 มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ด้านความเข้าใจระดับตัวอักษร มี 7 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 2 ด้านความเข้าใจระดับข้อความ มี 7 ตัวบ่งชี้ และองค์ประกอบที่ 3 ด้านความเข้าใจระดับวิเคราะห์วิจารณ์ มี 7 ตัวบ่งชี้ รวม 21 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเป็นบวก ตั้งแต่ 0.40-0.87 มีค่าไอเกนอยู่ระหว่าง 5.24-20.38 และมีค่าความแปรปรวนสะสมร้อยละ 87.96 2) ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนนายเรือชั้นปีที่ 4 พบว่าโดยภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับพอใช้ โดยพรรคเหล่าที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ บริหารศาสตร์ อยู่ในระดับค่อนข้างดี รองลงมา คือ วิศวกรรมไฟฟ้า (พรรคกลิน) อยู่ในระดับปานกลาง และต่ำสุดคือ วิศวกรรมอุตสาหการ อยู่ในระดับผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ และ 3) ความคิดเห็นของนักเรียนนายเรือ ชั้นปีที่ 4 ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ พบว่า โดยภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทั้ง 5 ด้าน พบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นด้านบุคลิกลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนนายเรือชั้นปีที่ 4 ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ทั้ง 5 ด้านที่จำแนกตามหมู่เรียน พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ นักเรียนนายเรือ พฤติกรรมการสอน

Abstract

The objectives of this research were to 1) analyze confirmatory factor analysis of the fourth-year naval cadets' English reading comprehension ability 2) study the fourth-year naval cadets' English reading comprehension ability and 3) study the fourth-year naval cadets' opinions towards English reading comprehension teaching behaviors. The population was sixty-nine naval cadets selected from the fourth-year level studying their final semester in academic year 2019. The research instruments were two rating-scale questionnaires and an achievement test. The data were statistically analyzed by mean (μ), standard deviation (σ), confirmatory factor analysis (CFA) and one-way analysis of variance (F-test).

The findings were as follows: 1) factors of the fourth-year naval cadets' English reading comprehension ability comprised three components: Factor 1 literal comprehension including 7 indicators, Factor 2 inferential comprehension including 7 indicators and Factor 3 critical comprehension including 7 indicators. There were totally 21 indicators with a range of factors loadings from 0.40 to 0.87, Eigen values from 5.24-20.38 and a cumulative percentage variance at 87.96. 2) the study of the fourth-year naval cadets' English reading comprehension ability revealed that the average test score was overall at a moderate level. When considering specifically, the average test score of management science section was the highest at a relatively good level, followed by hydrographic engineering section which was at a moderate level. On the other hand, the average test score of hydrographic engineering section was the least at a minimum criterion. 3) the study of the fourth-year naval cadets' opinions towards English reading comprehension teaching behaviors was found that the mean of English reading comprehension teaching behaviors in all aspects were overall at a moderate level, excluding a personality aspect with its mean at a high level. The result of one-way analysis of variance revealed that there were no statistically significant differences at .05 level in English reading comprehension teaching behaviors when comparing between the section which the fourth-year naval cadets were studying in.

Keywords: English Reading Comprehension, Naval Cadets, Teaching Behaviors

บทนำ

ในสังคมโลกปัจจุบัน การเรียนรู้ภาษาอังกฤษนั้นมีความสำคัญ และความจำเป็นอย่างยิ่งในการดำรงชีวิตประจำวัน เนื่องจากภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดต่อสื่อสาร การศึกษา การแสวงหาความรู้ การประกอบอาชีพ การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรม และวิถีทัศน์ของชุมชนโลก อีกทั้งช่วยพัฒนานักเรียนให้มีความเข้าใจตนเองและผู้อื่นได้ดี เรียนรู้ และเข้าใจความแตกต่างทางภาษาและวัฒนธรรม มีเจตคติที่ดีต่อภาษาอังกฤษ และใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากลได้ และหนึ่งในเป้าหมายสำคัญของการเรียนภาษาอังกฤษ คือ การพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ เพราะทักษะการอ่านเป็นวิธีการที่สำคัญที่ทำให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้ คำศัพท์ และโครงสร้างทางภาษาเพิ่มขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาทักษะการพูดและการเขียนต่อไป [1] การอ่านจึงถือได้ว่าเป็นทักษะที่สำคัญสำหรับการเรียนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ สำหรับคนส่วนใหญ่ทักษะการอ่านจึงถือได้ว่าเป็น

เป็นทักษะที่สำคัญที่สุดที่จะต้องเรียนรู้ให้ลึกซึ้ง ผู้ที่มีทักษะการอ่านที่ดีจะช่วยให้มีความก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น และมีพัฒนาการที่สูงกว่าในการเรียนวิชาต่าง ๆ ด้วย [2] สำหรับประเทศที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ หรืออยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาพูดนั้น สิ่งที่สำคัญสำหรับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ คือความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ [3] เพราะนอกจากการอ่านภาษาอังกฤษจะเป็นตัวช่วยพัฒนาบุคคลให้มีความคิดสร้างสรรค์ เสริมประสบการณ์ และก่อให้เกิดความเพลิดเพลินในยามว่างแล้ว ในด้านการใช้ประโยชน์จากภาษา ทักษะการอ่านจะเป็นทักษะที่นักเรียนที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศมีโอกาสได้ใช้มากที่สุด ในช่วงของการศึกษา และหลังจากจบการศึกษาไปแล้ว ส่วนทักษะอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นทักษะการฟัง ทักษะการพูด หรือทักษะการเขียนนั้นมีโอกาสได้ใช้น้อย และอาจจะลืมไปในที่สุด [4]

ตามหลักสูตรการศึกษาของโรงเรียนนายเรือ พุทธศักราช 2558 ได้กำหนดให้นักเรียนนายเรือชั้นปีที่ 4 ได้เรียนรายวิชาภาษาอังกฤษ 4 (LG 408) ในภาคต้นและรายวิชาการเรียนรู้ภาษาอังกฤษแบบพึ่งตนเอง (LG 409) ในภาคปลาย โดยทั้ง 2 รายวิชานี้เป็นรายวิชาบังคับด้านภาษา 2 รายวิชาสุดท้ายของนักเรียนนายเรือที่จะต้องศึกษาตามหลักสูตร ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนของทั้ง 2 รายวิชาจึงเป็นลักษณะของการประมวลความรู้และทักษะทางภาษาที่จะต้องมีการวัดและประเมินผลที่สะท้อนความสามารถทางภาษาอังกฤษอย่างเป็นรูปธรรมอันจะเป็นเครื่องสำรวจตรวจสอบว่านักเรียนนายเรือมีความพร้อมมากน้อยเพียงใดก่อนที่จะสำเร็จการศึกษา และหนึ่งในจุดมุ่งหมายของทั้ง 2 รายวิชานี้ก็ต่างเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ เพราะถือได้ว่าทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจสำหรับนักเรียนนายเรือมีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะนักเรียนจะต้องใช้ทักษะนี้ในการเรียนรู้ด้วยตนเอง การปฏิบัติงานที่ต้องอ่านบทความ คู่มือ ข้อปฏิบัติหรือคำแนะนำ การสอบข้อสอบมาตรฐานต่าง ๆ และการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

ในฐานะครูผู้สอนจึงเป็นหน้าที่อย่างหลีกเลี่ยงมิได้ที่จะต้องทำการวัดและประเมินผลเพื่อตรวจสอบความสามารถของนักเรียนนายเรือชั้นปีที่ 4 อย่างเป็นรูปธรรม และเครื่องมือสำคัญในการตรวจสอบก็คือแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ แต่เพื่อไม่ให้เกิดความผิดพลาดหรือคลาดเคลื่อนในการสร้างแบบทดสอบในครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรจะต้องทำการศึกษารวบรวมองค์ประกอบพฤติกรรมบ่งชี้ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจอย่างชัดเจน เพราะที่ผ่านมายังไม่งานวิจัยใดที่ทำการศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบของความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ จึงทำให้การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้และการสร้างแบบทดสอบไม่สอดคล้องกับตัวบ่งชี้ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษได้อย่างครอบคลุม ผลการประเมินที่ได้มาจึงไม่ได้สะท้อนถึงผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจอย่างแท้จริง นอกจากนี้ ปัจจัยสำคัญที่มีบทบาทในการผลักดันให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้นนั้นก็คือ “ครู” การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนอ่านภาษาอังกฤษของครูนั้นต้องเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยให้สอดคล้องกับการจัดการศึกษาในบริบทโลกอันก่อให้เกิดผลดีต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ ธวิล มาตรเยี่ยม [5] ที่กล่าวว่าระบบการศึกษาจะเข้มแข็งมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้นั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญคือ “คุณภาพของครู” เพราะถึงแม้เราจะกำหนดจุดมุ่งหมาย หลักการและโครงสร้างของหลักสูตรไว้อย่างชัดเจน ทันสมัย มีสื่อหรืออุปกรณ์ต่าง ๆ ไว้อย่างพร้อมเพียงเพียงใด แต่ข้อเท็จจริงแล้วผู้ที่กำหนดคุณภาพของนักเรียนทั้งด้านความรู้ ทักษะและเจตคติ ล้วนเป็นหน้าที่และอยู่ในกำมือของครูผู้ปฏิบัติการสอน

ทั้งสิ้น ตัวชี้วัดหรือสารสนเทศที่สะท้อนคุณภาพครู ได้อย่างดีก็ควรจะหนีไม่พ้นการประเมินพฤติกรรมการสอนของครู โดยผู้เรียน อันจะเป็นตัวบ่งชี้ให้ครูผู้สอนได้ทราบถึงข้อดี หรือข้อด้อยที่จะต้องนำไปพัฒนาการสอนของตนเองต่อไป

ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะอาจารย์ผู้สอนประจำรายวิชาจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาในส่วนของการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหน้าที่โดยตรงของผู้วิจัยที่เชื่อว่าการสอนเป็นวิธีการสำคัญที่จะช่วยแก้ปัญหาดังกล่าวได้ เพราะการสอน มีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้เป็นอย่างมาก และเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่มีผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ผู้วิจัย จึงมีความสนใจที่จะวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของ นักเรียนนายเรือชั้นปีที่ 4 ศึกษาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนนายเรือชั้นปีที่ 4 และ ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนนายเรือชั้นปีที่ 4 ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของครู เพื่อให้ได้สารสนเทศให้กับตัวครู นักเรียนนายเรือ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้นำไปปรับปรุงและพัฒนาในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

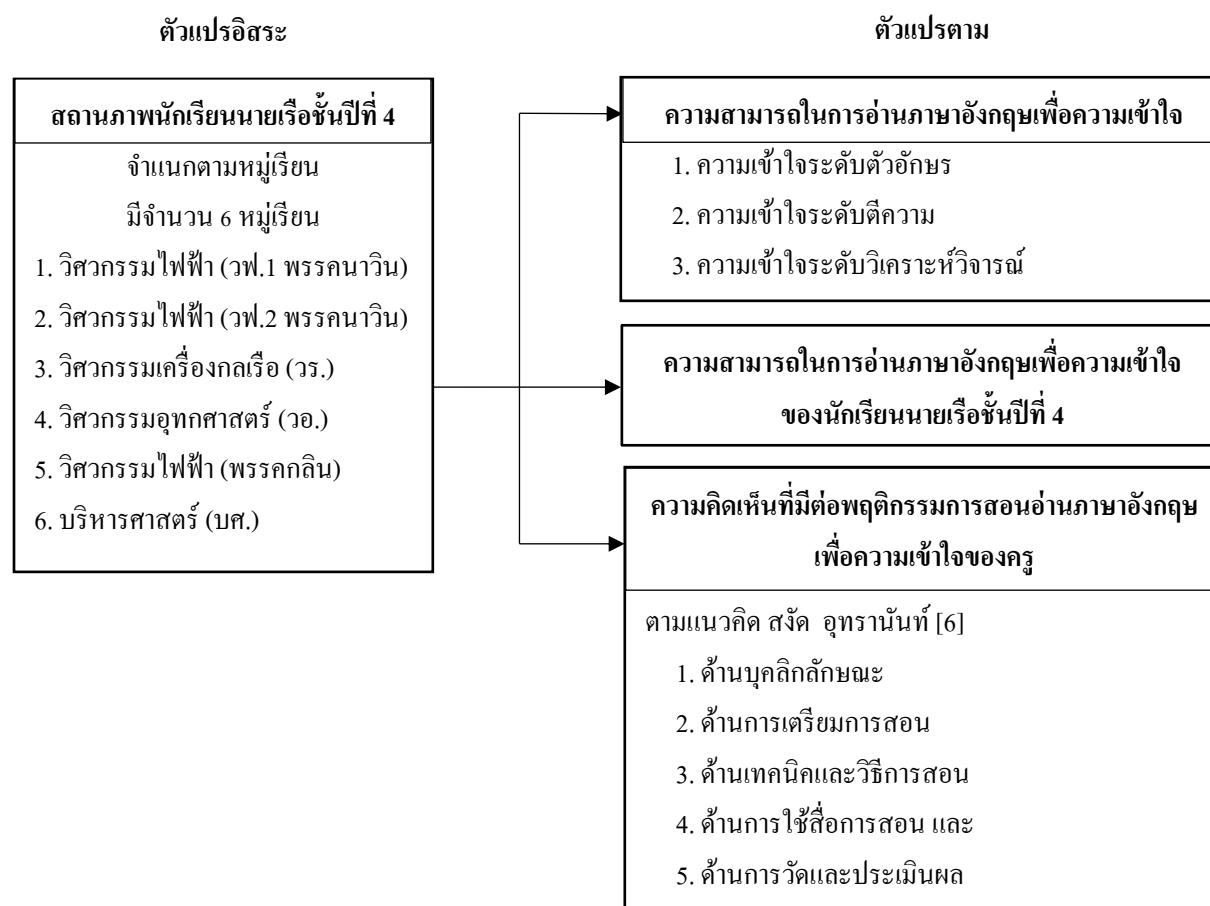
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียน นายเรือชั้นปีที่ 4 และตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดล โครงสร้างองค์ประกอบของความสามารถในการอ่าน ภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจกับข้อมูลเชิงประจักษ์
2. เพื่อศึกษาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนนายเรือชั้นปีที่ 4
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนนายเรือชั้นปีที่ 4 ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของครูและเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนนายเรือชั้นปีที่ 4 ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความ เข้าใจของครูโดยจำแนกตามหมู่เรียน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย แสดงดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัย ไว้ดังนี้

1. **ประชากรที่ใช้ในการวิจัย** ได้แก่ นักเรียนนายเรือชั้นปีที่ 4 จำนวนทั้งสิ้นรวม 69 นาย จาก 6 หมู่เรียนที่กำลังศึกษารายวิชาการเรียนรู้ภาษาอังกฤษแบบพึ่งตนเอง (LG 409) ในภาคปลาย ปีการศึกษา 2562

2. **ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย** ระยะเวลาที่ 1 ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ได้แก่ 1) ความเข้าใจระดับตัวอักษร 2) ความเข้าใจระดับข้อความ และ 3) ความเข้าใจระดับวิเคราะห์วิจารณ์ ส่วนตัวแปรสังเกตได้ มีจำนวน 21 ตัวแปร ระยะเวลาที่ 2 ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ และระยะเวลาที่ 3 พฤติกรรมการสอนอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจซึ่งมีองค์ประกอบย่อยอยู่ 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านบุคลิกลักษณะ 2) ด้านการเตรียมการในการสอน 3) ด้านเทคนิคและวิธีการสอน 4) ด้านการใช้สื่อประกอบการสอน และ 5) ด้านการวัดและประเมินผลการสอน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ระยะที่ 1 ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับองค์ประกอบของความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ระยะที่ 2 ผู้วิจัยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ และระยะที่ 3 ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของครู

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ระยะที่ 1 ผู้วิจัยใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis : CFA) เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง ระยะที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ของคะแนนสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ และระยะที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และหาความแปรปรวนทางเดียวโดยใช้ค่าสถิติ F-test ในส่วนของการแปลผลและความหมายของข้อมูล ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การแปลความหมาย ดังนี้

4.1 เกณฑ์การแปลความหมายคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนนายเรือชั้นปีที่ 4 แบ่งเป็น 8 ระดับตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน [7] ดังนี้

ช่วงคะแนนเป็นร้อยละ	ความหมาย
80 - 100	ดีเยี่ยม
75 - 79	ดีมาก
70 - 74	ดี
65 - 69	ค่อนข้างดี
60 - 64	ปานกลาง
55 - 59	พอใช้
50 - 54	ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ
0 - 49	ต่ำกว่าเกณฑ์

4.2 เกณฑ์การแปลความหมายคะแนนเฉลี่ยระดับปฏิบัติในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจและพฤติกรรมการสอนอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ แบ่งเป็น 5 ระดับตามเกณฑ์ของบุญชม ศรีสะอาด [8] ดังนี้

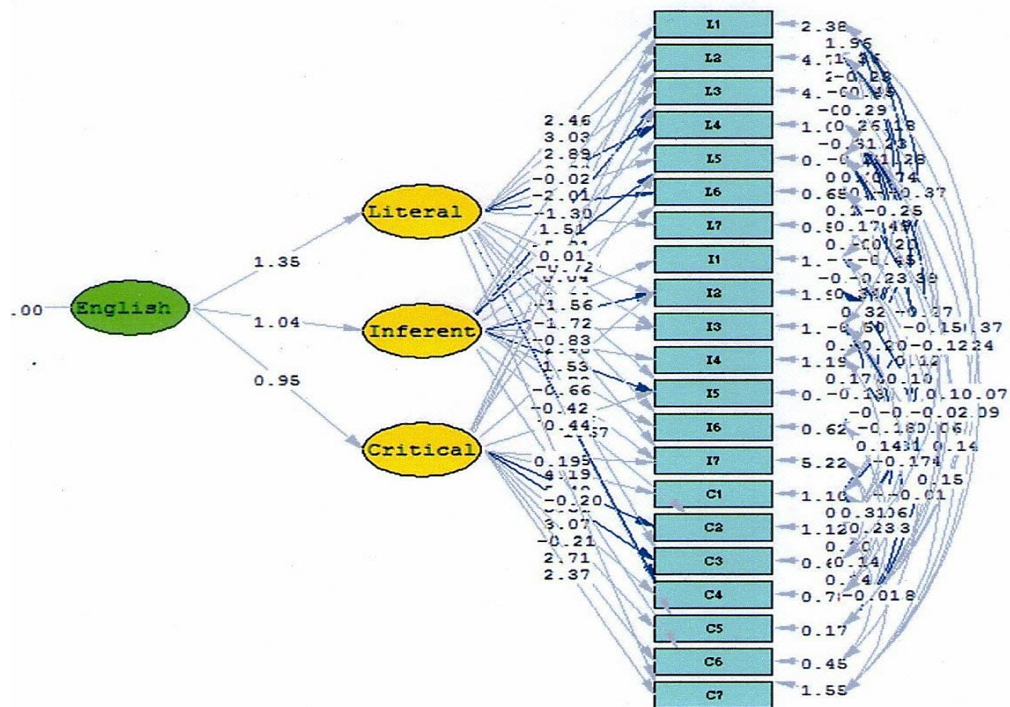
ช่วงของคะแนนเฉลี่ย	ความหมาย
4.51 - 5.00	มีการปฏิบัติมากที่สุด
3.51 - 4.50	มีการปฏิบัติมาก
2.51 - 3.50	มีการปฏิบัติปานกลาง
1.51 - 2.50	มีการปฏิบัติน้อย
1.00 - 1.50	มีการปฏิบัติน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่า ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนนายเรือชั้นปีที่ 4 ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ โดยองค์ประกอบที่ 1 ได้แก่ ความเข้าใจระดับตัวอักษร

มี 7 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 2 ได้แก่ ความเข้าใจระดับตีความ มี 7 ตัวบ่งชี้ และองค์ประกอบที่ 3 ได้แก่ ความเข้าใจระดับวิเคราะห์วิจารณ์ มี 7 ตัวบ่งชี้ รวม 21 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเป็นบวก ตั้งแต่ 0.40-0.87 แสดงดังภาพที่ 2

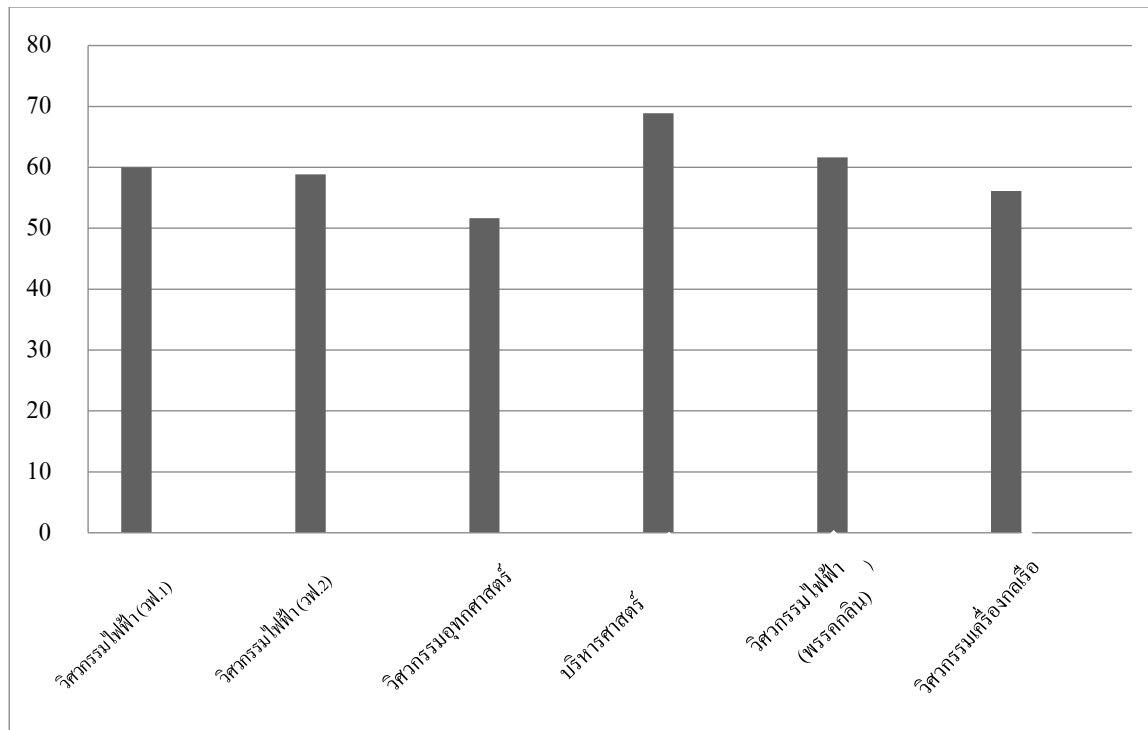
ภาพที่ 2 องค์ประกอบของความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนนายเรือชั้นปีที่ 4

โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ซึ่งพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ (χ^2) เท่ากับ 1255.95 ที่องศาอิสระ (df) 677 พบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่เนื่องจากค่าไค-สแควร์จะแปรผันไปตามกลุ่มตัวอย่าง และจำนวนตัวแปรในโมเดล ผู้วิจัยจึงพิจารณาค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (χ^2/df) มีค่าเท่ากับ 1.85 ซึ่งน้อยกว่า 2.00 ถือว่าข้อมูลเชิงประจักษ์สอดคล้องกับโมเดลโครงสร้างของผู้วิจัย ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ .95 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่าเท่ากับ .93 ซึ่งค่า GFI และค่า AGFI มีค่ามากกว่า .90 และเข้าใกล้ 1.00 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเปรียบเทียบ (CFI) มีค่าเท่ากับ .99 ซึ่งมากกว่า .95 ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของเศษเหลือในรูปคะแนนมาตรฐาน (Standardized RMR) มีค่าเท่ากับ .029 ซึ่งมีค่ามากกว่า .08 และค่าดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า (RMSEA) มีค่าเท่ากับ .028 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า .05 แสดงว่า โมเดลองค์ประกอบ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ จากผลการวิเคราะห์ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยขอเสนอผลการสังเคราะห์องค์ประกอบของความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนนายเรือชั้นปีที่ 4 แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 องค์ประกอบของความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนนายเรือชั้นปีที่ 4

ที่	องค์ประกอบของความสามารถในการอ่าน ฯ	μ	σ	ระดับความคิดเห็น	Sk	Ku	CV%
องค์ประกอบที่ 1 ความเข้าใจระดับตัวอักษร		4.31	0.41	มาก	-0.26	0.42	14.00
1	บอกความหมายของคำศัพท์ที่ปรากฏในเรื่องได้	4.40	0.47	มาก	-0.34	0.87	13.32
2	หาใจความสำคัญที่ปรากฏในเรื่องได้	4.30	0.51	มาก	-0.27	1.65	21.20
3	ระบุนายละเอียดสำคัญของเรื่องที่อ่านได้	4.20	0.62	มาก	-2.05	0.48	19.81
4	ระบุสรรพนามที่ใช้อ้างอิงแทนคำนามได้	4.51	0.48	มากที่สุด	-1.42	0.36	23.37
5	เรียงลำดับเหตุการณ์ก่อน-หลังได้	4.00	0.56	มาก	-1.21	3.12	12.56
6	บอกการกระทำต่าง ๆ ของบุคคลในเรื่องได้	4.20	0.65	มาก	-0.97	2.41	20.13
7	ปฏิบัติตามคำแนะนำหรือคำสั่งในเรื่องที่อ่านได้	3.90	0.41	มาก	-2.35	1.60	13.42
องค์ประกอบที่ 2 ความเข้าใจระดับตีความ		4.24	0.73	มาก	-0.31	0.39	12.00
1	เขียนโครงร่างของเรื่องที่อ่านได้	3.70	0.44	มาก	-0.42	3.64	19.33
2	คาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้นต่อไปได้	4.52	0.42	มากที่สุด	-1.31	5.89	19.14
3	สรุปอ้างอิงหรือลงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้	4.00	0.50	มาก	-0.67	3.78	20.04
4	บอกความหมายของสำนวนภาษาในเรื่องที่อ่านได้	4.57	0.37	มากที่สุด	-0.60	2.54	18.20
5	อธิบายความสัมพันธ์ของเหตุและผลในเรื่องที่อ่านได้	4.20	0.53	มาก	-0.90	5.71	19.42
6	ระบุใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้	4.00	0.36	มาก	-1.45	2.29	15.13
7	โยงความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ในเรื่องที่อ่านได้	4.30	0.48	มาก	-2.34	1.26	15.11
องค์ประกอบที่ 3 ความเข้าใจระดับวิเคราะห์วิจารณ์		4.16	0.56	มาก	-0.28	0.25	10.00
1	เชื่อมโยงความรู้เกี่ยวกับประสบการณ์ที่มีได้	4.30	0.45	มาก	-0.15	0.44	18.34
2	บอกจุดประสงค์ของผู้เขียนจากเรื่องที่อ่านได้	4.53	0.56	มากที่สุด	0.10	1.54	17.45
3	ระบุคุณค่าของเรื่องที่อ่านได้	4.10	0.37	มาก	-0.08	0.82	17.86
4	แยกแยะระหว่างข้อคิดเห็นกับข้อเท็จจริง	4.60	0.41	มากที่สุด	-0.21	1.23	16.98
5	สะท้อนอารมณ์ของผู้เขียนในเรื่องที่อ่านได้	4.00	0.48	มาก	-0.24	4.16	20.74
6	ระบุความหมายของแนวคิดในเรื่องที่อ่านได้	4.10	0.41	มาก	-0.13	2.57	14.32
7	เชื่อมโยงสื่อต่าง ๆ ที่ประกอบกับเรื่องที่อ่านได้	3.80	0.51	มาก	-0.35	1.28	16.67

2. ผลการศึกษาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนนายเรือชั้นปีที่ 4 ภาคปลาย ปีการศึกษา 2562 จำนวน 69 นาย พบว่าโดยรวมมีคะแนนเฉลี่ย (คะแนนเต็ม 100 คะแนน) อยู่ในเกณฑ์พอใช้ ($\mu = 59.53$, $\sigma = 0.78$) โดยหมู่เรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ บริหารศาสตร์ ($\mu = 68.86$, $\sigma = 0.96$) รองลงมา คือ วิศวกรรมไฟฟ้า (พรรคกลิน) ($\mu = 61.66$, $\sigma = 0.92$) และต่ำสุดคือ วิศวกรรมอุตสาหการ ($\mu = 51.66$, $\sigma = 0.81$) โดยผลการทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนนายเรือชั้นปีที่ 4 ภาคปลาย ปีการศึกษา 2562 (ณ วันที่ 28 ม.ค.63) แสดงดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนนายเรือชั้นปีที่ 4 ที่จำแนกตามหมู่เรียน (คะแนนเต็ม 100 คะแนน)

3. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนนายเรือชั้นปีที่ 4 ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของครู พบว่า โดยภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.48$, $\sigma = 0.67$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทั้ง 5 ด้าน พบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นด้านบุคลิกลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยผลการวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของนักเรียนนายเรือชั้นปีที่ 4 ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของครู แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความคิดเห็นของนักเรียนนายเรือชั้นปีที่ 4 ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของครู

ที่	พฤติกรรมการสอนอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ	μ	σ	แปลผล
ด้านที่ 1	ด้านบุคลิกลักษณะขณะสอนอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ	3.65	0.78	มาก
1	แต่งกายสุภาพเรียบร้อยเหมาะสมจะทำกิจกรรมการสอนอ่านภาษาอังกฤษ	3.54	1.01	มาก
2	มีความตั้งใจและเอาใจใส่นักเรียนขณะทำการสอนอ่านภาษาอังกฤษ	3.52	0.96	มาก
3	ยิ้มแย้มแจ่มใสและมีเมตตาจิตขณะทำการสอนอ่านภาษาอังกฤษ	3.72	0.91	มาก
4	มีอารมณ์มั่นคงและใช้เหตุผลแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นขณะสอนอ่านภาษาอังกฤษ	3.61	1.14	มาก
5	ตรงต่อเวลาเมื่อถึงชั่วโมงเรียนที่จะต้องทำการสอนอ่านภาษาอังกฤษ	3.85	0.67	มาก
6	ตอบข้อสงสัยเกี่ยวกับปัญหาการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนได้อย่างชัดเจน	3.44	0.84	ปานกลาง
7	ใช้วาจาที่สุภาพไพเราะขณะทำการสอนอ่านภาษาอังกฤษ	3.52	0.97	มาก

ตารางที่ 2 ความคิดเห็นของนักเรียนนายเรือชั้นปีที่ 4 ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของครู (ต่อ)

ที่	พฤติกรรมการสอนอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ	μ	σ	แปลผล
8	มีความเป็นกันเองกับนักเรียน ช่วยเหลือเมื่อนักเรียนประสบปัญหาขณะอ่าน	3.63	0.65	มาก
9	เมื่อนักเรียนตอบคำถามถูกต้อง ครูมีการกล่าวคำชมเชยหรือให้การเสริมแรง	3.84	0.95	มาก
10	ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียนทั้งคำพูด และกิริยาอาการ	3.92	0.74	มาก
	ด้านที่ 2 ด้านการเตรียมการในการสอนอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ	3.46	0.68	ปานกลาง
1	มีความรอบรู้และทักษะในการจัดกิจกรรมการสอนอ่านภาษาอังกฤษ	3.52	0.51	มาก
2	สามารถจัดการเรียนการสอนอ่านภาษาอังกฤษให้ง่ายต่อการเรียนรู้	3.47	0.98	ปานกลาง
3	ใช้เวลาสอนอ่านภาษาอังกฤษในชั่วโมงอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ	3.54	1.04	มาก
4	ครูอธิบายเนื้อหาของบทอ่านได้ชัดเจนและง่ายต่อการเข้าใจของผู้เรียน	3.38	0.74	ปานกลาง
5	จัดการเรียนการสอนอ่านภาษาอังกฤษให้นักเรียนสรุปใจความสำคัญได้	3.45	0.87	ปานกลาง
6	ครูอธิบายตอบข้อสงสัยเกี่ยวกับบทอ่านของนักเรียนได้อย่างชัดเจน	3.26	0.56	ปานกลาง
7	ครูได้แนะนำเทคนิคการอ่านภาษาอังกฤษที่หลากหลายให้แก่ผู้เรียน	3.54	0.99	มาก
8	ครูมีวิธีการสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนสนใจและอยากอ่านบทอ่าน	3.45	0.81	ปานกลาง
9	มีการเตรียมเนื้อหาที่เหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนอ่านภาษาอังกฤษ	3.63	0.67	มาก
10	สามารถคัดเลือกเนื้อหาที่เหมาะสมกับการใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้	3.39	0.73	ปานกลาง
	ด้านที่ 3 ด้านเทคนิคและวิธีการสอนอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ	3.48	0.94	ปานกลาง
1	บอกจุดประสงค์การเรียนรู้ก่อนที่จะทำการสอนอ่านภาษาอังกฤษ	3.45	0.68	ปานกลาง
2	เน้นเนื้อหาสำคัญในการสอนทั้งคำศัพท์ ไวยากรณ์ ใจความสำคัญ และเทคนิค	3.48	0.84	ปานกลาง
3	สอนได้ตามลำดับขั้นตอนจนทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในการอ่าน	3.42	0.57	ปานกลาง
4	มีการสอดแทรกเทคนิค กลยุทธ์/ยุทธวิธี หรือประเด็นที่น่าสนใจในบทอ่าน	3.67	0.71	มาก
5	ยกตัวอย่างสถานการณ์หรือให้การอธิบายประกอบเพิ่มเติมได้อย่างชัดเจน	3.41	0.98	ปานกลาง
6	ใช้เทคนิค หรือวิธีการสอนที่หลากหลายเพื่อสร้างความเข้าใจให้มากยิ่งขึ้น	3.36	0.95	ปานกลาง
7	เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นขณะทำการสอน	3.47	0.86	ปานกลาง
8	มีการนำเข้าสู่บทเรียนโดยใช้เทคนิคที่น่าสนใจ และหลากหลาย	3.25	0.67	ปานกลาง
9	ส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนได้กล้าแสดงความคิดเห็นเชิงประชาธิปไตย	3.54	0.78	มาก
10	มีการกระตุ้นให้นักเรียนได้ร่วมแสดงความคิดเห็นอย่างทั่วถึงในชั้นเรียน	3.72	0.58	มาก
	ด้านที่ 4 ด้านการใช้สื่อประกอบการสอนอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ	3.43	0.85	ปานกลาง
1	มีการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนอ่านที่น่าสนใจ	3.62	0.50	มาก
2	ใช้สื่อการสอนได้เหมาะสมกับเนื้อหาและสอดคล้องจุดประสงค์การเรียนรู้	3.51	0.62	มาก
3	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อประกอบการเรียนการสอนอ่านภาษาอังกฤษ	3.20	0.99	ปานกลาง
4	มีการใช้สื่อประกอบการสอนอ่านภาษาอังกฤษที่หลากหลาย	3.48	0.85	ปานกลาง
5	ครูมีทักษะและความสามารถในการใช้สื่อประกอบการสอนเป็นอย่างดี	3.57	0.74	มาก

ตารางที่ 2 ความคิดเห็นของนักเรียนนายเรือชั้นปีที่ 4 ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของครู (ต่อ)

ที่	พฤติกรรมการสอนอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ	μ	σ	แปลผล
6	มีการปรับปรุงพัฒนาสื่อการเรียนการสอนอ่านภาษาอังกฤษอยู่เสมอ	3.38	0.71	ปานกลาง
7	ใช้สื่อการสอนได้ตรงกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน	3.43	0.58	ปานกลาง
8	ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินประสิทธิภาพของสื่อการสอน	3.25	0.84	ปานกลาง
9	สื่อที่ใช้มีความเหมาะสมกับระดับชั้นและความต้องการของผู้เรียน	3.46	1.02	ปานกลาง
10	ครูให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริงกับสื่อการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้	3.39	0.82	ปานกลาง
ด้านที่ 5 ด้านการวัดและประเมินผลการสอนอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ		3.40	0.92	ปานกลาง
1	มีการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมกับเนื้อหาและระดับนักเรียน	3.45	0.85	ปานกลาง
2	มีการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	3.37	0.97	ปานกลาง
3	ครูให้แบบฝึกหัดเหมาะสมกับเวลา และความสามารถของนักเรียน	3.52	0.74	มาก
4	ตรวจผลงานแล้วให้ข้อเสนอแนะแก่นักเรียนและแก้ไขเป็นรายบุคคล	3.39	0.65	ปานกลาง
5	มีการประเมินผลการเรียนรู้ระหว่างสอนเพื่อประเมินพัฒนาการอ่าน	3.40	0.88	ปานกลาง
6	นำข้อผิดพลาดในการทำแบบฝึกหัดการอ่านมาอธิบายหรือสอนใหม่	3.25	0.73	ปานกลาง
7	มีการวัดผลการเรียนรู้การอ่านภาษาอังกฤษด้วยวิธีการที่หลากหลาย	3.42	0.76	ปานกลาง
8	มีการสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่สอบอ่านภาษาอังกฤษไม่ผ่าน	3.38	0.65	ปานกลาง
9	ครูมีความเที่ยงตรงและยุติธรรมในการประเมินความสามารถในการอ่าน	3.54	0.54	มาก
10	นักเรียนมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผลการเรียนของตนเอง	3.30	0.71	ปานกลาง
รวม		3.48	0.67	ปานกลาง

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นของนักเรียนนายเรือชั้นปีที่ 4 ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของครูโดยจำแนกตามหมู่เรียน แสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นของนักเรียน

พฤติกรรมการสอนอ่าน ภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ	แหล่งความ แปรปรวน	(df)	Sum of Squares	MS	F
1. ด้านบุคลิกลักษณะ	ระหว่างกลุ่ม	5	1.504	0.501	1.448
	ภายในกลุ่ม	63	107.341	0.312	
	รวม	68	108.845		
2. ด้านการเตรียมการในการสอน	ระหว่างกลุ่ม	5	1.581	0.512	1.325
	ภายในกลุ่ม	63	120.267	0.394	
	รวม	68	121.848		

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นของนักเรียน (ต่อ)

พฤติกรรมการสอนอ่าน ภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ	แหล่งความ แปรปรวน	(df)	Sum of Squares	MS	F
3. ด้านเทคนิคและวิธีการสอน	ระหว่างกลุ่ม	5	1.602	0.621	1.241
	ภายในกลุ่ม	63	108.334	0.307	
	รวม	68	109.936		
4. ด้านการใช้สื่อประกอบการสอน	ระหว่างกลุ่ม	5	1.329	0.408	1.038
	ภายในกลุ่ม	63	118.497	0.375	
	รวม	68	119.826		
5. ด้านการวัดและประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	5	1.525	0.604	1.345
	ภายในกลุ่ม	63	120.401	0.397	
	รวม	68	121.926		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	5	1.534	0.508	1.628
	ภายในกลุ่ม	63	83.023	0.264	
	รวม	68	84.557		

จากตารางที่ 3 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นของนักเรียน นายเรือชั้นปีที่ 4 ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจทั้ง 5 ด้าน โดยจำแนกตามหมู่เรียน พบว่า นักเรียนนายเรือชั้นปีที่ 4 ทุกหมู่เรียนมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการสอนอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจทั้ง 5 ด้าน ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง การศึกษาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนนายเรือชั้นปีที่ 4 และความคิดเห็นของนักเรียนกลุ่มดังกล่าวที่มีต่อพฤติกรรมการสอนด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ผู้วิจัยพบ ประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายผลของการวิจัย มีดังนี้

จากผลการวิจัยระยะที่ 1 ซึ่งเป็นผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่า จำนวนองค์ประกอบของ ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนนายเรือชั้นปีที่ 4 มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ความเข้าใจ ระดับตัวอักษร ความเข้าใจระดับข้อความ และความเข้าใจระดับวิเคราะห์วิจารณ์ ซึ่งสอดคล้องกับ จิวลิกษณ์ บุญยะกาญจน์ [9] ที่ได้จำแนกระดับความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษไว้ 3 ระดับ ได้แก่ ระดับความเข้าใจตามตัวอักษร ระดับความเข้าใจ โดยการตีความ และระดับความเข้าใจโดยการวิเคราะห์วิจารณ์ อีกทั้งยังสอดคล้องกับ Smith [10] ที่ได้จัดระดับของ ความเข้าใจในการอ่านไว้มี 3 ระดับ ได้แก่ ระดับความเข้าใจความหมายตามตัวอักษร ระดับความเข้าใจในชั้นข้อความ และระดับความเข้าใจในขั้นวิจารณ์ ส่วนเหตุผลในการตั้งชื่อองค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ให้ชื่อว่าความเข้าใจระดับตัวอักษร เพราะว่าตัวแปรในองค์ประกอบนี้เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับความเข้าใจในข้อมูลที่กล่าว

ไว้ตรง ๆ ในเรื่องที่อ่าน บอกรายละเอียดของเนื้อเรื่องที่ปรากฏตามที่ผู้วิจัยเขียนไว้อย่างชัดเจน องค์ประกอบที่ 2 ให้ชื่อว่าความเข้าใจระดับตีความ เพราะว่าตัวแปรในองค์ประกอบนี้เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับความเข้าใจในสิ่งที่เกี่ยวกับเรื่องที่อ่านโดยต้องอาศัยข้อมูลจากส่วนย่อย ๆ มาสัมพันธ์กัน รวมกับประสบการณ์เดิมจนสามารถกล่าวอีกนัยหนึ่งได้หรือเป็นความสามารถในการค้นหาความหมายแฝงที่ผู้วิจัยมิได้กล่าวไว้อย่างชัดเจนในเนื้อความที่อ่านเหมือนกับองค์ประกอบที่ 1 ในส่วนขององค์ประกอบที่ 3 ให้ชื่อว่าความเข้าใจระดับวิเคราะห์วิจารณ์ เพราะว่าตัวแปรในองค์ประกอบนี้เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับความเข้าใจในการประเมินในสิ่งที่อ่านได้ทั้งด้านคุณค่าและความถูกต้อง ตลอดจนจำแนกแยกแยะว่าสิ่งใดเป็นข้อเท็จจริงหรือข้อคิดเห็น และจากผลการวิจัยที่พบว่าองค์ประกอบของความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนนายเรือชั้นปีที่ 4 นั้นมี 3 องค์ประกอบ 21 ตัวบ่งชี้ ผู้วิจัยจึงได้นำผลการวิจัยเชื่อมโยงสู่การออกแบบการสร้างแบบทดสอบ (Test Design) ตามแนวคิดของ ทรงศรี ตุ่นทอง [11] ที่กล่าวว่ากระบวนการในการออกแบบการสร้างแบบทดสอบที่มีประสิทธิภาพและเชื่อถือได้จะสะท้อนผลการประเมินผู้เรียนได้มีประสิทธิภาพเช่นกัน ซึ่งในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือวัด คือ แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนนายเรือชั้นปีที่ 4 โดยมีขั้นตอนย่อยประกอบด้วย 1) การวางแผนการทดสอบ (Testing Plans) 2) กำหนดรูปแบบของแบบทดสอบ (Test Formats) 3) การสร้างแผนผังการทดสอบ (Testing Map) และ 4) การกำหนดผังการสร้างข้อสอบ (Test Blueprints) เพื่อให้ได้มาซึ่งแบบทดสอบที่มีคุณภาพก่อนนำไปประเมินผู้เรียนในระยะที่ 2 ต่อไป

จากผลการวิจัยระยะที่ 2 ค่าความยากง่ายเฉลี่ยของแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนนายเรือชั้นปีที่ 4 แบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก มีค่าความยากง่ายเฉลี่ยในระดับปานกลางถึงค่อนข้างยาก จึงส่งผลทำให้ค่าคะแนนเฉลี่ยส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางลงมาถึงผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ อีกทั้งอาจมาจากสาเหตุที่ว่าผู้เรียนมีเจตคติที่ไม่ค่อยดีต่อการอ่านภาษาอังกฤษ คิดว่ายาก น่าเบื่อ ไม่ค่อยได้ใช้ในชีวิตจริงจึงไม่ค่อยสนใจเรียนในชั้นเรียนหรือฝึกฝนเพิ่มเติมนอกชั้นเรียน ตลอดจนผู้เรียนมีทักษะพื้นฐานทางภาษาอังกฤษไม่ดี ขาดความรู้ด้านคำศัพท์หรือโครงสร้างประโยค ขาดกลยุทธ์ในการอ่าน จึงไม่สามารถทำความเข้าใจกับคำถามหรือบทความได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุพาวรรณ คิณฉลาด [12] ที่วิจัยพบว่า ค่าความยากง่ายของแบบทดสอบที่อยู่ในระดับปานกลางถึงค่อนข้างยากจะส่งผลให้คะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางถึงค่อนข้างต่ำ ในส่วนของค่าอำนาจจำแนกแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านวิชาภาษาอังกฤษ มีค่าใกล้เคียงกัน เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าอำนาจจำแนก พบว่าค่าอำนาจจำแนกไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบที่ว่าค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบจะมากขึ้นโดยส่วนที่มากขึ้นมีลักษณะเป็นเอกพันธ์กับข้อเดิมจะทำให้ค่าอำนาจจำแนกสูงขึ้น บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์ [13] และโดยธรรมชาติของวิชาภาษาอังกฤษ นอกจากคำศัพท์ต่าง ๆ จะมีความหมายแล้ว ตัวโครงสร้างประโยค และรูปแบบประโยคในภาษาอังกฤษก็ยังมีมีความหมายในตัวเอง ไวยากรณ์มีการเรียงรูปแบบประโยคที่ชัดเจน มีกฎเกณฑ์ที่ชัดเจน ซึ่งนักเรียนที่มีพื้นฐานคำศัพท์และความเข้าใจในโครงสร้างประโยคและไวยากรณ์ภาษาอังกฤษที่ดีก็จะสามารถตอบแบบทดสอบได้อย่างถูกต้อง ด้วยเหตุผลดังกล่าวทำให้ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบมีค่าใกล้เคียงกันซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ จารุวรรณ อักษร [14] จากแบบทดสอบ

ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นพบว่า มีค่าอำนาจจำแนกใกล้เคียงกัน สามารถเลือกใช้แทนกันได้ตามความเหมาะสมเพราะได้ทดสอบความแตกต่างของค่าอำนาจจำแนกเฉลี่ยแล้วไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยระยะที่ 3 เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมแล้วพบว่า นักเรียนนายเรือชั้นปีที่ 4 มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการสอนอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อแยกพิจารณารายด้านก็พบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ยกเว้นด้านบุคลิกลักษณะที่อยู่ในระดับมาก ซึ่งผลการประเมินทุกรายการมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.40-3.65 และเมื่อแยกพิจารณาเป็นหมู่เรียนก็พบว่าทุกหมู่เรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางทั้งสิ้น ยกเว้นด้านบุคลิกลักษณะที่มีผลการประเมินอยู่ทั้งในระดับมากและปานกลาง แสดงให้เห็นว่าโดยภาพรวมนักเรียนนายเรือชั้นปีที่ 4 มีความเห็นสอดคล้องกันว่าพฤติกรรมการสอนอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลางซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของศิริพร ฉันทานันท์ [15] ที่ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสอนของครูและเวลาที่ใช้ในการเรียนของนักเรียนกับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า พฤติกรรมการสอนของครูและเวลาที่ใช้ในการเรียนของนักเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนทั้งที่มีความสามารถสูงและต่ำ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลการศึกษานี้ทำให้ทราบว่า ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนนายเรือชั้นปีที่ 4 มี 3 องค์ประกอบ ซึ่งครูและผู้ที่เกี่ยวข้องควรนำไปเป็นข้อมูลในการพัฒนาต่อยอดสู่การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ หรือสร้างเครื่องมือวัดผลให้สอดคล้องกับตัวบ่งชี้ในแต่ละองค์ประกอบของความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจซึ่งนำไปสู่การพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนได้อย่างตรงจุดต่อไป

1.2 การใช้แบบทดสอบเพื่อวัดความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อเข้าใจสำหรับนักเรียนนายเรือชั้นปีที่ 4 ผู้นำไปใช้ควรอธิบายวิธีการทำแบบทดสอบและตัวบ่งชี้ของแบบทดสอบให้ผู้ถูกทดสอบได้เข้าใจตรงกัน ตลอดจนผู้สอนควรคัดเลือกวิธีการสอน สื่อและการวัดประเมินผลที่เอื้อให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการอ่านอย่างเต็มศักยภาพ

1.3 ควรนำผลการวิจัยมาเป็นข้อมูลในการปรับปรุงพฤติกรรมการสอนอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจในด้านที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลางหรือต่ำกว่าเพื่อให้พฤติกรรมการสอนดีขึ้นและอยู่ในระดับที่เหมาะสมต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรนำตัวแปรที่ได้ไปทำการวิจัย ศึกษาค้นคว้าหาวิธีการที่เหมาะสมและชัดเจนในการที่จะพัฒนาหรือส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจต่อไป

2.2 ควรทำการวิจัยเพื่อพัฒนาแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจสำหรับนักเรียนนายเรือหรือนักศึกษาในระดับชั้นอื่น ๆ ต่อไป

2.3 ควรทำการศึกษาพฤติกรรมการสอนอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของครูในความคิดเห็นของนักเรียนโดยจำแนกตามระดับผลการเรียนเพื่อดูว่านักเรียนที่มีผลการเรียนต่างกันมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการสอนอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจต่างกันหรือไม่

เอกสารอ้างอิง

- [1] จวีวรรณ กุหาภินันท์, เทคนิคการอ่าน, กรุงเทพฯ: ศิลปบรรณาการ, 2542.
- [2] Anderson, N. J, Exploring Second Language Reading, Toronto: Heinle & Heinle Publishers, 1999.
- [3] Eskey, "Teaching Advanced Reading: The Structural Problem", 2 (August-September), 210-215, 1996.
- [4] Allen, E. D. & Valette, R. M., Classroom Techniques: Foreign Language and English as a Second Language, New York: Harcourt Brace Javanovich Inc, 1989.
- [5] ถวิล มาตรการ, "คุณภาพครูกับคุณภาพการสอน", วารสารวิชาการ, ปีที่ 2, ฉบับที่ 4, หน้า 15-16, เมษายน, 2542.
- [6] สัจด์ อุทรานันท์, เทคนิคการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ, กรุงเทพฯ: มิตรสยาม, 2532.
- [7] สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, แนวปฏิบัติการจัดการศึกษาของสถานศึกษานิตุบุคคลในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2549.
- [8] บุญชม ศรีสะอาด, การวิจัยทางการวัดผลและประเมินผล, กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น, 2540.
- [9] จวีลักษณ์ บุญยะกาญจน์, จิตวิทยาการอ่าน, กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช, 2535.
- [10] Smith, F., Understanding Reading: A Psycholinguistic Analysis of Reading, New York: Holt and Winston, 1978.
- [11] ทรงศรี ตุ่นทอง, เครื่องมือวัดคุณลักษณะด้านพิสัย, ลพบุรี: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, 2552.
- [12] ยุพาพรรณ คัดฉลาด, "การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพื่อวัดพฤติกรรมการวิเคราะห์ตามรูปแบบที่มีอัตราส่วนของจำนวนข้อสอบต่างกัน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6", วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม, 2551.
- [13] บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์, รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์เรื่องการวัดและประเมินผลการเรียนรู้, กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2545.
- [14] จารุวรรณ อักษร, "การสร้างแบบทดสอบมาตรฐานวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามรูปแบบที่มีอัตราส่วนของจำนวนข้อสอบต่างกันสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1", วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม, 2551.
- [15] ศิริพร ฉันทานันท์, "ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสอนของครูและเวลาที่ใช้ในการเรียนของนักเรียนกับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายเขตกรุงเทพมหานคร", วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ, 2532.

การสนับสนุนทางสังคม กับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของเจ้าหน้าที่กรมทางหลวงชนบท

Social Support and Health Promoting Behavior of the Officers at the Department of Rural Roads

ทัศนีย์ เลียงอ่อน¹

สุภาณี สอนิรัตน์²

Thussanee Saengon

Supanee Sontirat

¹นักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาชุมชน คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

E-mail: Seangon_thus@hotmail.com

²รศ.ดร.อาจารย์ที่ปรึกษา ประจำภาควิชาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Received: March 27, 2020

Revised: April 20, 2020

Accepted: May 18, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการสนับสนุนทางสังคม กับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างการสนับสนุนทางสังคม กับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของเจ้าหน้าที่กรมทางหลวงชนบทโดยใช้แนวคิดทฤษฎีการส่งเสริมสุขภาพของ Pender 1996 โดยมีกลุ่มตัวอย่าง คือ เจ้าหน้าที่กรมทางหลวงชนบท จำนวน 305 คน สุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ t-test, F-test เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ โดยใช้วิธี LSD และวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ระดับ .01 และ .05

ผลการวิจัยพบว่า 1) การสนับสนุนทางสังคม กับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของเจ้าหน้าที่กรมทางหลวงชนบท อยู่ในระดับปานกลาง 2) ปัจจัยส่วนบุคคลไม่มีผลต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ 3) การสนับสนุนทางสังคม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการวิจัยนี้ แสดงให้เห็นว่าการสนับสนุนทางสังคม ในด้านต่าง ๆ มีผลกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ จึงเห็นควรมีการสนับสนุนทางสังคมอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้บุคคลมีสุขภาพที่สมบูรณ์แข็งแรง

คำสำคัญ : การสนับสนุนทางสังคม พฤติกรรมดูแลสุขภาพ กรมทางหลวงชนบท

ABSTRACT

The objectives of the study are as follows: 1) to study the level of social support and health promoting behavior of the officers at the Department of Rural Road 2) to compare health promotion behavior of an officer to other officers by using personal factors 3) to study the correlation between social support and health promoting behavior. The sample were 305 officers working at the Department of Rural Roads. Stratified sampling was used for selecting the officers. The research tools were questionnaires. Data were analyzed by using a computer package statistical program. The statistical procedures were percentage, mean, standard deviation, t-test, (F- test), LSD (One-way ANOVA) and Pearson's product moment correlation. Coefficient statistically significance was set at 01 and 05 level.

The results of the research revealed that 1) social support and health promoting behavior were at a moderate level; 2) personal factors have not affected on health promoting behaviors and 3) social support has promoted health promoting behaviors which was statistically significant at .001

Key words: Social Support, Health Promoting Behavior, Department of Rural Roads

บทนำ

จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 เรื่องการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ ในปัจจุบันเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ [1] ผู้สูงอายุส่วนใหญ่จะมีปัญหาสุขภาพองค์การอนามัยโลกระบุว่า 10 ปี ที่ผ่านมากลุ่มโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง NCDs (Non-Communicable Diseases) เป็นสาเหตุการตายอันดับหนึ่งของคนไทย และคาดว่าจะมีแนวโน้มที่จะเพิ่มมากขึ้นทุก ๆ ปี โดยผู้ป่วยมีอายุน้อยลงเรื่อย ๆ โรคในกลุ่มโรคไม่ติดต่อเรื้อรังที่คนไทยป่วยกันมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ ความดันโลหิตสูง เบาหวาน และมะเร็ง เนื่องจากคนไทยมีพฤติกรรมเปลี่ยนไปในด้านโภชนาการ รวมถึงการออกกำลังกายที่น้อยลง และเมื่อป่วยเป็นโรคไม่ติดต่อเรื้อรังแล้ว ส่วนใหญ่จะเสียชีวิตจากโรคแทรกซ้อนมากกว่าโรคไม่ติดต่อเรื้อรังโดยตรง [2] กลุ่มโรคไม่ติดต่อเรื้อรังนี้ คนส่วนใหญ่เชื่อว่าเป็นโรคของคนแก่และคนส่วนหนึ่งยอมรับว่า เมื่ออายุมากขึ้นการป่วยเป็นโรคกลุ่มนี้เป็นเรื่องปกติ แต่กลุ่มโรคไม่ติดต่อเรื้อรังแท้จริงแล้วส่วนใหญ่เป็นโรคที่เกิดจากพฤติกรรมของตนเอง รวมทั้งมีความเชื่อเรื่องการดูแลสุขภาพที่อาจไม่ถูกต้อง การสนับสนุนทางสังคม การให้ข้อมูลข่าวสาร การให้ความช่วยเหลือต่าง ๆ ทั้งในด้านวัตถุสิ่งของ รวมถึงการสนับสนุนทางจิตใจ ส่งผลให้ผู้ที่ได้รับการสนับสนุนแสดงออกพฤติกรรมไปในทางที่ผู้ให้ต้องการ การสนับสนุนทางสังคมในที่นี้หมายถึงการมีสุขภาพที่ดีอาจมาจากบุคคลในครอบครัว เพื่อนร่วมงาน ชุมชน รวมถึงจากทีมแพทย์ [3] การสนับสนุนทางสังคมประกอบด้วยการสนับสนุนด้านอารมณ์ การยอมรับนับถือ การประเมินข้อมูลข่าวสาร เครื่องมือ เครื่องใช้รวมถึงเวลา พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพเป็นมโนทัศน์เชิงบวก โดยเริ่มจากรับผิดชอบสุขภาพของตนเอง อาทิ โภชนาการดี มีการออกกำลังกายที่เพียงพอ มีสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างบุคคล ชุมชน สังคม มีการพัฒนาทางจิตวิญญาณ รวมถึงมีการจัดการความเครียดที่เหมาะสม การส่งเสริมสุขภาพมีความสำคัญ เนื่องจากเป็นพฤติกรรมที่ปฏิบัติแล้วก่อให้เกิดประโยชน์กับตนเองทั้งทางด้านร่างกาย และจิตใจ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติตนของบุคคลในการคงไว้ซึ่งสุขภาพที่ดี และปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรค โดยพฤติกรรมส่วนใหญ่จะเป็นการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยง [4]

กรมทางหลวงชนบทเป็นหน่วยงานราชการที่มีภารกิจเกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการก่อสร้างทาง จากสถิติการเบิกค่ารักษาพยาบาลและการลาเพื่อไปพบแพทย์ เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่มีโรคประจำตัวอยู่ในกลุ่มโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง ต้องไปพบแพทย์เป็นประจำและต้องรับประทานยาเพื่อคุมอาการตลอดชีวิต ผู้วิจัยเล็งเห็นว่าการให้ความรู้ ให้ข้อมูลข่าวสาร และการจัดกิจกรรมการออกกำลังกาย การมีกิจกรรมสันทนาการต่าง ๆ รวมถึงรณรงค์ให้เจ้าหน้าที่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และส่งเสริมพฤติกรรมสุขภาพ เพื่อช่วยให้ผู้ป่วยเรื้อรังเดิมมีสุขภาพแข็งแรงขึ้น และสามารถลดปริมาณผู้ป่วยรายใหม่ลง ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษา “การสนับสนุนทางสังคมกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของเจ้าหน้าที่กรมทางหลวงชนบท” โดยหวังให้เจ้าหน้าที่กรมทางหลวงชนบทมีความรู้เรื่องการดูแลสุขภาพการป้องกันกลุ่มโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง ช่วยให้เจ้าหน้าที่มีสุขภาพที่สมบูรณ์แข็งแรง ลดภาวะโรคแทรกซ้อนต่าง ๆ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อเจ้าหน้าที่กรมทางหลวง

ชนบทและส่วนงานราชการอื่น ๆ ที่จะนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาบุคลากร เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 ตามนโยบายของรัฐบาลต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยสร้างขึ้นจากการศึกษา ทบทวนแนวคิดทฤษฎี และคัดแปลงจากเอกสารงานวิจัยต่าง ๆ มีเนื้อหาครอบคลุมสอดคล้องกับกรอบแนวคิดทฤษฎี ตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยเกี่ยวข้องกับเรื่องการสนับสนุนทางสังคมกับพฤติกรรมส่งเสริมคุณภาพ แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ซึ่งเป็นข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ตำแหน่ง โรคประจำตัว โดยลักษณะแบบสอบถามให้เลือกตอบ และ เติมข้อความ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคมของเจ้าหน้าที่เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า ให้คะแนนตามระดับสนับสนุนทางสังคมใน ด้านอารมณ์ ด้านการยอมรับนับถือ ด้านการเป็นส่วนหนึ่ง ด้านวัตถุประสงค์ของ และด้านข้อมูลข่าวสาร โดยผู้วิจัยใช้แนวคิดของ House [5] มาดัดแปลงและสร้างข้อคำถาม ซึ่งแบ่งเป็น 4 ระดับคือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง แบ่งการวัดเป็น 3 ระดับ คือ ระดับต่ำ ระดับปานกลาง และระดับสูง

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของเจ้าหน้าที่ ให้คะแนนตามระดับการปฏิบัติ พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ ด้านความรับผิดชอบต่อสุขภาพ การออกกำลังกาย โภชนาการ สัมพันธภาพระหว่างบุคคล การพัฒนาทางจิตวิญญาณ และการจัดการความเครียด โดยผู้วิจัยใช้แนวคิดพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของ Pender (1996) มาดัดแปลงและสร้างข้อคำถาม ซึ่งแบ่งเป็น 4 ระดับคือ ปฏิบัติเป็นประจำ ปฏิบัติบ่อยครั้ง ปฏิบัติ นานครั้ง และไม่เคยปฏิบัติเลย แบ่งการวัดเป็น 3 ระดับ คือ ระดับต่ำ ระดับปานกลาง และระดับสูง

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. ศึกษาทฤษฎี หลักการและแนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ จากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิทั้งจากหนังสือ ตำรา วิทยานิพนธ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงบทความที่ตีพิมพ์ในฐานข้อมูลออนไลน์ ของไทย และต่างประเทศ ที่เกี่ยวข้อง

2. การสร้างเครื่องมือหรือแบบสอบถาม ผู้วิจัยดำเนินการโดยเริ่มจากกำหนดกรอบของงานวิจัย ขอบเขตของเนื้อหา รวมถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือมีผลกับการทำวิจัย ให้ครอบคลุมกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา

3. นำเสนอร่างเครื่องมือหรือแบบสอบถามที่ได้เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบข้อคำถาม ตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) ของข้อคำถาม เพื่อนำมาแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสม พร้อมทั้งนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ 4 ท่าน พิจารณาและเห็นชอบ

4. นำเครื่องมือหรือแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงเรียบร้อยแล้ว ไปทดลองใช้ (Try out) กับเจ้าหน้าที่กรมทางหลวง แขวงคอนเมือง ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน จากนั้น จึงนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้มา ทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ในการหาความเชื่อมั่นได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของแบบสอบถามตามวิธีการ Cronbach โดยได้ค่าความเชื่อมั่นโดยรวมและรายด้าน ดังแสดงในตารางที่ 1 เครื่องมือที่มี

การสร้างและพัฒนาขึ้นควรมีความเชื่อมั่นอย่างน้อย 0.70 (Burns and Grove, 1997) โดยเลือกข้อคำถามที่อยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ไปปรับปรุงแบบสอบถามให้สมบูรณ์ แล้วจึงนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 1 แสดงค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เรื่อง การสนับสนุนทางสังคม กับพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพของเจ้าหน้าที่กรมทางหลวงชนบท

ชนิดของแบบสอบถาม	จำนวนข้อคำถาม	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา
การสนับสนุนทางสังคมโดยรวม	24	0.92
- การสนับสนุนด้านอารมณ์	6	0.92
- การสนับสนุนด้านการยอมรับนับถือ	6	0.92
- การสนับสนุนด้านวัสดุสิ่งของ เงิน	6	0.95
- การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร การให้ความรู้	6	0.93
พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพโดยรวม	36	0.89
- ความรับผิดชอบต่อสุขภาพ	6	0.88
- การออกกำลังกาย	6	0.86
- โภชนาการ	6	0.85
- สัมพันธภาพระหว่างบุคคล	6	0.93
- การพัฒนาทางจิตวิญญาณ	6	0.90
- การจัดการความเครียด	6	0.87

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ คือ เจ้าหน้าที่ของกรมทางหลวงชนบทที่ปฏิบัติงานในสำนักงานส่วนกลาง (กรุงเทพฯ) ทั้งสิ้น 1,271 คน ประกอบด้วย ข้าราชการ ลูกจ้างประจำ พนักงานราชการ ลูกจ้างชั่วคราว โดยผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลในระหว่างเดือน มีนาคม - พฤษภาคม 2562

กลุ่มตัวอย่าง คือเจ้าหน้าที่กรมทางหลวงชนบท จำนวนหากกลุ่มตัวอย่างจากประชากรโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างของ Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% กำหนดขอบเขตความคลาดเคลื่อนที่ 0.05

สูตรการคำนวณหากกลุ่มตัวอย่าง

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ

n	=	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
N	=	จำนวนเจ้าหน้าที่กรมทางหลวงชนบททั้งหมด
e	=	ค่าความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง

แทนค่า

$$n = \frac{1,271}{1 + 1,271 (0.05)^2}$$

$$n = \frac{1,271}{1 + 3.1775}$$

$$n = 304.25 \approx 305 \text{ คน}$$

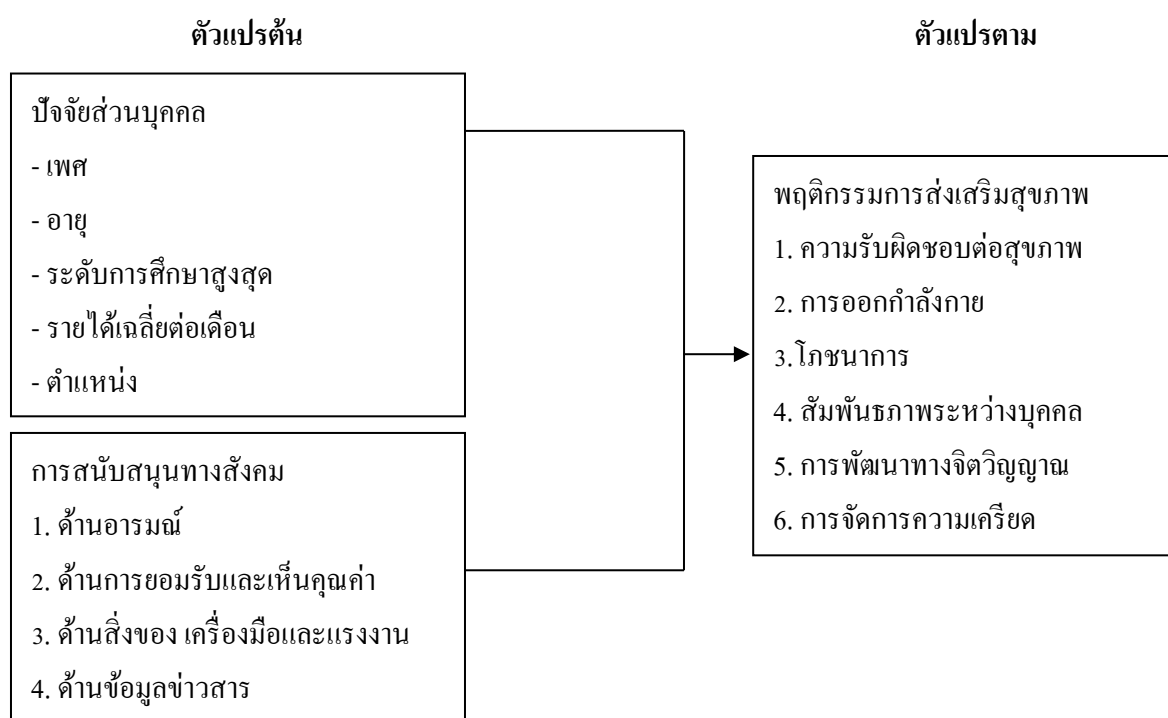
กลุ่มตัวอย่าง คือ เจ้าหน้าที่กรมทางหลวงชนบท จำนวน 305 คน

$$\text{จำนวนกลุ่มตัวอย่างแต่ละสำนัก} = \frac{305 \times 8}{1,271} = 1.92 \text{ หรือ เท่ากับ } 2 \text{ คน}$$

ตารางที่ 2 แสดงสัดส่วนจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาแต่ละสำนัก

ลำดับที่	หน่วยงาน	จำนวนเจ้าหน้าที่ (คน)	จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง (คน)
1	กลุ่มตรวจสอบภายใน	8	1.92
2	กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร	14	3.36
3	สำนักบริหารกลาง	201	48.23
4	กองแผนงาน	68	16.32
5	ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสาร	26	6.24
6	สำนักกฎหมาย	48	11.52
7	สำนักก่อสร้างทาง	184	44.15
8	สำนักก่อสร้างสะพาน	125	30.00
9	สำนักเครื่องกลและสื่อสาร	78	18.72
10	สำนักบำรุงทาง	170	40.79
11	สำนักฝึกอบรม	64	15.36
12	สำนักวิเคราะห์วิจัยและพัฒนา	66	15.84
13	สำนักส่งเสริมทางหลวงท้องถิ่น	33	7.92
14	สำนักสำรวจและออกแบบ	139	33.36
15	สำนักอำนวยความสะดวก	47	11.28
		1,271	305.000
			305

กรอบแนวความคิดการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของเจ้าหน้าที่ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลที่ต่างกัน
2. เพื่อศึกษาระดับการสนับสนุนทางสังคม กับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของเจ้าหน้าที่
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนทางสังคม กับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของเจ้าหน้าที่

สมมุติฐานการวิจัย

1. เปรียบเทียบพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของเจ้าหน้าที่กรมทางหลวงชนบท จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลที่ต่างกัน อาทิ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ตำแหน่งงาน โรคประจำตัว
2. การสนับสนุนทางสังคม มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล อาทิ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์โดยใช้สถิติ t-test, F-test เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ใช้วิธี LSD และวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ระดับ .01 และ .05

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ผลศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของเจ้าหน้าที่ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลที่ต่างกัน พบว่าปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน ไม่มีผลต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย (t) และวิเคราะห์ความแปรปรวน (F) พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของเจ้าหน้าที่กรมทางหลวงชนบทจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

(n= 305)

ปัจจัยส่วนบุคคล	t	F	p-value	สรุปผลทดสอบ
เพศ	1.051	-	0.294	ไม่แตกต่าง
อายุ	-	0.048	0.953	ไม่แตกต่าง
ระดับการศึกษา	-	0.806	0.448	ไม่แตกต่าง
รายได้เฉลี่ย	1.393	-	0.165	ไม่แตกต่าง
ตำแหน่งงาน	-	2.029	0.133	ไม่แตกต่าง
โรคประจำตัว	0.712	-	0.477	ไม่แตกต่าง

ส่วนที่ 2 ผลการศึกษาผลการสนับสนุนทางสังคม กับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของเจ้าหน้าที่กรมทางหลวงชนบทโดยรวม เฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการสนับสนุนทางสังคม พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของเจ้าหน้าที่กรมทางหลวงชนบท เป็นรายด้าน

(n=305)

การสนับสนุนทางสังคม	$\bar{X}$	S.D.	คิดเป็นระดับ
การสนับสนุนทางสังคม			
1. การสนับสนุนด้านอารมณ์	18.09	2.89	สูง
2. การสนับสนุนด้านการยอมรับนับถือ	16.91	3.37	ปานกลาง
3. การสนับสนุนด้านวัสดุสิ่งของ เงิน	16.96	3.03	ปานกลาง
4. การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร การให้ความรู้	17.96	3.37	ปานกลาง
พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ			
1. ด้านความรับผิดชอบต่อสุขภาพ	17.02	3.45	ปานกลาง
2. ด้านการออกกำลังกาย	15.72	4.66	ปานกลาง
3. ด้านโภชนาการ	14.26	2.78	ปานกลาง
4. ด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล	18.25	3.14	สูง
5. ด้านการพัฒนาทางจิตวิญญาณ	18.47	2.81	สูง
6. ด้านการจัดการความเครียด	18.87	3.33	สูง

ส่วนที่ 3 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนทางสังคม กับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของเจ้าหน้าที่กรมทางหลวงชนบทพบว่า การสนับสนุนทางสังคมของเจ้าหน้าที่กรมทางหลวงชนบท มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 หมายความว่าเจ้าหน้าที่ที่มีพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพสูงจะมีการสนับสนุนทางสังคมสูงด้วย ดังแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่างการสนับสนุนทางสังคม กับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของเจ้าหน้าที่
กรมทางหลวงชนบท

(n= 305)

การสนับสนุนทางสังคม		พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ						
		ความ รับผิดชอบ ต่อสุขภาพ	การออกกำลังกาย	โภชนาการ	สัมพันธ์ ภาพระหว่าง บุคคล	การพัฒนา ทางจิต วิญญาณ	การจัดการ ความ เครียด	โดยรวม
ด้านอารมณ์	r	.338***	.220***	.322***	.488***	.437***	.350***	.471***
	p	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000
ด้านการยอมรับ	r	.528***	.380***	.405***	.444***	.418***	.324***	.561***
	p	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000
ด้านวัสดุสิ่งของ	r	.496***	.377***	.407***	.471***	.367***	.194***	.516***
	p	.000	.000	.000	.000	.000	.001	.000
ด้านข้อมูลข่าวสาร	r	.433***	.352***	.488***	.487***	.442***	.351***	.563***
	p	.433***	.352***	.488***	.487***	.442***	.351***	.000
รวม	r	.572***	.425***	.517***	.598***	.527***	.388***	.672***
	p	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000

*** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย ด้านข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลพบว่า เจ้าหน้าที่กรมทางหลวงชนบทกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 66.23) งานในส่วนกลางหรือสำนักงานใหญ่เป็นงานด้านเอกสาร เจ้าหน้าที่ที่มีอายุมากกว่า 40 ปี (ร้อยละ 40.33) เนื่องจากเป็นงานที่ต้องใช้ผู้ที่มีความอดทนกับการทำงานประจำ เป็นงานด้านการบริการประชาชน งานด้านเอกสารจำเป็นต้องใช้เจ้าหน้าที่ ที่มีความละเอียดรอบคอบและมีประสบการณ์ มีการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 68.85) ลักษณะงานเป็นการรายงาน และการคำนวณต่าง ๆ จำเป็นต้องใช้ผู้ที่มีองค์ความรู้ และเชี่ยวชาญเฉพาะทาง อาทิทางการเงินและการบริหารรวมถึงทางด้านกฎหมายมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 20,001 บาทขึ้นไป (ร้อยละ 56.72) และเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ไม่ค่อยเปลี่ยนงาน เนื่องจากกรมทางหลวงชนบทเป็นหน่วยงานราชการที่มีความมั่นคง และมีการปรับเงินเดือนอยู่เป็นประจำ และส่วนใหญ่อยู่ในตำแหน่งพนักงานราชการ (ร้อยละ 34.07) ซึ่งเป็นไปตามโครงสร้างของหน่วยงานที่กำหนดไว้ ว่าต้องมีพนักงานราชการมากกว่าตำแหน่งอื่น ๆ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีโรคประจำตัว (ร้อยละ 54.42) เนื่องจากเจ้าหน้าที่กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพของตนเอง อีกทั้งกรมทางหลวงชนบทส่งเสริมและสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่ได้ออกกำลังกาย โดยมีฟิตเนสในที่ทำงานโดยไม่เสียค่าบริการ และมีการตรวจสุขภาพประจำปี เพื่อส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่มีสุขภาพที่สมบูรณ์แข็งแรง

สอดคล้องกับการศึกษา [6] ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเอง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมดูแลสุขภาพของนักศึกษา มีปัจจัยเอื้อได้แก่การมีและการเข้าถึงสถานบริการสาธารณสุข สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการส่งเสริมสุขภาพมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมดูแลสุขภาพ

การสนับสนุนทางสังคม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า การสนับสนุนทางสังคมของเจ้าหน้าที่กรมทางหลวงชนบทโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 69.93) กรมทางหลวงชนบท มีการสนับสนุนทางสังคมที่ดี จึงทำให้เจ้าหน้าที่กรมทางหลวงชนบทมีพฤติกรรมส่งเสริมคุณภาพที่เหมาะสม เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่จึงไม่มีโรคประจำตัว สอดคล้องกับการที่ผู้ให้จะให้การสนับสนุนบุคคลในเรื่องใด ๆ นั้น ต้องสอดคล้องกับความต้องการของผู้รับด้วย จึงจะทำให้เกิดผลลัพธ์ในทางบวก [7]

พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของเจ้าหน้าที่กรมทางหลวงชนบทผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 102.63) ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากกรมทางหลวงชนบทได้มีการสนับสนุนด้านการออกกำลังกายและโภชนาการ เพื่อให้เจ้าหน้าที่กรมทางหลวงชนบททุกท่าน มีพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพเกี่ยวกับการปฏิบัติตนเพื่อดูแลสุขภาพของตนเองอย่างเหมาะสม ซึ่งจะสอดคล้องกับ Pender [8] กล่าวถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการปฏิบัติพฤติกรรมของบุคคลเกี่ยวกับการป้องกันโรค เน้นที่การป้องกันและรักษาสุขภาพให้แข็งแรงสมบูรณ์ การมีสุขภาพที่ดีนั้นบุคคลต้องได้รับสนับสนุนให้มีพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพเป็นส่วนช่วยให้เกิดพฤติกรรมมากขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ เกษรา ชัยรังสีเลิศ [9] ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล การสนับสนุนทางสังคม ทักษะคิดทำงานและภาวะผู้นำกับพฤติกรรมเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร ผลการวิจัยพบว่าการสนับสนุนทางสังคมอยู่ในระดับปานกลาง การสนับสนุนทางสังคมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ยังพบว่า การสนับสนุนทางสังคม สามารถทำนายพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรได้ร้อยละ 47.4

สรุปผลการวิจัย

การสนับสนุนทางสังคม อาทิ ด้านอารมณ์ ด้านการยอมรับและเห็นคุณค่า ด้านสิ่งของ เครื่องมือแรงงาน รวมทั้งด้านข้อมูลข่าวสาร ของเจ้าหน้าที่กรมทางหลวงชนบท มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เนื่องมาจากเจ้าหน้าที่กรมทางหลวงชนบทได้รับการสนับสนุนทางสังคมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายชื่อพบว่าเจ้าหน้าที่กรมทางหลวงชนบทได้รับกำลังใจจากคนใกล้ชิด หรือคนในครอบครัวเป็นประจำ เพื่อนร่วมงานแสดงความเห็นอกเห็นใจเมื่อทำงานผิดพลาด และได้รับคำยกย่องว่าสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพได้รับคำชมว่าเป็นผู้ที่ดูแลสุขภาพเป็นอย่างดี รวมทั้งกรมทางหลวงชนบทมีการสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่ดูแลสุขภาพในทุกด้าน อาทิ ให้บริการฟิสิกส์ทุกวัน มีกิจกรรมแอโรบิกในวันอังคารและวันพุธ รวมถึงส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่รับประทานอาหารให้ถูกต้องตามหลักโภชนาการ ซึ่งการสนับสนุนทางสังคมมีส่วนช่วยให้เจ้าหน้าที่มีพฤติกรรมในการดูแลสุขภาพของตนเองมากขึ้น

พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของเจ้าหน้าที่กรมทางหลวงชนบท ในด้านความรับผิดชอบต่อสุขภาพ ด้านการออกกำลังกาย ด้านโภชนาการ ด้านสัมพันธ์ทางระหว่างบุคคล ด้านการพัฒนาทางจิตวิญญาณ และด้านการจัดการความเครียด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาพบว่าเจ้าหน้าที่กรมทางหลวงชนบทมีความรับผิดชอบต่อสุขภาพเป็นอย่างดี โดยการตรวจสุขภาพเป็นประจำอย่างน้อยปีละครั้ง รักษาน้ำหนักตัวให้มีความสมดุลกับส่วนสูงตามเกณฑ์มาตรฐานได้เป็นอย่างดี สามารถออกกำลังกายคนเดียวได้อย่างสม่ำเสมออย่างน้อย

3 ครั้งต่อสัปดาห์ รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ และรับประทานผักใบเขียวเป็นประจำ หลีกเลี่ยงการรับประทานขนมหวาน มีการทำกิจกรรมร่วมกับคนในครอบครัว ทำให้รู้สึกมีความสุขสบายใจ และสนิทสนมกันมากขึ้น สามารถทำกิจกรรม สังสรรค์กับเพื่อน และคนอื่นๆ ได้โดยไม่รู้สึกอึดอัด มีบุคคลที่อยู่ใกล้ตัวคอยชักชวนให้คำแนะนำเกี่ยวกับการทำงานและการใช้ชีวิตประจำวันที่ไม่เหมาะสม มีความหวังดี หวังให้ผู้อื่นมีชีวิตที่ดีมีความสุข สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างดี และเหมาะสมกับสถานการณ์ เมื่อมีความเครียดจะหากิจกรรมทำเพื่อผ่อนคลายความเครียด เช่น ฟังเพลง ออกกำลังกาย หรือเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันให้เพื่อนฟังเสมอ ซึ่งเป็นผลให้เจ้าหน้าที่กรมทางหลวงกรมทางหลวงชนบทมีความสุขภาวะที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ ทำให้พร้อมปฏิบัติการกิจที่ได้รับมอบหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัย มีข้อเสนอแนะว่า กรมทางหลวงชนบทควรมีการให้ความรู้และสร้างแรงจูงใจให้กับเจ้าหน้าที่กลุ่มที่ยังไม่มีโรคประจำตัว ให้มีพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพทุกด้าน ตั้งแต่ขณะที่ยังไม่มีโรคประจำตัว เช่น มีกิจกรรมวิ่งเพื่อสะสมไมล์ แลกของรางวัล หรือให้คะแนนการเข้าใช้บริการฟิตเนสในที่ทำงาน สร้างแรงจูงใจให้เจ้าหน้าที่อยากออกกำลังกายให้มากขึ้น

2. ควรมีการพัฒนาความเชื่อด้านสุขภาพ การสนับสนุนทางสังคม และพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพควบคู่ไปด้วยกัน เพื่อจะทำให้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการใช้ชีวิตแบบเดิม ๆ ทำให้เจ้าหน้าที่กรมทางหลวงชนบทมีสุขภาพร่างกายที่ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมป้องกันการเกิดโรคไม่ติดต่อเรื้อรังกับเจ้าหน้าที่กรมทางหลวงชนบทที่ปฏิบัติงานอยู่ต่างจังหวัด ว่ามีปัจจัยใดที่มีผลต่อพฤติกรรมป้องกันการเกิดโรคไม่ติดต่อเรื้อรังต่างกับเจ้าหน้าที่ในส่วนกลางอย่างไรบ้าง

2. การวิจัยในครั้งต่อไป ควรมีการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการอื่น ๆ เช่น การสังเกตพฤติกรรม หรือ การสัมภาษณ์ และเจาะจงกลุ่มตัวอย่างให้มากขึ้น ควรเพิ่มตัวแปรด้านการดูแลตนเองเพิ่มขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์สาขาจิตวิทยาชุมชน คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่ให้ความรู้และคำแนะนำในการดำเนินการวิจัย ขอขอบคุณกรมทางหลวงชนบท รวมถึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือ รวมทั้งเป็นกำลังใจให้กันตลอดมา ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้จะเป็นประโยชน์แก่ กรมทางหลวงชนบทและบุคคลทั่วไปที่สนใจในการนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- [1] แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 – 2564.กรุงเทพมหานคร, สำนักนายกรัฐมนตรี
- [2] สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ,2560. รายงานเรื่องสถานการณ์ NCDs
[Online] www.thaihealth.or.th, 5 มีนาคม 2560.
- [3] Cobb,S 1976. “Social Support as a Moderator of Life Stress.” Psychosomatic Medicine.
(September – October): 300-313.
- [4] Pender, N.J.Murdaugh, C.L. & Parsons, M.A. (2002) : Health Promotion in Nursing Practice.4th(ed).
New Jersey : Pearson Education. Inc. [Online]:<https://www.gotoknow.org/posts/273962>
- [5] Houses, J.S. 1981. Work stress and social support. California: Addison-Wesley Publishing Company.
- [6] สุรพงศ์ คล้ายเกตุ, 2550. ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมดูแลสุขภาพตนเองของนักศึกษาวิทยาลัย
อาชีวศึกษา ในจังหวัดสระบุรี.กรุงเทพมหานคร:วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- [7] Kahn, R. (1979). Aging and social support. In M.W. Riley (Ed.), Aging from birth to death: Interdisciplinary
perspectives (pp. 189-199). Denver, CO: WestviewPress.
- [8] Pender, N. J. et al.1987. Health Promotion in Nursing Practice. 2nd ed. New York: Appleton & Lange.
- [9] เกษรา ชัยรังสีเลิศ, 2547. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล การสนับสนุนทางสังคม ทักษะชีวิต และ
ภาวะผู้นำกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร. กรุงเทพมหานคร: วิทยานิพนธ์ วท.ม.(จิตวิทยา
อุตสาหกรรม). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ผลการพัฒนาทักษะการฟังและการอ่านภาษาอังกฤษโดยการชมภาพยนตร์และฟังเพลง
ของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ตรัง

**The Effect of Developing English Language Skills by Watching Movies
and Listening to Music on Third-Year Nursing Students in Trang Nursing College**

โสภิต สุวรรณเวลา

Sopit Suwanvala

อาจารย์พยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ตรัง สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข

E-mail: sopit@bcnt.ac.th

Received: May 25, 2020

Revised: August 21, 2020

Accepted: August 31, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยแบบกึ่งทดลองนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะภาษาอังกฤษด้านการฟังและการอ่านภาษาอังกฤษก่อนและหลังการชมภาพยนตร์และฟังเพลงภาษาอังกฤษในกลุ่มทดลอง และเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะภาษาอังกฤษด้านการฟังและการอ่านภาษาอังกฤษระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการชมภาพยนตร์และฟังเพลงภาษาอังกฤษ โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ตรัง ปีการศึกษา 2562 จำนวน 94 คน ได้มาด้วยวิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการจับคู่ (Matching) มีระยะเวลาในการทดลอง 4 สัปดาห์ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบทดสอบก่อนและหลังทำกิจกรรมวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่า t-test แบบ Dependent t-test และ Independent t-test ผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะภาษาอังกฤษด้านการฟัง และการอ่านภาษาอังกฤษในกลุ่มทดลองหลังการชมภาพยนตร์และฟังเพลงภาษาอังกฤษมากกว่าก่อนการชมภาพยนตร์และฟังเพลงภาษาอังกฤษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะภาษาอังกฤษด้านการฟัง และการอ่านภาษาอังกฤษในกลุ่มทดลองมีค่าคะแนนเฉลี่ยมากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : ทักษะภาษาอังกฤษ การชมภาพยนตร์ การฟังเพลง

Abstract

This quasi-experimental research aimed to 1) compare the mean of listening and reading scores within the experimental group at the pre- and post- of the English movie and music program (EMMP) and 2) compare the mean of listening and reading scores between the control group and the experimental group at the post EMMP. Ninety-four nursing students who studied Boromarajonani College of Nursing, Trang (BCNT) in the academic year 2019 were recruited using a matching method in this study. The EMMP was offered in four-week sessions. The pre- and post-test questionnaires was used to collect data. Then mean, standard deviation (SD), dependent t-test, and independent t-test were used to analyze data. The findings showed that the mean of listening and reading scores of the experimental group at the post-EMMP were significantly higher than the pre-tests scores at the pre- EMMP with statistically significant differences at .05. During the post-experimental period, participants in the experimental

group gained higher scores on listening and reading skills, compared to those in the control group with statistically significant differences at .05.

Key words: English skills, watching movies, listening to music

บทนำ

ศตวรรษที่ 21 ภาษาอังกฤษได้เข้ามามีบทบาทในชีวิตของคนไทยและคนทั่วโลก เพราะมนุษยชาติทุกวันนี้สื่อสารกันด้วยภาษาอังกฤษ ไม่ว่าจะเป็นการติดต่อสื่อสารกันโดยตรง การใช้อินเทอร์เน็ต การดูโทรทัศน์ การชมภาพยนตร์ การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ หนังสือคู่มือทางด้านวิชาการต่าง ๆ ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหนึ่งที่สำคัญของโลกในยุคนี้ และเป็นสาขาวิชาหลักที่ผู้เรียนจะต้องเรียนรู้ [1] ทักษะภาษาอังกฤษ เป็นความชำนาญ ความสามารถ ความรู้ที่ต้องได้รับการฝึกฝน ประกอบด้วย 4 ทักษะ ได้แก่ 1) ทักษะการฟัง 2) ทักษะการพูด 3) ทักษะการเขียน และ 4) ทักษะการอ่าน ทักษะการฟังคือการรับรู้ความหมายจากเสียงที่ได้ยิน การได้ยินเป็นการเริ่มต้นของการฟัง การฟังเป็นกระบวนการทำงานของสมองที่มีขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง การได้ยินเป็นความสามารถที่จะรับรู้สิ่งที่ได้ยิน พร้อมทั้งตีความและจับใจความในสิ่งที่รับรู้ นั้นสามารถเข้าใจและจดจำไว้ ซึ่งเป็นความสามารถทางสติปัญญา การฟังและทำความเข้าใจอาจเป็นสิ่งที่ยากที่สุดสำหรับผู้เรียนภาษาอังกฤษ [2] ทักษะการพูดเป็นระบบการสื่อความหมายระหว่างมนุษย์อย่างหนึ่งที่สามารถสื่อความรู้สึกและความเข้าใจระหว่างกัน ทักษะการพูดภาษาอังกฤษมุ่งเน้นไปที่การฝึกฝนในการออกเสียงและการฟังการสนทนา [3] ทักษะการเขียน คือระบบการสื่อสารหรือบันทึกถ่ายทอดภาษาเพื่อแสดงออกซึ่งความรู้ ความคิด ความรู้สึก และอารมณ์โดยใช้ตัวหนังสือและเครื่องหมายต่าง ๆ เป็นสื่อ ดังนั้นการเขียนจึงเป็นทักษะการใช้ภาษาแทนคำพูดที่สามารถสื่อความหมายออกมาได้ ทักษะการเขียนภาษาอังกฤษจะเป็นการใช้ไวยากรณ์ การสะกด เครื่องหมายวรรคตอน หรือรูปแบบอื่น ๆ [4] และทักษะการอ่าน คือกระบวนการตีความหมายหรือสร้างความเข้าใจจากตัวอักษรหรือสัญลักษณ์อื่น ๆ ความสามารถในการอ่านเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญที่สุดสำหรับการเรียนรู้เชิงวิชาการ ทักษะการอ่านภาษาอังกฤษจะต้องใช้ประสบการณ์ ความรู้ในด้านกลยุทธ์การอ่านของตนเองและควรมีการฝึกฝนอยู่เป็นประจำ [5] ทักษะภาษาอังกฤษเป็นเรื่องที่สำคัญและมีความจำเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดต่อสื่อสารกับผู้บริหาร โดยเฉพาะกับนักศึกษาพยาบาลที่จะต้องไปเป็นพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับประชาชนในระบบสุขภาพ ที่จำเป็นต้องนำความรู้ที่ทันสมัยไปให้บริการสุขภาพแก่ประชาชน

การที่จะมีทักษะภาษาอังกฤษที่คืบคลาน สามารถพัฒนาตนเองได้หลายด้านจากการเข้าถึงแหล่งความรู้ซึ่งมีอยู่อย่างไม่จำกัดทั่วโลกด้วยความสะดวกและรวดเร็ว อีกทั้งในปัจจุบันเป็นยุคที่มีความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) กล่าวคือ ผู้ที่มีความรู้ภาษาอังกฤษดี และสามารถใช้เทคโนโลยีได้ด้วยนั้น จะช่วยส่งเสริมให้การติดต่อสื่อสารเป็นไปอย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารในการจัดการศึกษาด้านภาษาอังกฤษ หากผู้สอนหากวิธีที่จะสามารถพัฒนาความสามารถทางด้านภาษาของผู้เรียน เช่น ด้านการอ่านและการเขียนให้ดีขึ้น เพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และพยายามจัดการเรียนรู้ให้มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (Life-Long Learning) จะส่งผลต่อคุณภาพบัณฑิตที่มีประสิทธิภาพต่อไป

นโยบายการจัดการศึกษาของประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษในการจัดการเรียนการสอน โดยการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษานั้น รัฐบาลมีนโยบายด้านการศึกษาและการเรียนรู้ โดยจัดให้มีการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้เพื่อสร้างคุณภาพของคนไทยให้สามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนได้เต็มตามศักยภาพ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้มีนโยบายยกระดับมาตรฐานภาษาอังกฤษในทุกหลักสูตร เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถใช้ภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือศึกษาค้นคว้าองค์ความรู้ที่เป็นสากล และก้าวทันโลก เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยกำหนดให้ทุกหลักสูตรมีการพัฒนาทักษะความสามารถการใช้ภาษาอังกฤษของนิสิตนักศึกษาให้เป็นบัณฑิตที่มีความพร้อมทั้งวิชาการ วิชาชีพ และทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษในระดับที่ใช้งานได้ (Working Knowledge) มีการกำหนดนโยบายให้สถาบันอุดมศึกษาพิจารณาการจัดกิจกรรมนอกหลักสูตร กระบวนการ สื่อ และ/หรือสิ่งแวดล้อมที่จะเปิดโอกาสและเสริมแรงจูงใจให้นักศึกษาสามารถพัฒนาทักษะการใช้ภาษาอังกฤษได้ด้วยตนเอง กำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาจัดให้นักศึกษาทุกคน ทดสอบความรู้ภาษาอังกฤษตามแบบทดสอบมาตรฐานระดับอุดมศึกษาที่สถาบันสร้างขึ้นหรือที่เห็นสมควรที่ได้มาตรฐาน โดยเริ่มตั้งแต่ปีการศึกษา 2559 เป็นต้นไป [6]

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครศรีธรรมราช เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี โดยหลักสูตรกำหนดให้มีจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ เพื่อส่งผลให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ [7] ซึ่งสอดคล้องกับการกำหนดคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ที่สภาการพยาบาลได้กำหนดไว้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์ พ.ศ.2560 มีการกำหนดคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ให้ต้องมีการสื่อสารภาษาอังกฤษได้อย่างมีประสิทธิภาพ [8] และวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครศรีธรรมราชได้มีการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของนักศึกษาตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 จนถึงชั้นปีที่ 4 โดยได้มีการจัดการเรียนการสอนทั้งในหลักสูตรและนอกหลักสูตรทุกชั้นปี มีการเรียนการสอนในชั้นเรียนตลอดหลักสูตร จำนวน 12 หน่วยกิต ถึงแม้ว่าวิทยาลัยพยาบาลได้มีการพัฒนานักศึกษาด้านทักษะภาษาอังกฤษทั้งผ่านกิจกรรมต่าง ๆ และการเรียนการสอนในชั้นเรียนแล้ว ผลสอบวัดความรู้ภาษาอังกฤษของนักศึกษาที่จัดสอบโดยสถาบันพระบรมราชชนก โดยใช้ข้อสอบกลางที่วัดความรู้ด้านภาษาอังกฤษของนักศึกษายาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ทั่วประเทศ ซึ่งมีการจัดการสอบ ปีละ 2 ครั้ง ผลการสอบความรู้ภาษาอังกฤษประจำปี 2561 ของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 มีคะแนนส่วนใหญ่ อยู่ในระดับ Lower intermediate รองลงมาคือระดับ Beginner และระดับ Upper intermediate ตามลำดับ [9] ซึ่งแสดงถึงความสามารถและทักษะภาษาอังกฤษของนักศึกษายังอยู่ในระดับที่ต้องพัฒนาอย่างเร่งด่วน

การพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษมีหลายวิธี นอกจากการพัฒนาในการเรียนการสอนรายวิชาแล้ว นักศึกษาจะต้องมีการพัฒนาวิธีการอื่น ๆ เพื่อให้มีสมรรถนะเพิ่มขึ้น เช่น การชมภาพยนตร์ การฟังเพลงภาษาอังกฤษ ดูคลิป YouTube หรือสื่อสังคมออนไลน์ การใช้เกมส์คอมพิวเตอร์ รายการโทรทัศน์ ข่าว รายการบันเทิง เข้าชมละครเวที นิทรรศการ หรืองานสัมมนาที่จัดเป็นภาษาอังกฤษ เป็นต้น [10] [11] [12] จากการศึกษาพบว่า การเรียนรู้ภาษาอังกฤษนอกห้องเรียนส่งผลให้ผู้เรียนมีทักษะภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้น การศึกษาพบว่ากิจกรรมที่ส่งผลให้นักศึกษามีทักษะภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้นประกอบด้วย การฟังเพลงภาษาอังกฤษ การชมภาพยนตร์เสียงภาษาอังกฤษ การชมภาพยนตร์เสียงภาษาอังกฤษแบบมีบรรยายภาษาอังกฤษ การคุยกับเพื่อนเป็นภาษาอังกฤษ การดูคลิปสอนภาษาอังกฤษในโปรแกรม YouTube และการเล่นเกมออนไลน์ที่ใช้ภาษาอังกฤษ ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้พบว่าจะช่วยในการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของนักศึกษาได้ [13] และพบว่าการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษให้เพิ่มขึ้น โดยใช้วิธีการชม

ภาพยนตร์ที่มีคำบรรยายเป็นภาษาอังกฤษ (Subtitle) นักศึกษามีการจดหุคตรงคำหรือประโยคที่ชอบพร้อมทั้งฝึกออกเสียงตาม จะส่งผลให้มีการพัฒนาทักษะการพูด ส่วนการฟังเพลงภาษาอังกฤษ นอกจากจะให้ความเพลิดเพลิน ยังช่วยในการฝึกเรื่องการออกเสียงและยังช่วยทำให้เกิดการเรียนรู้คำศัพท์ใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นอีกด้วย [14] ดังนั้น ในการพัฒนาภาษาอังกฤษแบบทันสมัยและเทคนิควิธีแนวใหม่ อย่างเช่น การชมภาพยนตร์และบทเพลง เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีและการเรียนนอกห้องเรียน จะช่วยให้มีการปรับทัศนคติและเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกรักอยากพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ [15] การพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษด้วยการชมภาพยนตร์ที่สามารถช่วยให้เกิดทักษะเพิ่มขึ้นนั้น ควรเลือกภาพยนตร์ที่ใช้ภาษาธรรมชาติที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน เลือกภาพยนตร์ตามความสนใจของผู้เรียน เนื่องจากจะช่วยกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้และสามารถพัฒนาทักษะทางภาษาอังกฤษมากกว่าการชมภาพยนตร์ที่ผู้เรียนไม่สนใจ เพราะการชมภาพยนตร์ที่ผู้เรียนไม่สนใจจะทำให้ผู้เรียนเบื่อและไม่เกิดการเรียนรู้ [16] และการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษด้วยเพลงควรมีการเลือกเพลงที่ผู้เรียนชอบและมีความสนใจ เป็นเพลงที่ใช้ภาษาอย่างเหมาะสม ใช้ฟังกันโดยทั่วไป ภาษาต้องไม่ง่ายหรือยากเกินไป ซึ่งอาจเลือกเพลงประเภทเล่าเรื่องราว ประเภทเพลงป๊อป เพราะเพลงประเภทนี้มีคำศัพท์ที่ซ้ำ ๆ และควรเลือกประเภทเพลงที่หลากหลาย ตามสมมติฐานเพื่อที่ผู้เรียนจะได้เรียนรู้คำศัพท์มากขึ้น [16] [17]

จะเห็นได้ว่าการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษโดยการชมภาพยนตร์ภาษาอังกฤษที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน จะส่งผลให้ผู้เรียนมีความสนใจ ส่งเสริมให้เกิดแรงจูงใจ สนุกสนาน และช่วยกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้และสามารถพัฒนาทักษะทางภาษาอังกฤษของผู้เรียนได้ การฟังเพลงภาษาอังกฤษที่เป็นเพลงตามสมมติฐาน มีเนื้อหาเพลงไม่ยาวจนเกินไป จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้คำศัพท์ และการจดจำมากขึ้น ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษทั้งด้านการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน ซึ่งวิทยาลัยพยาบาลราชชนนี ตรัง ยังไม่ได้นำกิจกรรมการชมภาพยนตร์และฟังเพลงมาใช้ในการส่งเสริมทักษะภาษาอังกฤษของนักศึกษา ดังนั้น การศึกษาเรื่องผลการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษโดยการชมภาพยนตร์และฟังเพลงจะเป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ตรัง ให้มีความรู้และทักษะเพิ่มขึ้นได้ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะภาษาอังกฤษด้านการฟัง และการอ่านภาษาอังกฤษก่อนและหลังการชมภาพยนตร์และฟังเพลงภาษาอังกฤษในกลุ่มทดลอง
2. เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะภาษาอังกฤษด้านการฟัง และการอ่านภาษาอังกฤษระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการชมภาพยนตร์และฟังเพลงภาษาอังกฤษ

สมมติฐาน

1. หลังการชมภาพยนตร์และฟังเพลงภาษาอังกฤษกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยทักษะภาษาอังกฤษด้านการฟังและการอ่านภาษาอังกฤษเพิ่มมากขึ้น
2. คะแนนเฉลี่ยทักษะภาษาอังกฤษด้านการฟัง และการอ่านภาษาอังกฤษของกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นกว่ากลุ่มควบคุมหลังการชมภาพยนตร์และฟังเพลงภาษาอังกฤษ

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี ครั้งที่ 1 ที่มีผลการสอบภาษาอังกฤษของสถาบันพระบรมราชชนก ในระดับต่ำและระดับปานกลาง จำนวน 94 คน เป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 47 คน และกลุ่มควบคุม 47 คน แบ่งกลุ่มที่มีลักษณะเดียวกันโดยใช้วิธีการจับคู่ (matching) จากผลคะแนนสอบภาษาอังกฤษ ใช้เวลาในการทดลอง 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 วัน ๆ ละ 2 ชั่วโมง เรียนรู้โดยมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษในด้านทักษะการฟัง และทักษะการอ่าน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี ครั้งที่ 1 จำนวน 112 คนที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2562 กลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี ครั้งที่ 1 กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 94 คน ที่มีคะแนนทดสอบภาษาอังกฤษในระดับต่ำ และระดับปานกลาง จำนวน 47 คน เป็นกลุ่มทดลอง และ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 ที่มีผลคะแนนการทดสอบภาษาอังกฤษในระดับต่ำ และระดับปานกลาง จำนวน 47 คน เป็นกลุ่มควบคุม โดยใช้การจับคู่ (Matching) สุ่มเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มมีลักษณะใกล้เคียงกัน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง และเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินคะแนนของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งรวบรวมข้อมูลก่อนและหลังการทดลองแบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 1 ข้อ และตอนที่ 2 เป็นแบบทดสอบ จำนวน 82 ข้อ โดยแบ่งเป็นแบบทดสอบด้านการอ่าน จำนวน 40 ข้อ และแบบทดสอบด้านการฟัง จำนวน 42 ข้อ และมีการตรวจสอบเครื่องมือก่อนนำไปใช้ โดยการให้ภาพยนตร์และเพลงภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือในการทดลอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง ผลการเรียนรู้ภาษาอังกฤษโดยใช้ภาพยนตร์ร่วมสมัยภาษาอังกฤษเพื่อพัฒนาทักษะการวิเคราะห์ประโยคและไวยากรณ์ภาษาอังกฤษของนิสิตคณะศิลปศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน [18] มาเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือคือ กิจกรรมการชมภาพยนตร์ และได้นำแนวทางการวิจัยเรื่อง การใช้กิจกรรมเพลงภาษาอังกฤษเพื่อส่งเสริมการออกเสียงต่อเนื่องกันในภาษาอังกฤษ [17] มาเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือประกอบด้วย ภาพยนตร์จำนวน 4 เรื่อง คือ 1) Harry Potter 2) The King's Speech 3) Charlie and the Chocolate Factory และ 4) Twilight และเพลงจำนวน 8 เพลง ประกอบด้วยเพลง 1) Diamonds 2) Without Me 3) Happier 4) High hopes 5) Girls Like You 6) You Belong with Me 7) See You Again และ 8) Lost Stars โดยได้ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) นำเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือชุดกิจกรรมการชมภาพยนตร์และฟังเพลงภาษาอังกฤษไปหาความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ซึ่งเป็นอาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ให้ความคิดเห็นอยู่ในระดับเหมาะสมมาก

สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลก่อนและหลังการชมภาพยนตร์และฟังเพลง เป็นแบบทดสอบก่อนและหลังการทำกิจกรรม ซึ่งผู้วิจัยได้คัดเลือกข้อสอบจากสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข เป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือประกอบด้วย แบบทดสอบ จำนวน 82 ข้อ โดยแบ่งเป็นแบบทดสอบด้านการอ่าน จำนวน 40 ข้อ และแบบทดสอบด้านการฟังจำนวน 42 ข้อ นำไปตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ความเหมาะสม ความครอบคลุมและความถูกต้องของภาษาจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน พิจารณาให้คะแนน หลังจากนั้นนำคะแนนที่ได้มาหาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.0 ทุกข้อ หลังจากนั้น ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่ปรับปรุงเรียบร้อยแล้ว ไปทดลองใช้กับนักศึกษาพยาบาลที่มีคุณสมบัติเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คนที่กำลังศึกษาที่วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครศรีธรรมราช สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข แล้วนำผลไปวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) มีค่าเท่ากับ .87

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ระยะขั้นเตรียมการซึ่งหลังจากโครงการวิจัยผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครศรีธรรมราชแล้ว ผู้วิจัยติดต่อประสานงานกับตัวแทนนักศึกษา ชั้นปีที่ 3 เพื่อแจ้งให้ทราบและขอความร่วมมือในการทำวิจัยพร้อมทั้งแจ้งวัตถุประสงค์ รายละเอียดของการวิจัยและระยะเวลาในการศึกษาวิจัย อธิบายและทำความเข้าใจจนเข้าใจตรงกัน อีกทั้งชี้แจงรายละเอียดการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง การเข้าร่วมโครงการวิจัย ระยะขั้นก่อนการทดลอง ผู้วิจัยพบกลุ่มตัวอย่างทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ขอความ

ร่วมมือในการทำวิจัย พร้อมทั้งแจ้งวัตถุประสงค์และรายละเอียดของการวิจัย หลังจากกลุ่มตัวอย่างยินยอมให้ความร่วมมือในการวิจัย ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างทดสอบภาษาอังกฤษด้วยแบบทดสอบ จำนวน 82 ข้อ ในสัปดาห์ก่อนการทดลอง หลังจากนั้นในสัปดาห์ทดลองผู้วิจัยได้ให้กลุ่มทดลองชมภาพยนตร์และฟังเพลงภาษาอังกฤษตามที่กำหนดเป็นระยะเวลา 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ๆ ละ 2 ชั่วโมง สำหรับกลุ่มควบคุมมีการดูหนังและฟังเพลง ตามอัธยาศัย และความต้องการของนักศึกษา หลังจากครบกำหนดในการดูภาพยนตร์และฟังเพลงแล้ว ผู้วิจัยได้ให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบจำนวน 82 ข้อ อีกครั้งหนึ่ง

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างใช้สถิติเชิงพรรณนาหาค่าความถี่และร้อยละ
2. ข้อมูลความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของค่าคะแนนการทดสอบภาษาอังกฤษ หลังและก่อนการทดลองในกลุ่มทดลองใช้สถิติ Dependent t-test
3. ข้อมูลความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของค่าคะแนนการทดสอบภาษาอังกฤษ หลังและก่อนการทดลองในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมใช้สถิติ Independent t-test

ผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างมีจำนวนทั้งหมด 94 คน เป็นกลุ่มทดลองจำนวน 47 คน เป็นเพศหญิง จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 100 และเป็นกลุ่มควบคุม จำนวน 47 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 91.49 เพศชาย คิดเป็นร้อยละ 8.51 และผลการทดสอบสมมติฐานข้อ 1 หลังการชมภาพยนตร์และฟังเพลงภาษาอังกฤษ กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยทักษะภาษาอังกฤษด้านการฟัง และการอ่านภาษาอังกฤษเพิ่มมากขึ้น ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะภาษาอังกฤษด้านการฟัง และการอ่านภาษาอังกฤษก่อน และหลังการชมภาพยนตร์และฟังเพลงภาษาอังกฤษในกลุ่มทดลอง

ทักษะภาษาอังกฤษ	ก่อนการทดลอง			หลังการทดลอง			ค่าสถิติ	
	จำนวน	Mean	S.D.	จำนวน	Mean	S.D.	ค่า t	P-value
ด้านการฟัง และการอ่าน	(คน)			(คน)				
กลุ่มทดลอง	47	22.94	5.655	47	42.15	8.183	-14.601	.000

* P-value < .05

จากตารางที่ 1 พบว่าค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะภาษาอังกฤษด้านการฟัง และการอ่านภาษาอังกฤษของกลุ่มทดลอง คะแนนก่อนการทดลอง (Mean = 22.94 , S.D. = 5.655) และคะแนนหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง (Mean = 42.15 , S.D. = 8.183) แตกต่างกัน ดังนั้น ค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะภาษาอังกฤษด้านการฟังและการอ่านภาษาอังกฤษก่อนและหลังการชมภาพยนตร์และฟังเพลงภาษาอังกฤษแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการทดสอบสมมติฐานข้อ 2 คะแนนเฉลี่ยทักษะภาษาอังกฤษด้านการฟัง และการอ่านภาษาอังกฤษของกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นกว่ากลุ่มควบคุมหลังการชมภาพยนตร์และฟังเพลงภาษาอังกฤษ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะภาษาอังกฤษด้านการฟัง และการอ่านภาษาอังกฤษระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมหลังการชมภาพยนตร์และฟังเพลงภาษาอังกฤษ

ทักษะภาษาอังกฤษด้าน	หลังการทดลอง			ค่าสถิติ	
	จำนวน(คน)	Mean	S.D.	ค่า t	P-value
การฟัง และการอ่าน					
กลุ่มทดลอง	47	42.15	8.183	9.483	.000
กลุ่มควบคุม	47	26.55	6.662	9.483	.000

* P-value < .05

จากตารางที่ 2 พบว่าค่าเฉลี่ยคะแนนของกลุ่มทดลองหลังการทดลอง (Mean = 42.15 , S.D. = 8.183) และกลุ่มควบคุมหลังการทดลอง (Mean =26.55, S.D. =6.662) แตกต่างกัน ดังนั้นค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะภาษาอังกฤษด้านการฟัง และการอ่านภาษาอังกฤษ ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการชมภาพยนตร์และฟังเพลงภาษาอังกฤษ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วิจารณ์ผลการวิจัย

จากการศึกษาผลการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษโดยการชมภาพยนตร์และฟังเพลงของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ตรัง อภิปรายผลการวิจัยได้ 2 ประเด็นตามสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้ดังต่อไปนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 หลังการชมภาพยนตร์และฟังเพลงภาษาอังกฤษ กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยทักษะภาษาอังกฤษด้านการฟังและการอ่านภาษาอังกฤษเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจากการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนทดสอบภาษาอังกฤษด้านการฟังและการอ่านของกลุ่มทดลองก่อนการทดลองเท่ากับ 22.94 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 5.655 (Mean = 22.94 , S.D. = 5.655) หลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 42.15 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 8.183 (Mean = 42.15 , S.D. = 8.18) และเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับวิธีทางสถิติ Dependent t-test พบว่าหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนทดสอบภาษาอังกฤษด้านการฟังและการอ่านมากกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยผลการศึกษาสอดคล้องกับ อนามัย คำเนตร [18] ที่ศึกษาผลการเรียนภาษาอังกฤษโดยใช้ภาพยนตร์ร่วมสมัยภาษาอังกฤษเพื่อพัฒนาทักษะการวิเคราะห์ ประโยคและไวยากรณ์ภาษาอังกฤษของนิสิตคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ผลการศึกษพบว่า ทักษะการวิเคราะห์ประโยคและไวยากรณ์ภาษาอังกฤษของนิสิตในรายวิชาโครงสร้างไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ 1 โดยใช้สื่อที่เป็นภาพยนตร์ร่วมสมัยภาษาอังกฤษหลังเรียนแตกต่างจากก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้ เนื่องจากผู้เรียนเกิดทักษะการวิเคราะห์ประโยคและไวยากรณ์ภาษาอังกฤษโดยใช้สื่อภาพยนตร์ร่วมสมัยภาษาอังกฤษ ผู้เรียนได้ฟังและชมภาพยนตร์ร่วมสมัยภาษาอังกฤษและใช้ภาษาอังกฤษอย่างง่ายบ่อย ๆ ส่งผลให้ผู้เรียนรู้สึกผ่อนคลาย ส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้ตามแผนการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ทบทวนทักษะการวิเคราะห์ประโยคและไวยากรณ์ภาษาอังกฤษซ้ำด้วยตนเอง จึงเป็นการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษด้วยตนเอง

สำหรับภาพยนตร์จะดึงดูดความสนใจ กระตุ้นและเร้าให้ผู้เรียนสนใจบทเรียนอย่างมาก ส่งผลให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นเมื่อเทียบกับก่อนการชมภาพยนตร์ นอกจากนี้ ผู้เรียนสามารถพูดได้คล่องแคล่วขึ้น มีการใช้ไวยากรณ์และการพูดออกเสียงที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นหลังได้เรียนโดยใช้ภาพยนตร์การ์ตูน และยังมีผลการทดสอบที่มีคะแนนมากขึ้น นอกจากนี้ ผู้เรียนยังมีความใส่ใจและมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจน

ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกล้นคลาญ แหวกแนวจากการเรียนแบบเดิม ๆ เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนกล้าแสดงออก ทั้งทางด้านความคิด การพูดและการเขียน ทำให้ผู้เรียนเปิดใจรับสิ่งใหม่ ๆ ประสิทธิภาพการทำงานของสมอง เพิ่มขึ้น เป็นผลให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างสนุกสนาน ผู้เรียนมีความสุขควบคู่ไปกับการพัฒนาทักษะ ภาษาอังกฤษ ผู้เรียนเข้าใจและสามารถนำภาษาอังกฤษไปใช้อย่างถูกต้องและสามารถจำได้นาน เนื่องจากผู้เรียน ได้ดูเรื่องราว ได้เรียนรู้จากการปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง [19] ลักษณะดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า สื่อภาพยนตร์สามารถ สร้างบรรยากาศผ่อนคลาย ส่งผลให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจที่จะพูดโดยไม่รู้สึกอาย ผู้สอนสามารถเห็นความก้าวหน้าที่มี ประสิทธิภาพของผู้เรียนได้ ตั้งแต่เริ่มกระบวนการเรียนรู้จนถึงสิ้นสุดกระบวนการเรียนรู้ เกิดเป็นทักษะด้านการพูด ออกเสียงคำศัพท์และประโยคได้ถูกต้องตามเนื้อหา สำเนียงใกล้เคียงกับเสียงของเจ้าของภาษามาก แสดงท่าทาง ประกอบการพูดได้อย่างเป็นธรรมชาติ ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจที่จะเรียนด้วยความสนุกสนาน สามารถซึมซับสำเนียง การใช้ภาษาและสามารถฝึกพูดเลียนแบบการพูดได้อย่างดี ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะการอ่านและการวิเคราะห์ ประโยคและไวยากรณ์ภาษาอังกฤษได้เร็วขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิลดา ศรีทองกุล [20] ที่พบว่าการพัฒนา ทักษะการฟัง-พูดในวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี สมุทรปราการ โดยใช้ แอปพลิเคชัน Echo English พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการใช้เรียนโดยแอปพลิเคชัน Echo English สูงกว่า ก่อนเรียน คะแนนก่อนเรียนของกลุ่มตัวอย่าง Mean = 26.88, S.D. = 6.64 คะแนนหลังเรียนเพิ่มขึ้น Mean = 51.08, S.D.= 3.01 ทั้งนี้ เนื่องจากผู้เรียนมีความสนใจ สนุกสนาน จูงใจให้เรียนรู้ และผู้เรียนสามารถนำแอปพลิเคชัน Echo English มาฟังบททวนได้ซ้ำ ๆ หลายครั้ง ส่งผลต่อการเพิ่มทักษะการฟัง และการอ่านภาษาอังกฤษ กลุ่มตัวอย่าง มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ ที่ประกอบด้วยทักษะการฟัง พูด อ่านและเขียนมีคะแนนสูงขึ้นอย่างชัดเจน

สมมติฐานข้อที่ 2 คะแนนเฉลี่ยทักษะภาษาอังกฤษด้านการฟัง และการอ่านภาษาอังกฤษของกลุ่มทดลอง มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นกว่ากลุ่มควบคุมหลังการชมภาพยนตร์และฟังเพลงภาษาอังกฤษ จากการทดลองพบว่า คะแนนหลังการทดลองของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตาม สมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับการศึกษาของปวิณนุช พุ่มจิต และอังคิรา เหลืองนภา [10] ที่ศึกษาประสิทธิภาพ ของการใช้แอปพลิเคชัน Echo English ในการพัฒนาทักษะการฟัง-พูด ในวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร รวมถึง เปรียบเทียบทักษะการฟัง-พูด ในวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักศึกษา ก่อนและหลังการเรียน ของ นักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาภาษาอังกฤษธุรกิจ ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวน สุรนันทน์ จำนวน 181 คน จากการศึกษาพบว่าแอปพลิเคชันสามารถนำไปใช้ในการเรียนรู้และพัฒนาทักษะ ภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดี แอปพลิเคชันที่ถูกนำไปใช้ในการเรียนรู้และพัฒนาทักษะด้านการฟังภาษาอังกฤษของ นักศึกษาภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทามากที่สุด คือ YouTube โดยนักศึกษาส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่าแอป พลิเคชันดังกล่าว มีสื่อการสอนที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการชมภาพยนตร์ ฟังเพลงสากลหรือติดตามรายการสอน ภาษาจากยูทูบเบอร์ชื่อดังที่มีมากมายหลากหลายให้เลือกชม ทำให้เกิดความเพลิดเพลินและไม่เกิดความน่าเบื่อหน่าย ที่จะเรียนรู้ รองลงมาคือ แอปพลิเคชัน BBC Learning English โดยนักศึกษาให้เหตุผลในการเลือกใช้แอปพลิเคชัน ดังกล่าวว่าเป็นการใช้ เพื่อการฝึกฟังสำเนียงและการออกเสียงที่ถูกต้อง สอดคล้องกับการศึกษาของอุมาพร ไชถาวร [11] ที่ศึกษาการเปรียบเทียบการพัฒนาทักษะการฟัง ภาษาอังกฤษของนักศึกษาโดยใช้เพลงภาษาอังกฤษกับการ สอนแบบปกติ ผลการศึกษาพบว่าหลังจากสอนโดยใช้เพลงภาษาอังกฤษเป็นสื่อในการสอนจำนวน 5 บทเพลง ประกอบด้วย เพลง Superman, This Love, The Show, Price Tag, และ เพลง Truly Deeply Madly พบว่า นักศึกษา

ที่ได้รับการสอนด้วยเพลงภาษาอังกฤษมีพัฒนาการด้านการฟังภาษาอังกฤษเพิ่มสูงขึ้น ร้อยละ 28.45 และเมื่อเปรียบเทียบระหว่าง กลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง พบว่านักศึกษาในกลุ่มทดลองที่ใช้เพลงเป็นกิจกรรมประกอบการจัดการเรียนการสอน มีพัฒนาการด้านทักษะการฟังภาษาอังกฤษสูงขึ้นกว่ากลุ่มควบคุม ทั้งนี้ เนื่องจากการได้ฟังเพลงภาษาอังกฤษซ้ำ ๆ ส่งผลให้นักศึกษาได้ฝึกฟังเนื้อร้องเดิม ๆ หลาย ๆ ครั้ง และในเพลงก็มีเนื้อหาบทเรียนภาษาอังกฤษบางส่วนที่อยู่ ในตำราเรียนด้วย ทำให้บทเรียนที่กำลังเรียนอยู่ไม่ยาก นอกจากนี้ เพลงที่นำมาใช้เป็นเพลงสมัยใหม่ที่อยู่ในความสนใจของนักศึกษา จึงเป็นส่วนหนึ่งที่กระตุ้นความอยากฟังเพลงภาษาอังกฤษของนักศึกษา และสอดคล้องกับ อาทิตยา เวียงนิล [13] ที่ศึกษารูปแบบการเรียนรู้ภาษาอังกฤษผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษนอกห้องเรียน: กรณีศึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง พบว่า กิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษนอกห้องเรียนที่นักศึกษาได้มีการปฏิบัติและรับรู้ถึงการมีประสิทธิผลในการพัฒนาภาษาอังกฤษ จำนวนเกินร้อยละ 50 ได้แก่ กิจกรรมการฟังเพลงภาษาอังกฤษ การชมภาพยนตร์เสียงภาษาอังกฤษ ดูภาพยนตร์เสียงภาษาอังกฤษแบบมีบรรยายภาษาอังกฤษ คุยกับเพื่อนเป็นภาษาอังกฤษ ดูคลิปสอนภาษาอังกฤษในโปรแกรม YouTube และเล่นเกมสออนไลน์ ที่ใช้ภาษาอังกฤษ นอกจากนี้ พบว่านักศึกษารับรู้ถึงประโยชน์ของการทำกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษนอกชั้นเรียนที่มีต่อการพัฒนาภาษาอังกฤษของนักศึกษาเอง การวิจัยนี้ชี้ให้เห็นถึงกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษนอกชั้นเรียนเป็นหนึ่งช่องทางที่สามารถเพิ่มโอกาสในการพัฒนาการใช้ภาษาอังกฤษของนักศึกษาในสถานการณ์ที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น นอกเหนือจากในบริบทของชั้นเรียน ซึ่งนอกจากจะเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษที่มีประสิทธิภาพแล้วยังมีความน่าสนใจสำหรับตัวผู้เรียนเองอีกด้วย

สรุปผลการวิจัย

1. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะภาษาอังกฤษด้านการฟัง และการอ่านภาษาอังกฤษก่อนและหลังการชมภาพยนตร์และฟังเพลงภาษาอังกฤษในกลุ่มทดลอง พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะภาษาอังกฤษด้านการฟัง และการอ่านภาษาอังกฤษของกลุ่มทดลองก่อนการทดลอง (Mean = 22.94, S.D. = 5.65) และหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้น (Mean = 42.15, S.D. = 8.18) ดังนั้น ค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะภาษาอังกฤษด้านการฟัง และการอ่านภาษาอังกฤษก่อนและหลังการชมภาพยนตร์และฟังเพลงภาษาอังกฤษ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะภาษาอังกฤษด้านการฟัง และการอ่านภาษาอังกฤษระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมหลังการชมภาพยนตร์และฟังเพลงภาษาอังกฤษ พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนของกลุ่มทดลองหลังการทดลอง (Mean = 41.15, S.D. = 8.18) และกลุ่มควบคุมหลังการทดลอง มีค่าเพิ่มขึ้น (Mean = 26.55, S.D. = 6.66) ดังนั้น ค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะภาษาอังกฤษด้านการฟัง และการอ่านภาษาอังกฤษระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการชมภาพยนตร์และฟังเพลงภาษาอังกฤษ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์
อาจารย์ที่มีหน้าที่รับผิดชอบและสอนภาษาอังกฤษ ควรนำแนวทางการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษสำหรับผู้เรียนโดยวิธีการชมภาพยนตร์และฟังเพลงภาษาอังกฤษ และควรเลือกภาพยนตร์และเพลงที่อยู่ในความสนใจและเหมาะสมกับผู้เรียนเพื่อให้เกิดแรงจูงใจที่จะเรียน รวมทั้งสถาบันการศึกษาควรมีการจัดห้องเรียนที่สร้างบรรยากาศ

ให้ผู้เรียนรู้สึกผ่อนคลายสามารถชมภาพยนตร์ หรือฟังเพลงที่ผู้เรียนสนใจและสามารถไปใช้ห้องเรียนเพื่อการชมภาพยนตร์และฟังเพลงได้ตลอดเวลา

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาเพื่อติดตามผลหลังการทดลองอย่างต่อเนื่องโดยติดตามผลการทดลองทุก 6 เดือน เพื่อศึกษาว่าผู้เรียนมีทักษะภาษาอังกฤษดีขึ้นอย่างต่อเนื่องหรือไม่ และควรมีการศึกษาในผู้เรียนที่เป็นนักศึกษาพยาบาลจากสถาบันอื่น ๆ ที่กว้างขึ้น เพื่อเปรียบเทียบทักษะภาษาอังกฤษด้านการฟังและการอ่านหลังการชมภาพยนตร์และฟังเพลงภาษาอังกฤษ ระหว่างนักศึกษาพยาบาลบรมราชชนนี ตรัง กับวิทยาลัยพยาบาลอื่น ๆ ว่ามีการพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้นหรือไม่ นอกจากนี้ ควรมีการศึกษาผลของการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษโดยใช้ชุดกิจกรรมชมภาพยนตร์และฟังเพลงภาษาอังกฤษ ที่มีการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ทักษะด้านการพูด ทักษะด้านการเขียน ทักษะด้านการฟัง และทักษะด้านการอ่าน ทั้งนี้ เพื่อเป็นการพัฒนาทักษะให้ครอบคลุมมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- [1] อรรชนิดา หวานคง, "การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21: English Teaching in the 21st Century". วารสารสถาบันวิจัยฐานสงวร,ปีที่ 7, ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม), หน้า 305-314, 2559.
- [2] Kenneth Beare, "Strategies to Improve English Listening Skills" [Online]. Available: <https://www.thoughtco.com/improving-listening-skills-1-210394>. [Accessed: 5 December 2019].
- [3] Abdel Rahma, "Improving English Language Speaking Skills of Ajloun National University Students". International Journal of English and Education, Vol.5, Issue.3, pp181-195, 2016.
- [4] Holly W. Arnol, "Improving the Writing Skills of English Learners: An Impact on Student Learning Analysis". TEACH Journal of Christian Education, Vol. 11, Issue. 2, pp. 14-20, 2017.
- [5] Hulya Kucukoglu, "Improving reading skills through effective reading strategies". Social and Behavioral Sciences Hacettepe University, Vol. 15, Issue. 23, pp.714-709, 2019.
- [6] คณะกรรมการการอุดมศึกษา, "ประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง นโยบายการยกระดับมาตรฐานภาษาอังกฤษในสถาบันอุดมศึกษา" [Online]. Available: http://www.mua.go.th/users/bhes/front_home/Data%20Bhes_2559/04052559.pdf. [Accessed: 8 มกราคม 2563].
- [7] ฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ตรัง, หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง 2559 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ตรัง สถาบันสมทบมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข, [เอกสารอัดสำเนา], 2559.
- [8] กระทรวงศึกษาธิการ, "ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร พ.ศ.2560" [Online]. Available: <http://www.mua.go.th/users/4qf-hed/news/data6.pd>. [Accessed: 20 ธันวาคม 2562].
- [9] ฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ตรัง, ผลการสอบวัดความรู้ภาษาอังกฤษ นักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ตรัง พ.ศ.2562, [เอกสารอัดสำเนา], 2562.
- [10] ปวีณนุช พุ่มจิต และ อังคิรา เหลืองนภา "การใช้แอปพลิเคชันในการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษด้านการฟัง", ในรายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการนำเสนอผลงานในระดับชาตินักศึกษาค้นคว้าอิสระมนุษยศาสตร์และ

- สังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2 วันที่ 19 มกราคม 2562 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, น. 550-561.
- [11] อุมพร ไยถาวร, "การเปรียบเทียบการพัฒนาทักษะการฟังภาษาอังกฤษของนักศึกษาโดยใช้ผลภาษาอังกฤษกับการแบบปกติ: The Comparative Study of Developing Students' Listening Skills by Using English Songs as a Teaching Instrument and a Conventional Instruction" ในรายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการปัญญากิวัฒน์ ครั้งที่ 49 : พฤษภาคม 2557 คณะศิลปศาสตร์ สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์, น. D1-D 43.
- [12] อภิราตี จันทร์แสง, "การพัฒนาทักษะการฟังภาษาอังกฤษโดยใช้รายการโทรทัศน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3: Developing of English Listening Skills for Mathayomsuksa 3 Students by Using Television Programs" [Online]. Available: <https://rerujournal.reru.ac.th/wp-content/uploads/2018/03/OK-15-.pdf>. [Accessed: 8 มกราคม 2563].
- [13] อาทิตยา เวียงนิล "การศึกษารูปแบบการเรียนรู้ภาษาอังกฤษผ่านกิจกรรม การเรียนรู้ภาษาอังกฤษนอกห้องเรียน กรณีศึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง". วารสารวิเทศศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ปีที่ 6, ฉบับที่ 1, หน้า 37-53, มกราคม-มิถุนายน, 2559.
- [14] ณัฐฐันรี ฤทธิรัตน์ และ ธัญภา ชีระมณี, "ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาไทย: Problems and Obstacles to Developing English Speaking Skill of Thai University Students" [Online]. Available: <https://gsbooks.gs.kku.ac.th/57/gre15/files/hmp39.pdf>. [Accessed: 8 มกราคม 2563].
- [15] สุตาภัทร จันทรประเสริฐ, ศิริรัตน์ สัยวุฒิ, พรเทพ แก้วเชื้อ, ศรินยา แดงอ่อน และ วรรณวิมล บุญญพงษ์, "นวัตกรรมการสอนของอาจารย์มหาวิทยาลัยแบบใหม่ในยุค 4.0". ในรายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ วลัยลักษณ์ วิจัย ครั้งที่ 10 : วันที่ 27-28 มีนาคม 2561, น. 1-8.
- [16] Victoria and Alan, "Modern American Classics for Learning English with Movies" [Online]. Available: <https://www.fluentu.com/blog/English/learn-english-movies-films-modern-american-classics/>. [Accessed: 1 January 2020].
- [17] เนาวรัตน์ อินทรประสิทธิ์ และอาคม สระบัว, รายงานการวิจัยการใช้กิจกรรมเพลงภาษาอังกฤษเพื่อส่งเสริมการออกเสียงต่อเนื่องกันในภาษาอังกฤษ, คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ, กรุงเทพฯ : 2558.
- [18] อนามัย คำเนตร, "ผลการเรียนภาษาอังกฤษโดยใช้ภาพยนตร์ร่วมสมัยภาษาอังกฤษเพื่อพัฒนาทักษะการวิเคราะห์ประโยคและไวยากรณ์ภาษาอังกฤษของนิสิตคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน". Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และศิลปะ, ปีที่ 11, ฉบับที่ 1, หน้า 3109-3209, มกราคม-เมษายน, 2561.
- [19] นรินาถ ห่อไทยสงค์ "การใช้ภาพยนตร์เพื่อพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ: การวิจัยปฏิบัติการแบบวงจรลำดับเวลาของเจมส์ แมคเคอร์แนน (James McKernan)." วารสารการวัดผลการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ปีที่ 17, ฉบับที่ 1, หน้า 187-199, กรกฎาคม, 2555.
- [20] วิไลดา ศรีทอง. "การพัฒนาทักษะการฟัง-พูดในวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี สมุทรปราการ โดยใช้แอปพลิเคชัน Echo English". วารสารวิชาการ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.ปีที่ 2, ฉบับที่ 3, หน้า 23-42, กันยายน -ธันวาคม, 2562.

การจัดการความรู้ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตมะม่วงส่งออก อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

Knowledge Management of the Mango Export Enterprise of Bang Khla District,

Chachoengsao Province

อิทธิพร ลินทรโก¹

อติยาพร ไชยฤทธิ์²

นพพร ขุนคำ³

Atipat Sintarako

Atiyaphorn Chaiyarit

Nopporn Khunkha

¹ดร.อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

E-mail: atipatsin@hotmail.com

²ดร.อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

E-mail: atiya2654@gmail.com

³อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

E-mail: Sepaphah_sa@hotmail.com

Received: May 28, 2020

Revised: June 15, 2020

Accepted: June 16, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การจัดการความรู้ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตมะม่วงส่งออกอำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้การผลิตมะม่วง กระบวนการจัดการความรู้การผลิตมะม่วง และเงื่อนไขที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการผลิตมะม่วงของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตมะม่วงส่งออกอำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แนวคำถามในการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวนทั้งสิ้น 15 คน

ผลการวิจัย พบว่า ความรู้การผลิตมะม่วงเป็นความรู้ในกระบวนการผลิตที่ตกทอดมาจากคนรุ่นเก่าที่เป็นผู้บุกเบิกการทำสวนมะม่วง ไม่ว่าจะเป็นการขยายพันธุ์ การบำรุงรักษา การเก็บเกี่ยว ตลอดจนการควบคุมคุณภาพในการขนส่ง นอกจากนี้ ยังมีสภาพทางภูมิศาสตร์ที่เอื้ออำนวยทำให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพมากขึ้น และมีความโดดเด่นไม่ว่าจะเป็นขนาดและรสชาติ ในส่วนของกระบวนการจัดการความรู้ พบว่า กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตมะม่วงส่งออกมีกระบวนการจัดการความรู้ในกระบวนการต่าง ๆ ได้แก่ การบ่งชี้ความรู้ การสร้างและแสวงหาความรู้ การเข้าถึงความรู้ การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้และการเรียนรู้ แต่ยังไม่มีการจัดการความรู้ให้เป็นระบบ และการประมวลและกลั่นกรองความรู้ และในส่วนของเงื่อนไขที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการผลิตมะม่วงของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตมะม่วงส่งออกพบว่า มีเงื่อนไข 5 ประการ คือ 1) สภาพทางภูมิศาสตร์ 2) ผู้นำ 3) คุณภาพสินค้า 4) ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก และ 5) การพัฒนาผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ: การจัดการความรู้ วิสาหกิจชุมชน ผู้ผลิตมะม่วงส่งออก

Abstract

This research was conducted to study the knowledge management of the mango export enterprise of Bang Khla District, Chachoengsao Province. The objectives of this research aimed to study the knowledge of local wisdom on mango production, knowledge management process of mango production and conditions affecting success on mango production of the mango export enterprise of Bang Khla District, Chachoengsao Province. This research was a qualitative research. Data were collected by an in-depth interview. Instrument used for this research was a semi-structured interview. There were 15 key informants.

The findings revealed that the knowledge of mango production was a hereditary knowledge of the producing process from former generations who had pioneered the mango orchard. It consisted of propagation, maintenance, harvest, and quality control of transportation. Moreover, the surrounding geographical condition still played a pivotal role in increasing product quality as well as outstanding size and taste of mango products. For knowledge management process of the mango export enterprise, it consisted of knowledge identification, knowledge creation and acquisition, knowledge access, knowledge sharing, and knowledge learning. However, the knowledge organization and the knowledge codification and refinement had not been systematically conducted. For conditions affecting the success of mango production of the mango export enterprise, it was comprised of five factors: 1) geographical condition, 2) leaders, 3) product quality, 4) member relationship, and 5) continuous product development.

Keywords: Knowledge Management, Community Enterprise, Mango Export Group

บทนำ

ปัจจุบันประเทศไทยกำลังเผชิญกับสถานการณ์และความเสี่ยงซึ่งเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงในระดับโลกและภายในประเทศ โดยเฉพาะภาวะผันผวนด้านเศรษฐกิจ พลังงาน และภูมิอากาศ ที่เป็นไปอย่างรวดเร็วและส่งผลกระทบอย่างชัดเจนต่อประเทศไทย แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560–2564) จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจที่สำคัญ กล่าวคือ ยุทธศาสตร์การสร้างเสริมความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน [1] โดยยุทธศาสตร์ดังกล่าวมุ่งเน้นการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมให้มีบทบาทต่อระบบเศรษฐกิจเพิ่มมากขึ้น โดยการส่งเสริมการพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชนเพื่อการพึ่งตนเอง และสนับสนุนการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนตามความพร้อมและศักยภาพในแต่ละพื้นที่ โดยการสร้างสังคมผู้ประกอบการที่เอื้อต่อการทำธุรกิจทั้งในเรื่องการเข้าถึงข้อมูลด้านธุรกิจและสิทธิประโยชน์ แหล่งเงินทุน นวัตกรรมสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการและการตลาด รวมทั้งพัฒนากลไกสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการสร้างขีดความสามารถของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้เติบโตและแข่งขันได้

วิสาหกิจชุมชนจึงถือเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจในระดับท้องถิ่น สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ได้ให้นิยามของวิสาหกิจชุมชนว่าวิสาหกิจชุมชน หมายถึง กิจกรรมของชุมชน

ที่เกี่ยวกับการผลิตสินค้าการให้บริการหรือการอื่น ๆ ที่ดำเนินการโดยคณะบุคคลที่มีความผูกพัน มีวิถีชีวิตร่วมกันและรวมตัวกันประกอบกิจการดังกล่าว เพื่อสร้างรายได้และเพื่อการพึ่งพาตนเองของครอบครัว ชุมชนและระหว่างชุมชน [2] จะเห็นได้ว่าวิสาหกิจชุมชนที่ก่อตั้งขึ้นสามารถสร้างรายได้และการพึ่งพาตนเองของคนในชุมชน ซึ่งหลักการดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงการพัฒนาทางเศรษฐกิจในระดับชุมชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศโดยรวม ดังนั้นการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้มีความเข้มแข็ง และยั่งยืนเป็นแนวทางสำคัญแนวทางหนึ่งที่จะส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศและคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน

การจัดการความรู้ เป็นเทคนิคการจัดการอย่างหนึ่งซึ่งถือเป็นเครื่องมือเพื่อการบรรลุเป้าหมายอย่างน้อย 4 ประการ ได้แก่ 1) บรรลุเป้าหมายของงาน 2) บรรลุเป้าหมายการพัฒนาคน 3) บรรลุเป้าหมายการพัฒนาองค์กรไปเป็นองค์กรเรียนรู้ และ 4) บรรลุความเป็นชุมชนเป็นหมู่คณะความเอื้ออาทรระหว่างกัน นอกจากนี้ การจัดการความรู้ยังเป็นการรวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่ในองค์กร ซึ่งกระจัดกระจายอยู่ในตัวบุคคลหรือเอกสารมาพัฒนาให้เป็นระบบ เพื่อให้ทุกคนในองค์กรสามารถเข้าถึงความรู้ และพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รู้ รวมทั้งปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลให้องค์กรมีความสามารถในเชิงแข่งขันสูงสุด โดยการจัดการความรู้เป็นกระบวนการที่ซับซ้อนมีหลายขั้นตอน ในการนำความรู้ที่อยู่ในองค์กรทั้งความรู้ที่ชัดแจ้ง เช่น ความรู้ที่อยู่ในรูปของเอกสาร และความรู้ที่ไม่ชัดแจ้ง เช่น ความรู้ในงาน ประสบการณ์ที่สะสมอยู่ในตัวบุคคล ซึ่งล้วนแต่เป็นความรู้หรือข้อมูลที่มีคุณค่า ทำให้องค์กรสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้ ความรู้เหล่านั้นจะต้องผ่านกระบวนการอันได้แก่ การระบุความรู้หรือตรวจสอบความรู้ที่ต้องการและจำเป็นต่อองค์กร รวบรวมเพื่อให้ได้ข้อมูลทำการประมวลและวิเคราะห์ เพื่อให้ได้มาซึ่งสารสนเทศ นำความรู้เหล่านั้นมาจัดเก็บอย่างเป็นระบบ [3] จากหลักการสำคัญของการจัดการความรู้ดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการจัดการความรู้ถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืน เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่การแข่งขันทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศได้อย่างมั่นคง

จังหวัดฉะเชิงเทราถือเป็นจังหวัดที่มีความโดดเด่นของวิสาหกิจชุมชน เนื่องจากเป็นจังหวัดที่มีการปลูกมะม่วงมากที่สุดของประเทศ คือ มีพื้นที่ประมาณ 86,000 ไร่ อำเภอที่ปลูกมะม่วงมากที่สุด คือ อำเภอบางคล้า และอำเภอแปลงยาว มะม่วงถือเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดฉะเชิงเทรา เพราะสามารถผลิตผลผลิตที่มีรสชาติดี และคุณภาพได้มาตรฐานที่สำคัญคือเป็นมะม่วงที่ปลอดภัยแก่ผู้บริโภค เพราะได้รับใบรับรองสวนตามระบบการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices-GAP) จากกรมวิชาการเกษตร มะม่วงพันธุ์ที่ปลูกได้แก่ น้ำดอกไม้ น้ำดอกไม้สีทอง หนั่งกลางวัน แรด และเขียวเสวย ผลผลิตมะม่วงของจังหวัดฉะเชิงเทราส่วนใหญ่จำหน่ายตลาดภายในประเทศ การจำหน่ายตลาดต่างประเทศมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยมีการลงนามสัญญาซื้อขายมะม่วงเพื่อการส่งออกระหว่างเกษตรกรชาวสวนกับบริษัทผู้ส่งออก ตั้งแต่ปี พ.ศ.2544 มะม่วงที่ส่งออกเป็นหลัก คือ น้ำดอกไม้ (มะม่วงน้ำดอกไม้เบอร์ 4 และน้ำดอกไม้สีทอง) โดยตลาดส่งออกของมะม่วงเกรดเอที่ใหญ่ที่สุด คือ ญี่ปุ่น ยุโรป และสหรัฐอเมริกา ตามลำดับ ส่วนมะม่วงคุณภาพรองลงมาส่งออกไปที่มาเลเซีย อินโดนีเซีย และสิงคโปร์ จากการสำรวจข้อมูลวิสาหกิจชุมชนปัจจุบัน พบว่า มีการรวมกลุ่มของเกษตรกรผู้ปลูกมะม่วงคุณภาพเพื่อการส่งออกในรูปแบบชมรมซึ่งปัจจุบันมี 2 กลุ่มหลัก คือ วิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกมะม่วงส่งออก และชมรมชาวสวนจังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งมีพื้นที่ปลูกรวมกันประมาณ 20,000 ไร่ และมีปริมาณผลผลิตส่งออกจากการลงนามสัญญาซื้อขายมะม่วงทั้งสองกลุ่มรวมกันปีละประมาณ 1,400 ตัน [4]

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกมะม่วงส่งออกอำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนก่อตั้งมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 โดยเริ่มจากการเป็นสมาชิกชมรมชาวสวนมะม่วงจังหวัดฉะเชิงเทรา และเมื่อปี พ.ศ. 2548 ทางหน่วยงานภาครัฐจึงให้จดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชน และดำเนินการรวบรวมผลผลิตส่งขายทั้งในและต่างประเทศมาโดยตลอด มีจำนวนสมาชิกกลุ่มประมาณ 30 คน ซึ่งเป็นประชากรในพื้นที่ การก่อตั้งวิสาหกิจชุมชนถือเป็นแนวคิดในการพัฒนาระดับการแข่งขันของผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรในระดับท้องถิ่น โดยนับตั้งแต่การก่อตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกมะม่วงส่งออกอำเภอบางคล้า ยังไม่มีการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการความรู้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลองค์ความรู้อย่างเป็นระบบ เพื่อการพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ ตลอดจนการถ่ายทอดองค์ความรู้ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกมะม่วงส่งออกอำเภอบางคล้า ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืน เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่การแข่งขันทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศได้อย่างมั่นคง

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการจัดการความรู้ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกมะม่วงส่งออกอำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อทราบถึงความรู้การจัดการผลิตมะม่วง กระบวนการจัดการความรู้ และเงื่อนไขที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการผลิตมะม่วงของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกมะม่วงส่งออกอำเภอบางคล้า และได้มาซึ่งข้อมูลในระดับปฏิบัติการที่สามารถนำไปใช้เพื่อการถ่ายทอดองค์ความรู้ในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน รวมทั้งเป็นการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนโดยการจัดการความรู้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่จะนำไปสู่การสืบสาน และถ่ายทอดองค์ความรู้ในกระบวนการต่าง ๆ อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

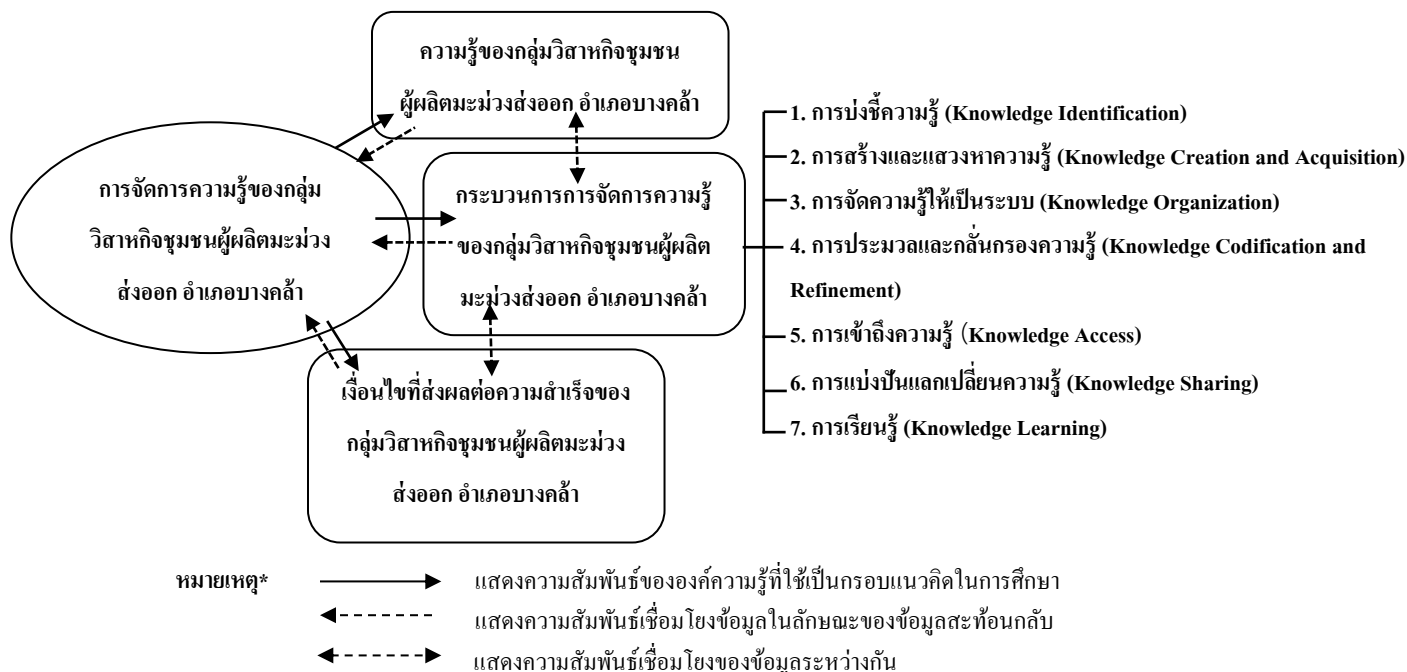
1. เพื่อศึกษาความรู้การจัดการผลิตมะม่วงของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกมะม่วงส่งออกอำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา
2. เพื่อศึกษากระบวนการจัดการความรู้การจัดการผลิตมะม่วงของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกมะม่วงส่งออก อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา
3. เพื่อศึกษาเงื่อนไขที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการผลิตมะม่วงของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกมะม่วงส่งออก อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

ขอบเขตของโครงการวิจัย

1. ขอบเขตด้านพื้นที่ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกมะม่วงส่งออกอำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา
2. ขอบเขตกลุ่มเป้าหมาย กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยและการสร้างความร่วมมือในพื้นที่ ได้แก่ สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกมะม่วงส่งออกอำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 15 คน
3. ขอบเขตเนื้อหา ขอบเขตตามวัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาความรู้การจัดการผลิตมะม่วงของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกมะม่วงส่งออกอำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยความรู้การจัดการผลิตมะม่วงเป็นองค์ความรู้ที่เกิดจากการสังสรรค์ประสบการณ์ของผู้รู้ในชุมชน ซึ่งเป็นประสบการณ์ที่ได้รับการถ่ายทอดจากผู้ที่มีความรู้และจากสถาบันต่าง ๆ มากมายเป็นสิ่งที่มีความหมายและมีการปฏิบัติโดยผู้คนในชุมชนนั้น ขอบเขตตามวัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษากระบวนการจัดการความรู้การจัดการผลิตมะม่วงของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกมะม่วงส่งออกอำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ประกอบด้วย
 1. การบ่งชี้ความรู้ (Knowledge Identification)
 2. การสร้างและแสวงหาความรู้ (Knowledge Creation and Acquisition)
 3. การจัดความรู้ให้เป็นระบบ (Knowledge Organization)
 4. การประมวลและกลั่นกรองความรู้ (Knowledge Codification)

and Refinement) 5. การเข้าถึงความรู้ (Knowledge Access) 6. การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ (Knowledge Sharing) และ 7. การเรียนรู้ (Knowledge Learning) และขอบเขตตามวัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อศึกษาเงื่อนไขที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการผลิตมะม่วงของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตมะม่วงส่งออกอำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยประกอบด้วย 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) คณะทำงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตมะม่วงส่งออกอำเภอบางคล้า จำนวน 10 คน และ 2) คณะกรรมการชุมชนและผู้รู้ในชุมชน จำนวน 5 คน

2. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

2.1 การสร้างเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลโดยเริ่มต้นจากการนำเอาวัตถุประสงค์ของการวิจัยมาใช้เป็นกรอบสำหรับการทบทวนวรรณกรรมเพื่อนำไปสู่การกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย จากนั้นจึงได้นำกรอบแนวคิดในการวิจัยดังกล่าวมาแตกเป็นประเด็นเป็นแนวคำถามสำหรับการใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant)

2.2 เมื่อได้ร่างประเด็นคำถามสำหรับการใช้สัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะได้นำร่างแนวคำถามไปทำการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยกระบวนการตรวจสอบผู้วิจัยจะนำร่างแนวคำถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญทำการตรวจสอบ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 เมื่อได้ประเด็นคำถามผู้วิจัยทำหนังสือประสานงานคณะทำงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน และคณะกรรมการชุมชนและผู้รู้ในชุมชนเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยการเก็บข้อมูลคณะทำงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เนื่องจากจำนวนผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีจำนวนมากผู้วิจัยจึงใช้วิธีการสัมภาษณ์กลุ่ม (กลุ่มละ 3-5 คน) ส่วนการเก็บข้อมูลกับคณะกรรมการชุมชนและผู้รู้ในชุมชนจะใช้วิธีการสัมภาษณ์เดี่ยว

3.3 ผู้วิจัยนำเทปบันทึกการสัมภาษณ์มาทำการถอดเทป เพื่อให้ได้มาซึ่งเนื้อหาที่ทำการสัมภาษณ์โดยละเอียด นำข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์มาตรวจสอบ ความถูกต้องความสมบูรณ์ ตรวจสอบความสอดคล้อง ครบถ้วน เพื่อนำไปวิเคราะห์ต่อไป

สรุปผลการวิจัย

1. ความรู้การผลิตมะม่วงของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตมะม่วงส่งออกอำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ความรู้การผลิตมะม่วงจะเป็นความรู้ที่อยู่ในกระบวนการผลิต และสภาพทางภูมิศาสตร์ที่เอื้ออำนวยทำให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพและมีความโดดเด่น ข้อมูลความรู้ที่ตกผลึกมาจากคนรุ่นก่อนที่เป็นผู้บุกเบิกการทำสวนมะม่วงในอำเภอบางคล้า ประกอบด้วย

1.1 สภาพพื้นที่ปลูก เป็นพื้นที่ดอนและไม่มีน้ำท่วมขัง ห่างไกลจากแหล่งมลพิษ การคมนาคมสะดวก ดินมีความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง-สูง มีการระบายน้ำดี และการถ่ายเทอากาศดี สภาพภูมิอากาศ มีอุณหภูมิที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโต 20-34 องศาเซลเซียส รวมถึงมีปริมาณแหล่งน้ำที่พอเพียงต่อการเพาะปลูก

“เรื่องดินเราเป็นต่อเขาถึง 50% แล้ว เพราะดินแปดริ้วค่อนข้างเป็นดินดี แล้วปลูกอะไรก็รสชาติอร่อย การดูแลดินที่ดีก็ทำให้มะม่วงดี โดยเฉพาะบางคล้าที่มีชื่อเสียงระดับประเทศเลย เพราะมะม่วงบางคล้าแน่นอน รสชาติที่หวานและมันจะขึ้นชื่อ แล้วที่จริงมะม่วงเราปลูกพื้นที่ไหนก็ได้ อยู่ที่เราดูแลรักษา เรื่องปุ๋ยนี้สำคัญว่าช่วงไหนให้สูตรอะไร ช่วงไหนให้สูตรอะไร แล้วความหวานความมันก็จะสม่ำเสมอ ตรงนี้เราต้องดูแลมันอย่างดี เพราะบางที่ชาวสวนไม่เข้าใจว่าปลูกแล้วก็แล้วกันไม่ค่อยดูแล แต่ที่นี่เราต้องรู้ว่าปุ๋ยนี้สำคัญมากช่วงไหน จะให้อะไร จะปรับให้ต้นงาม ลูกดกรสชาติดี มันขึ้นอยู่กับจัดการ แต่ปุ๋ยไม่ต้องใช้เยอะไรมาก ใช้เคมีบวกอินทรีย์ บวกกันเล็กน้อยก็ไปได้แล้ว แล้วมะม่วงเราไม่ต้องไปฝืนธรรมชาติมันมาก ก็พยายามปล่อยให้มันเป็นธรรมชาติให้ใกล้เคียงกัน แล้วมันค่อนข้างจะได้ผลดี แต่ที่นี้บางคนทำแล้วส่วนใหญ่ประสบความสำเร็จ มักจะฝืนธรรมชาติ จะบังคับอย่างเดียวตรงนี้ก็จะมีเจอปัญหา ต้องอิงธรรมชาติว่ามะม่วงเราสมบูรณ์พอแล้วที่จะให้มันออกลูก แล้วค่อยเร่งมันอากาศช่วยบ้างอะไรบ้าง ก็ต้องไปตามนั้น ก็จะไปได้ดี ธรรมชาติก็จะเป็นตัวบ่งชี้ของมันเลย”

(ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ, เพศ ชาย, สัมภาษณ์เมื่อ 24 สิงหาคม 2560)

1.2 การขยายพันธุ์จะใช้วิธีการทาบกิ่ง ทำให้มะม่วงเริ่มให้ผลผลิตหลังจากปลูกด้วยกิ่งทาบ ประมาณ 3 ปี และสามารถให้ผลผลิตมากกว่า 15 ปี โดยผลผลิตจะสูงขึ้นเฉลี่ยปีที่ 8 ประมาณ 50-100 กิโลกรัม/ต้น อายุจากดอกบานถึงเก็บผลแก่อยู่ระหว่าง 90-115 วัน ฤดูกาลผลผลิตอยู่ระหว่างเดือน มีนาคม-มิถุนายน

1.3 พันธุ์มะม่วงที่นิยมส่งออก ได้แก่ น้ำดอกไม้เบอร์ 4 น้ำดอกไม้สีทอง แรด ขาวดึก ฟาลัน และเขียวเสวย

1.4 ขั้นตอนการบำรุงรักษา มีการตัดแต่งกิ่ง เพื่อให้ทรงพุ่มโปร่งลดปัญหาโรค แมลงและช่วยให้การติดผลดีขึ้น โดยมีขั้นตอนการใส่ปุ๋ยเพื่อบำรุง ดังนี้ (1) การใส่ปุ๋ย จะใส่ทันทีหลังการตัดแต่งกิ่ง และทำความสะอาดแปลง โดยใส่ปุ๋ยอินทรีย์ เช่น ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก ในอัตรา 10-15 กิโลกรัม/ต้น ให้หว่านในบริเวณทรงพุ่ม สำหรับการใส่ปุ๋ยเคมี ควรใช้วิธีจุดเป็นร่อง บริเวณชายพุ่ม หลังจากนั้นหว่านปุ๋ยเคมีลงไปในร่องแล้วกลบดินไว้อย่างเดิม อัตราการใช้หลังตัดแต่งกิ่งแล้ว ปริมาณครั้งหนึ่งของอายุต้น โดยแบ่งใส่ครั้งละน้อย สูตรทั่ว ๆ ไปเป็นสูตรเสมอ 15-15-15 หรือ 16-16-16 (2) ปุ๋ยสำหรับเตรียมการออกดอก ควรเป็นปุ๋ยที่มีธาตุโพแทสเซียมสูง เช่น 3-13-12, 14-14-21, 8-16-24 หรือ 6-12-24 ใช้หลังแตกยอดครั้งสุดท้ายในช่วงปลายฝน หลังเข้าช่วงแล้งก่อนออกดอกก็ใช้ปุ๋ยสูตร 18-24-24, 9-24-24, 12-24-24 ซึ่งเป็นปุ๋ยที่มีฟอสฟอรัสสูง การใส่ครั้งหลังควรกระทำอย่างน้อย 2 สัปดาห์ ก่อนการออกดอก และ (3) ปุ๋ยบำรุงผล ใช้ปุ๋ยสูตรเสมอ 15-15-15, 16-16-16 ในช่วงติดผลแล้ว ในช่วงปรับปรุงคุณภาพผลใช้ปุ๋ย 13-13-21, 14-14-21 และก่อนเก็บเกี่ยวด้วยโพแทสเซียมในเตรท (13-0-46) อัตรา 50 กรัม/น้ำ 20 ลิตร หลังมะม่วงเข้าโคลนติดพันอีกประมาณ 2 ครั้ง ห่างกัน 1 สัปดาห์ จะช่วยให้มะม่วงคุณภาพดีขึ้น

1.5 การเก็บเกี่ยวและการขนส่ง การเก็บเพื่อนำมาใส่ในบรรจุภัณฑ์จะมีการกำหนดระยะเวลาในการรับประทานไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้ผู้บริโภคได้รับประทานมะม่วงตามความต้องการของผู้บริโภค รวมถึงการขนส่งในกรณีส่งไปต่างประเทศจะมีการคำนวณระยะเวลาให้พอดีกับการเดินทาง เพื่อให้ไปถึงมือผู้บริโภคในต่างประเทศที่ยังคงความสดใหม่ของสินค้าได้อย่างดี

“...สมัยที่ส่งไปญี่ปุ่น สมัยก่อน 20-30 ปี เริ่มแรกเลยส่งไปมันใช้ไม่ได้เลยมะม่วงไปถึงนู่นมันจะมีสุกมีเน่าทุกอย่างสุกบ้างไม่สุกบ้าง แล้วจนบริษัทญี่ปุ่นพาเราไปดูพอไปดูจนรู้ว่าถ้ามะม่วงมีสุกมีเน่าไม่สม่ำเสมอไปไม่รอดแน่ทางบริษัทก็จะเลิกกันหมด ผมเองกลับมาก็มาคิดว่าทำไมมะม่วงสีเขียวเป็นเหลืองได้ ผมก็เอาถุงมาห่อ ถุงคาร์บอนที่ห่อกันทุกวันเป็นรายแรกที่มาห่อมันแปลกทำให้สีเขียว ๆ เคืองเดียวมันเริ่มเหลืองทันที จนบริษัทบอกว่าแบบนี้ ok ก็เริ่มเอาเรากี่ส่งถุงเข้ามา ก็เอาเข้ามาสมาชิกเขาก็ไม่เชื่อ ก็ไม่มีคนเอา ปีแรก ๆ เราต้องสั่งต้องห่ออย่างมากเจ้าเดียว เป็นล้าน ๆ ถุง ห่อไปทำให้มะม่วงเป็นสีเหลืองถึงส่งออกได้...”

(ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ, เพศ ชาย, สัมภาษณ์เมื่อ 24 สิงหาคม 2560)

2. กระบวนการจัดการความรู้การผลิตมะม่วงของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตมะม่วงส่งออกอำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

การบ่งชี้ความรู้ พบว่า กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตมะม่วงส่งออกอำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา มีความรู้ในการผลิตมะม่วงที่สามารถนำไปใช้ในการถ่ายทอดแก่สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตมะม่วงส่งออก และผู้ที่สนใจจะทำธุรกิจส่งออกมะม่วง ความรู้ส่วนใหญ่เป็นความรู้ในกระบวนการผลิตมะม่วง ได้แก่ กระบวนการปลูก การบำรุงรักษา และการเก็บเกี่ยว รวมถึงข้อมูลสภาพภูมิศาสตร์ของพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การปลูกมะม่วง

การสร้างและแสวงหาความรู้ พบว่า กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตมะม่วงส่งออกอำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา มีกระบวนการสร้างและแสวงหาความรู้ในการผลิตมะม่วงอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการแสวงหาความรู้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพและตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภค เช่น การเก็บรักษาเพื่อให้มะม่วงมีความคงสภาพเมื่อไปถึงมือผู้บริโภค การออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่น่าสนใจและดึงดูดผู้บริโภคให้สามารถเลือกซื้อสินค้า

ได้เหมาะสมกับโอกาสต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นของฝากหรือการนำไปมอบให้ในวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันปีใหม่ ของที่ระลึก รวมถึงการนำไปแสดงความยินดีในโอกาสต่าง ๆ

การจัดความรู้ให้เป็นระบบ และการประมวลและกลั่นกรองความรู้ พบว่า กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตมะม่วงส่งออกอำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ยังไม่มีการจัดความรู้ให้เป็นระบบรวมถึงยังไม่มีมีการประมวลและกลั่นกรองความรู้ที่เป็นระบบ เนื่องจากโดยปกติความรู้ในการผลิตมะม่วงจะสืบทอดจากรุ่นสู่รุ่น จากประธานกลุ่มผู้สมาชิกกลุ่ม ด้วยการบอกเล่าและส่งต่อความรู้ในลักษณะการสอนปฏิบัติ การเข้าไปแนะนำและผู้ที่ได้รับถ่ายทอดก็นำไปปฏิบัติ หากยังไม่บรรลุผลตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ ก็จะเข้ามาปรึกษาผู้รู้และนำกลับไปพัฒนาแนวทางปฏิบัติดังกล่าว ทำให้การจัดเก็บสังเคราะห์ความรู้ที่เป็นระบบของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตมะม่วงส่งออกอำเภอบางคล้า ยังไม่เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม แต่อย่างไรก็ตามประธานกลุ่มมีแนวทางในการจัดเก็บความรู้โดยอาศัยความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ในการให้นักวิชาการเข้ามาช่วยรวบรวมองค์ความรู้ และจัดเก็บความรู้ที่เป็นระบบรวมถึงช่วยพัฒนาช่องทางในการประชาสัมพันธ์และการถ่ายทอดความรู้ให้สมาชิกเข้าถึงได้ง่าย รวมไปถึงบุคคลทั่วไปที่สนใจ

การเข้าถึงความรู้ การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ และการเรียนรู้ พบว่า กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตมะม่วงส่งออกอำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา การเข้าถึงความรู้และถ่ายทอดความรู้จะเป็นในลักษณะของการบอกเล่าและส่งต่อความรู้ในลักษณะการสอนปฏิบัติ การเข้าไปแนะนำ และผู้ที่ได้รับถ่ายทอดก็นำไปปฏิบัติเป็นธรรมเนียมปฏิบัติมาอย่างยาวนาน ดังนั้น การเข้าถึงความรู้จะเข้าถึงได้โดยการถ่ายทอดจากบุคคลที่มีประสบการณ์และแลกเปลี่ยนแบ่งปันความรู้ระหว่างสมาชิกภายในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนไปจนถึงระหว่างกลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้วยกันในระดับประเทศ อย่างไรก็ตามการถ่ายทอดในลักษณะดังกล่าว อาจทำให้ความรู้บางอย่างเลือนหายไป เนื่องจากไม่มีระบบการจัดเก็บยั่งยืน เช่น การจัดเก็บในระบบฐานข้อมูล เอกสารต่าง ๆ เป็นต้น ทำให้ไม่สามารถนำมาใช้ได้อย่างต่อเนื่อง

3. เงื่อนไขที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการผลิตมะม่วงของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตมะม่วงส่งออกอำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า เงื่อนไขที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการผลิตมะม่วงของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตมะม่วงส่งออกอำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา มีเงื่อนไข 5 ประการ สามารถสรุปรายละเอียดได้ดังนี้

3.1 เงื่อนไขแรก สภาพทางภูมิศาสตร์ เนื่องจากพื้นที่ในเขตอำเภอบางคล้ามีสภาพทางภูมิศาสตร์ที่เหมาะสมต่อการปลูกมะม่วง สภาพพื้นที่ปลูกเป็นพื้นที่ดอนและไม่มีน้ำท่วมขัง ห่างไกลจากแหล่งมลพิษ การคมนาคมสะดวก ดินมีความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง-สูง มีการระบายน้ำดี และการถ่ายเทอากาศดี สภาพภูมิอากาศมีอุณหภูมิที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโต 20-34 องศาเซลเซียส รวมถึงมีปริมาณแหล่งน้ำที่พอเพียงต่อการเพาะปลูก นอกจากนี้สภาพดินเป็นดินที่มีสภาพดี ทำให้ผลผลิตมะม่วงที่ได้ออกมามีรสชาติหวาน ส่งผลให้มะม่วงที่ปลูกในเขตพื้นที่นี้มีคุณลักษณะเด่นเป็นสินค้าที่มีชื่อเสียงระดับประเทศ

3.2 เงื่อนไขที่สอง ผู้นำความสำเร็จในการผลิตมะม่วงของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตมะม่วงส่งออก อำเภอบางคล้า ปัจจัยสำคัญส่วนหนึ่งคือ ภาวะผู้นำของประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตมะม่วงส่งออกอำเภอบางคล้า ที่มีอุดมการณ์สำคัญในการขับเคลื่อนกลุ่มวิสาหกิจให้ประสบความสำเร็จและมีความเข้มแข็ง โดยให้ความสำคัญกับความจริงจัง เสียสละ และใช้ระยะเวลาในการสร้างความเชื่อมั่นและการยอมรับจากสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตมะม่วงส่งออก

อำเภอบางคล้า โดยเฉพาะการแบ่งปันตลาดทั้งภายในประเทศและการส่งออก ซึ่งประธานกลุ่มจะเป็นผู้จัดสรรผลผลิตที่จะนำไปขาย โดยเน้นไปที่ความทั่วถึงของผู้ผลิตมะม่วงที่เป็นสมาชิกกลุ่มทุกคน ทำให้เกิดการยอมรับจากสมาชิก และได้รับความเชื่อมั่นตามมา นอกจากนี้ ประธานยังทำหน้าที่ประสานผลประโยชน์ระหว่างสมาชิกด้วยกัน ประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐ หรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่เข้ามาส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตมะม่วงส่งออกอำเภอบางคล้า เพื่อให้กลุ่มวิสาหกิจนี้เจริญเติบโต เข้มแข็ง และสมาชิกมีรายได้จากการผลิตและส่งออกมะม่วงอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม

“...ที่จริงแล้วกลุ่มสำคัญที่สุด คือ ประธานหรือกรรมการต้องมีความจริงใจ เสียสละจริง ๆ ทำให้ลูกกลุ่มหรือสมาชิกเชื่อมั่น ก็มันไม่ใช่ง่าย ๆ การตั้งกลุ่มกว่าจะได้ใจกัน เชื่อมั่นกัน ก็ต้องใช้เวลา ต้องยอมรับก่อนเริ่มแรกเราเป็นรายใหญ่มันคืออย่าง ถ้าสมมติว่า วันนี้บริษัทต้องการ 2 ตัน สมาชิกมีเยอะเกิน อย่างประธานกลุ่มอาจจะต้องคอยให้สมาชิกได้ส่งไป ก็ต้องช่วยเขา แล้วบริษัทเขาพอใจ ตัวอย่างเขาต้องการ 2 ตัน สมาชิกได้มาแค่ 500 กิโลเราก็อัดไปให้ครบ 2 ตัน ให้ครบไป ตรงนี้เป็นหลักสำคัญเลย...”

(ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ, เพศ ชาย, สัมภาษณ์เมื่อ 5 กันยายน 2560)

“...เหมือนเป็นของเราเองแล้วก็เอามาขาย และประธานกลุ่มเราก็ใจดีด้วย เพราะมีอะไรเขาก็จะคอยสนับสนุน มีปัญหาอะไรก็บอกเขา เขาก็จะมาดูแลเรา เราไปทำเองเสียงเราก็น้อยเราบอกเขาก็เหมือนตัวแทนให้เราได้...”

(ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ, เพศ หญิง, สัมภาษณ์เมื่อ 12 กันยายน 2560)

3.3 เจื่อนใจที่สาม คุณภาพสินค้า เจื่อนใจความสำเร็จอีกประการหนึ่งที่มีความสำคัญ คือ คุณภาพของสินค้า กล่าวคือ คุณภาพของมะม่วงที่นำมาจำหน่ายทางกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจะให้ความสำคัญต่อคุณภาพสินค้าเป็นอย่างมาก ตั้งแต่กระบวนการปลูก การดูแล บำรุงรักษา การเก็บเกี่ยว การบรรจุใส่บรรจุภัณฑ์ การขนส่ง ที่สามารถถึงมือผู้บริโภคได้อย่างมีประสิทธิภาพสามารถรักษาความสด และคุณภาพของรสชาติโดยรวมเมื่อนำไปรับประทาน

“มะม่วง ต้องทำให้คนเชื่อถือให้ได้ เกี่ยวกับคุณภาพที่แน่นอน ความซื่อสัตย์จริงใจต่อลูกค้ามาตลอดแล้วมะม่วง จริง ๆ แล้วเราเป็นกลุ่มแรก น่าจะเป็นกลุ่มแรก ๆ ในประเทศไทยด้วยเข้าไปที่มีการทำสัญญาซื้อขายล่วงหน้ากับบริษัทส่งออก เป็นเวลา 10 ปีแล้วที่ติดต่อกันทุกปี พอถึงปีก็มีการเซ็นสัญญาตกลงซื้อขายล่วงหน้าเกี่ยวกับมะม่วงครับ”

(ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ, เพศ ชาย, สัมภาษณ์เมื่อ 5 กันยายน 2560)

3.4 เจื่อนใจที่สี่ ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก ความสำเร็จของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตมะม่วงส่งออกอำเภอบางคล้า ส่วนหนึ่งมาจากความสัมพันธ์ของสมาชิกภายในกลุ่ม ที่อยู่กันอย่างเอื้ออาทรต่อกันมีความเสียสละและจริงใจต่อกัน โดยการแบ่งปันและแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อให้เกิดความเกื้อกูลต่อกัน ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะสร้างความเข้มแข็งให้แก่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตมะม่วงส่งออกอำเภอบางคล้า และสามารถสร้างการตลาดที่ยั่งยืนให้แก่สมาชิกกลุ่ม

3.5 เจื่อนใจสุดท้าย การพัฒนาผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง การพัฒนาผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่องถือเป็นเงื่อนไขสำคัญประการหนึ่ง เนื่องจากสภาพความต้องการของผู้บริโภคมีความเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องตามกระแสทางสังคม ความต้องการบริโภคเริ่มมีความหลากหลายมากขึ้น ดังนั้น การพัฒนาผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่องจึงถือเป็นเงื่อนไขสำคัญที่ทางกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตมะม่วงส่งออกอำเภอบางคล้าจะต้องพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ประกอบด้วย

3.5.1 การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ เนื่องจากความต้องการของผู้บริโภคมีความเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง ตามกระแสทางสังคมความต้องการบริโภคเริ่มมีความหลากหลายมากขึ้น การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ที่สามารถตอบสนอง ต่อความต้องการของผู้บริโภคหลากหลายรูปแบบจะเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างมูลค่าเพิ่มทางการตลาดของสินค้า ดังนั้น การพัฒนาบรรจุภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง จึงเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ความสนใจสินค้าของผู้บริโภคเพิ่มมากขึ้น และส่งผลให้ ยอดขายเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย

3.5.2 การแปรรูปสินค้า การคิดค้นหาวิธีการเพิ่มมูลค่าให้กับผลผลิต และการใช้ประโยชน์จากผลผลิต ให้เกิดประโยชน์มากที่สุดถือเป็นอีกแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง ที่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตมะม่วง ส่งออกอำเภอบางคล้าให้ความสำคัญและกำลังดำเนินการ เพื่อนำผลผลิตที่เหลือจากการคัดไว้สำหรับจำหน่ายทั้งใน และต่างประเทศที่ไม่ได้คุณภาพ นำไปสู่การแปรรูปสินค้าเพื่อเพิ่มมูลค่าให้แก่ผลผลิตอีกทางหนึ่ง ซึ่งประธานกลุ่ม วิสาหกิจชุมชนกำลังหันมาให้ความสนใจและหาแนวทางแปรรูปสินค้าอย่างต่อเนื่อง

“...ตอนนี้ชาวสวนมะม่วงตื่นตัวในเรื่องอยากให้มีการแปรรูป ตอนนี้ก็กำลังแปรรูปหาตลาดแปรรูป อบแห้งกันเอง ตอนนี้ก็จะเริ่ม ๆ กันแล้ว ถ้าได้เก็บของที่ว่าตกเกรด แล้วเข้ามาแปรรูปได้อีกก็ เพิ่มมูลค่าได้อีก...”

(ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ, เพศ ชาย, สัมภาษณ์เมื่อ 24 สิงหาคม 2560)

3.5.3 การสร้างช่องทางประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย ปัจจุบันกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกำลังพยายาม ประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อสร้างช่องทางการประชาสัมพันธ์ให้มะม่วงเป็นสินค้าที่เป็นเอกลักษณ์และโดดเด่น ของอำเภอบางคล้า ให้เป็นที่รู้จักกันของคนทั่วไป ซึ่งปัจจุบันก็ถือว่าได้รับการตอบรับเป็นอย่างดี สำหรับการวางจำหน่าย ในประเทศ ถือว่าเป็นที่ต้องการเป็นอย่างมากสำหรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังจังหวัดฉะเชิงเทรา ก็จะนำไปเป็นของฝาก ของที่ระลึกต่าง ๆ ดังนั้น การประชาสัมพันธ์จึงเป็นส่วนสำคัญประการหนึ่ง ที่จะต้องให้ความสำคัญและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเป็นที่รู้จักและติดตลาดมากขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

การจัดการความรู้ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตมะม่วงส่งออกอำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ผู้วิจัยสามารถ อภิปรายผลใน 2 ประเด็น กล่าวคือ

ประเด็นแรก กระบวนการจัดการความรู้การผลิตมะม่วงของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตมะม่วงส่งออก อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตมะม่วงส่งออกอำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา มีความรู้ในการ ผลิตมะม่วงที่สามารถนำไปใช้ในการถ่ายทอดแก่สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตมะม่วงส่งออก และผู้ที่สนใจจะทำ ธุรกิจส่งออกมะม่วง ความรู้ส่วนใหญ่เป็นความรู้ในกระบวนการผลิตมะม่วง ได้แก่ กระบวนการปลูก การบำรุงรักษา และการเก็บเกี่ยว รวมถึงข้อมูลสภาพภูมิศาสตร์ของพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การปลูกมะม่วง นอกจากนี้กลุ่มวิสาหกิจยังมี กระบวนการสร้างและแสวงหาความรู้ในการผลิตมะม่วงอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการแสวงหาความรู้ในการพัฒนา ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพและตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภค เช่น การเก็บรักษาเพื่อให้มะม่วง มีความคงสภาพเมื่อ ไปถึงมือผู้บริโภค การออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่น่าสนใจและดึงดูดผู้บริโภค ให้สามารถเลือกซื้อสินค้าได้เหมาะสมกับ

โอกาสต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นของฝากหรือการนำไปมอบให้ในวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันปีใหม่ ของที่ระลึก รวมถึงการนำไปแสดงความยินดีในโอกาสต่าง ๆ

แต่อย่างไรก็ตาม กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตมะม่วงส่งออกอำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ยังไม่มีการจัดความรู้ให้เป็นระบบ รวมถึงยังไม่มีมีการประมวลและกลั่นกรองความรู้ที่เป็นระบบ เนื่องจากโดยปกติความรู้ในการผลิตมะม่วง จะสืบทอดจากรุ่นสู่รุ่น จากประธานกลุ่มสู่สมาชิกกลุ่มด้วยการบอกเล่า และส่งต่อความรู้ในลักษณะการสอนปฏิบัติ การเข้าไปแนะนำ และผู้ที่ได้รับถ่ายทอดก็นำไปปฏิบัติ หากยังไม่บรรลุผลตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ ก็จะเข้ามาปรึกษาผู้รู้และนำกลับไปพัฒนา แนวทางปฏิบัติดังกล่าวทำให้การจัดเก็บสังเคราะห์ความรู้ที่เป็นระบบของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตมะม่วงส่งออกอำเภอบางคล้า ยังไม่เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม แต่อย่างไรก็ตามประธานกลุ่มมีแนวทางในการจัดเก็บความรู้โดยอาศัยความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ในการให้นักวิชาการเข้ามาช่วยรวบรวมองค์ความรู้และจัดเก็บความรู้ที่เป็นระบบ รวมถึงช่วยพัฒนาช่องทางการประชาสัมพันธ์และการถ่ายทอดความรู้ให้สมาชิกเข้าถึงได้ง่าย ตลอดจนบุคคลทั่วไปที่สนใจ

ทั้งนี้ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตมะม่วงส่งออกอำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา มีการเข้าถึงความรู้และถ่ายทอดความรู้จะเป็นในลักษณะของการบอกเล่าและส่งต่อความรู้ในลักษณะการสอนปฏิบัติ การเข้าไปแนะนำ และผู้ที่ได้รับถ่ายทอดก็นำไปปฏิบัติ เป็นธรรมเนียมปฏิบัติมาอย่างยาวนาน ดังนั้น การเข้าถึงความรู้จะเข้าถึงได้โดยการถ่ายทอดจากบุคคลที่มีประสบการณ์ และแลกเปลี่ยนแบ่งปันความรู้ระหว่างสมาชิกภายในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ไปจนถึงระหว่างกลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้วยกันในระดับประเทศ อย่างไรก็ตามการถ่ายทอดในลักษณะดังกล่าว อาจทำให้ความรู้บางอย่างเลือนหายไป เนื่องจากไม่มีระบบการจัดเก็บยั่งยืน เช่น การจัดเก็บในระบบฐานข้อมูล เอกสารต่าง ๆ เป็นต้น ทำให้ไม่สามารถนำมาใช้ได้อย่างต่อเนื่อง

จากการศึกษาของเสรี พงศ์พิศ และคณะ [5] ได้ให้แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนไว้ดังนี้ 1) การพัฒนาวิสาหกิจชุมชน เป็นเรื่องการพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจที่อยู่ภายใต้เงื่อนไขธรรมชาติ เป็นเรื่องความมั่งคั่งและมีอยู่มีกินทั้งในวันนี้และวันหน้า เป็นเรื่องของการสร้างระบบเศรษฐกิจระดับฐานรากของสังคมไทยให้เป็นเซลล์เล็ก ๆ ที่เข้มแข็งที่ประกอบกันขึ้นเป็นองคาพยพของระบบเศรษฐกิจภาพรวม 2) การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนต้องมีแนวทางเฉพาะที่สอดคล้องกับแนวคิด เป้าหมาย และเอื้อให้เกิดการพัฒนากระบวนเศรษฐกิจชุมชนที่พึ่งตนเองได้ ไม่ใช่การทำหนึ่งโครงการภายใต้โครงสร้างที่มีอยู่เดิมของสังคม แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน จึงควรเริ่มต้นและการดำเนินงานที่ชุมชน เพราะครอบครัวและชุมชนเป็นหน่วยผลิตที่สร้างผลผลิตจริงของระบบ เศรษฐกิจ มีการบริหารจัดการที่มีอิสระ และสอดคล้องกับศักยภาพในการบริหารจัดการขององค์กรชุมชน ชุมชนเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิตและภูมิปัญญา เพราะครอบครัวและชุมชนเป็นผู้สร้างผลผลิตและสืบทอดภูมิปัญญา จึงควรได้รับผลตอบแทนที่เหมาะสม และเป็นการคืนสิทธิในการจัดการการผลิตและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้กับชุมชน วิสาหกิจชุมชนที่แท้จริงให้ความสำคัญกับการเรียนรู้เพื่อพัฒนาระบบการพึ่งตนเอง โดยเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เรียนรู้จากการจัดการทรัพยากรและผลผลิต แสวงหาและพัฒนาความรู้บนฐานความรู้ภูมิปัญญาที่มีอยู่ในชุมชน มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาระบบเศรษฐกิจของชุมชน พัฒนาระบบทุนและสวัสดิการของชุมชน เป็นการสร้างผลผลิตและผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ มีคุณธรรม กำกับความสัมพันธ์กับทุกฝ่าย ไม่ใช่การฉวย

โอกาส การผลิตในปริมาณมาก และการแสวงหากำไรสูงสุด และ 3) การพัฒนาวิสาหกิจของชุมชน สามารถดำเนินการในรูปแบบการสร้างความร่วมมือกับองค์กรภายนอก เพราะองค์กรชุมชน/เครือข่ายองค์กรชุมชน ซึ่งเป็นเจ้าของวิสาหกิจชุมชนยังมีข้อจำกัดในความสามารถด้านบริหารจัดการ หรือการร่วมทุนกับองค์กรภายนอก โดยมีทุนหลักในการดำเนินงานจากชุมชน เป็นการสร้างความร่วมมือ โดยองค์กรชุมชน/เครือข่ายเป็นผู้ตัดสินใจ และเป็นผู้เลือกองค์กรภายนอกเข้ามาในกระบวนการความร่วมมือที่เกิดขึ้น ไม่ใช่การตัดสินใจโดยหน่วยงานหรือองค์กรภายนอกที่มีใช้องค์กรชุมชน/เครือข่าย สามารถกำหนดมาตรฐานเพื่อรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนของตน ให้เกิดความปลอดภัยต่อผู้บริโภคและผู้ให้บริการ มาตรฐานผลิตภัณฑ์ของวิสาหกิจชุมชนกำหนดจากความสัมพันธ์ระหว่างผู้ผลิตและผู้บริโภค รวมทั้งการให้สิทธิในการอนุรักษ์ ดูแล จัดการแหล่งทรัพยากร แหล่งเรียนรู้วิสาหกิจชุมชนกับองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน เพื่อให้เกิดระบบการจัดการและการพัฒนาที่ยั่งยืน

ประเด็นที่สอง เจื่อนไขที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการผลิตมะม่วงของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตมะม่วงส่งออกอำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า เจื่อนไขที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการผลิตมะม่วงของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตมะม่วงส่งออกอำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา มีเจื่อนไข 5 ประการ ประกอบด้วย 1) สภาพทางภูมิศาสตร์ 2) ผู้นำ 3) คุณภาพสินค้า 4) ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก 5) การพัฒนาผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับการศึกษาของ พรพกา อังกูรสุทธิพันธ์ [6] ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง “การสร้างองค์การแห่งการเรียนรู้ในแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรรมหาสวัสดิ์ ตำบลมหาสวัสดิ์ อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม” พบว่า การสร้างองค์การ แห่งการเรียนรู้ในแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง เกิดจากปัจจัยภายในกลุ่ม ได้แก่ การมีประธานและที่ปรึกษากลุ่มที่มีศักยภาพในเรื่องการบริหารจัดการและการพัฒนากลุ่มให้ประสบความสำเร็จด้วยการพึ่งตนเอง มีการเรียนรู้ร่วมกันและการพัฒนาตนเอง โดยการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน ฝึกปฏิบัติร่วมกัน การส่งเสริมการเรียนรู้โดยการศึกษาดูงาน และการเข้าอบรม ส่งผลให้สมาชิกภายในกลุ่มมีความรู้เพื่อการพัฒนางานมากขึ้น รวมทั้งการทำงานเป็นทีมเป็นสิ่งที่ช่วยผลักดันให้งานดำเนินไปได้อย่างราบรื่น เกิดเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้อย่างแท้จริง นอกจากนี้วิสาหกิจชุมชนเกษตรกรรมหาสวัสดิ์ มีการสร้างเครือข่ายระหว่างกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทางด้านผลิตภัณฑ์ การตลาด และสามารถพึ่งตนเองในเรื่องของการสร้างรายได้ให้กับสมาชิก เพื่อเป็นรายได้เสริมโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ภายในชุมชนเป็นหลัก

จะเห็นได้ว่าการจัดการความรู้ถือเป็นกระบวนการสำคัญที่จะสามารถสร้างความเข้มแข็งและยั่งยืนให้แก่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตมะม่วงส่งออกอำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยจะต้องอาศัยเจื่อนไขความสำเร็จ 5 ประการ ประกอบด้วย 1) สภาพทางภูมิศาสตร์ 2) ผู้นำ 3) คุณภาพสินค้า 4) ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก 5) การพัฒนาผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการพัฒนากระบวนการเศรษฐกิจชุมชนที่พึ่งตนเองได้ โดยเริ่มต้นการดำเนินงานที่ชุมชน และให้ความสำคัญกับการเรียนรู้เพื่อพัฒนาระบบการพึ่งตนเอง เปิดโอกาสให้ชุมชนได้เรียนรู้จากการจัดการทรัพยากรและผลผลิต แสวงหา และพัฒนาความรู้บนฐานความรู้ที่มีอยู่ในชุมชน เพื่อสร้างผลผลิตและผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ ภายใต้ระบบการจัดการและการพัฒนาที่ยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตมะม่วงส่งออกอำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ควรพัฒนาระบบการจัดเก็บข้อมูลที่เป็นระบบ อาจใช้การประสานงานกับเครือข่ายหน่วยงานภาครัฐ เพื่อเข้ามาสนับสนุนในส่วนของการรวบรวมข้อมูล กระบวนการผลิตสายพันธุ์มะม่วงที่เป็นเอกลักษณ์ โดดเด่นเป็นที่นิยมและยอมรับจากผู้บริโภค
2. เพื่อแก้ไขปัญหามะม่วงที่เหลือจากการส่งออก หรือเหลือจากการจำหน่าย ควรหาแนวทางในการแปรรูปผลิตภัณฑ์ ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในจังหวัด เช่น เกษตรจังหวัด อาจเข้ามาช่วยเหลือในการหาแนวทางการแปรรูปผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า หรือพาไปศึกษาดูงานเพื่อนำมาสู่การพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตมะม่วงส่งออกอำเภอบางคล้า
3. หน่วยงานประชาสัมพันธ์ในระดับจังหวัดควรให้ความสำคัญต่อการจัดทำเอกสารประชาสัมพันธ์ เช่น แผ่นพับ โปสเตอร์ ที่เป็นข้อมูลการประชาสัมพันธ์ลักษณะเด่นของผลิตภัณฑ์มะม่วง เพื่อส่งเสริมการจำหน่ายให้แก่ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตมะม่วงส่งออก ในการเผยแพร่แก่นักท่องเที่ยวที่เป็นกลุ่มผู้บริโภคที่มีขนาดใหญ่ และมีความสำคัญต่อการตลาด

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การพัฒนาระบบการจัดเก็บข้อมูลการจัดการความรู้ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตมะม่วงส่งออกอำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา
2. แนวทางการแปรรูปผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตมะม่วงส่งออกอำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ที่เห็นความสำคัญและให้การสนับสนุนการวิจัยครั้งนี้ และขอขอบพระคุณคณะกรรมการตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยที่ให้ความอนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผศ.ดร.กิจฐเขต ไกรवास ผศ.ร.ต.อ.ดร.วิเชียร ต้นศิริคงคล และ รศ.ดร.ชนวัฒน์ พิมลจินดา

ขอขอบพระคุณประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตมะม่วงส่งออกอำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา คุณมานพ แก้ววงษ์นุกูล และสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตมะม่วงส่งออกอำเภอบางคล้า ที่ให้ความร่วมมือสนับสนุนข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย และให้ความอนุเคราะห์ในการให้ข้อมูลต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิจัยเป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

- [1] ราชกิจจานุเบกษา, "แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) 133(115ก)". หน้า 1- 215, [Online]. Available: <http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2559/A/115/1.PDF>. [Accessed: 20 มกราคม 2560].
- [2] คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน, "วิสาหกิจชุมชนหน้ารู้", [Online]. Available: <http://www.sceb.doe.go.th/Ssceb2.htm>. 2548. [Accessed: 21 มิถุนายน 2560].
- [3] ปิติพงษ์ ยอดมงคล, เอกสารประกอบการสอน วิชา ศท. คร. 701 (952701) ทฤษฎีพื้นฐานการจัดการความรู้ ATKM 701 (952701) Theory in Knowledge Management, หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิตการจัดการความรู้, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ม.ป.ป.
- [4] สำนักพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ, "การจัดทำแผนที่เครือข่ายวิสาหกิจ (Cluster Mapping) เพื่อยกระดับความสามารถในการแข่งขัน", [Online]. Available: <http://www.cm.nesdb.go.th>. 2549. [Accessed: 25 เมษายน 2559].
- [5] เสรี พงศ์พิศ, วิจิต นันทสุวรรณ และจ่านง แรกพินิจ, วิสาหกิจชุมชน, กรุงเทพฯ: ภูมิปัญญาไท, 2544.
- [6] พรพกา อังกูรสุทธิพันธ์, พิทักษ์ ศิริวงศ์, การสร้างองค์การแห่งการเรียนรู้ในแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรรมหาสัตว์ดี ตำบลมหาสัตว์ดี อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดนครปฐม, มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2554.

ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ การสนับสนุนทางสังคม กับทักษะชีวิตในการป้องกัน
และแก้ไขปัญหาเสพติดของทหารกองประจำการ สังกัดกรมทหารต่อสู้อากาศยาน

รักษาพระองค์ กองทัพอากาศ กรุงเทพมหานคร

Knowledge of Drugs, Social Support and Life Skills in Preventing and Solving Drug

Problems of Anti-Aircraft Artillery King's Guard Regiment

Security Forces Command, Bangkok

ธัญรศม์ ทองสุข¹

ทิพย์วัลย์ สุรินยา²

Thunyaras Thongsook

Tippavan Surinya

¹ นิสิตปริญญาโท สาขาจิตวิทยาชุมชน ภาควิชาจิตวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

E- mail: rtaftanya35@gmail.com

² ผศ.ดร.อาจารย์ที่ปรึกษา ภาควิชาจิตวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Received: June 17, 2020

Revised: June 30, 2020

Accepted: July 13, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ การสนับสนุนทางสังคม กับทักษะชีวิตในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบทักษะชีวิตในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดกับทักษะชีวิตในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด 4) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนทางสังคม กับทักษะชีวิตในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด กลุ่มตัวอย่าง คือ ทหารกองประจำการ สังกัด กรมทหารต่อสู้อากาศยาน รักษาพระองค์ กองทัพอากาศ กรุงเทพมหานคร จำนวน 260 คน ในปี 2562 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test ค่า F-test และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01

ผลการวิจัยในครั้งนี้พบว่า 1) ระดับความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ การสนับสนุนทางสังคม กับทักษะชีวิตในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด อยู่ในระดับสูง 2) ปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน อายุ ระดับการศึกษา ภูมิฐานะ การพักอาศัย ลักษณะที่อยู่อาศัย ทหารกองประจำการผลัด / ปี มีทักษะชีวิตในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาเสพติดแตกต่างกัน ส่วนสถานภาพสมรส รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ประวัติเกี่ยวกับยาเสพติด และลักษณะงานที่ได้รับมอบหมาย กับทักษะชีวิตในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ไม่แตกต่างกัน 3) ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทักษะชีวิตในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 4) การสนับสนุนทางสังคม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทักษะชีวิตในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ การสนับสนุนทางสังคม ทักษะชีวิตในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด

Abstract

The objectives of this study were to 1) study the level of knowledge of drugs, social supports and life skills in preventing and solving drug problems 2) compare life skills in preventing and solving drug problems 3) study relationships between knowledge of drugs and life skills in preventing and solving drug problems and 4) study relationships between social supports and life skills in preventing and solving drug problems. The samples were 260 Anti-Aircraft Artillery at King's Guard Regiment Security Forces Command in the year of 2019. Data were collected by using the questionnaires. The statistical methods used for analyzing the data were percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test and Pearson's Product Moment Correlation Coefficient. The statistical significance was set at .05 and .01.

The results of this study indicated that 1) knowledge of drugs, social supports and life skills in preventing and solving drug problems were at a high level 2) the Anti-Aircraft Artillery at King's Guard Regiment Security Forces Command who had different educational level, hometown, living condition, occupancy and military turnover periods/years had different life skills in preventing and solving drug problems while age, marital status, salary, drug use experience and job characteristic had not had in different life skills in preventing and solving drug problems 3) knowledge of drugs had positively correlated with life skills in preventing and solving drug problems with statistically significant differences at .01 and 4) social support had positive correlation with life skills in preventing and solving drug problems with statistically significant differences at .01.

Keywords: Knowledge of drugs, Social support, Life skills in preventing and solving drug problems

บทนำ

ปัญหาอาชญากรรมเป็นวิกฤตการณ์สำคัญของประชาคมโลก ที่ก่อให้เกิดความเสียหายรุนแรงต่อมวลมนุษยชาติ ยาเสพติดถือว่าเป็น “ภัยคุกคามที่กัดกร่อน บ่อนทำลายประเทศชาติ” ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติทั้งการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและคุณภาพชีวิตของประชากรต่อปัจเจกบุคคล สังคมส่วนรวม และการพัฒนาประเทศ ทำให้สูญเสียทรัพยากรมนุษย์ ดังนั้น แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 – 2564) ยุทธศาสตร์ที่ 5 จึงมุ่งเน้นการเสริมสร้างความมั่นคงสู่ความมั่งคั่งและยั่งยืน ในระยะ 4 ปี (พ.ศ.2560 – 2564) ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และแนวทางประชารัฐพลักแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด [1]

สำนักงานยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nation Office on Drugs and Crime: UNODC) [2] รายงานสถานการณ์ยาเสพติดทั่วโลก ในปี ค.ศ.2017 พบว่า ร้อยละ 87 เป็นเยาวชนที่มีความเสี่ยงในการใช้ยาเสพติดและสารเสพติดสูงที่สุด อายุระหว่าง 20 - 24 ปี มีการแพร่ระบาดของยาบ้าสูงที่สุด ร้อยละ 55.47 รองลงมาคือ กัญชา ร้อยละ 23.47 ไอซ์ ร้อยละ 16.41 กระท่อม ร้อยละ 9.67 เฮโรอีน ร้อยละ 4.20 ทหารกองประจำการ สังกัดกองทัพอากาศ กรุงเทพมหานคร เป็นกลุ่มเยาวชนที่มีความเสี่ยงสูงต่อการใช้สารเสพติด ปี 2560 ตรวจพบสารเสพติดจำนวน 1,852 คน คิดเป็นร้อยละ 22.3 ปี 2561 ตรวจพบสารเสพติด จำนวน 1,760 คน คิดเป็นร้อยละ 21 และปี 2562

ตรวจพบสารเสพติด จำนวน 1,552 คน คิดเป็นร้อยละ 17.8 ข้อมูลจากคณะทำงานด้านการบำบัดรักษา ของกองทัพอากาศ และประสบการณ์โดยตรงของผู้วิจัยจากการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดทหารกองประจำการ พบว่า ความรู้เกี่ยวกับ ยาเสพติดให้โทษ การสนับสนุนทางสังคม กับทักษะชีวิตในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด จะช่วยให้ทหาร กองประจำการสามารถเลิกยาเสพติดได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง และเป็นการสร้างกระบวนการความคิดแบบยั่งยืน สามารถคืนคนดีกลับสู่สังคมได้อย่างปกติ ผู้วิจัยจึงตระหนักและมุ่งเน้นเสริมสร้างทักษะชีวิต การสร้างภูมิคุ้มกันในการ ป้องกันยาเสพติด

ทักษะชีวิตเป็นปัจจัยที่ทำให้คนเราสามารถจัดการ และเผชิญกับปัญหาที่เกิดขึ้นโดยรอบ ๆ ตัวของเรา ในชีวิตประจำวันให้อยู่รอดพ้นอย่างมีประสิทธิภาพกับสังคมและวัฒนธรรม สภาพชีวิตความเป็นอยู่ในยุคปัจจุบัน ได้มีความสุข มุ่งเน้นการพัฒนาตนเอง การใช้ความคิดการปรับตัว การตัดสินใจ การสื่อสารการจัดการกับอารมณ์ และความเครียด ในการแก้ไขปัญหามาของตนเอง ทำให้คนฉลาดรู้เลือกและปฏิบัติ รู้จักยับยั้งชั่งใจ มีเหตุผล รู้จักเลือก การดำรงชีวิตที่เหมาะสม เป็นความสุขอย่างยั่งยืน [3] การสนับสนุนทางสังคมเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยให้ทหาร กองประจำการ สามารถเผชิญกับความเครียดและช่วยในการปรับตัว ทำให้เกิดเป็นความเหมาะสมกันระหว่างคน กับสิ่งแวดล้อม เป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เพื่อให้เกิดการช่วยเหลือกันทางด้านอารมณ์ เกิดความใกล้ชิด ผูกพัน ความเชื่อมั่นไว้วางใจ การให้ความช่วยเหลือด้านข้อมูลข่าวสาร และคำแนะนำต่าง ๆ รวมถึงทางเครื่องมือ วัตถุ สิ่งของ เพื่อการเรียนรู้และประเมินตนเองให้เผชิญกับปัญหาและความเครียดได้ [4]

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ การสนับสนุนทางสังคม กับทักษะชีวิต ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ของทหารกองประจำการ สังกัด กรมทหารต่อสู้อากาศยานรักษาพระองค์ กองทัพอากาศ กรุงเทพมหานคร ด้วยตระหนักถึงหน้าที่ การกิจสำคัญระดับกองทัพอากาศ และเป็นการรักษาทรัพยากร มนุษย์ที่มีคุณค่าอย่างยิ่ง โดยมีแนวทางในการป้องกัน เฝ้าระวังและแก้ไขปัญหายาเสพติด ทั้งนี้คาดว่าข้อมูลที่ได้ จากการศึกษา สามารถนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานกำหนดทิศทางการวางแผนเกี่ยวกับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ ผู้ติดยาเสพติดในทหารกองประจำการ เพื่อเสริมสร้างความพร้อมทั้งร่างกายและจิตใจ ในการปฏิบัติงานตามที่ได้รับ มอบหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องแผนพัฒนาบุคลากรและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 [5] ต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้คือ ทหารกองประจำการ สังกัด กรมทหารต่อสู้อากาศยานรักษาพระองค์ กองทัพอากาศ กรุงเทพมหานคร จำนวน 740 คน โดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental sampling) และ กำหนดกลุ่มตัวอย่างจากการคำนวณตามสูตรของ Yamane [6] ในการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างที่น้อยที่สุดที่ยอมรับได้ จะเป็นตัวแทนของประชากร จำนวน 260 คน เป็นตัวแทนประชากรในการศึกษาครั้งนี้

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมาจากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยเครื่องมือแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล เป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Check list) จำนวน 10 ข้อ ประกอบด้วยข้อความเกี่ยวกับ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ภูมิลำเนา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน การพักอาศัย ลักษณะที่อยู่อาศัย ทหารกองประจำการพลัด / ปี ประวัติเกี่ยวกับยาเสพติด และลักษณะงานที่ได้รับมอบหมาย

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับแนวคิดความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ โดยนำข้อความมาจากพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522 [7] เป็นข้อความแบบถูก - ผิด จำนวน 25 ข้อ

ลักษณะแบบสอบถาม ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงวัดระดับ โดยข้อความแต่ละข้อจะมีคำตอบให้เลือก ในลักษณะแบบถูก - ผิด โดยแบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ

ถูก	ให้คะแนน	1	คะแนน
ผิด	ให้คะแนน	0	คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนนความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษรายข้อ มีเกณฑ์การพิจารณาดังนี้

ช่วงคะแนน	=	$\frac{(\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด})}{\text{จำนวนระดับ}}$	=	$\frac{1 - 0}{3}$	=	0.33
ระดับคะแนน						ความหมาย
0.00 – 0.33						ระดับความรู้ต่ำ
0.34 – 0.66						ระดับความรู้ปานกลาง
0.67 – 1.00						ระดับความรู้สูง

เกณฑ์การให้คะแนนความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษรายรวม มีเกณฑ์การพิจารณาดังนี้

ช่วงคะแนน	=	$\frac{(\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด})}{\text{จำนวนระดับ}}$	=	$\frac{25 - 0}{3}$	=	8.33
ระดับคะแนน						ความหมาย
0.00 – 8.33						ระดับความรู้ต่ำ
8.34 – 16.67						ระดับความรู้ปานกลาง
16.68 – 25.00						ระดับความรู้สูง

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคม โดยพัฒนาขึ้นจากแนวคิดของ House [4] ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านอารมณ์ ด้านการประเมินผล ด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านเครื่องมือ ข้อคำถามแบบมาตราประเมินค่า (Rating Scale) จำนวน 32 ข้อ

1. ด้านอารมณ์ 8 ข้อ
2. ด้านการประเมินผล 8 ข้อ
3. ด้านข้อมูลข่าวสาร 8 ข้อ
4. ด้านเครื่องมือ 8 ข้อ

ลักษณะแบบสอบถาม ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงวิเคราะระดับ โดยข้อความแต่ละข้อจะมีคำตอบให้เลือกในลักษณะการประเมินค่า (Rating Scale) โดยแบ่งออกเป็น 4 ระดับ คือ

เห็นด้วยมากที่สุด	4	คะแนน
เห็นด้วยมาก	3	คะแนน
เห็นด้วยน้อย	2	คะแนน
เห็นด้วยน้อยที่สุด	1	คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนนการสนับสนุนทางสังคมรายข้อ มีเกณฑ์การพิจารณาดังนี้

$$\text{ช่วงคะแนน} = \frac{(\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด})}{\text{จำนวนระดับ}} = \frac{4 - 1}{3} = 1$$

ระดับคะแนน

ความหมาย

1.00 – 2.00

การสนับสนุนทางสังคมต่ำ

2.01 – 3.00

การสนับสนุนทางสังคมปานกลาง

3.01 – 4.00

การสนับสนุนทางสังคมสูง

เกณฑ์การให้คะแนนการสนับสนุนทางสังคมรายด้าน มีเกณฑ์การพิจารณาดังนี้

$$\text{ช่วงคะแนน} = \frac{(\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด})}{\text{จำนวนระดับ}} = \frac{32 - 8}{3} = 8$$

ระดับคะแนน

ความหมาย

8.00 – 16.00

การสนับสนุนทางสังคมต่ำ

16.01 – 24.01

การสนับสนุนทางสังคมปานกลาง

24.02 – 32.00

การสนับสนุนทางสังคมสูง

เกณฑ์การให้คะแนนการสนับสนุนทางสังคมโดยรวม มีเกณฑ์การพิจารณาดังนี้

$$\text{ช่วงคะแนน} = \frac{(\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด})}{\text{จำนวนระดับ}} = \frac{128 - 32}{3} = 32$$

ระดับคะแนน

ความหมาย

32.00 – 64.00

การสนับสนุนทางสังคมต่ำ

64.01 – 96.01

การสนับสนุนทางสังคมปานกลาง

96.02 – 128.00

การสนับสนุนทางสังคมสูง

ส่วนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะชีวิตในการป้องกันยาเสพติด โดยพัฒนาขึ้นจากแนวคิดของ WHO [3] ประกอบด้วย 10 องค์ประกอบ ได้แก่ ทักษะการตัดสินใจ ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ทักษะการสร้างความสัมพันธ์ทางระหว่างบุคคล ทักษะการตระหนักรู้ในตน ทักษะการเข้าใจผู้อื่น ทักษะการจัดการกับอารมณ์ และทักษะการจัดการกับความเครียด โดยข้อคำถามแบบมาตราประเมินค่า (Rating Scale) จำนวน 96 ข้อ

1. ทักษะการตัดสินใจ 10 ข้อ
2. ทักษะการแก้ปัญหา 10 ข้อ

3. ทักษะการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ 10 ข้อ
4. ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ 10 ข้อ
5. ทักษะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ 8 ข้อ
6. ทักษะการสร้างความสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล 10 ข้อ
7. ทักษะการตระหนักรู้ในตน 9 ข้อ
8. ทักษะการเข้าใจผู้อื่น 9 ข้อ
9. ทักษะการจัดการกับอารมณ์ 10 ข้อ
10. ทักษะการจัดการกับความเครียด 10 ข้อ

ลักษณะแบบสอบถาม ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงวัดระดับ โดยข้อความแต่ละข้อจะมีคำตอบให้เลือกในลักษณะการประเมินค่า (Rating Scale) โดยแบ่งออกเป็น 4 ระดับ คือ

เห็นด้วยมากที่สุด	4	คะแนน
เห็นด้วยมาก	3	คะแนน
เห็นด้วยน้อย	2	คะแนน
เห็นด้วยน้อยที่สุด	1	คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนนทักษะชีวิตในการป้องกันยาเสพติดรายข้อ มีเกณฑ์การพิจารณาดังนี้

$$\text{ช่วงคะแนน} = \frac{(\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด})}{\text{จำนวนระดับ}} = \frac{4 - 1}{3} = 1$$

ระดับคะแนน

ความหมาย

1.00 – 2.00

ทักษะชีวิตในการป้องกันยาเสพติดต่ำ

2.01 – 3.00

ทักษะชีวิตในการป้องกันยาเสพติดปานกลาง

3.01 – 4.00

ทักษะชีวิตในการป้องกันยาเสพติดสูง

เกณฑ์การให้คะแนนทักษะชีวิตในการป้องกันยาเสพติดรายด้าน โดยด้านที่มีข้อคำถาม 10 ข้อ มีเกณฑ์การพิจารณาดังนี้

$$\text{ช่วงคะแนน} = \frac{(\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด})}{\text{จำนวนระดับ}} = \frac{40 - 10}{3} = 10$$

ระดับคะแนน

ความหมาย

10.00 – 20.00

ทักษะชีวิตในการป้องกันยาเสพติดต่ำ

20.01 – 30.01

ทักษะชีวิตในการป้องกันยาเสพติดปานกลาง

30.02 – 40.00

ทักษะชีวิตในการป้องกันยาเสพติดสูง

เกณฑ์การให้คะแนนทักษะชีวิตในการป้องกันยาเสพติดรายด้าน โดยด้านที่มีข้อคำถาม 9 ข้อ มีเกณฑ์การพิจารณาดังนี้

$$\text{ช่วงคะแนน} = \frac{(\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด})}{\text{จำนวนระดับ}} = \frac{36 - 9}{3} = 9$$

ระดับคะแนน

ความหมาย

9.00 – 18.00

ทักษะชีวิตในการป้องกันยาเสพติดต่ำ

18.01 – 27.01

ทักษะชีวิตในการป้องกันยาเสพติดปานกลาง

27.02 – 36.00

ทักษะชีวิตในการป้องกันยาเสพติดสูง

เกณฑ์การให้คะแนนทักษะชีวิตในการป้องกันยาเสพติดรายด้าน โดยด้านที่มีข้อคำถาม 8 ข้อ มีเกณฑ์การพิจารณาดังนี้

$$\text{ช่วงคะแนน} = \frac{(\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด})}{\text{จำนวนระดับ}} = \frac{32 - 8}{3} = 8$$

ระดับคะแนน

ความหมาย

8.00 – 16.00

ทักษะชีวิตในการป้องกันยาเสพติดต่ำ

16.01 – 24.01

ทักษะชีวิตในการป้องกันยาเสพติดปานกลาง

24.02 – 32.00

ทักษะชีวิตในการป้องกันยาเสพติดสูง

เกณฑ์การให้คะแนนทักษะชีวิตในการป้องกันยาเสพติดโดยรวม มีเกณฑ์การพิจารณาดังนี้

$$\text{ช่วงคะแนน} = \frac{(\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด})}{\text{จำนวนระดับ}} = \frac{384 - 96}{3} = 96$$

ระดับคะแนน

ความหมาย

96.00 – 192.00

ทักษะชีวิตในการป้องกันยาเสพติดต่ำ

192.01 – 288.00

ทักษะชีวิตในการป้องกันยาเสพติดปานกลาง

288.01 – 384.00

ทักษะชีวิตในการป้องกันยาเสพติดสูง

3. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

ขั้นที่ 1 ศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัย และแนวคิดทฤษฎีความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ การสนับสนุนทางสังคม กับทักษะชีวิตในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

ขั้นที่ 2 หาค่าความเที่ยง (Validity) ของเครื่องมือวิจัยโดยนำแบบสอบถามเสนอต่อประธานคณะกรรมการที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ให้สอดคล้องกับโครงสร้าง และนิยามศัพท์เฉพาะหลังจากนั้นนำข้อเสนอแนะมาแก้ไขปรับปรุง เพื่อดำเนินการในขั้นต่อไป

ขั้นที่ 3 ตรวจสอบหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือวิจัย โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงแล้ว ไปทำการทดลองใช้ (Try Out) กับตัวอย่างที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วจึงนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นโดยใช้วิธีการของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson Procedure (KR 20)) และการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Cronbach Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ดังนี้

3.1 แบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .683

3.2 แบบสอบถามการสนับสนุนทางสังคม มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .785

3.3 แบบสอบถามทักษะชีวิตในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .950

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้ มีขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ขออนุญาตจากโครงการวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาชุมชน ภาคพิเศษ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ การสนับสนุนทางสังคม กับทักษะชีวิตในการป้องกันยาเสพติดของทหารกองประจำการ สังกัด กรมทหารต่อสู้อากาศยานรักษาพระองค์ กองทัพอากาศ กรุงเทพมหานคร

ขั้นที่ 2 ดำเนินการแจกแบบสอบถามให้กับทหารกองประจำการ สังกัด กรมทหารต่อสู้อากาศยานรักษาพระองค์ กองทัพอากาศ กรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยทำการชี้แจงและเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง ทำการตรวจสอบความถูกต้อง และความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับที่ได้

ขั้นที่ 3 ตรวจให้คะแนนแบบสอบถามทั้งหมด ตามเกณฑ์ที่กำหนด นำแบบสอบถามที่ได้บันทึกคะแนน โดยลงรหัสและบันทึกข้อมูล เพื่อทำการวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของทหารกองประจำการ สังกัดกรมทหารต่อสู้อากาศยานรักษาพระองค์ กองทัพอากาศ กรุงเทพมหานคร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ส่วนใหญ่มีอายุ 21 - 24 ปี จำนวน 248 คน คิดเป็นร้อยละ 95.4 มีสถานภาพโสด จำนวน 239 คน คิดเป็นร้อยละ 91.9 มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 45.0 มีภูมิลำเนาในภาคกลาง จำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 60.0 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,000 - 10,000 บาท จำนวน 212 คน คิดเป็นร้อยละ 81.5 การพักอาศัยอยู่กับพ่อแม่จำนวน 160 คน คิดเป็นร้อยละ 61.5 ลักษณะที่อยู่อาศัยเป็นบ้านตนเอง / บ้านพ่อหรือแม่ จำนวน 179 คน คิดเป็นร้อยละ 68.8 เป็นทหารกองประจำการ ผลัดที่ 2 ปี 2561 จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 39.2 ประวัติไม่เคยเกี่ยวกับยาเสพติด จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 49.2 และลักษณะงานที่ได้รับมอบหมายคืองานด้านยุทธการ จำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 58.8

2. ผลการวิเคราะห์ระดับคะแนนโดยรวมและรายด้านของความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ การสนับสนุนทางสังคม กับทักษะชีวิตในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของทหารกองประจำการ สังกัด กรมทหารต่อสู้อากาศยานรักษาพระองค์ กองทัพอากาศ กรุงเทพมหานคร โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ การสนับสนุน ทางสังคม กับทักษะชีวิตในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของทหารกองประจำการ สังกัด กรมทหารต่อสู้อากาศยานรักษาพระองค์ กองทัพอากาศ กรุงเทพมหานคร

ตัวแปร	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ	19.76	6.25	สูง
ตัวแปร	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
การสนับสนุนทางสังคม	98.24	26.28	สูง
ด้านอารมณ์	24.66	6.56	สูง
ด้านการประเมิน	24.02	6.71	สูง
ด้านข้อมูลข่าวสาร	24.89	6.19	สูง
ด้านเครื่องมือ	24.67	6.82	สูง
ทักษะชีวิต	301.77	77.42	สูง
ทักษะการตัดสินใจ	32.11	8.42	สูง
ทักษะการแก้ปัญหา	31.54	7.68	สูง
ทักษะความคิดสร้างสรรค์	31.30	7.79	สูง
ทักษะความคิดอย่างมีวิจารณญาณ	31.88	8.56	สูง
ทักษะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ	25.29	5.99	สูง
ทักษะการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล	30.52	8.41	สูง
ทักษะความตระหนักในตนเอง	28.85	6.85	สูง
ทักษะการเข้าใจผู้อื่น	27.71	7.03	สูง
ทักษะการจัดการกับอารมณ์	31.53	7.96	สูง
ทักษะการจัดการกับความเครียด	31.03	8.77	สูง

ผลการทดสอบ

1. จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้พบว่า ทหารกองประจำการ สังกัด กรมทหารต่อสู้อากาศยานรักษาพระองค์ กองทัพอากาศ กรุงเทพมหานคร ที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ภูมิลำเนา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน การพักอาศัย ลักษณะที่อยู่อาศัย ทหารกองประจำการ ผลัด / ปี ประวัติเกี่ยวกับยาเสพติด และลักษณะงานที่ได้รับมอบหมายที่แตกต่างกัน มีทักษะชีวิตในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด แตกต่าง / ไม่แตกต่างกัน ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย (t) และวิเคราะห์ความแปรปรวน (F) ทักษะชีวิตในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ของทหารกองประจำการ สังกัด กรมทหารต่อสู้อากาศยานรักษาพระองค์ กองทัพอากาศ กรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

(n=260)

ปัจจัยส่วนบุคคล	ทักษะชีวิตในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด			
	t	F	p-value	สรุปผล
อายุ	-2.10*	-	0.05	แตกต่าง
ปัจจัยส่วนบุคคล	ทักษะชีวิตในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด			
	t	F	p-value	สรุปผล
สถานภาพสมรส	0.22	-	0.83	ไม่แตกต่าง
ระดับการศึกษา	-	5.36**	0.00	แตกต่าง
ภูมิลำเนา	-	7.48**	0.00	แตกต่าง
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	-	0.33	0.72	ไม่แตกต่าง
การพักอาศัย	-	6.66**	0.00	แตกต่าง
ลักษณะที่อยู่อาศัย	-	6.69**	0.00	แตกต่าง
ทหารกองประจำการ ผลัด/ปี	-	5.04**	0.00	แตกต่าง
ประวัติเกี่ยวกับยาเสพติด	-	0.75	0.48	ไม่แตกต่าง
ลักษณะงานที่ได้รับมอบหมาย	-0.51	-	0.61	ไม่แตกต่าง

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

2. ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ กับทักษะชีวิตในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ของทหารกองประจำการ สังกัด กรมทหารต่อสู้อากาศยานรักษาพระองค์ กองทัพอากาศ กรุงเทพมหานคร พบว่า ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษมีความสัมพันธ์ทางบวกกับทักษะชีวิตในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ กับทักษะชีวิตในการป้องกันและแก้ไข
ปัญหาเสพติด ของทหารกองประจำการ สังกัด กรมทหารต่อสู้อากาศยานรักษาพระองค์ กองทัพอากาศ
กรุงเทพมหานคร

	ทักษะชีวิตในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาเสพติด										
	ทักษะการตัดสินใจ	ทักษะการแก้ปัญหา	ทักษะความคิดสร้างสรรค์	ทักษะความคิดอย่างมี วิจารณญาณ	ทักษะการสื่อสารอย่างมี ประสิทธิภาพ	ทักษะการสร้างสัมพันธ์ภาพ ระหว่างบุคคล	ทักษะความตระหนักในตนเอง	ทักษะการเข้าใจผู้อื่น	ทักษะการจัดการกับอารมณ์	ทักษะการจัดการกับ ความเครียด	ทักษะชีวิต โดยรวม
ความรู้ เกี่ยวกับ ยาเสพติด ให้โทษ	.20**	.19**	.17**	.16**	.22**	.16**	.13*	.07 ^{ns}	.13*	.08 ^{ns}	.18**

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษกับทักษะชีวิตในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ของทหารกองประจำการ สังกัด กรมทหารต่อสู้อากาศยานรักษาพระองค์ กองทัพอากาศ กรุงเทพมหานคร พบว่า ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ โดยรวม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทักษะชีวิตในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทักษะชีวิตในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดโดยรวมและรายด้านทุกด้าน ได้แก่ ทักษะชีวิตการตัดสินใจ ทักษะชีวิตการแก้ปัญหา ทักษะชีวิตความคิดสร้างสรรค์ ทักษะชีวิตความคิดอย่างมี
วิจารณญาณ ทักษะชีวิตการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ทักษะชีวิต การสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และทักษะชีวิตความตระหนักในตนเอง ทักษะชีวิตการจัดการกับอารมณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้น ไม่มีความสัมพันธ์กัน

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนทางสังคมกับทักษะชีวิตในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด
ของทหารกองประจำการ สังกัด กรมทหารต่อสู้อากาศยานรักษาพระองค์ กองทัพอากาศ กรุงเทพมหานคร อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนทางสังคมกับทักษะชีวิตในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด ของทหารกองประจำการ สังกัด กรมทหารต้อสู้อากาศยานรักษาพระองค์ กองทัพอากาศ กรุงเทพมหานคร

การสนับสนุนทางสังคม	ทักษะชีวิตในการป้องกัน และแก้ไขปัญหา ยาเสพติด										
	ทักษะการตัดสินใจ	ทักษะการแก้ปัญหา	ทักษะความคิดสร้างสรรค์	ทักษะความคิดอย่างมีวิจารณญาณ	ทักษะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ	ทักษะการสร้างสัมพันธ์ระหว่างบุคคล	ทักษะความตระหนักในตนเอง	ทักษะการเข้าใจผู้อื่น	ทักษะการจัดการกับอารมณ์	ทักษะการจัดการกับความเครียด	ทักษะชีวิตโดยรวม
ด้านอารมณ์	.49**	.47*	.49*	.47*	.37*	.44*	.53*	.48*	.37*	.37*	.55*
		*	*	*	*	*	*	*	*	*	
ด้านประเมิน	.41**	.46*	.46*	.48*	.36*	.34*	.47*	.47*	.45*	.45*	.53*
		*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
ด้านข้อมูลข่าวสาร	.56**	.61*	.50*	.56*	.43*	.52*	.56*	.52*	.61*	.31*	.63*
		*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
ด้านเครื่องมือ	.08	.26*	.36*	.19*	.16*	.13*	.24*	.19*	.19*	.36*	.26*
		*	*	*	*		*	*	*	*	*
โดยรวม	.50**	.59*	.60*	.55*	.43*	.46*	.59*	.54*	.53*	.50*	.64*
		*	*	*	*	*	*	*	*	*	*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนทางสังคมกับทักษะชีวิตในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด ของทหารกองประจำการ สังกัด กรมทหารต้อสู้อากาศยานรักษาพระองค์ กองทัพอากาศ กรุงเทพมหานคร พบว่า การสนับสนุนทางสังคมโดยรวมมีความสัมพันธ์กับทักษะชีวิตในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าการสนับสนุนทางสังคม กับทักษะชีวิตในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด ของทหารกองประจำการ สังกัด กรมทหารต้อสู้อากาศยานรักษาพระองค์ กองทัพอากาศ กรุงเทพมหานคร พบว่า

การสนับสนุนทางสังคมกับทักษะชีวิตในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทักษะชีวิตในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดโดยรวมและรายด้านทุกด้าน ได้แก่ ทักษะชีวิตการตัดสินใจ ทักษะชีวิตการแก้ปัญหา ทักษะชีวิตความคิดสร้างสรรค์ ทักษะชีวิตความคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะชีวิตการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ทักษะชีวิตการสร้างสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ทักษะชีวิตความตระหนักในตนเอง ทักษะการเข้าใจผู้อื่น ทักษะชีวิตการจัดการกับอารมณ์ ทักษะชีวิตการจัดการกับความเครียด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

การสนับสนุนทางสังคมด้านอารมณ์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทักษะชีวิตในการป้องกันและแก้ไข ปัญหาเสพติดโดยรวมและรายด้านทุกด้าน ได้แก่ ทักษะชีวิตการตัดสินใจ ทักษะชีวิตการแก้ปัญหา ทักษะชีวิต ความคิดสร้างสรรค์ ทักษะชีวิตความคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะชีวิตการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ทักษะชีวิต การสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล ทักษะชีวิตความตระหนักในตนเอง ทักษะการเข้าใจผู้อื่น ทักษะชีวิตการจัดการกับ อารมณ์ ทักษะการจัดการกับความเครียด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

การสนับสนุนทางสังคมด้านประเมิณ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทักษะชีวิตในการป้องกันและแก้ไข ปัญหาเสพติดโดยรวมและรายด้านทุกด้าน ได้แก่ ทักษะชีวิตการตัดสินใจ ทักษะชีวิตการแก้ปัญหา ทักษะชีวิตความคิด สร้างสรรค์ ทักษะชีวิตความคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะชีวิตการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ทักษะชีวิต การสร้าง สัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล ทักษะชีวิตความตระหนักในตนเอง ทักษะการเข้าใจผู้อื่น ทักษะชีวิตการจัดการกับอารมณ์ ทักษะการจัดการกับความเครียด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

การสนับสนุนทางสังคมด้านข้อมูลข่าวสาร มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทักษะชีวิตในการป้องกันและ แก้ไขปัญหาเสพติดโดยรวมและรายด้านทุกด้าน ได้แก่ ทักษะชีวิตการตัดสินใจ ทักษะชีวิตการแก้ปัญหา ทักษะชีวิต ความคิดสร้างสรรค์ ทักษะชีวิตความคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะชีวิตการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ทักษะชีวิต การสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล ทักษะชีวิตความตระหนักในตนเอง ทักษะการเข้าใจผู้อื่น ทักษะชีวิตการจัดการ กับอารมณ์ ทักษะการจัดการกับความเครียด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

การสนับสนุนทางสังคมด้านเครื่องมือ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทักษะชีวิตในการป้องกันและแก้ไข ปัญหาเสพติดโดยรวม และรายด้านทุกด้าน ได้แก่ ทักษะชีวิตการแก้ปัญหา ทักษะชีวิตความคิดสร้างสรรค์ ทักษะ ชีวิตความคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะชีวิตการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ทักษะชีวิตความตระหนักในตนเอง ทักษะ การเข้าใจผู้อื่น ทักษะชีวิตการจัดการกับอารมณ์ ทักษะการจัดการกับความเครียด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 และ ทักษะชีวิตการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 นอกนั้นไม่มีความสัมพันธ์กัน

อภิปรายผล

1. ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ

ทหารกองประจำการ สังกัดกรมทหารต่อสู้อากาศยานรักษาพระองค์ กองทัพอากาศ กรุงเทพมหานคร มีระดับความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษอยู่ในระดับคะแนนสูง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 19.76 แสดงว่าทหารกองประจำการ สังกัดกรมทหารต่อสู้อากาศยานรักษาพระองค์ กองทัพอากาศ กรุงเทพมหานคร มีระดับความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ เป็นอย่างดี การมีระเบียบวินัยในตนเอง และการเลือกคบเพื่อนที่ดี เป็นวิธีการป้องกันยาเสพติดด้วยตนเอง ยาเสพติด ทำให้สูญเสียหน้าที่การงานที่ดี สูญเสียเงินทอง และผลกระทบต่อสังคมรุนแรงที่สุดในยุคปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของ เจริญ แฉกพิมาย และนางสาวปนัดดา ศรีชนสาร [8] ที่กล่าวไว้ว่า ความรู้ ความเข้าใจเรื่องยาเสพติดและพฤติกรรม ป้องกันตนเองจากยาเสพติดโดยภาพรวม มีระดับพฤติกรรมที่มีต่อการป้องกันยาเสพติด อยู่ในระดับสูง แสดงว่าทหาร กองประจำการจะต้องมีความรู้เรื่องพิษภัยของยาเสพติดเป็นอย่างดี จึงไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด

2. การสนับสนุนทางสังคม

ทหารกองประจำการ สังกัดกรมทหารต่อสู้อากาศยานรักษาพระองค์ กองทัพอากาศ กรุงเทพมหานคร ได้รับการสนับสนุนทางสังคมโดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 98.24 แสดงว่าทหารกองประจำการ สังกัดกรมทหารต่อสู้อากาศยานรักษาพระองค์ กองทัพอากาศ กรุงเทพมหานคร นั้น ได้รับการสนับสนุนทางสังคมเป็นอย่างดีจากหน่วยงาน การที่หน่วยงานมีการฝึกอบรม การจัดกิจกรรมกลุ่ม หรือการแข่งขันกีฬาเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดี และมีโอกาสใช้เวลาในการทำกิจกรรมร่วมกันทำให้เกิดความรู้สึกมีส่วนร่วม รู้สึกเป็นส่วนหนึ่งขององค์การ การที่บุคคลได้รับการยกย่อง ความจริงใจ ความรัก ความเอาใจใส่ ความเห็นอกเห็นใจกัน และความไว้วางใจจากสมาชิกในครอบครัว และสมาชิกในที่ทำงาน ได้แก่ คนในครอบครัว คนใกล้ชิด หัวหน้างาน และเพื่อนร่วมงาน รวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อลดความเครียด เป็นการแก้ไขปัญหามาและทำให้บุคคลสามารถดำรงบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของตนได้ สอดคล้องกับ House [4] ในเรื่องการสนับสนุนทางสังคมมีส่วนช่วยให้เผชิญกับความเครียดและช่วยในเรื่องการปรับตัว ซึ่งมีส่วนสำคัญในการทำให้ทหารกองประจำการ ได้รับการสนับสนุนทางสังคม อยู่ในระดับสูง

3. ทักษะชีวิตในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพ

ทหารกองประจำการ สังกัดกรมทหารต่อสู้อากาศยานรักษาพระองค์ กองทัพอากาศ กรุงเทพมหานคร มีทักษะชีวิตในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพโดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 301.77 ซึ่งการมีทักษะชีวิตในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพ จะทำให้สามารถตัดสินใจเลือกทำในสิ่งที่ถูกต้อง พิจารณาจากผลดีและผลเสียอย่างมีสติได้ด้วยตนเอง การกล้ายืนหยัดที่จะปฏิเสธเมื่อถูกคะยั้นคะยอโดยใช้ทักษะอย่างละมุนละม่อมสามารถแสดงอารมณ์ได้เหมาะสม รู้สึกชื่นชม และยกย่องความสามารถของผู้อื่นกับบุคคลตามสถานการณ์ และกาลเทศะ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และสามารถอธิบายเหตุผลจนเป็นที่ยอมรับของผู้อื่นได้ สามารถค้นหาสาเหตุ วิเคราะห์ วางแผนแก้ปัญหาและวางแผนการปฏิบัติงาน เพื่อหาวิธีที่ดีที่สุดในการแก้ไขปัญหา โดยสามารถวิจารณ์ผลการศึกษาทักษะชีวิตในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพได้เป็นอย่างดีซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ WHO [3] ได้กล่าวว่า การปรับตัวเป็นความสามารถทางจิตสังคม ที่แต่ละบุคคลใช้ในการเผชิญสิ่งต่าง ๆ รวมทั้งความท้าทายที่เกิดขึ้นในชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถแสดงพฤติกรรมในทิศทางที่ถูกต้อง เมื่อต้องเผชิญกับแรงบีบคั้น แรงกดดัน หรือแรงกระทบจากสภาวะแวดล้อมต่าง ๆ ที่อยู่โดยรอบและสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างปกติสุขในสังคม

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยในครั้งนี้พบว่าความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทักษะชีวิตในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องจาก การมีระดับความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษเป็นอย่างไรดี ความอยากรู้อยากลอง และความคึกคะนอง ผู้ที่ใช้ยาเสพติดจะไม่เป็นที่ยอมรับของครอบครัวและสังคม ก่อให้เกิดการทะเลาะวิวาท และความรุนแรงในครอบครัวได้ คนที่ไม่มีทางออกของปัญหาไม่สบายใจ หรือความทุกข์เพื่อนมักจะชักชวนให้ยาเสพติดได้ง่ายยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญของการติดยาเสพติด การมีระเบียบวินัยในตนเอง และการเลือกคบเพื่อนที่ดี เป็นวิธีการป้องกันยาเสพติดด้วยตนเอง สอดคล้องกับความรู้เกี่ยวกับเรื่องยาเสพติดตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 [7] ซึ่งเป็นความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย เมื่อมีการเสพยาเสพติด

เข้าสู่ร่างกาย สาเหตุของการเสพยาเสพติด พิษภัย และโทษของยาเสพติด รวมถึงผลกระทบในด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ทำให้สูญเสียหน้าที่การงานที่ดี สูญเสียเงินทอง และผลกระทบต่อสังคมของยาเสพติดที่รุนแรง

การสนับสนุนทางสังคม มีความสัมพันธ์กับด้านอารมณ์ ด้านการประเมิน ด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านเครื่องมือ โดยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับทักษะชีวิตในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 การมีส่วนร่วมหรือเป็นส่วนหนึ่งของสังคม การส่งเสริมให้รู้ถึงคุณค่าแห่งตน การที่บุคคลได้รับการยอมรับ ยกย่อง และชื่นชมจากสถาบันครอบครัว สังคม หรือเพื่อนที่บุคคลนั้นสามารถแสดงบทบาทในครอบครัวหรือในอาชีพ ทำให้เกิดความมั่นใจเป็นการเสริมแรงทางสังคม ทำให้สามารถเผชิญปัญหาได้โดยไม่พึ่งสารเสพติด การใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารในการตัดสินใจ สามารถหาทางเลือกเลี้ยงสถานการณ์เผชิญกับปัญหาในชีวิต สามารถเผชิญปัญหาการตัดสินใจเท่าทันอารมณ์ สามารถควบคุมอารมณ์หาวิธีผ่อนคลายความเครียด ปรับความรู้สึกให้อยู่ในสภาวะปกติได้โดยไม่กระทบต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน และปรับตัวให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับ House [4] ที่กล่าวว่า การสนับสนุนที่ครอบคลุมทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม ทำให้ผู้ที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคม มีพฤติกรรมที่เหมาะสม มีกำลังใจ รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า มีความมั่นคงและปลอดภัย สามารถที่จะเผชิญกับปัญหาที่มีอยู่ได้

ข้อเสนอแนะของการวิจัย

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยขอเสนอข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่อาจเป็นผลสะท้อนให้เกิดประโยชน์ต่อทหารกองประจำการ หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 จากผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ทหารกองประจำการส่วนใหญ่ มีช่วงอายุ 21 - 24 ปี มีการพักอาศัยอยู่กับพ่อแม่ และลักษณะที่อยู่อาศัยเป็นบ้านตนเอง / บ้านพ่อหรือแม่ พบว่า ทักษะชีวิตด้านการเข้าใจผู้อื่น ด้านการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคลอยู่ในระดับต่ำ ประเด็นหลักสำคัญช่วงวัยของทหารกองประจำการเข้าสู่ช่วงเวลาที่ ต้องเริ่มทำงาน ประกอบกับต้องมีการหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบ การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีมาจากพื้นฐานชีวิต จิตใจที่ดีของ ตัวเอง ครอบครัว การอบรมขัดเกลาทางสังคมร่วมกับการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ เพื่อช่วยให้ทหารกองประจำการ รู้จักการปรับตัว สามารถฝึกฝนและเปิดโอกาสในการสร้างความพร้อมของตัวเอง สามารถดำเนินชีวิตในปัจจุบันได้อย่างมีความสุข ดังนั้น จึงควรนำไปประยุกต์ใช้หรือบูรณาการร่วมกัน จัดทำเป็นโปรแกรมการทดสอบทักษะชีวิตของทหารกองประจำการ ในหน่วยต้นสังกัดอื่น ๆ ที่แตกต่างกัน ได้แก่ 1) การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการคิดสร้างสรรค์ 2) การตระหนักรู้ในตนเองและความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น 3) การสร้างสัมพันธระหว่างบุคคลและการสื่อสาร 4) การตัดสินใจ และการแก้ปัญหา และ 5) การจัดการกับอารมณ์และความเครียด เป็นต้น

1.2 จากผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ทหารกองประจำการส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ภาคกลาง ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า และไม่เคยเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ทำให้ทราบถึงการมีทักษะชีวิต ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดโดยภาพรวม ศึกษาข้อบ่งชี้ในการทำ ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับถิ่นฐานที่อยู่อาศัย ระดับการศึกษาตลอดจนแนวความคิดเกี่ยวกับยาเสพติด การประเมิน และการวิเคราะห์ถึงสถานการณ์ เพื่อการตัดสินใจ

เพื่อเลือกแนวทางการป้องกันแก้ปัญหาทางพฤติกรรม และสังคมที่เกิดขึ้นในชีวิตได้อย่างถูกต้อง และเพิ่มสมรรถนะของทหารกองประจำการต่อการดำรงชีวิต และส่งผลต่อการพัฒนาประเทศชาติแบบยั่งยืนต่อไป

1.3 จากผลการวิจัย พบว่า ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ดี แต่พิจารณาเพิ่มเติมข้อเท็จจริงเกี่ยวกับบทลงโทษ การระวางโทษของผู้เสพและกลไกการออกฤทธิ์ของยาเสพติด ดังนั้นควรมีการกำหนดเชิงนโยบายการณรงค์การให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ ในการปฐมนิเทศแรกรับทหารเข้าประจำการ และระหว่างประจำการเป็นระยะ เพื่อเป็นการเน้นย้ำให้ตระหนักถึงปัญหาพิษภัยของยาเสพติด และการมีส่วนร่วมในการป้องกัน ปรามปรามและแก้ไขปัญหายาเสพติดของกองทัพอากาศ บวกกับการกำกับดูแล การเอาใจใส่ ประเมินและติดตามเพื่อสอดคล้องกับยุทธศาสตร์เสริมสร้างความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน สามารถพัฒนาทักษะชีวิตได้ดียิ่งขึ้น

1.4 จากผลการวิจัย พบว่า การสนับสนุนทางสังคมโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับสูง ข้อบ่งชี้ความจำเป็นที่กองทัพอากาศ หน่วยงานองค์กรต่าง ๆ ต้องตระหนักถึงความสำคัญ การสนับสนุนทางสังคม เป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เพื่อให้เกิดการช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ จากบุคคลหรือองค์กร ด้านข้อมูล ข่าวสาร วัสดุสิ่งของ หรือการสนับสนุนด้านจิตใจ ความใกล้ชิดผูกพัน และการให้ความเชื่อมั่นไว้วางใจ ทำให้ทหารกองประจำการรู้สึกว่าคุณค่า มีความมั่นคง การมีส่วนร่วมหรือเป็นส่วนหนึ่งของสังคม การส่งเสริมให้รู้ถึงคุณค่าแห่งตน การที่บุคคลได้รับการยอมรับ ยกย่อง และชื่นชมจากสถาบันครอบครัว สังคม หรือเพื่อนที่บุคคลนั้นสามารถแสดงบทบาท ในครอบครัว หรือในอาชีพ ทำให้เกิดความมั่นใจเป็นการเสริมแรงทางสังคม ทำให้สามารถเผชิญปัญหาได้โดยไม่พึ่งสารเสพติด

1.5 จากผลการวิจัย พบว่า ทหารกองประจำการมีทักษะชีวิตในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยรวมอยู่ในระดับสูง ซึ่งเป็นแนวโน้มในทางบวกที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ การสนับสนุนทางสังคม ความสามารถขั้นพื้นฐานของมนุษย์ ความรอบรู้เพื่อใช้ในการเผชิญปัญหา และสามารถปรับตัวได้เมื่อเผชิญกับสถานการณ์ที่บีบคั้นกดดันหรือส่งผลกระทบจากสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว และเกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน ความจำเป็นต้องอาศัยทักษะชีวิต เพื่อจะใช้ในการปรับตัวให้พร้อมต่อสภาพความเปลี่ยนแปลงของสังคม และก่อให้เกิดความสมดุลต่อสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงทั้งทางเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม ช่วยทำให้ทุกคนมีความรับผิดชอบ มีความสามารถในการใช้ความรู้ เจตคติ และทักษะต่าง ๆ ที่จะช่วยการสนับสนุนพฤติกรรมของบุคคลในการที่จะสามารถรับผิดชอบตนเองและการดำเนินชีวิต โดยมีการสร้างทางเลือกที่ดี มีการเลือกใช้ข้อมูลได้อย่างเหมาะสม ต่อด้านความกดดันจากกลุ่มเพื่อน และสามารถจัดการกับสิ่งที่เข้ามาคุกคามชีวิตได้

เอกสารอ้างอิง

- [1] สำนักงานคณะกรรมการการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด, กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง, 2558.
- [2] UNODC. สำนักงานว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ, “รายงานสถานการณ์ยาเสพติดทั่วโลก” [Online]. Available:<http://www.unodc.org/> เอกสารเผยแพร่ เมื่อ 22 มิถุนายน 2017/ [Accessed: 12 สิงหาคม 2561].
- [3] World Health Organization, Life skills education for children and adolescences in school, Geneva: Switzerland, 1994.
- [4] House, J. S., Measures and concepts of social support. In S, Cohen and S. L. Syme (eds.), Social Support and Health, pp. 83-108, New York: Academic Press, 1985.
- [5] สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564), กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง, 2560.
- [6] Yamane Taro, Statistic, An Introductory Analysis, 2nd Ed., New York: Harper and Row, 1967.
- [7] พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 96 ตอนที่ 63 (ฉบับ พิเศษ), 2522.
- [8] เจริญ แฉกพิมาย และนางสาวปนัดดา ศรีธรรสาร, พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติด ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, งานวิจัยและพัฒนาศึกษากองกิจการนักศึกษา, 2555.

ข้อกำหนดในการส่งบทความเพื่อตีพิมพ์ ในวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ นายเรืออากาศ

กองบรรณาธิการได้กำหนดรูปแบบ ข้อกำหนดในการส่งบทความเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ ดังนี้

1. ประเภทของงานที่รับพิจารณาเพื่อลงตีพิมพ์ จะต้องเป็นงานที่อยู่ในกลุ่มสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ โดยที่ยังไม่เคยถูกเผยแพร่ โดยแบ่งประเภทของงานออกเป็น 3 ประเภท คือบทความวิจัย (Research Articles) บทความวิชาการ (Academic Articles) หรือบทความปริทัศน์ (Review Articles)
2. การเขียนบทความและการเตรียมต้นฉบับ
 - 2.1. สามารถเขียนเป็นภาษาไทย หรือภาษาอังกฤษได้ แต่ต้องมีบทคัดย่อทั้งสองภาษา โดยเป็นภาษาวิชาการ ที่ถูกต้องและยึดหลักการใช้คำศัพท์ตามหลักของราชบัณฑิตยสถาน
 - 2.2. ต้นฉบับต้องพิมพ์หน้าเดียวลงบนกระดาษขาว A4 แบ่งเป็น 1 คอลัมน์ เว้นขอบด้านบนและล่าง 2.54 ซม. ด้านซ้าย 3 ซม. และด้านขวา 2 ซม. ใช้รูปแบบตัวอักษร Angsana new และตัวเลขอารบิก ขนาด 15 pt ทั้งหมด พิมพ์ห่างบรรทัดเดียว โดยบทความแต่ละเรื่องมีความยาวไม่เกิน 10 – 15 หน้า จะต้องประกอบด้วย
 - 2.2.1. ชื่อเรื่องบทความ (Title) ต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ตัวอักษรหนา ขนาด 18-20 pt อยู่กลางหน้ากระดาษ และตัวอักษรตัวแรกของภาษาอังกฤษพิมพ์ด้วยตัวพิมพ์ใหญ่
 - 2.2.2. ชื่อผู้เขียน (Authors) ใช้ยศ ชื่อ-นามสกุลเต็ม ต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ตัวอักษรหนา ขนาด 15 pt ระบุที่อยู่ของต้นสังกัด และ E-mail โดยใช้ตัวอักษรปกติขนาด 12 pt
 - 2.2.3. บทคัดย่อ (Abstract) ให้เขียนทั้งภาษาไทยและอังกฤษ ไม่ควรเกิน 15 บรรทัด
 - 2.2.4. คำสำคัญ (Keywords) ให้ใช้ตัวอักษรหนาเขียนทั้งภาษาไทยและอังกฤษจำนวน 3-5 คำ ระบุไว้ท้ายบทคัดย่อ
 - 2.2.5. เนื้อความ (Text) หัวข้อใช้ตัวอักษรหนา ชิดขอบกระดาษด้านซ้าย ดังนี้
 - บทความวิจัย (research Articles) ประกอบด้วย 1) บทนำ (introduction) 2) วิธีการดำเนินการวิจัย (Research Methodology) 3) ผลการวิจัย (Results) 4) วิจารณ์ผลการวิจัย (Discussion) 5) สรุปผลการวิจัย (Conclusions) 6) กิตติกรรมประกาศ (Acknowledgements) (ถ้ามี) 7) เอกสารอ้างอิง (References) ทั้งภายในเนื้อความและท้ายบทความ
 - บทความวิชาการ (Academic Articles) หรือบทความปริทัศน์ (Review Articles) ประกอบด้วย 1) บทนำ (introduction) 2) เนื้อความ (Text) 3) บทสรุป (Summary) 4) กิตติกรรมประกาศ (Acknowledgements) (ถ้ามี) 5) เอกสารอ้างอิง (References) ทั้งภายในเนื้อความและท้ายบทความ
 - 2.2.6. รูปภาพ ตารางแผนภูมิ (Figure, Table and Diagram) ให้แสดงหลังข้อมูลที่กล่าวถึง หรือจบหัวข้อ นั้น ๆ ให้ระบุหมายเลขลำดับของรูปภาพ ตาราง แผนภูมิ โดยใช้คำว่า รูปที่ X หรือแผนภูมิที่ X และคำอธิบายสั้น ๆ ไว้ใต้รูปภาพหรือแผนภูมิ ส่วนตารางใช้คำว่า ตารางที่ X และคำอธิบายสั้น ๆ ไว้ด้านบนของตารางโดยใช้ตัวอักษรปกติขนาด 16 จัดกึ่งกลางหน้ากระดาษ โดยใช้ตัวเลขอารบิก ยกเว้นในกรณีชื่อเฉพาะ
 - 2.2.7. ระบบหน่วยที่ใช้ใช้ระบบหน่วยเมตริกซ์ หรือ SI ให้ใช้แบบใดแบบหนึ่งทั้งบทความ

3. การเขียนเอกสารอ้างอิง ใช้เกณฑ์การอ้างอิงระบบตัวเลข โดยเอกสารอ้างอิงท้ายบทความทุกฉบับจะต้องมีการอ้างอิงในบทความ มีการอ้างอิงที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ตามรูปแบบของ IEEE รายละเอียดของเอกสารอ้างอิงประกอบด้วย ชื่อผู้เขียน ชื่อหนังสือหรือบทความ ชื่อของเอกสารที่พิมพ์ สำนักหรือสถานที่พิมพ์ ปีที่ (ฉบับที่) พิมพ์และเลขหน้าที่ย่ออ้างอิง ทั้งนี้การเขียนให้เป็นไปตามรูปแบบของชนิดเอกสารที่อ้างอิง โดยสามารถดาวน์โหลดรายละเอียดได้ที่ <http://goo.gl/V6mdN8> หรือสแกน QR

- 3.1. ใส่ตัวเลขกำกับไว้ในเครื่องหมาย [] ท้ายข้อความหรือชื่อนักเขียนที่อ้างอิง โดยให้ตัวเลขอยู่ในระดับบรรทัดเดียวกันกับเนื้อหา เช่น [1]
- 3.2. ให้ใส่ตัวเลขอ้างอิงเรียงลำดับตั้งแต่เลข 1 เป็นต้นไป ต่อเนื่องกันตามลำดับ และในกรณีที่มีการอ้างอิงซ้ำให้ใช้ตัวเลขเดิมที่เคยใช้อ้างมาก่อนแล้ว
- 3.3. แหล่งที่ใช้อ้างอิงทั้งหมดในเนื้อหาจะไปปรากฏอยู่ในบรรณานุกรม โดยการเรียงลำดับตามหมายเลขและพิมพ์หมายเลขอยู่ในเครื่องหมาย [] เป็นต้น

ตัวอย่างการอ้างอิงหนังสือ

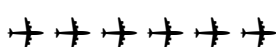
[1] สมชาย ประสิทธิ์จูตระกูล, การออกแบบและวิเคราะห์อัลกอริทึม, กรุงเทพฯ: เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC), 2001.

[2] J.R. Quinlan, C4.5: Programs for Machine Learning, Morgan Kaufmann Publishers, San Meto, California, 1993.

ตัวอย่างการอ้างอิงจากวารสาร

[3] นิตยา เงินประเสริฐศรี, “องค์การเนวานอน,” วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, ปีที่27, ฉบับที่ 15, หน้า 37-42, มกราคม-มิถุนายน, 2554.

4. การส่งบทความ กรุณาส่งทาง Online Journal System (OJS) ของวารสาร <https://www.tci-thaijo.org/index.php/KANNICHA> หรือ ในรูปแบบแฟ้มข้อมูลทั้ง PDF และ MS Word
5. การพิจารณาและประเมินผลบทความ บทความทุกเรื่องจะถูกพิจารณาและประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิและการรับลงตีพิมพ์บทความนั้นต้องผ่านการประเมินให้ผ่านอย่างน้อย 2 ท่านขึ้นไป ซึ่งกองบรรณาธิการอาจให้ผู้เขียนปรับปรุงให้เหมาะสมยิ่งขึ้น และคงไว้ซึ่งสิทธิ์ในการตัดสินใจตีพิมพ์หรือไม่ก็ได้
6. บทความที่ส่งตีพิมพ์ในวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์น่ายเรืออากาศ จะต้องเป็นบทความที่ไม่ลอกเลียนบทความอื่นที่ตีพิมพ์แล้ว และเป็นบทความที่ไม่เคยตีพิมพ์หรือเผยแพร่ในวารสารใดมาก่อน ซึ่งลิขสิทธิ์ของบทความต้นฉบับที่ได้รับการตีพิมพ์ลงในวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์น่ายเรืออากาศจะถือเป็นกรรมสิทธิ์ของโรงเรียนน่ายเรืออากาศ ห้ามนำข้อความไปพิมพ์ซ้ำ เว้นเสียแต่จะได้ระบุการอ้างอิง (Citation) เป็นลายลักษณ์อักษร และความรับผิดชอบเนื้อหาของต้นฉบับที่ลงตีพิมพ์นั้นจะต้องเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียน

Revised: Nov 14th, 2019

ภาพจำลอง

โรงเรียนนายเรืออากาศนวมินทกษัตริยาธิราช ที่ตั้งใหม่ อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ นายเรืออากาศ NKRAFA JOURNAL OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

Year 8 December 2020

Editorial Note	1
Content	3
Problem of Buddhist Preceptor's Roles in Questioning and Investigating Those Requesting the Ordination: Case study of Those Addicted to Alcohol and Hard Drugs before Entering the Monkhood	
<i>Pupanat Rattanachai, Phrapalad Sanya Chupradit (Sanyato) and Phrakhrusamu Ditthaphum Inthachat (Jeerathammo)</i>	5
Performance Efficiency Development of Traffic Police Officers, Chonburi Provincial Police	
<i>Kriengkrai Permpulsap and Chaiya Yimwilai</i>	19
Development Guidelines for the Using of the Information Technology in the Learning Management of Teachers at the Air Technical Training School	
<i>Akkalak Kaewprattana and Srisamorn Pumsa-ad</i>	31
An Analysis of Structural Form of Identity Theft in Cyber	
<i>Kittiya Kaewmee</i>	42
Royal Thai Air Force's Folklore: A Case Study of Traditions and Rites of Navaminda Kasatriyadhiraj Royal Air Force Academy	
<i>Primrata Jantarachotigul</i>	52
Service Innovation and Value Creation in Hotel Business	
<i>Daosook Boonyasarn and Chongsuda Totharong</i>	62
The Model of Moral Development According to the Philosophy of the Sufficiency Economy of Roi Kaen Sarasin Provincial Cluster's Municipal Students	
<i>Teerapol Yuntabut, Chumnian Pollaharn and U-rasa Promtha</i>	76
The Study on English Reading Comprehension Ability of the Fourth-Year Naval Cadets and their Opinions towards Teaching Behaviors in Instructor of English Reading Course	
<i>Chaiwat Bowornwattanaset</i>	90
Social Support and Health Promoting Behavior of the Officers at the Department of Rural Roads	
<i>Thussanee Saengon and Supanee Sontirat</i>	105
The Effect of Developing English Language Skills by Watching Movies and Listening to Music on Third-Year Nursing Students in Trang Nursing College	
<i>Sopit Suwanvala</i>	116
Knowledge Management of the Mango Export Enterprise of Bang Khla District, Chachoengsao Province	
<i>Atipat Sintarako, Atiyaphorn Chaiyarit and Nopporn Khunkha</i>	128
Knowledge of Drugs , Social Support and Life Skills in Preventing and Solving Drug Problems of Anti-Aircraft Artillery King's Guard Regiment Security Forces Command, Bangkok	
<i>Thunyaras Thongsook and Tippavan Surinya</i>	142
Journal Article Publishing Guidelines for Authors and Contributors	159